THE LIBRARY — THE UNIVERSITY OF JORDAN

הארץ

180 אג', שנה נ"ו, יום ו' ד' באייר תשל"ד 26 באפריל 1974 / Vol. 56 / 16,755 / APRIL 26 1974

הנשיא יטיל היום על יצחק רבין להרכיב ממשלה חדשה

נציגי עבודה רמזו לאנשי המפד"ל שיהיו מוכנים אולי לנוסחה חדשה בשאלת מיהו יהודי

מאת רן כסלו, סופר "הארץ"

נשיא המדינה, אפרים קציר, יטיל היום על השר יצחק רבין את תפקיד הרכבת הממשלה ה־חדשה. השר רבין ייפגש עם ה־נשיא היום ב־11 לפנה"צ.

ביום א' תתכנס ועדת מרכז של מפלגה העבודה לישיבתה הראשונה ועדת המרכז תוסיף לפעול באותו הרכב בו פעלה בעת הרכבת הממ־שלה הקודמת. לאחר הישיבה ביום א', שבה יוחלט על הקווים הכלליים בקווים הקואליציוני, יחלו המגעים הרשמיים להרכבת ממשלה חדשה.

אם כי בימים האחרונים היתה הפוגה מסויימת בפעילות הפוליטית, לאחר המתח הגדול ששרר בתחילת השבוע, לא הופסקו גם בימים אלה המגעים הלא־רשמיים, תוך גישושים ראשונים להרכבת הקואליציה ה־באה. הגישושים — בצורת שיחות אישיות ושיחות טלפוניות — נעשו גם בצמרת מפלגת העבודה וגם בין ראשי המפלגה לשותפים הקו־אליציוניים האפשריים. מר רבין ני־הל שיחות רבות עם ראשי מפלגתו, אך לא בא במגע עם נציגי מפלגות אחרות.

גישושים עם המפד"ל

תוך המגעים השונים עם המפד"ל רמזו נציגי מפלגת העבודה, כי יית־כן שמפלגתם תהיה מוכנה לקבל נוסחה חדשה לפיתרון בעיית מיהו יהודי. לפי נוסחה זו יוגדר הגיור בהגדרה משותפת, או במיסמך אחר כ"גיור כפי שנעשה מדור לדור". ה־מלים האלה צריכות לבוא במקום ההגדרה "כהלכה".

לפי מקורות במפד"ל, יתכן אולי מוכנים ראשי המפד"ל הותיקים לק־בל את ההגדרה הזו בתנאי שהיא תתקבל על דעת הרבנות.

נודע, כי ביום ה' שעבר, לפני (הסוף בעמוד 2, טור 3)

קאהיר מאשימה את קדאפי בנסיון להדיח את סאדאת

"לאחר ההשתלטות על האקדמיה הצבאית עמדו הקושרים לעצור את סאדאת ולתפוס את השילטון"

קאהיר, 25 (יופ"י, יע"ר ר־ע"צ). ממשלת מצרים האשימה אתמול את המנהיג הלובי מועמר קדאפי בקיום קשרים עם ארגון קיצוני, שביקש להדיח את סא־דאת לפני שבוע.

בהודעת התובע הכללי נאמר, ש־הקבוצה תיכננה לעצור את סאדאת ולהודיע באמצעות רדיו קאהיר על הדחת ממשלתו, בעקבות ההתקפה המזויינת על האקדמיה הצבאית ה־טכנית שנערכה ב־18 בח'.

חברי הקבוצה הסתערו על האקד־מיה כדי להצטייד בנשק. הם עמ־דו לצאת אח"כ לבניין האיחוד ה־סוציאליסטי הערבי, שם עמד סא־דאת לנאום — ולעצור אותו.

מנהיג הקבוצה, סאלח סארית, בי־קר בלוב בשנה שעברה לפי הזמ־נת השגרירות הלובית בקאהיר והנ־ (הסוף בעמוד 2, טור 3)

ברגע האחרון

חילופי גברי בממשלת מצרים

קהיר, 25 (יופ"י רע"צ). הנשיא סאדאת הודיע הערב על כינון ממ־שלה מצרית חדשה, ושמר לעצמו את תפקיד ראש הממשלה.

סאדאת מינה את עבדל עזיז חי־גאזי כסגן ראשון לראש הממשלה, והעניק לו סמכויות לשבת ראש ב־ישיבות הממשלה בהיעדר הנשיא.

מוחמד עבדל קאדר חאתם, שהיה סגן ראש הממשלה ושר ההסברה, לא נכלל בממשלה החדשה, אך נת־מנה עוזר לנשיא.

פטרישיה הרסט מודה בשוד הבנק

סאן־פרנציסקו, 25 (ע"ר). פטרי־שיה הרסט, בתו של איל־העתונות רנדולף הרסט, הכריזה בהקלטה ש־נתקבלה אמש ע"י המשטרה, כי נעשתה מרצונה חברה בקבוצה ה־קיצונית שחטפה אותה לפני חוד־שיים.

בהקלטה הודתה הסטודנטית בת ה־20, כי השתתפה בשבוע שעבר בשוד הבנק בסאן־פרנציסקו והסבי־רה שבקרוב יבוצעו פעולות נוספות באלה.

הליקופטר ישראלי בעת פעולה על הר חרמון. צילום זה ראה אור בגליון האחרון של "אוויא־יישן וויק", השבועון כותב, כי בידי ישראל 12 הליקופטרים מ־סוג זה (סיקורסקי 53 אס). כתב של השבועון מציין, כי שלושה חלקים לא־מקוריים נראים בהלי־קופטר: שלושה מוטות המחוב־רים יחד, מתחת לזנב; אנטנה מתחת לדלת אנשי הצוות; ומכ־שיר לא־מזוהה בסמוך לצינור ה־תידלוק.

ראשי השלטון בפורטוגל שהודחו יוגלו מארצם

גנראל ספינולה, שעמד כנראה בראש המורדים, הוא משוללי המלחמה הקולוניאלית באפריקה

מימין: הגנרל ספינולה, שהוא כנראה השליט החדש בפורטוגל. לאחר הפלת ממשלתו של מרצלו קייטאנו (משמאל). (צילום ראדיו של אי.פי.)

ליסבון, 25 (ע"ר רע"צ). כר־זות מורדים שביצעו לפנות־בוקר קשר צבאי, עצרו הערב את ראש הממשלה הפורטוגזי, מרצלו קיי־טאנו וחברי ממשלתו, לאחר ש־פרצו בכוח לקסרקטינים של ה־מיליציה בליסבון — נאמר בהו־דעה של רדיו ליסבון.

המורדים לכדו את ראש הממשלה וחברי ממשלתו, לאחר שמסרו אול־טימטום לד"ר קייטאנו ולנשיא פור־טוגל, אמריקו תומאז, שהסתגרו ב־קסרקטין של המשמר הלאומי.

בהודעת הרדיו לא נאמר מה היה גורל הנשיא. כמעט כל המשמר ה־רפובליקאי הלאומי, כולל מפקדו, ו־מרבית כוח המשטרה, נכנעו גם הם למורדים.

קודם לכן נמסר, כי אש מקלעים נבדה המטורה על הקסרקטינים. מ־קורות רשמיים אישרו, כי מנקודת־ראות צבאית שולטת התנועה המו־רדת שליטה מלאה ברחבי פורטוגל.

התנועה, שבראשה עומדים כפי הנראה קצינים בדרגת רב־סרן וסרן, פירסמה קודם לכן הכרזה בה נאמר, כי יש צורך "לטהר את המוסדות, ולחסל את המעשים הבלתי־ליבראליים והניצול לרעה של השילטון".

נמסר, כי המורדים פעלו במחאה נגד המלחמות הקולוניאליות. בנות 13 השנים של פורטוגל והיעדר החירויות הדמוקרטיות במדינה.

הקשר עבר כמעט ללא שפיכות דמים. המונים מריעים של כמה אלפי איש חזו בשלב האחרון של המרד בן 14 השעות — כניעת קייטאנו וחברי ממשלתו.

המורדים הבטיחו בחירות חופשיות וציינו שכת צבאות תנהל את ה־מדינה עד לבחירות.

לאחר מכן נמסר מטעם המור־דים, כי האיש החזק של המדינה, הנשיא תומאז בן ה־79, מוחזק ב־מטה המשטרה הצבאית.

בשידורי הרדיו לא נאמר מי עומד בראש המרד. אולם, כאשר קייטאנו נכנע, הודיעו חיילים מצוידים ב־רמקולים, כי הוא הסגיר את עצמו לגנראל אנטוניו ספינולה, גיבור ה־מלחמה באפריקה, אותו הדיח קיי־טאנו לפני כמעט חודשיים ימים, מ־שום שהצהיר, כי אין אפשרות לנ־חול ניצחון צבאי במלחמות נגד לו־חמי הגרילה באפריקה וקרא לרפור־מה דמוקרטית.

הגנראל ספינולה (69) עבר בשד־רות המונים מריעים כדי להיכנס לארמון קארמו ולקבל את כניעת קייטאנו.

על ההפיכה בפורטוגל עוררה שמחה רבה בחוגי האו"ם.

פורטוגל היתה נתונה להתקפות חוזרות ונישנות של נציגים באו"ם על מדיניותה באפריקה ובעיקר על עמדתה שמושבותיה באפריקה הן חלק בלתי־נפרד מפורטוגל ועל כן סירבה לדווח לאו"ם על פעולותיה שם.

(ע"צ רויטר). בשעות הלילה נמסר, כי ראש הממשלה המודח וכן שר־ההגנה, שר־הפנים ושר־הצבא, יוגלו לאי מדירה.

עם סגירת הגליון נמסר, כי נשיא פורטוגל נכנע לכוחות המורדים, וגם הוא יוגלה לאי מדירה.

בחצות כבש הצבא בהסתערות את מטה המשטרה הפוליטית. 6 נהרגו. (אי. פי.)

בגליון זה 22 עמודים בצרוף המוסף השבועי בן 32 עמ'

רבין ופרס ישותפו בשיחות עם קיסינג'ר

ד"ר קיסינג'ר יגיע לישראל ב־2 במאי

מאת מתי גולן, סופרו המדיני של "הארץ"

שר־העבודה יצחק רבין ושר־ההסברה שמעון פרס, ישותפו ב־שיחות עם שר־החוץ האמריקאי ד"ר הנרי קיסינג'ר על הפרדת ה־כוחות בין ישראל וסוריה.

השר רבין ישותף בשיחות כמי שנבחר מועמד להרכבת הממשלה הבאה. ההחלטה על שיתופו של פרס מהווה הכרה בכך שהוא מועמד ל־תפקיד בכיר בממשלת רבין.

פרט לכך לא יחול שינוי בנציגות הישראלית לשיחות והיא תיכלול את השרים משה דיין, אבא אבן ויגאל אלון, המישנה למנכ"ל משרד־החוץ אפרים עברון, שגריר ישראל בוא־שינגטון שמחה דיניץ והמנכ"ל משרד ראש הממשלה, מרדכי גזית.

ד"ר קיסינג'ר יגיע לישראל עם רעייתו ביום ה', ה־2 במאי, בשעות (הסוף בעמוד 2, טור 4)

מקורות אמריקאיים מהימנים מוסרים:

ארה"ב תגיש סיוע לסוריה בהיקף מאות מיליוני דולרים

דיפלומט סובייטי: צפוי לקרמלין כישלון גם בסוריה ★ הסיוע האמריקאי המוצע למצרים — 250 מיליון דולר

מאת צ'ארלס [illegible], סופר "הארץ" בוואשינגטון

וואשינגטון, 25 (מיוחד ל"הא־רץ"). ארה"ב מתכוננת להגיש סיוע לסוריה בהיקף מאות מיל־יוני דולרים. בתוך כך תוסיף לט־פח את יחסיה עם מצרים, שלה תעניק תכנית סיוע, אשראי מס־חרי, מילוות של הבנק העולמי ומילוות אחרים, שיסתכמו במיל־יארד דולר בשנת הכספים הבאה.

מקורות אמריקאיים מהימנים ש־מסרו על כך אמרו, כי בדעת ארה"ב לטפח את היחסים המיוחדים עם מצ־רים, סעודיה ואלג'יריה ולמשוך לחוג זה את סוריה ואח"כ את עיראק ו־את לוב. שיבה מרשימה זו של אר־ה"ב לעולם הערבי תוצג לפני הצי־בור האמריקאי כהישג רב של ממ־שלת ניכסון, הן כצעד לקראת היעד של דור השלום והן כהוכחה של ה־כושר האמריקאי בחו"ל.

חלק מן הפרשנים אומרים, שד"ר קיסינג'ר לא יהסס לנקוט בצעדים ובקיפים הדרושים כדי להמשיך מידי [illegible] "כיוון לכבוש לאחר" — אומרים אותם פרשנים ומוסיפים: "סאדאת החליט להיגמל מעל הרוסים ובמוקדם או במאוחר יילכו בעקבותיו מנהיגים ערביים אחרים. הרוסים ישלימו עם כך, כפי שהשלימו עם גירושם מ־מצרים ב־1972 והוצאתם להורג של קומוניסטים בסודאן. עם זאת עלולה הצלחת קיסינג'ר בבירות ערב להביא לנפילת ברז'נייב".

"כישלון גם בסוריה"

דיפלומאט קומוניסטי יודע דבר בבירה האמריקאית אמר, שלדעתו צפוי לרוסים כישלון רציני בסו־ריה — התגובות סוריות מתשפעתם. (הסוף בעמוד 2, טור 5)

כתב אי.פי. מביירות:

סוריה מתכוננת התקפה כוללת על שיא החרמון

"13 אלף חיילי קומנדו יטלו חלק במיתקפה"

מאת סופר "הארץ" לעניינים ערביים

כתב סוכנות הידיעות "אי.פי.", המסתמך על דיווחי העתו־נות הלבנונית, ציין אתמול, כי הכוחות הסוריים מתכוננים עתה לעריכת מיתקפה כוללת על שיא החרמון, במטרה לכבשו מידי צה"ל.

המקורות מציינים, כי 13 אלף חיילי קומנדו סוריים השתלטו על שרשרת ההרים שמסביב לשיא החר־מון. כן נמסר, כי 5000 חיילי קומנדו ישראליים הוצבו ביום ג' על ה־ (הסוף בעמוד 2, טור 5)

סוריה ביקשה מטורקיה רשות מעבר לרכבת נשק אווירית מבריה"מ

אנקרה, 24 (ע"צ רויטר). שר־החוץ הסורי, עבדול חאלים חדאם, שנתקבל הבוקר ע"י נשיא טורקיה, פאחרי קורוטורק, מסר לו איגרת מנשיא סוריה, חאפז אסאד.

משקיפים שבאיגרת כלולה בקשה שהטורקים ירשו מעבר רכבת אווי־רית המביאה נשק סובייטי לסוריה, דרך המרחב האווירי של טורקיה.

צויין, כי למעשה חזרה סוריה בכך על בקשה שהגישה לטורקיה בעת מלחמת אוקטובר.

באותה תקופה סירבו הטורקים ל־תת רשות מעבר למטוסי־מלחמה ב־מרחב האווירי שלהם, אולם ציוד מלחמתי סובייטי הועבר אז במטוסי תובלה של אירופלוט, הרשאים ל־טוס מעל טורקיה, בתוקף ההסכמים בין שתי המדינות.

מקורות מדיניים באנקרה אמרו, כי חדאם ביקש מטורקיה לתת סיוע צבאי לסוריה, במאבקה עם ישראל.

מקורות אמריקאיים: אניות סובייטיות פרקו מטוסי־מיג בלאטאקיה

וואשינגטון, 24 (ע"צ יופ"י). ספינות סובייטיות פרקו באחרונה בנמל לטאקיה 12 מטוסי מיג 21 וציוד צבאי אחר — אמרו מקורות הבינון האמריקאי כאן.

צויין, כי מטוסים אלה הם הרא־שונים המסופקים ע"י בריה"מ ל־

[illegible]

בין סוגי הנשק האחרים שישלחו ע"י הסובייטים לסוריה החודש נכ־ללים תותחי 180 מ"מ בעלי טווח רחוק.

ממקור הפנטגון אמרו, כי מאז מלחמת אוקטובר סיפקו הסובייטים לסוריה ציוד צבאי בכמות של 80,000 טונות.

אותם מקורות מסרו, שגם מדינות קומוניסטיות אחרות במזרח־אירופה נותנות סיוע לסוריה. במיסגרת זו ייצאו חיילים סוריים בחודש הבא לפראג, כדי ללמוד שם את דרכי הפעלת הטנק הסובייטי ט־55.

ממקורות מערביים בלונדון נמ־סר, כי הרוסים הסכימו לספק ל־סוריה כלי־נשק חדשים ומתוחכמים יותר, כולל סאם 9 המצויידים ב־ראשי־נפץ מתפצלים, המתבייתים אל מקורות חום.

איסטנבול, 25 (יופ"י רע"צ). שתי אניות נשק סובייטיות עברו היום את מיצרי הבוספורוס בדרכן לסוריה — זאת גילו מקורות של נמל איסטנבול.

המקורות אמרו, כי אניה סובייטית נושאת מסוקים ומשחתת עברו ה־בוקר בשעה מוקדמת במיצרים. נו־שאת המסוקים היתה טעונה מיש־לוח גדול של נשק מתוחכם לסוריה.

נושאת המסוקים, ששמה מוסקבה, היא בעלת 20 אלף טונות ויכולה ל־שאת 15 עד 18 מסוקים. אליה נל־וותה משחתת משגרת טילים.

ישראל תפעל להפיכת ההלוואה של חצי מיליארד הדולרים מארה"ב – למענק

ניכסון מבקש עד 350 מיליון דולר לישראל

מאת סופרו המדיני של "הארץ"

ישראל תפעל במגמה להשפיע על הנשיא ניכסון לתת לה כמע־נק את חצי מיליארד הדולרים שהוחלט לתת לה כהלוואה, כפי שהוסמך ע"י הקונגרס של ארצות הברית.

הנשיא ניכסון הודיע ביום ד' על מתן מענק של מיליארד דולר והל־וואה של חצי מיליארד דולר, ה־משלימים את הסכום של 2.2 מיל־יארד דולר שהקונגרס אישר בשעתו כמענק לישראל לכיסוי הוצאות ה־רכש בעיקבות מלחמת יום הכיפו־רים.

שר־החוץ אבא אבן קיבל אתמול בברכה את החלטת הנשיא והביע את התקווה, כי ישתמש בהקדם בסמכות שנתן לו הקונגרס ויעמיד את סכום המענק על 1.5 מיליארד דולר.

פניית ניכסון לקונגרס

כאשר החליט הקונגרס בשנה ש־עברה לאשר תכנית סיוע לשעת חירום לישראל בהיקף של 2.2 מיל־יון דולר, קבע בית הנבחרים, כי 700 מיליון דולר מתוך סכום זה יהיו חייבים בפירעון.

אולם, הקונגרס השאיר בידי הנ־שיא את ההכרעה איזה חלק מתוך הסכום הנותר של 1,500 מיליון דולר — ערך הנשק שנשלח עד כה — יינתן בצורה של מכירה באשראי, ואיזה חלק יינתן כמענק.

ניכסון פנה ביום ד' לקונגרס ב־בקשה שיאשר לשנת הכספים הבאה המתחילה ביולי סיוע־חוץ בסך 5,180 מיליון דולר, כולל 350 מיליון דו־לר לישראל, 250 מיליון דולר למצ־רים ו־207.5 מיליון דולר לירדן. (ראה גם ידיעה נפרדת).

סיוע זה לישראל אינו על חשבון 2.2 מיליארד דולר סיוע החירום שניתן לה במהלך מלחמת יום ה־כיפורים.

הנשיא כלל בתכניתו סכום מיוחד של 100 מיליון דולר שנועד לעזר־לות לשמירת השלום, סיוע לפליטים וקידום תכניות פיתוח.

★ מזג האוויר

אביך — עד אחה"צ

שרבי האביך בנגב ובסיני ייווצ־רו סופות חול מקומיות. אחה"צ יגיע השרב לקיצו. בשבת — ירידה ני־כרת בטמפרטורות ועלייה בלחות.

מידות החום היום: ירושלים 19 עד 30 מעלות, ת"א 18 עד 30, רמת הגולן 14 עד 28, טבריה 18 עד 32, באר־שבע 17 עד 35, אילת 18 עד 35, מפרץ שלמה 20 עד 35 מעלות.

סאדאת מגלה בראיון ל"אל־חוואדת":

שאדלי לקה בהתמוטטות ב־19 באוקטובר והגדיר את החציה הישראלית כשואה

סאדאת חשש מיצירת דמוראליזציה בחדר־המלחמה והורה לשחרר את שאדלי מתפקידו לאלתר

מאת סופר "הארץ" לעניינים ערביים

הרמטכ"ל המצרי לשעבר הגנראל סעד אל־שאדלי לקה ב־19 באוקטובר בהתמוטטות כתוצאה מן החציה הישראלית לגדה המערבית של התעלה וקבע: נפלה עלינו שואה. המלחמה בשבילנו הס־תיימה בתבוסה חדשה ועלינו לסגת את כוחותינו מן הגדה המזרחית — זאת גילה הנשיא סאדאת בראיון שהעניק לעורך השבועון הביירותי "אל־חוואדת," סלים אל־לוזי, ואשר פורסם אתמול.

סאדאת גילה עוד, כי ב־16 ב־אוקטובר, עם הגילת המאמץ היש־ראלי בפריצה לדוור־סואר, הורה ל־גנראל שאדלי לצאת תוך 90 דקות לאיסמעיליה, כדי לעצור את ההת־קדמות הישראלית. סאדאת נמנע מ־להיכנס לפרטים בקשר לאירועים בין ה־16 וה־19 באוקטובר וסיפר, כי בחצות ה־19 הוזעק לחדר המלחמה ע"י השר הגנראל אחמד איסמעיל עלי ובבואו גילה, כי שאדלי הת־מוטט והתבר איום ביצירת דימורלי־זציה בקרב שאר המפקדים בחדר המפקדה. אז הורה להשעות את שאדלי מתפקידו ומינה במקומו את ראש אג"ם, הגנראל גמאסי ואת לאחר שבדק את המצב המצא, כי "המאמץ הישראלי אינו רציני וכי מטרתו רק לשבור את העמידה ה־מצרית". סאדאת אמר עוד, כי הש־גריר בכוח את הדוות שאדלי ומינויו לשגריר בלונדון, כדי שהדבר לא ישפיע על מוראל הצבא. יחד עם זאת ציין, כי העניק לשאדלי את המשרה הנכבדה של שגריר, משום שאין הוא יכול לשכוח שלשאדלי פי־קוד על מיבצע חציית התעלה.

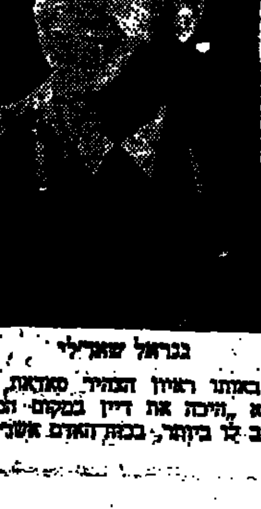

גנראל שאדלי

באותו ראיון הצהיר סאדאת, כי הוא "היכה את דיין במקום המכא־יב לו ביותר, בכבוד האדם אשר בו".

יש לי עליונות, עוד הוסיף, כי "הייתי רוצה לראות את אותה ממש־לה ישראלית אשר תצו להכריז שוב על גיוס כללי. ממשלה כזו לא תהיה קיימת לעולם". סאדאת הדגיש, כי אין בעיה של נסיגת ישראל מסיני. "הצבא הישראלי ייסוג בהכרח מ־סיני בין אם יישאר דיין בתפקיד שר־הביטחון ובין אם לאו".

סאדאת גילה, כי עיראק הוציאה את מטייסותיה מן החזית הסורית ב־4 ימים האחרונים המכריעים של המלחמה. כן סיפר, כי לוב מנעה את אספקת הנפט למצרים, בטענה שקאהיר גששה את המערכה, אולם אלג'יריה וסעודיה הוסיפו לספק נפט בכמויות גדולות.

סאדאת גילה, כי ביקש מפודגורני, בביקורו מייד לאחר מל־חמת ששת הימים, כי חיל־האוויר הסובייטי יקבל לידיו את ההגנה על שמי מצרים. בתחילה הסכים פוד־גורני, לאחר מכן יותר הודיע שבריה"מ מצטערת על שאינה יכולה למלא בקשה זו.

דלת ניקוטין בעישון עשירת טעם וארומה

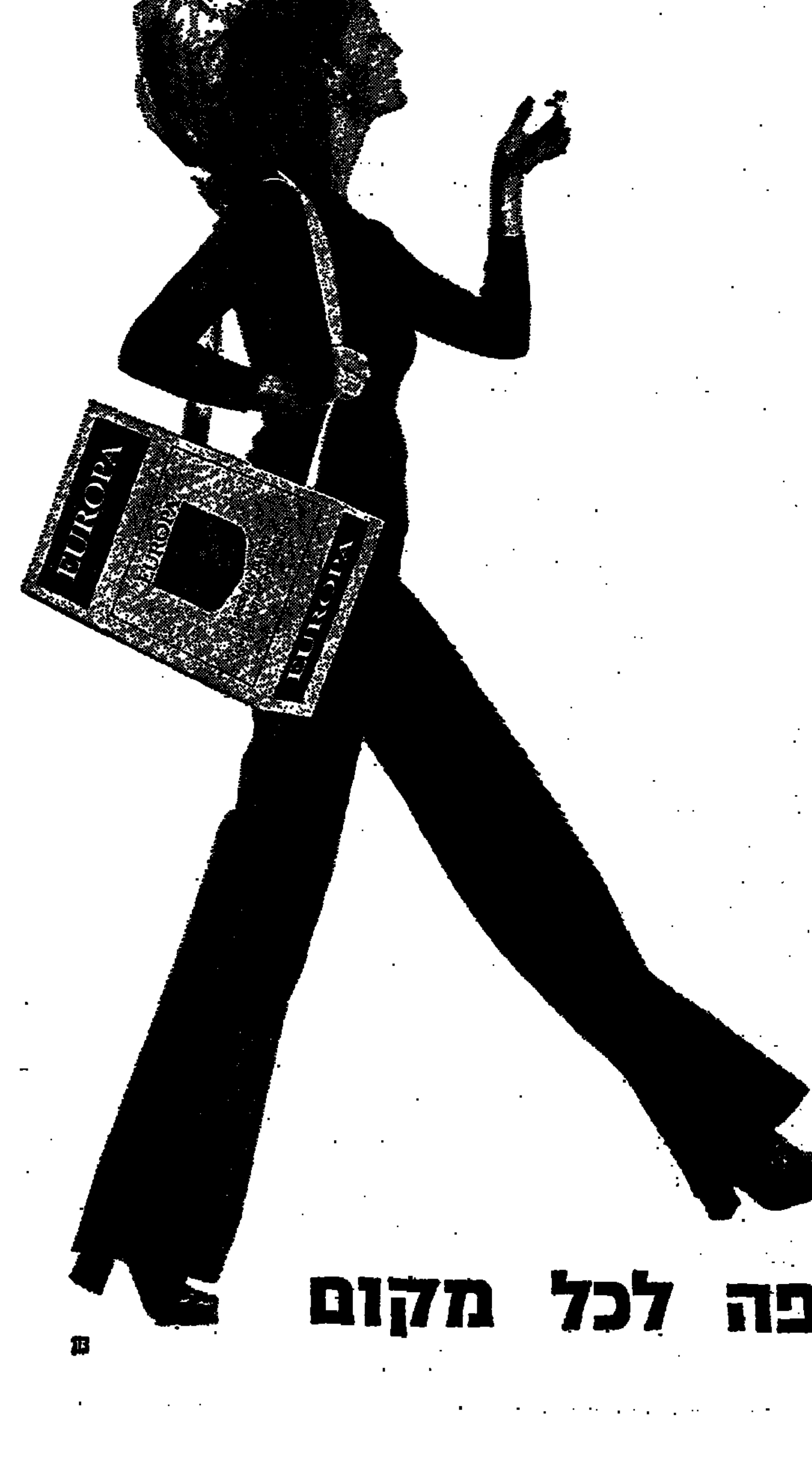

עם אירופה לכל מקום

ביקורת בירושלים על הצבעת ארה"ב במועה"ב

חוגים מדיניים: החלטה זו חסרה כל בסיס מוסרי

מאת סופרו המדיני של "הארץ"

החלטת הגינוי לישראל במועצת הבטחון היא חסרת כל בסיס מוסרי וישראל דוחה אותה מכל וכל. — זאת אמרו אתמול חוגים מדיניים בירושלים. החוגים הוסיפו, כי ההחלטה מתעלמת במכוון ממעשי הזוועה שבוצעו בקרית-שמונה.

לגבי הצבעת ארה"ב בעד ההחלטה, אמרו החוגים המדיניים, כי ישראל הבהירה לפני ההצבעה שהיא מצפה מארה"ב כי לא תיתן ידה להחלטה זו. שר-החוץ אף חזר על דברים אלה באזני שגריר ארה"ב בישראל.

החוגים המדיניים קבעו בצער את העובדה, כי ארה"ב לא רק שלא מנעה את קבלת ההחלטה, אלא אף הצביעה בעדה, אם כי נציגיה היו מודעים לחוסר האיזון שבה ולצימצום [illegible] של ישראל מן המועצה.

תקוע פורש

רפאל רוטשטיין, סופר "הארץ" בניו-יורק, מוסר: שגריר ישראל באו"ם, יוסף תקוע, פרש מדיוני מועצת הבטחון אמש, שעה קלה לפני שהמועצה העבירה את ההחלטה החד-צדדית המאשימה את ישראל בפעולת הגמול בלבנון ועם זאת נמנעה מלהזכיר את הטבח בקרית-שמונה.

✱ ההחלטה שהתקבלה במועה"ב קובעת, כי המועצה מגנה את פגיעת ישראל בשלימות הטריטוריאלית והריבונית של לבנון וקוראת לישראל להימנע מפעולות צבאיות נוספות ואיומים נגד לבנון.

✱ כן מגנה המועצה כל מעשי אלימות ביחוד אלה הגורמים לאובדן חיי אזרחים חפים מפשע וקוראת לכל הנוגעים בדבר להימנע ממעשי אלימות נוספים.

✱ המועצה קוראת לישראל לשחרר ללא-דיחוי ולהחזיר ללבנון את האזרחים הלבנונים שנחטפו.

✱ המועצה קוראת לכל הממשלות הנוגעות בדבר לקיים את התחייבויותיהן בהתאם למגילת האו"ם ולחוק הבין-לאומי.

✱ המועצה קוראת לכל הצדדים להימנע מפעולה כלשהי העלולה לסכן את המו"מ שנועד להביא את השלום לאיזור.

ההחלטה נתקבלה ב-13 קולות וב-היעדר קולות של מצביעים נגד. סין ועיראק נמנעו.

לאחר ההצבעה אמר נציג ארה"ב, שהוא מצטער על תוצאות ההצבעה והוסיף שארצו סבורה כי המועצה גינתה את כל מעשי האלימות, לרבות הטבח בקרית-שמונה.

המשלחת האמריקאית שניסתה לאזן את הצעת-ההחלטה ולהכליל בה איזכור מפורש של הטבח בקרית-שמונה, הצביעה יחד עם 12 חברי המועצה בעד ההחלטה. היא ראתה לנכון לעשות זאת בגלל סיבות הקשורות להתקרבות החדשה של וואשינגטון לקהיר והרצון לקדם את שליחות קיסינג'ר במזה"ת.

מר תקוע תקף את מועצת הבטחון על קבלת ההחלטה ואמר לפני צאתו, שבעוד שהישראלים מובאים לקבר על מותיהם, אין המשלחת הישראלית מוכנה להיות נוכחת במעשה מביש כזה או ליטול בו חלק. הוא הזהיר, כי ישראל תוסיף להחזיק את ממשלת לבנון אחראית לכל תקיפות מחבלים שיאורגנו או יבוצעו מתוך שטח לבנון.

שגריר ארה"ב על ההחלטה

אתמול נילווה מר תקוע אל הרב הראשי עובדיה יוסף בביקורו אצל מזכ"ל האו"ם, כדי לדון אתו במצב יהודי סוריה ועיראק.

מרכז או"ם, 25 (עסט"א). שגריר ארה"ב באו"ם, ג'ון סקאלי, הסביר היום את הצבעת ארה"ב, בציינו, כי ארה"ב היתה מעדיפה איזכור מפורש של קרית-שמונה בהחלטה.

"מכל מקום, גם בלי זאת, החלטנו שההחלטה קבילה, משום שהיא מגנה באורח שווה את פעולת הגמול של ישראל וכל יתר מעשי האלימות".

החל מיבצע פינוי התעלה

פורט סעיד, 25 (עי"ר). מסוקים, שנועדו לגילוי מוקשים, אשר המריאו מנושאת-המסוקים האמריקאית איבו-ג'ימה, פתחו היום בפעולות לניקוי תעלת סואץ ולאיתור המוקשים בה.

נושאת-המסוקים, משייטת הצי הששי, עוגנת במרחק 7 מיל מפורט-סעיד, ותשמש כבסיס לפעולות של מסוקי-ים מדגם סטליון.

12 מסוקי-ים כאלה, הגוררים אחריהם מיתקנים מגנטיים לפיצוץ מוקשים, יערכו את מיבצע ניקוי התעלה, שהוא מיבצע מצרי-בריטי-אמריקאי משותף, ויסתיים בסוף יוני.

פרנקפורט, 25 (אי. פי.) שער הדולר ירד כאן אתמול לשפל של 2.4905 מארקים.

הבנק המרכזי של גרמניה המערבית רכש 23 מיליון דולר, בנסיון לתמוך במטבע האמריקאי שערכו יורד כתוצאה מהשמועות על ייסוף קרוב של המארק.

מת נשיא אוסטריה

וינה, 25 (שרות "הארץ"). נשיא אוסטריה, פראנץ יונאס, מת בוינה בגיל 74, אור ליום ד'.

יונאס, שהיה ידיד מדינת-ישראל, נימנה עם מנהיגי המפלגה הסוציאליסטית השלטת והיה לוחם נגד הנאצים בעת כיבוש אוסטריה. שימש פעמיים כנשיא אוסטריה ובאחרונה נבחר ברוב ניכר. בבחירות אלו התחרה בו ד"ר קורט ולדהיים.

עם מותו ימלא זמנית את התפקיד ראש הממשלה ד"ר ברונו קרייסקי.

יום ו', ד' אייר תשל"ד
26 באפריל 1974

טור הליכוד

מוגש על-ידי הליכוד ועל אחריותו
מען המערכת: הליכוד, ת.ד. 4601, ת"א

מפלגת העבודה - הקץ להגמוניה

מפלגת העבודה בחרה את מועמדה לכהונת ראש הממשלה. מטרתו של הרוב במרכז המפלגה ברורה: לדחות ככל האפשר את מועד הבחירות עד שראש הממשלה החדש יצליח לקנות לעצמו תדמית ציבורית ברורה ועד שישככו מעט — כך מאמינים בעבודה — הדי דו"ח אגרנט וגלי המשברים בתוך המפלגה. אך טועה מי שסבור כי בבחירתו של המועמד, בעזרתו של שר האוצר ובכוח הגוש, הסתיים המשבר הפנימי במפלגת השלטון. לא זו בלבד שהיא תתקשה להקים קואליציה, ואפילו קצרת-ימים, אלא היא גם תתקשה לבחור את השרים החדשים מבין חבריה. עוד צפויות לה סערות ותהפוכות לרוב.

זאת ועוד. טועה מי שמדמה לעצמו כי ההתפלגות בהצבעה מסמנת את קץ משטר החטיבות. מפא"י ואחדות העבודה לא יעלמו. המבנה הארגוני ומערכת הזיקות והקשרים שלהן ימשיכו לקיימן. החטיבה היחידה שהתפרקה הלכה-למעשה היא חטיבת רפ"י. אומנם השר פרס שיפר את מעמדו האישי, אך שוב התברר כי מי שפרש עם בן-גוריון ב-1965 אין בית-מרחץ שיוכל לטהרו בעיני ותיקי מפא"י, אנשי המנגנון והשמאלנים שבתוכה. חברי השורה של רפ"י למדו שוב כי דגל הממלכתיות, האחריות הלאומית, האקטיביזם הציוני והתמורה הפוליטית עבר למחנה הליכוד. מפלגת העבודה לא פתרה את מחלתה האורגאנית-הכרונית ואפילו לא איתרה את מוקדיה. שלטון בלעדי של מפלגה שסועה הוא בלתי-אפשרי ויסב נזק חמור למדינה בשעות גורליות אלה. אכן, בא הקץ לעידן ההגמוניה אך כנראה יידרשו למפלגת העבודה עוד משברים ויסורים רבים עד שתבין את המצב לאשורו. הציבור הוא שיפסוק את דינה בבחירות הקרובות לבוא.

אשרות הכניסה של מר רבין

"ישראלים שירצו לנסוע לגוש-עציון יצטרכו להצטייד באשרות-כניסה..." — זוהי הבשורה המלבבת אותה מביא לציבור המועמד החדש של מפלגת העבודה, מר יצחק רבין. הוא אינו מפרט, כמובן, ממי הוא מציע שנבקש את האשרות, אך יש להניח שגם הוא מבין שיהיה זה לא אחר מיאסר עראפת, ד"ר חבש או אולי אחמד ג'בריל — יוזם ההתקפה הרצחנית על קרית-שמונה. מן ההצבעה שנערכה במרכז מפלגת העבודה, הוכח שגם היום אין זו מפלגה העשוייה מקשה אחת, אולם מי שהעניקו למר רבין את הרוב, משתייכים דוקא לחוגים המדברים על "המאוויים הצודקים של העם הפלשתינאי", כלומר אלה המצדדים בהקמת מדינה פלשתינאית בינינו לבין ממלכת ירדן. מדינה שבראשה יעמדו אישים שאינם מסתירים כלל כי בכוונתם להשמיד את מדינת ישראל.

אנחנו שמחים אמנם שמר רבין "איננו מוכן להתפשר" על ירושלים, ואולם דווקא כאדם בעל עבר צבאי מובהק, חייב היה לזכור שבן-גוריון ז"ל כינה בזמנו כ"בכיה לדורות" את אי-צירופו של איזור חברון כולו למדינת ישראל.

אין צורך לדגול בארץ ישראל השלמה כדי להבין שבנכונותו לוותר על גוש עציון (וגם על רמאללה), מסכן מר רבין גם את ירושלים ואף את הדרך המובילה אליה. ספק אם הפגזים והטילים שאויבינו ירצו להמטיר על ירושלים, יבקשו תחילה "אשרת כניסה" ממר רבין...

שר-המלחמה המצרי בשובו מדמשק:

המערכה בשתי החזיתות תיגמר רק בשיחרור מלא

ד"ר קיסינג'ר, שיגיע לקהיר ביום ג', נושא תכנית פשרה להפרדת הכוחות בחזית הסורית

מאת סופר "הארץ" לעניינים ערביים

שר-המלחמה המצרי, הגנראל עלי, הדגיש אתמול בדמשק לפני שובו לקהיר, כי המערכה בשתי החזיתות, המצרית והסורית, לא נגמרה ולא תיגמר אלא לאחר שיחרור כל השטחים הכבושים והבטחת זכויות הפלשתינים וכי שיתוף הפעולה בין שתי החזיתות נמשך בכל התחומים.

הגנראל עלי הגיע אור ליום אתמול לדמשק בראש משלחת צבאית מצרית גדולה לרבות חברי מועצת ההגנה העליונה. מיד עם הגיעו קיים שיחות עם עמיתו הסורי הגנראל טלאס. השניים דנו במצב בשתי החזיתות המצרית והסורית. "הצדדים [illegible] בעניין זה". אחה"צ קיים הגנראל עלי ישיבה ממושכת עם הנשיא אסאד שארכה 4 שעות ומסר לו איגרת מסאדאת. מניחים, כי באיגרת נדונה בין היתר תכנית ביקורו הקרוב של ד"ר קיסינג'ר.

"אל-אהראם" מסר אתמול, כי ד"ר קיסינג'ר יגיע לקהיר ביום ג' ויקיים באלכסנדריה שיחות עם סאדאת. ביום זה הוא ייצא לישראל ולסוריה וכן יבקר בכווית, ירדן, תימן, סעודיה ואלג'יריה וישוב אח"כ לקהיר.

"לאוריין לה ז'ור" הביירותי ומקורות בקהיר כתבו אתמול, כי ד"ר קיסינג'ר הכין כנראה תכנית פשרה, לפיה יעבור קו ההפרדה שבו יוצבו כוחות או"ם, מערבית לקוניטרה והמובלעת שישראל כבשה ב-1973. משני עברי קו-החיץ ידלדלו שני הצבאות את כוחותיהם ונשקם.

בפסטיבל הזמר:

הבלדה על ברוך ג'מילי במקום ה-1

(ע). השיר "הבלדה על ברוך ג'מילי" זכה במקום הראשון בפסטיבל הזמר והפזמון, שנסתיים אמש בבנייני האומה בירושלים.

השיר, שזכה ב-10,060 קולות, הושר, נכתב והולחן ע"י שלמה ארצי. השיר נכתב על רקע כתובת של איש הפלמ"ח, החקוקה על בניין בשער הגיא מתקופת מלחמת השיחרור. הרס"ר ברוך ג'מיל נכח באולם. בהלחנת השיר השתתף דידי קורן, ובביצוע השתתפה להקת גברת הפוח.

במקום השני זכה השיר "אם יפול הכוכב שלי", שהושר ע"י הזמרת אילנית, בליווי יגאל חרד ועוזי חיטמן. השיר, שקיבל 4,227 קולות, נכתב והולחן ע"י יאיר רוזנבלום.

במקום השלישי, ב-4,192 קולות, זכה הזמר יגאל בשן על שירו "יהיה פעם טוב", שנכתב והולחן על-ידו.

בפסטיבל הושרו 12 שירים חדשים, וההצבעה בקרב הקהל היתה במקומות שונים בארץ. את הפרסים חילק שר-ההסברה, שמעון פרס.

מסיבות בחו"ל ביום העצמאות

ואשינגטון, 25 (עסט"א). חברי קונגרס, פקידי ממשלה ונציגי הקהילה היהודית והעתונות, השתתפו היום בקבלת-פנים שערך שגריר ישראל בארה"ב, שמחה דיניץ, לרגל יום העצמאות.

בין מאות האורחים בלטו תת שר-החוץ ג'וזף סיסקו, חבר מועצת הבטחון האמריקאי הרולד סונדרס ועוזר הנשיא ניכסון, ליאונרד גרמנט.

✱ במונטריאול שבקנדה השתתפו אמש 1500 איש באסיפה חגיגית.

✱ בבון ערך השגריר אלישיב בן-חורין קבלת-פנים, בה השתתפו השר המערב-גרמני לטכנולוגיה, הורסט אמקה, שר השיכון יוכן פוגל, שר-הבטחון גיאורג לייבר והקנצלר לשעבר לודוויג ארהארד.

✱ באמשטרדאם נערכה אסיפה בה נאם שגריר ישראל חנן בר-און.

✱ בבריסל ערך השגריר משה אלון קבלת-פנים במעונו, בה השתתפו מזכיר נאט"ו יוזף לונס, נציגים של כל הארגונים הפרו-ישראליים, אישים פוליטיים ונציגי חצר המלכות.

✱ אליהו מאייסי, סופר "הארץ" בצרפת, מוסר: יום העצמאות נחוג באווירה של רגשות עמוקים במושבה הישראלית בפאריס שנאספה בבוקר לטכס קצר בחצר השגרירות. לקבלת הפנים הדיפלומטית הרשמית שערך אשר בן-נתן הוזמנו רק גברים, לרגל האבל שבו שרוי מר בן-נתן על נפילת בנו. נכחו בין השאר, שר-ההסברה הצרפתי, ז'אן פיליפ לקאה, שייצג את הממשלה ומר ג'י דה-קומינן, שייצג את הקי ד'אורסיי.

קאהיר מאשימה

(סוף מעמוד 1)

גם שם עם קדאפי. "הם קיימו פגישה פרטית שנמשכה זמן ממושך" — נאמר בהודעה.

התובע הכללי מציין, כי סאריה הודה שמטרת הביקור היתה לדון באיחוד קבוצות-החבלה הפלשתיניות, אך הם ויתרו על מטרה זו ודנו בהקמת אירגון קומנדו בתוך מדינות-ערב.

סאריה, פקיד הליגה הערבית, בן 38, הוא פלשתיני המחזיק במיסמכי זהות שהוצאו בעיראק. האירגון שבראשו הוא עומד מורכב לרוב מסטודנטים שהם קנאים מוסלמים.

חברי הקבוצה תקפו את האקדמיה בהסתערם על השער האחורי, שם הם דקרו למוות שני שומרים — מציינת ההודעה. כאשר התקדמו לעבר מחסן הנשק, התייצבו מולם שומרים אחרים ופרץ קרב תוך הפעלת נשק חם ופגיונות. 11 נהרגו ו-27 נפצעו.

התוקפים עמדו להחרים נשק באקדמיה ולצאת במכוניות של מוסד זה לבניין האיחוד הסוציאליסטי הערבי. לפי התכנית הם עמדו לטעון שם, כי פצצות הונחו בבניין. בעת הבהלה שתשתרר במקום, הוטל על חברי הקבוצה לעצור את סאדאת ולתפוס את השלטון.

מקורות מדיניים אמרו, שמשטר-

רבין ופרס

(סוף מעמוד 1)

הבוקר. בצהרים יסעד על שולחן ראש הממשלה ויקיים עמה שיחה קצרה בארבע עיניים. אחה"צ תיערך פגישה פורמלית בין הנציגות האמריקאית והישראלית לשיחות. בערב ייפגשו שוב שתי הנציגויות לארוחת עבודה בבית שר-החוץ ולפי נסיון העבר ייערך המו"מ המעשי בפגישה זו. למחרת בצהרים ייצא קיסינג'ר לדמשק, אולם אין להוציא מכלל אפשרות שהוא עשוי להאריך את שהותו, בהתאם להתקדמות השיחות. לפי התיכנון המקורי ישהה קיסינג'ר 10 ימים באיזור.

מבחינה מהותית לא חל בימים האחרונים כל שינוי בעמדת ארה"ב. עיקר מטרתו של קיסינג'ר בשיחותיו הראשונות בירושלים תהיה לשכנע את ישראל להסכים לנסיגה מעבר לגבעות קוניטרה, בנוסף לנסיגה כוללת משטח המובלעת. משקיפים בכירים בירושלים מניחים, כי בעניין זה לא תושג הכרעה בביקורו הראשון של קיסינג'ר, מכיוון שישראל תרצה לדעת אם סוריה תסתפק בנסיגה כזאת.

בנוסף לבעיית הנסיגה יעמדו על סדר היום שתי דרישות של סוריה:

✱ התחייבות ישראלית לנסיגה ישראלית מכל שטחי רמת-הגולן.

✱ הצבת משקיפי או"ם, ולא יחידות כוח-החירום, באיזור החיץ.

לגבי שתי הדרישות תומך קיסינג'ר בעמדת ישראל, לפיה אין לכלול התחייבויות טריטוריאליות בהסכם ההפרדה, וכי באזור החיץ צריכים להיות מוצבים אנשי כוח-החירום של האו"ם.

הנשיא יטיל היום

(סוף מעמוד 1)

כינוס ישיבת המרכז של מפלגת העבודה, נפגשו הרב גורן והשר פנחס ספיר. הפגישה נערכה בביתו של ח"כ הרב מנחם הכהן ומטרתה היתה להשפיע על מר ספיר להציג את מועמדותו.

בפגישה זו אמר הרב גורן לשר ספיר, כי הוא מקווה בעתיד למצוא נוסחה שתאפשר למפד"ל כניסה לקואליציה הבאה.

למרות זאת נראה, שהצטרפות המפד"ל לקואליציה היא עדיין בסימן שאלה חמור, לאור חילוקי הדעות בתוך המפלגה. ראשי המפד"ל הוותיקים — ובעיקר השרים בורג ו רפאל — רוצים להסתפק בויתור של מפלגת העבודה באחת משתי הנקודות: תיקון במיהו יהודי, או הקמת ממשלה ליכוד לאומי. לעומת זאת, קבוצה רחבה למדי התומכת בצעירים דורשת את הקמת ממשלת ליכוד לאומי, כתנאי בל-יעבור להצטרפות המפד"ל לקואליציה. לקבוצה זו משתייכים היום חוץ מראשי חוגי הצעירים, גם השרים לשעבר זרח ורהפטיג ומיכאל חזני. הקיבוץ הדתי, חלק מ המושבים ומזכ"ל המפלגה צבי ברנשטיין.

נטייה בר"צ להצטרף

בסוף השבוע התברר, שקיימת עתה נטייה בתנועה לזכויות האזרח להצטרף לקואליציה החדשה בראשות רבין. ח"כ שולמית אלוני נמצאת עדיין בחו"ל, אך ייתכן שמקורביה יזעיקו אותה ארצה, לאור המצב החדש.

אם תוזמן ר"צ להצטרף לקואליציה, ההחלטה תתקבל בגוף היחיד שקיים עד עתה בר"צ — שבעת המרכזים שהעמידו את עצמם לבחירה ברשימה זו בבחירות האחרונות.

בינתיים פועלים בר"צ גם כוחות העלולים לשבש את ההצטרפות לקואליציה. ח"כ מרשה פרידמן יזמה בסניף חיפה גוש משותף של ר"צ עם מוקד, תנועת הפנתרים השחורים ומרי. הכוונה כנראה להקים גוש כזה בסניף אחד כדי להעמיד את התנועה כולה בפני עובדה קיימת.

ראשי ר"צ קיימו בזמן האחרון גם מגעים לשיתוף פעולה עם התנועה החדשה שהוקמה ע"י קבוצת פרופסורים — התנועה לשינוי.

קנדי נפגש עם יהודים במוסקבה—בנוכחות הבולשת

הבטיח להם לעזור בהשגת אשרות-עליה

מוסקבה, 25 (יופ"יא). הסינאטור אדוארד קנדי נועד היום לשיחה של יותר משעה עם קבוצת יהודים כאן ולאחר-מכן אמרו אנשי-שיחו, כי הוא הבטיח להם לעשות כל שבידו כדי לסייע ליציאתם מבריה"מ.

11 היהודים שהשתתפו בפגישה מסרו פרטים על תוכנה לכתבים מערביים במוסקבה. הפגישה התקיימה שעה קלה לפני שהסינאטור סיים ביקור של שבוע בבריה"מ והמריא לוואשינגטון.

קנדי עצמו אמר לכתבים, כי שיחותיו עם הסובייטים לא שינו את השקפתו שעל בריה"מ להתיר הגירה חופשית, אם רצונה הוא לקבל מעמד של מדינה מועדפת במסחר שלה עם ארה"ב.

הפגישה התקיימה בבית המדען אלכסנדר לרנר, מומחה עולמי לקיברנטיקה, אשר ביקש כמה פעמים אשרת עליה לישראל. היהודים סיפרו, כי הפגישה התקיימה ביוזמת קנדי עצמו. הוא הודיע לרוסים על כוונתו לקיימה. הוא הגיע במכוניתו הרשמית יחד עם שני עוזרים, [illegible] ואיש הק.ג.ב. (המשטרה החשאית הסובייטית).

קנדי שאל את היהודים אם הם מתנגדים לנוכחות איש הק.ג.ב. והם השיבו בשלילה.

היהודים הגישו לקנדי מכתב המפרט את השקפותיהם בענייני ההגירה. באותו מכתב גם הודו לו ולקונגרס האמריקאי על המיכתב, ר-

"אל-נהאר" הביירותי:

ברז'נייב ביקש מסאדאת עריכת פיסגה

כתב יו.פי. בקאהיר: באיגרת ברז'נייב לסאדאת אין איזכור לפיסגה

מאת סופר "הארץ" לעניינים ערביים

מנהיג המפלגה הקומוניסטית הסובייטית, ליאוניד ברז'נייב, שיגר באמצע השבוע איגרת לנשיא סאדאת, בקשר לקיום פיסגה מצרית-סובייטית המתחייבת מאופי היחסים שהתפתחו בין שתי המדינות — מסר אתמול "אל-נהאר" הביירותי.

לעומתו ציין כתב יו.פי. בקהיר, כי האיגרת לא כוללת כל התייחסות לפיסגה או תשובה ברורה ביחס לבקשות סאדאת לנשק.

"אל-נהאר" כותב, כי האיגרת נמסרה לשר-החוץ המצרי פאהמי ע"י מיופה-הכוח הסובייטי בקהיר והלה דן עם פאהמי ביום ד' בתוכנה.

מקורות יודעי דבר בקהיר ציינו, כי בריה"מ סבורה שהפרדת הכוחות בין מצרים וישראל לא הוצגה כהלכה בבקשת צעדים נוספים לקראת הסדר. מוסקבה גורסת, כי הפרדת כוחות בחזית הסורית צריכה להיות קשורה בצורה הדוקה יותר לנסיגה ישראלית נוספת.

קמפלה, 25 (עי"צ). ברז'נייב הבטיח לנשיא אוגנדה, אידי אמין, כי בריה"מ תוסיף לתמוך ללא הסתייגות "בעניין הצודק של עמי ערב".

במיברק שנמסר ע"י שגריר בריה"מ בקמפלה, מציין ברז'נייב שעמדה זו אושרה מחדש בעת ביקור נשיא סוריה במוסקבה.

"ארה"ב מנסה לקנות את השלום בכסף"

הסתייגות בקונגרס בארה"ב להצעת הסיוע למצרים

ואשינגטון, 25 (אֵ. פּי. ויופ"יא). הצעת הסיוע האמריקאי למצרים עוררה תגובה לא צפויה בקונגרס האמריקאי, דבר העלול להעמיד בספק את עתידה. יו"ר ועדת החוץ של ביה"נ, הציר הדימוקראטי תומאס מורגאן אמר, שיש לו הסתייגויות חמורות לגבי ההצעה ושלדעתו מנסה כעת ארה"ב לקנות את השלום בכסף.

הנשיא ניכסון אמר לקונגרס, כי הסיוע בהיקף 250 מיליון דולר למצרים ינוצל למטרות שלום וישמש לטיהור התעלה, שיקום הנזקים באיזור הסמוך לה והחייאת הסחר המצרי עם אמריקה.

סכום זה הוא חלק מבקשה בהיקף 5.18 מיליארד דולר לסיוע חוץ שהגיש הנשיא לקונגרס לשנת-הכספים הבאה. בסכום זה כלולים 908 מיליון דולר כסיוע למזה"ת. מלבד הסיוע למצרים מדובר בבקשה על 550 מיליון דולר כסיוע צבאי לישראל (ראה גם ידיעה נפרדת) ו-207 מיליון דולר לירדן.

נשיא מצרים אמר שארצו לא תהיה עוד תלויה באספקת ציוד צבאי מבריה"מ והוא מעדיף לרכוש ציוד זה מארה"ב — על כך מסר הסינאטור האמריקאי האוורד בייקר.

בייקר אמר, שהוא קיים שיחה ממושכת עם סאדאת במצרים ביום ד' שעבר, בתוקף תפקידו כחבר ועדת הכוחות המזויינים של הסינאט.

חשש לפעולות מחבלים בנמלי יפאן

טוקיו, 25 (עי"ר). אמצעי בטחון הוגברו אתמול בנמלי יפאן הראשיים, לאחר שעתוני המדינה פירסמו ידיעות לפיהן עומדים אנשי צפרדע פלשתיניים לתקוף אניות ישראליות ביום העצמאות.

העתון היפאני "יומיורי שינבון" מסר, כי שניים מבין 12 אנשי צפרדע מאומנים שנשלחו לאירופה ואסיה ע"י החזית העממית לשיחרור פלשתין, הסתננו ליפאן כדי לפוצץ אניה או אניות ישראליות בנמלי יוקוהאמה וקובה.

העתון ציין, כי נראה שאחד מבין שני אנשי הצפרדע הוא יפאני. בעיקבות ידיעה זו הוצבו אניות סיור יפאניות ליד 4 ספינות ישראליות בנמל יוקוהאמה.

פועלי הנמל החליטו שלא לעבוד בכמה אניות משא ישראליות, ביניהן צדק, טבריה ואניית-קירור, ביום העצמאות.

בקובה עוגנת עתה אניה ישראלית אחת בלבד, טבריה קור.

מינכן, 25 (אֵ. פּי.). שר-הפנים של בוואריה אמר היום, שמחבלים פלשתינים אינם עלולים להופיע במשחקי הגביע העולמי העומדים להיפתח בגרמניה המערבית ב-13 ביוני. גבר, כי יש בידי משרד-הפנים עדויות ברורות לכך, כי המחבלים מתכננים לבצע פעולות טרור בעת המשחקים והמשטרה נכונה לכל הנוגע בדבר.

ארה"ב תגיש סיוע לסוריה

(סוף מעמוד 1)

בגוונה מצרים — ושהדבר היחידי שהרוסים יכולים לעשות הוא לעודד את סוריה ויתר מדינות ערב לחזק את דרישותיהן כלפי ארה"ב: לתבוע נסיגות של ישראל תמורת שלום וסיוע אמריקאי וסחר תמורת שיפור היחסים.

מומחה קומוניסטי זה אומר, כי אסאד ובעלי בריתו במפלגת הבעת נוטים להסכים לחידוש השפעה אמריקאית — בתחום הדיפלומטיה, הסחר והתרבות — וכי לרוסים תיוותר האופציה להוסיף ולהיות ספק הנשק של סוריה. השאלה היא אם הרוסים יוסיפו לספק נשק למדינות ערביות הנוטות יותר ויותר כלפי ארה"ב ואם הקרמלין ימשיך להעניק תמיכתו [illegible] בין שתי מעצמות-העל, תוך התעלמות כתוצאה [illegible] ארה"ב אומר מדינות החסות של מוס[illegible] לב זה אין לכך השובבות [illegible] קיסינג'ר גבר [illegible] ברכישת ידידות ארצות [illegible] אפשרות שדבר זה יעורר [illegible] הסובייטים.

האם צפויים משלוחי נשק אמריקאי לארצות ערב? זוהי שאלה מתמהים במגמה זו, אבל [illegible] להאמין שואשינגטון [illegible] את מקום מוסקבה כ[illegible] הנשק העיקרי למצרים ולסוריה. [illegible] לישראל, אין כוונה להעלות [illegible] שארה"ב תפסיק לספק לה [illegible] מבחינת התמיכה הדיפלו[illegible] האמריקאית, דומה, כי ארה"ב [illegible] הבא: שביתת-נשק [illegible] ישראלית במזה"ת תמורת החזרת רוב השטחים שכבשה ישראל ב-1967, תוך הצבת כוחות או"ם ב[illegible] וסילוק הסכנה של הת[illegible] סובייטית לטובת הערבים. ב[illegible] קיסינג'ר יהווה דבר זה הישג רציני לישראל ולשלום העולם והגברת ההשפעה של ארה"ב בעולם הערבי. באמריקה ובארצות העולם השלישי וכן הבטחה של זרימת נפט יציבה לארה"ב.

תוכנית הסיוע למצרים

תוכנית הסיוע האמריקאי למצרים בהיקף 250 מיליון דולר לשנת הכספים הבאה שאותה מגישה ממשלת ארה"ב לאישור הקונגרס, היא ראייה נוספת לשיפור הרחב ביחסי ואשינגטון-קאהיר — אומרים פקידי ממשלת ארה"ב.

חלק נכבד ממערכת יחסים זו הוא העניין הרציני שיש לסאדאת בהסדר עם ישראל, בתיווך ארה"ב.

נמסר, כי ואשינגטון לא מתכוונת שהסיוע האמריקאי יתפוס את מקום הסיוע הסובייטי, אולם מתברר שארה"ב תפעיל תוכנית סיוע צבאי — לפחות סמלית — למצרים.

ואשינגטון הדורה תקווה עתה, כי מצרים תעשה כמיטב מאמציה כדי לשכנע את סוריה להגיע להסדר עם ישראל, במהלך ביקורו של ד"ר קיסינג'ר במזה"ת, שיחל ביום ב'.

נראה, כי מנהיגות יהודי ארה"ב לא תתנגד לבקשת ממשלת ניכסון מן הקונגרס בדבר הסיוע למצרים. אף כי צפויה התנגדות לכך מחוגים ליבראליים ושמרנים מסויימים. פקידי ממשלת ארה"ב חוששים, כי פירסום מודגש להענקת הסיוע באמצעותה של מצרים לבריה"מ, ישפיע לרעה על נכונותו של ברז'נייב לשתף פעולה עם ואשינגטון במאמצי השלום במזה"ת.

חוגים בסטייט דפרטמנט אומרים, כי על ארה"ב לגלות את ידידותה למצרים צעד אחר צעד, לבל תאלץ בריה"מ להתקיף את מדיניות המזה"ת של קיסינג'ר בטיעון שמדיניות זו מביאה לדחיקת רגליה מהמזה"ת.

סוריה מתכננת

(סוף מעמוד 1)

מורדות המערביים של שיא החרמון, במטרה לתגבר את שליטתם שם. מניחים שהמאמץ הסורי יימשך עד לפני תחילת שיחותיו של ד"ר קיסינג'ר בדמשק בנושא הפרדת הכוחות. הסורים מקווים שאם יצליחו במשימתם הצבאית, תהיה להם עמדת מיקוח טובה בשיחות ההפרדה.

רדיו טריפולי מסר, כי הישראלים מפגיזים את איזור ערקוב (פתח לנד) בלבנון מאז ליל חמישי. כן מסר, כי מטוסים ישראליים ביצעו אור ליום אתמול 30 גיחות מעל לאיזור ועברו כמה פעמים את מחסום הקול.

אליזבט טיילור וברטון מתגרשים

ניו יורק, 25 (עי"ר ויופ"יא). השחקנית אליזבט טיילור וריצ'ארד ברטון שמו קץ לנסיון הפיוס שלהם בן 4 החודשים [illegible] — אמר כאן דובר של הזוג.

עוה"ד של הזוג יגיש מיסמכי גירושין בברן שבשוויץ, ויש להניח שהגירושין יאושרו תוך חודשים ספורים.

בני הזוג נפרדו ביולי אשתקד, לאחר שהגב' טיילור (42) אמרה "יתכן שאהבנו זה את זה יותר מדי". אולם, היא וברטון (48), הסכימו בדצמבר אשתקד לנסות לאחות את הקרע ביניהם, כאשר הוא סעד לה ביה"ח בלוס-אנג'לס שבו אושפזה רעייתו.

עוה"ד אמר, כי השניים הסכימו לפעול למען גירושין בשל חילוקי דעות שאין להתגבר עליהם.

קארפוב ניצח את ספאסקי

מוסקבה, 25 (יופ"יא). אנטולי קארפוב ניצח היום את אלוף העולם לשעבר בשחמט, בוריס ספאסקי, כאשר הלה נכנע במהלך ה-56 במשחקם [illegible].

קארפוב הצעיר מוביל עתה בתוצאה 1—2 ברבע הגמר של אליפות העולם לשחמט.

באודיסה ניצח ויקטור קורצ'נוי את אלוף העולם לשעבר טיגרן פטרוסיאן, שנכנע במסע ה-42. קורצ'נוי מוביל עתה בתוצאה 1—3.

לבנון מסרבת להחליף 2 הטייסים

(צ. מ.). נאצר אל-מאלוף, שר-ההגנה הלבנוני, אמר השבוע שישראל הודיעה על נכונותה לשחרר 13 הלבנונים שנישבו ב-13 בח. ז. תמורת שני הטייסים הישראלים שנישבו ע"י שלטונות לבנון לפני 4 ימים.

הוא הוסיף, כי לבנון השיבה להצעה הזאת, אשר הוגשה ע"י ישראל בישיבת ועדת שביתת הנשק המשותפת הלבנונית-ישראלית, כי 13 האנשים האלה הם אזרחים ואינם שבויי מלחמה שניתן להחליפם תמורת שני הטייסים.

בראנדט רוצה בחיזוק השיתוף עם הערבים

מאת צ'ארלס ריצ'י
סופר "הארץ" בגרמניה

בון, 25 (מיוחד ל"הארץ"). קאנצלר מערב גרמניה אמר בשובו מביקורו במזה"ת, כי שיחותיו באלג'יריה ובמצרים יעניקו תנופה חדשה לשיתוף הפעולה הגרמני-ערבי.

בון, אמר בראנדט, מעוניינת לפתוח את הדרך לשיתוף-פעולה [illegible] בתחום הסחר, ההשקעה התעשייתית והטכנולוגיה. בון מעוניינת היא בשלום באיזור שיהיה מושתת על ערובות ובטחון. בראנדט אמר, כי מובן שפירושו של שלום באיזור שגם ישראל תהיה מסוגלת לחיות בגבולות בטוחים.

(ראה מאמר ראשי בעמוד 13)

בעתיד, אמר, תוסיף בון לבריתה עם ארצות המערב ולמדיניות הפשרה שלה לגבי מזרח אירופה, גם "מערכות מאוזנות במזה"ת" לגבי כל מדינות האיזור.

ועדה גרמנית-מצרית שהוקמה במהלך שיחותיו של בראנדט עם סאדאת, תתחיל בשבוע הבא לחפש דרכים להרחבת שיתוף הפעולה בין שתי הארצות. בון וקהיר עומדות אף לחתום בקרוב הסכם לעידודן של השקעות.

עוזרו של וילי בראנדט נתגלה כמרגל מזרח-גרמני

העצור הודה ששימש קצין בצבא ד.ד.ר.

בון, 25 (עי"ר ויופ"יא). המשטרה עצרה את גינטר גיום, אחד מעוזרי הקאנצלר וילי בראנדט, כחשוד בריגול לטובת גרמניה המזרחית.

יחד עם גיום, ששירת בלשכת הקאנצלר בבון, נעצרו עוד 5 אנשים.

גיום (47), כיהן כעוזרו המדיני האישי של הקאנצלר. הוא נעצר ביום ד' בערב בביתו, יחד עם רעייתו, באזור מפרברי בון.

גיום הודה ששימש כקצין בצבא גרמניה המזרחית.

בהודעת לשכת הקאנצלר נאמר, כי גיום, שהגיע כפליט לגרמניה המערבית ב-1956, היה אחראי לחליפת המכתבים המפלגתית של בראנדט מאז 1970.

בראנדט היה בדרכו לבון מהאנובר, כאשר פורסמה הידיעה על המעצרים. מנהיגי ס. ד. אחרים יצאו מדיוני ביה"נ כדי לדון במצב שנוצר. מנהיגי המפלגה הנוצרית-דימוקרטית התכנסו לישיבה מיוחדת, כדי לדון על מה שתואר כפרשת הריגול החמורה ביותר בגרמניה המערבית.

החשוד היה צלם וסוכן למכירת נייר בפרנקפורט, לפני שהצטרף לס. ד. הוא עלה במהירות בשורות המפלגה ובשלב מסויים עמד בראש מטה-הבחירות של גיאורג לבר, המכהן עתה כשר-ההגנה של גרמניה.

דובר משרד-הפנים מסר, שגיום היה תחת פיקוח במשך שנה לפני שנעצר.

(עי"ר). מקורות בס. ד. אמרו, כי אנשי ביטחון, בהסכמת הקנצלר, "הדליפו" מידע חשאי מזוייף לעצור, מאז השנה שעברה, כאשר הועלו נגדו חשדות.

הידיעה על מעצרו פורסמה בהבלטה באמצעי התקשורת של גרמניה. הטלוויזיה הציגה צילום של גיום בחברת בראנדט במסע-בחירות בצפון-גרמניה בחודש שעבר.

חייל צה"ל נהרג בצפון בחילופי אש עם הסורים

הפגזה סורית בעת ביקור הנשיא במובלעת

מאת סופרו הצבאי של "הארץ"

חייל צה"ל נהרג ערב יום העצמאות בחילופי אש עם הסורים ברמת-הגולן. חיל-האוויר תקף פעמיים מטרות סוריות באיזור החרמון בדרום המובלעת ואת תל-חרה, ממנו מטווחים הסורים את הארטילריה שלהם באיזור.

שמו של החייל שנפל הוא אביטל שלום, בן 21, מירושלים.

תקיפות חיל-האוויר היו ביום ד'. תחילה תקפו מטוסינו במשך כשעה וחצי מטרות סוריות באיזור החרמון. משהסתיימה תקיפה זו תקפו מטוסים אחרים מטרות מדרום למובלעת, לעת, תל-חרה, שהותקפה בפעולה זו. הוא אחד התילים הגבוהים באיזור, 1094 מ', וממנו מטווחים הסורים את הארטילריה שלהם. כל מטוסינו חזרו בשלום.

ביום ד' ב-12.15 ניסו הסורים את מזלם בתקיפה אווירית, רביעייה של מטוסי מיג תקפה באיזור [illegible] ארנבה, אך לא היו נפגעים. באותה שעה סייר נשיא המדינה, פרופ' אפרים קציר, באיזור המובלעת. נפילות של פגזים ניראו במרחק של כ-2 ק"מ משיירת הנשיא. עם התקפת המטוסים הציעו קציני צה"ל לנשיא להפסיק את סיורו, אך הוא עמד על כך שהסיור יתקיים במתוכנן ונפגש עם יחידות שונות של צה"ל בקו.

חילופי האש הארטילריים נמשכו לסירוגין בחלקים שונים של המובלעת. כן ירו הסורים מקטיושות לעבר מספר מוצבי צה"ל בחרמון. גם אתמול, ביום העצמאות, ירו הסורים פעמים רבות לעבר מוצב השיא בחרמון ולעבר מטרות אחרות בדרום רמת-הגולן.

דמשק, 24 (עי"ר ועי"צ). דובר צבאי סורי אמר היום, ש"מטוסי-קרב סילוניים סוריים הפציצו היום עמדות ישראליות והפילו שני מטוסים ישראליים".

3 חיילי צה"ל נהרגו במיקוש בבקעת-הירדן

4 נפצעו ✱ עוצר ב-3 כפרים בסביבה

מאת סופרו הצבאי של "הארץ"

שלושה חיילי צה"ל מהיאחזות נחל גיתית שבבקעת-הירדן נהרגו ביום ג' בלילה ו-4 נפצעו. כאשר כלי-הרכב בו נסעו נפגע ממיטען חבלה שהוטמן בדרך עפר באזור שבין גיתית לפצאל.

עיקבות המחבלים הובילו לאחד מכפרי המיעוטים באזור. עוצר הוטל על מספר כפרים ונערכו מעצרים.

ההרוגים הם: סמל-ראשון ישראל גוטליב, בן 21, מכפר מונש; טוראי ראשון יוסף עוזרי בן 21, מקרית אונו וטוראי יצחק מורחי, בן 19, מקרית-מוצקין.

שלושת החיילים נסעו בדרך הנמצאת בשימוש יום-יומי כשמגמתם לאזור שם מוצבת האנדרטה לחללי צה"ל שנפלו בקרבות בבקעת הירדן. כ-2 ק"מ דרומית-מערבית להיאחזות גיתית עלו על מיטען חומר-נפץ. המיטען הוטמן במרכז דרך והופעל באמצעות חוט. [illegible] מן ההתפוצצות נדלק מיכל הדלק של הקומנדקר וכלי-הרכב עלה בלהבות.

מקום ההתפוצצות הוא במרחק [illegible] ק"מ בקו אווירי מן הירדן וקו הפסקת-האש. בחקירה שנערכה עם היום נתגלו עיקבות אנשים המובילות לאחד מכפרי המיעוטים בסביבה. הכפרים באזור הם גדולים וקצרה. לאחר שהתעוררו חשדות שהמחבלים באו מאחד הכפרים הללו, או שמצאו שם מחסה, הוטל עוצר על האזור והחלו חיפושים יסודיים. נמסר שבוצעו כבר מספר מעצרים.

(לע"מ). שר-הביטחון, משה דיין, ביקר ביום ד' בבוקר במקום-הפיגוע ולאחר מכן בהיאחזות גיתית, שם קיים שיחה עם חברי ההיאחזות.

נילוו אל מר דיין אלוף פיקוד מרכז, יונה אפרת, מתאם הפעולות בשטחים, האלוף רפאל ורדי ומפקד אזור יהודה ושומרון, תת-אלוף [illegible] שלו.

ביירות, 25 (עי"צ). המחבלים נטלו אתמול על עצמם את האחריות למעשה החבלה שגרם למותם של 3 חיילי צה"ל ליד נחל גיתית.

לדברי סוכנות הידיעות הפלשתינית חצו מחבלים את הירדן והניחו את המוקש.

2 צרפתים נאשמים בביירות בריגול למען ישראל

ביירות, 25 (עי"ר). התובע הצבאי הלבנוני הוציא אתמול צו-מעצר נגד שני צרפתים, החשודים בריגול לטובת ישראל — אמרו מקורות משפטיים כאן.

השניים — פרנאנד ראגנה (8) ומישל פשו (44) — נעצרו בשבוע שעבר.

לדברי המקורות, מנסה החקירה לברר, אם ראגנה היה מעורב בהריגת 3 מנהיגי המחבלים בפשיטת צה"ל על ביירות ב-10 באפריל אשתקד.

פוליסה 4 ביעות נוספים מעניקה יותר

לחו"ל ובחזרה-ללא דאגה!

אישפוז בחו"ל
החזר הוצאות עד 7,200 $ (30,240 ל"י)
התשלום בחו"ל במטבע זר.

טיפול רפואי ובדיקות
החזר הוצאות ללא הגבלה בסכום. פיצוי נוסף עבור הפסד כרטיס וטיסה

ביטוח תאונות
בסך עד-50,000 ל"י.

מטען אישי
בסך 4,000 ל"י (ולפי בחירה)

פנה אל משרד הנסיעות או אל סוכן הביטוח שלך!

אישפוז-שלוה

אנו מודיעים בצער רב על מותה של

דורה צוקרמן

אלמנת המנהיג הציוני
ד"ר סלומון צוקרמן מקהיר

ההלויה תצא היום, יום שישי, ד' אייר תשל"ד 26.4.74 בשעה 11.30 מבית ההלויות העירוני, רח' דפנה 5 ת"א לבית העלמין בחולון.

ד"ר יונה ומלכה צוקרמן
זוהר ויעל צוקרמן
אורה ואברהם שוייצר
ומשפחותיהם

אל קוראי "הארץ" בארה"ב ובקנדה

לנוחיותכם קיים משרד של העתון בניו-יורק לקבלת מינויים חדשים, לחידוש מינויים קיימים וקבלת מודעות מכל הסוגים ל"הארץ" ול"הארץ שלנו":

Israel Communications Inc.
110 East 59th Street
New York, N. Y. 10022
Tel. 421-5547.

מינויים בלעדיים של "הארץ" בארה"ב ובקנדה

בכאב עמוק אנו מודיעים על פטירת ראש משפחתנו, אבינו וסבנו

ליפא טננבוים

ב"ר אברהם משה ז"ל מקורבין

ההלויה תצא היום, יום שישי, ד' אייר תשל"ד 26.4.74 בשעה 1.00 בצהרים מבית ההלויות העירוני, רח' דפנה 5 ת"א לבית העלמין בקרית שאול.

אוטובוס יעמוד לרשות המלוים

הבנים: משה ועלמה ארזי
דוד ארזי
הבנות: מינה ובצלאל רון
רבקה ומרדכי קיקיון
טובה ויעקב וינשטין

הנכדים: שרה ופרד ביקון
שרה ויצחק פולציק
מיכל וראובן סגן-כהן
סימה ושמואל בורשטין
יעל, אודליה, פויה,
ענת וליביה

הנין, גיא וכל בני המשפחה בארץ ובחו"ל

ועדת אגרנט בודקת טענה ביחס למיסמכים

(ל.ע.מ.). בסעיף 26 לדו"ח ה־חלקי של ועדת אגרנט מיום 1.4.74 מוזכרים שני מיסמכים, שערך ב־שעתו סגן בנימין סימן־טוב, ואשר על תצלומים מהם הסתמכה הוועדה לצורך מסקנותיה בעניינו של סגן־אלוף גדליה.

הוועדה חקרה את סגן־אלוף גדל־יה על מיסמכים אלה והוא אישר את אמיתותם. לאחר פירסום הדו"ח החלקי הגיעה לוועדה טענה שהעמ־וד הראשון של אחד המיסמכים המקוריים הוחלף בזמנו, ביוזמת סגן סימן־טוב, בעמוד אחר.

הוועדה פתחה מייד בחקירת ה־עניין ולאחר שהחקירה תסתיים היא תיתן את דעתה על תוצאותיה ו־תתייחס אליהן בדו"ח שיכלול את ההנמקה המלאה של הוועדה למס־קנות שהובאו בדו"ח החלקי שפור־סם.

תיירת טבעה בנהריה

מאת סופר "הארץ"

מגדלנה טסאר (63) מגלזנקירכן בגרמניה, שרחצה בימה של נהריה ביום רביעי אחר הצהריים במקום שהוצבו שלטים האוסרים על רחי־צה, טבעה לעיני בעלה. הגופה הועברה לקבורה לגרמניה.

גולדה: צריכים להיות מוכנים גם למלחמה גם לכל מאמץ כדי להגיע לשלום

סיבת התפטרותה — התביעה לשינוי

"בתקופה זו אנו צריכים להיות מוכנים לשני דברים: להתכונן ה־יטב למלחמה, אם תפרוץ, ואין איש יכול להבטיח שהיא לא תפרוץ; עם זה לעשות כל מאמץ אפשרי, לא מ־עבר לגבול, להגיע לשלום או לכל הפחות להסדר חלקי, שאולי יפתח דרך לשלום" — אמרה שלשום ב־ערב ראש הממשלה, הגב' גולדה מאיר, בראיון בטלוויזיה לקראת יום העצמאות.

"עדיין איני רואה את השלום ב־פתח. אנו נותנים עתה אשראי רב מאד לסאדאת, והלוואי ויוכיח כי הוא ראוי לכך. אבל בסוריה הדב־רים חמורים הרבה יותר", אמרה. בהקשר זה הצביעה על דברי שר ההסברה המצרי במסיבת עתונאים ב־ביירות, שבה אמר כי מצרים הח־ליטה לחסל בשלבים את "תוצאות התוקפנות של 1967, 1956 ו־1948". "אני מאמינה באמונה שלמה שיבוא יום בו שכנינו יחיו אתנו בשלום. אני בספק אם אזכה לראות זאת", אמרה.

בתשובה לשאלה אמרה כי סאדאת לא שינה את מדיניותו לפיה הוא רו־אה בהתנתקות ובפתיחת התעלה, צעד ראשון לנסיגה כללית. "אני בטוחה, שסאדאת רוצה נסיגה טו־טאלית. אבל הגענו להסדר. כל אחד מאתנו יכול לפרש זאת כרצונו. מה שיהיה או לא יהיה, זה יהיה בנושא המתן הנוסף", אמרה. עם זאת אין מצב זה מחייב, לדעתה, הקמת ממ־שלת ליכוד לאומי, שכן היא תוכל לפעול רק עד לרגע שבו יצטרכו להכריע ולעשות מאמצים להגיע ל־הסדר עם הערבים.

דו"ח אגרנט

בדברה על דו"ח ועדת אגרנט, אמרה ראש הממשלה כי היא יודעת שהעקרונות של אחריות מיניסטרי־אלית ואחריות קולקטיבית — מקו־בלים. לדעתה יכלה הוועדה לדון ב־בעיית האחריות המיניסטריאלית. ה־פרק בדו"ח, הדן באחריות כזו, צמוד לכך שנאמר על שר הבטחון, אם כי הוועדה אינה רואה אותו כאחראי אישית. בכל אופן, בפני הממשלה עומדת במקרה כזה הבעיה, שאם יש אחריות מיניסטריאלית של שר אחד הרי יש אחריות קולקטיבית של כל הממשלה. "אינני בטוחה שכל חברי הממשלה חושבים כך, אבל לי קל הרבה יותר לאחר שהתפטרתי", אמ־רה.

בתשובה לשאלה, אם הביאה בחש־בון זה כאשר החליטה להת־פטר, השיבה: "תת הכרתית בודאי. בר־לב והדגו אמרו לי שאני כאו־רחות לא הייתי צריכה לחשוב אח־רת, כאשר גנרלים כשר הבטחון (לא שהם גנרל) ראש המטה (ואין להת־בייש ברמטכ"ל כזה) וראש אמ"ן (גם הוא בעל עבר יפה) אמרו אותו דבר. אמנם יש הגיון במה שהם אומרים, אבל אני כבר לא אהיה כפי שהייתי לפני המלחמה. ישנם אנשים שאולי קל להם להוציא את עצמם מכלל חשבון, אולם אני — לא".

"אני אינני אותו אדם שהייתי לפני המלחמה, במובן ההרגשה ו־בכל מיני מובנים. לוא הייתי בת 30—40 זה היה נורא עצוב, אבל בגילי, אז אהיה קצת אחרת", הו־סיפה.

"לא היה ולא נברא"

"כל הסיפור הזה על המסבת, על סרדיקה ועל זה שהממשלה היא חות־מת גומי, לא היה ולא נברא. ועדת אגרנט ציינה, שלראש הממשלה יש רשות להתייעץ בענינים שונים עם כל מי שהיא מוצאת לנחוץ. אבל אני יכולה לומר שאף החלטה אחת, לא בענייני בטחון ולא בשום נושא אחר, לא נתקבלה במקום אחר מחוץ ל־ממשלה. אין אף החלטה אופרטיבית בענייני בטחון שלא נתקבלה על ידי הממשלה, לא היה שום פורום אחר לקבלת החלטות, ולא היו הכרעות שבהן לא שותפו שרים אחרים.

על תכניותיה לאחר פרישתה, אמ־רה: "אז אני באמת אבטל בטבטה לילדי ונכדי. אין לי תכניות למס־עות או לכתיבת זכרונות. אני רוצה להיות לגמרי חופשית ולעשות מה שארצה".

גב' מאיר הדגישה שהסיבה להת־פטרותה היתה התביעה לשינוי. "צרי־כים לתת לאנשים צעירים ל־קחת את המעמסה על כתפיהם. אני אעזור להם מבחוץ, אם הם יהיו זקוקים לכך. אני בטוחה שהמנגנון הצבורה יהיו אחרים, והם יעשו זאת יותר טוב. לא יהיה איש בארץ ש־יברך אותם יותר כמני, מעמקי לבי", אמרה.

תנועות המחאה

בהקשר זה סיפרה על פגישותה עם נציגי תנועות המחאה, וציינה כי יהיה המשך לשיחות. "הם באמת בחורים מצויינים. קשה לי להתווכח עם לוחמים, כמו עם מחוסרי עבודה ובני משפחות שכולות, גם אם אינם צודקים. אני חושבת, שהם רק לא חשבו עדיין עד הסוף מה הן הדרכים שדרכן אפשר להגיע לדבר כזה. הדרך שלהם איננה שקולה, כי הם רוצים להשפיע עלי בבחוץ. מדוע יש למישהו רשות, ויהיו זכויותיו גדולות, להשפיע עלי מבחוץ, ש־אשנה את דעתי? אבל זו תופעה מבורכת שיש אלפי אזרחים שהת־חילו להתעניין בבעיות חברה ומדי־נית, ורוצים לשנות. בוודאי הם רוצים דברים טובים".

הרגעים הקשים

הרגעים הקשים ביותר במלחמה היו, לדבריה, כאשר ביום הכיפורים ב־4 לפנות בוקר נתקבלה הידיעה, שהמלחמה עומדת לפרוץ באותו יום. היא ידעה שאין אנו מוכנים למוצ־זה. כן היו שעות איומות בימים הראשונים, כאשר בצפון היה המצב רע מאד, ובדרום עטו המונים על הטנקים שלנו, עם זאת האמינה ש־נתגבר, משום שאין לנו ברירה אלא לנצח. "נוסף לכתודים המופלאים שלנו, ידענו שיש הפעם בידי צה"ל ציוד, שלא היה בידיו אף פעם", אמרה.

בין החוויות הטרגיות, שעברו עליה בתקופת כהונתה כראש הממ־שלה, הזכירה את קבלת הדגל, ש־ארגו עשרות שבויי מלחמת ההתשה, שהוחזרו לאחר מלחמת יום הכיפו־רים. כן סיפרה על חייל, שנפל על צוארה ובכה, כשעמדה ליד הכותל, יומיים לאחר שחרור ירושלים ה־עתיקה. "גם גיבור זה היה זקוק באותו רגע לאמא שתעמוד לצידו", אמרה.

היא הוסיפה, כי היה לה חלק ב־מאבקים על קבלת הסיוע מארה"ב. "שלעת עתה אין לנו מה להתאונן בלפיה". בצפותה קדימה, היא רוצה לראות קודם כל שלום. כן היא רוצה שתהיה חברה טובה, ושכל אלה ש־מדברים נגד הפער, לא יעשו דברים בניגוד להצהרותיהם. רצונה גם, ש־יבואו מיליוני יהודים מכל המקומות בשנתיים הקרובות. "אני רוצה להגיד לכל העם, שלאחר הכל הוא עם נפ־לא, כי עם כל העצבות וכל הכאב שבלב, בכל זאת זהו יום העצמאות", סיימה.

גב' מאיר ראויינה על ידי מר צבי גיל, מנהל מחלקת החדשות של ה־טלוויזיה.

קיצוצים רבים

סופר "הארץ" מוסר: קטעים ר־בים מן הראיון קוצצו, והוא ארך 40 דקות מתוך 90.

מר גיל אישר כי נאלץ לעשות זאת, ביוזמתו, בשל הזמן שהוקצב לראיון. הוא ציין כי קוצצו כל ה־קטעים בהם הרחיבה ראש הממש־לה את הדיבור בנושאים פוליטיים ומפלגתיים אשר לא היה בהם משום חידוש. הוא הסביר כי דווקא משום שהיה זה ראיון אחרון ליום העצ־מאות עם הגב' מאיר כראש ממש־לה, החליט להבליט את הצד האי־שי בדבריה.

שמחה מאופקת ביום העצמאות

חוגגים מעטים ברחובות ובמסיבות פרטיות * בימות בידור בודדות

מאת סופרי "הארץ" ועתי"ם

חדק יום של אירועים ממלכתיים, בידור וגינוני שמחה חיצו־ניים במיעוטן של מסיבות פר־טיות, חגגה המדינה את יום העצ־מאות המאופק ביותר מאז 26 שנות קיומה. השפעת מלחמת יום הכיפור והאירועים המדיניים לאחריה ניכרה גם ברחובות הערים והישו־בים במיעוט החוגגים ברחובות, ש־ריקנו בשעת לילה מוקדמת מה־רגיל.

אירועי יום העצמאות נפתחו ב־טכס על הר הרצל במעמד יו"ר ה־כנסת, מר ישראל ישעיהו.

בהכריזו על פתיחת יום העצמ־אות אמר כי השנה חתום החג בזע־זוע עמוק של מלחמת יום הכיפו־רים שהעמיד את העם בפני צורך דחוף לביקורת עצמית ולחובת תי־קונים ושיפורים. הוא שלח ברכה לחיילי צה"ל ואיחל החלמה לפצו־עים ושיחרור קרוב לשבויים בסור־יה.

בתל־אביב

בתל־אביב כמעט לא הורגש החג למעט תאורה חגיגית ומספר מוקדי שמחה וקבלת פנים עממית שהונה־גה השנה לראשונה בבית העיריה. קהל חוגגים בחוצות העיר היה קטן בהרבה לעומת השנים שעברו וגם ברחוב דיזנגוף המעט בצורה ניכ־רת מספר האנשים ברחוב. בקבלת הפנים שערך ראש העיריה שלמה להט השתתפו אלפי תושבים וילדי־הם.

פיקניק בירושלים

במוקד החגיגות בירושלים עמד הפיקניק ההמוני שאירגנה התנועה להכרה "ישראל שלנו" בעמק ה־מצלבה, בו השתתפו כ־5000 איש. לפיקניק קדמה צעדה של משתתפיו. גם בבירה היו אירועי החג מצומ־צמים והרחובות המרכזיים של ירו־שלים היו שוממים בליל החג. קב־לת הפנים המסורתית של נשיא המ־דינה ל־100 חיילים מצטיינים בוט־לה השנה.

ביטול טכס בחיפה

טכס הכרזת החג שנערך כל שנה בחיפה, בוטל השנה ובמקומו נערך טכס סיום יום הזיכרון שהפך למע־שה לעצרת זכרון נוספת. הטכס הש־רה עצבות ומספר המשתתפים בו נפל השנה מהמספרים בהכרזות החג בשנים שעברו.

הפארק הלאומי של רמת־גן נשאר גם השנה מוקד מרכזי לבילוי יום העצמאות והעריכו את מספר מב־קריו אתמול ב־100 אלף. בהשוואה הפרזו ברמת־גן ביקרו כ־20 אלף איש. השנה לא נערכו ברמת־גן קבלות הפנים לנגד הרמטכ"ל וה־סגל הדיפלומטי.

בגלילה הציפו אלפי מטיילים את החופים.

תנועת מטיילים ערה היתה בסבי־בות עין פשחה, שם נערכו פיקניקים רבים. שלא כבכל שנה, ערכו רק ישראלים בודדים טיולים בערי ה־גדה המערבית.

130 אלף בפיקניקים

כ־130 אלף איש בילו בפיקניקים, שערכו ביערות הקרן הקיימת ברחבי הארץ — מסר ראש מחלקת הייעור של הקק"ל, שרון ויץ.

על יהודה ושומרון עבר יום ה־עצמאות בשקט. הלימודים וחיי ה־מסחר התנהלו כסדרם ולא נמסר על תקלות.

* הנשיא הפרופ' אפרים קציר ביקר שלשום ברמת־הגולן והיה אר־רחן של היחידות בקו הראשון ב־מובלעת.

* הרמטכ"ל, רב־אלוף מרדכי גור, ביקר שלשום אצל פצועי צה"ל, הנמצאים במרכז השיקום ובבית־החולים תל־השומר.

נקבעו מחירי חיטה וסלק סוכר לחקלאים

מאת סופר "הארץ"

החקלאים יקבלו 770 ל"י לטונה חיטה, במקום 460 עד עתה, בהת־חשב בעליית הוצאות הייצור וב־התייקרות החיטה בשוק העולמי — סיכמו השבוע שרי האוצר, המסחר והתעשיה והחקלאות. כן סוכם כי החקלאים יקבלו בעד יבול סלק הסוכר של השנה הבאה 210 ל"י לטונה. עד כה היה המחיר 96 ל"י. השנה יקבלו החקלאים בעד הסוכר 25% פחות מאשר בשנה הבאה, כ־לומר כ־160 ל"י לטונה.

המונים בעצרות לזכר החללים

ראש הממשלה: נגדע כל יד שתורם להשמידנו

מאת סופרי "הארץ" ועתי"ם

עצרות לזכר חללי צה"ל שנפלו במערכות ישראל נערכו שלשום ב־בתי העלמין וליד האנדרטאות ב־רחבי הארץ, במסגרת אירועי יום הזיכרון. העצרות נערכו במעמד ה־משפחות השכולות, אישי ציבור ו־עשרות אלפי אנשים.

בירושלים נערך טכס במעמד נשיא המדינה פרופ' אפרים קציר בכיכר בר־כוכבא. כאות תלמידי בתי הספר בירושלים עלו ל־21 אנ־דרטאות, לוחות זיכרון שהוקמו ל־זכר הנופלים במקומות שונים בעיר.

בעצרת בקרית ענבים הביעה ראש הממשלה, הגב' גולדה מאיר, את כאב האומה על הנופלים. היא ציי־נה כי אף על פי כן לא נשברה רוח העם, והזהירה את מנהיגי ערב לבל יפרשו את גילויי אבלנו כסימן של חולשה. "רוחנו לא נשברה וגם בעתיד נגדע כל יד שתורם להשמידנו". נכח גם הרמטכ"ל רב אלוף מרדכי גור.

בעצרת על הר הזיתים השתתף שר הבטחון, מר משה דיין, שאמר כי הנופלים הם ממשיכי דרכם של גבורי ישראל למן ימי הפלמ"ח ועד ימינו.

בהר הרצל אמר סגן ראש הממ־שלה, מר יגאל אלון, כי אנו מת־יחדים לא רק עם זכר חללינו אלא מביעים לנופלים את תודת העם. אלה שנותרו בחיים צריכים להיות ראויים להמשיך בדרכם של הגיבו־רים, אמר.

בתל אביב נערכה העצרת המר־כזית בהיכל התרבות בהשתתפות ה־שר יצחק רבין וראש העיריה שלמה להט. טכסי אזכרה נערכו בחלקות הצבאיות של בתי העלמין בקרית שאול ובנחלת יצחק.

האזכרה המרכזית לחללי גוש דן התקיימה ליד האנדרטה בתל השו־מר במעמד ראשי הרשויות המקו־מיות. עצרות נערכו גם בערי הגוש. כן נערכו אזכרות במקומות רבים בארץ.

עצרת נערכה בכפר עוספיה לזכר הנופלים מבני העדה הדרוזית, ב־מעמד שר החוץ מר אבא אבן, סגן שר התקשורת שייך ג'אבר מועדי ומנהיגה הרוחני של העדה השייך אמין טאריף.

מר אבן אמר כי בני העדה ה־דרוזית הם ציבור מתנדב של עם בעל שורשים עמוקים ששיתף מתוך מצפון את גורלו עם מדינת ישראל.

בעצרת בבאר שבע האשימו הור־ים שכולים וצעירים את השר חיים בר־לב שהופיע בטכס, בשותפות ב־מחדלי יום הכיפורים בצעקם לעב־רו: "אתם שלחתם את בנינו ל־שחיטה".

ליד גלעד לטייסי חיל האויר ב־הרי ירושלים נערך טכס אזכרה ב־השתתפות מפקד חיל האוויר אלוף בנימין פלד, פרופ' יגאל ידין, מפק־די יחידות חיל האוויר ונספחים זרים.

בן 14 מקנדה — חתן התנ"ך העולמי לנוער

מאת סופר "הארץ" בירושלים

חיים ורנר (14) מקנדה זכה אתמול בתואר חתן התנ"ך העולמי ל־נוער יהודי לשנת תשל"ד, לאחר מאבק דרמטי שהוכרע על חודה של חצי נקודה.

חיים ורנר, מצעירי המשתתפים בחידון שנערך אתמול באולם תי־אטרון ירושלים המלא מפה לפה, גבר על כל ארבעת יריביו הישרא־ליים, שעלו עמו את דרכם לשלב הגמר.

הזוכה היה נרגש מאוד לאחר ש־נודעו לו התוצאות. בעברית עם מבטא אמריקאי בולט, השיב תשו־בות מדוייקות לשאלות וזכה ב־53 מתוך 59 הנקודות האפשריות.

סגן ראשון של חתן התנ"ך הוא גלעד גוימן (17) שצבר 52 וחצי נקודות. סגן שני ישראל פלם — 52 וחצי נקודות. במקום הרביעי זכה עדיאל לוי (16.5) שצבר 50 וחצי נקודות ובמקום החמישי אלוף יש־ראל, עמוס ביתן (17.5) שצבר 47 נקודות.

כל הזוכים בחמשת המקומות ה־ראשונים קיבלו מילגה בסך 1,000 ל"י. חתן התנ"ך ושני סגניו זכו גם בתנ"ך מפואר וקונקורדנציה.

בחידון השתתפו 28 בני־נוער ש־הגיעו מ־5 יבשות. כל אחד מהם קיבל תעודת משתתף ואטלס כרטא לתולדות ארץ־ישראל.

מחבר השאלות לחידון היה מר יוסף שער.

* תוכנית הטלוויזיה "מדינת היהודים שלי", שתוכננה לשידור ב־ערב יום העצמאות בחצות ואמורה היתה להימשך כשעה וחצי, נגנזה ברגע האחרון על פי החלטת מנהל הטלוויזיה ארנון צוקרמן, בגלל רמ־תה הירודה — כדבריו. גם המפיק אלי גיטן, תמך בגניזתה.

אסותא־אלישע

נולדו: —
עירית ואבי הולינגר — בן
קמילה ויצחק ביברמן — בת
צפורה ואברהם זקס — בן

במסגרת טיולכם כדאי לכלול ביקור באטליה לעבודות פסיפס "מוזאיקה אילון"

בקבוץ אילון

ביצוע עבודות מכל הסוגים, כגון קישוטי קיר, ציפויי עמודים, שולחנות פסיפס, מחיצות דקורטיביות וכו'

מחלקה מיוחדת לעבודות פסיפס קטנות

העבודות מבוצעות לפי ציורים של אמני המפעל או לפי ציוריו של המזמין

האטליה וגן הפסלים פתוחים למבקרים בימי חול (6—15) בשבתות ובחגים (12—14)

קבוץ אילון הגליל המערבי, טלפון 968551/2 (04)

מועדון עין הרים

בריכת שחיה שורש

הבריכה פתוחה

מלתחה * שמירת חפצי־ערך * מתקני ספורט * מזנון * דשאים * ופינות חמד

מושב שורש, ד.נ. הרי יהודה, טלפון 02—533477

האגודה למען החייל בישראל
סניף תל־אביב—יפו

פונה

למוסדות, מפעלים ומשרדים

האם הנכם מתלבטים מה לעשות בכל הניירת שהצטברה במשרדכם?

אנו מוכנים לעזור לכם להפטר ממעמסה זו

נא התקשרו עמנו לטלפון 452121 הנשמה לעזור לכם ולחייל

בתודה
האגודה למען החייל בישראל
סניף ת"א—יפו

המועצה המקומית קרית־מלאכי

מכרז — 11/74
הפעלת בריכת השחיה

המועצה המקומית מכריזה בזה על החכרת בריכת השחיה על כל מתקניה והקיוסקים לתקופה של שנה אחת עם אפש־רות הארכה.

לקבלת הפרטים:
על המעוניינים לפנות למזכיר המועצה, למר חיבה צורי, תיק המכרז יימסר לכל דורש, תמורת תשלום בסך של —.25 ל"י (עשרים וחמש לירות בלבד), אשר לא יוחזרו.
את ההצעות יש להגיש בדואר רשום בלבד עד לתאריך 30.4.74.
על הקבלן לצרף להצעה ערבות בנקאית של 15% מערך ההצעה השנתית לתקופת החכרה.
אין המועצה מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או הצעה כל שהיא.

דוד אלבג עבודי
יו"ר המועצה

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה — 1965
מרחב תכנון מיוחד בית שמש

הודעה בדבר הפקדת תכנית מפורטת
שינוי לתכנית מתאר מקומית

1. בהתאם לחוקי התכנון והבניה, תשכ"ה — 1965 נתנת בזה הודעה בדבר הפקדה של הנ"ל הנקרא תכנית מפורטת מיוחדת מס' ה/5/32/44, שנוי לתכנית מתאר בית־שמש בש/1. (להלן התכנית) במשרדי הועדה המיוחדת לתכנון ובניה בית־שמש ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ובניה בית שמש.
2. מקומם של השטחים אשר התכנית מתייחסת אליהם:
(1) גושים חלקות: גוש 5202, חלקה 56.
(2) רחוב ז'בוטינסקי.
3. עיקרי הדברים המוצעים להקבע או להשתנות על ידי התכנית הם: שנוי יעוד מאזור מסחרי לשטח לבניני ציבור עבור מעון ילדים, הכל כאמור בתכנית המופקדת.
4. כל המעוניין בקרקע בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע על ידי התכנית, וכן כל הזכאי לכך על פי סעיף 100 לחוק, רשאי תוך חודשיים מיום פרסום הודעה זו ברשומות להגיש התנגדות במשרדי הועדה המקומית האמורה.

ג. בן־אור
יו"ר הועדה להתכנון ובניה בית שמש

הסינמטק הישראלי
בית עבר העיריה, רח' פומבדיתא 4

שבוע המוקדש לקלוד שברול

בשיתוף עם המכון הצרפתי בתל־אביב

27/4 ב־18.30: הדודנים (עם ז'אן קלוד בריאלי, ז'ארר בליין) *
ב־21.00: שהחיה תמות (עם מישל דושוסואה, ז'אן יאן) *
29/4 ב־18.30: פרג'י היפה (ז'אן קלוד בריאלי, פיליפ דה ברוקה) *
ב־21.00: הפיתוי הכפול (ז'אן פול בלמונדו, מדלן רובינסון) *
1/5 ב־16.30: ד"ר פופול (ז'אן פול בלמונדו, מיה פארו) — (תרגום לעברית)
ב־18.30: הקרע (ז'אן פייר קאסל, סטפן אודריאן) — (תרגום לעברית)
ב־21.00: הקצב (סטפן אודריאן, ז'אן יאן) *
2/5 ב־18.30: במעגל השקרים (אורסון וולס, מרלן ז'ובר) — (תרגום לעברית)
ב־21.00: האשה הבוגדת (סטפן אודריאן, מוריס רונה) *
3/5 ב־14.30: הנשים הטובות (סטפן אודריאן, ברנדט לאפון) — (תרגום לעברית) (יוקרן במוזיאון ת"א)

* דיבור צרפתית, תרגום לאנגלית

צוותא לתרבות מתקדמת

צוותא מגישה: פרוזה 11:11
שחרית מס' 20
שבת 27 באפריל 1974 בשעה 11.11 בבוקר

יונה אטלינגר: קלרניט
מרים זלצמן: פסנתר
עוזי ויזל: צ'לו

1. ו.א. מוצרט — 4 מנגינות לקלרניט ופסנתר (טרנסקריפציה משוגב).
2. פ. פולנק — סונטה לקלרניט ופסנתר.
3. מ. דה פלה — סויטה עממית ספרדית לצ'לו ופסנתר.
4. י. ברהמס — שלישיה בלה מינור לקלרניט, צ'לו ופסנתר אופוס 114.

מסחרית "פיאט 238" היחידה עם 7+5

7 נוסעים בשתי הקבינות
5 נוסעים בארגז האחורי

במחיר הזדמנותי

לתקופה מוגבלת-לפי אישור הנהלת המכס

-.24,450 ל"י

* כושר העמסה למעלה מ־1000 ק"ג. נפח 6,5 מ"ק.
* מנוע חזק המותאם לנסיעה למרחקים קצרים וארוכים.
* נפח מנוע — 1438 סמ"ק, בעל 46 כ"ס לבלימה.
* נסיעה שקטה וחלקה להובלת כל סוגי מטען — עדין וכבד.
* נוחות מאקסימלית לנהג ולנוסעים.
* דלתות נפתחות 180 מעלות — לנוחות בטעינה ובפריקה.
* מערכת חימום ואיוורור משוכללת (כמו למכונית פרטית).
* "רצפה" נמוכה המאפשרת טעינה ופריקה ללא מאמץ.

מסחרית סגורה -.22,500 ל"י

FIAT 238

עליה של 91% בגרעון המסחרי ינואר – מארס

ברבע הראשון של 1974 הגיע עודף היבוא על היצוא של סחורות (במחירים שוטפים בדולרים) ל־436 מיליון דולר וחלה בו עליה ב־207 מיליון דולר (91 אחוז) לעומת הרבע הראשון ב־1973.

(ראה מאמר ראשי בעמ' 13)

העליה בגרעון המסחרי ברביע הראשון של 1974, בהשוואה עם אותה תקופה אשתקד, היא תוצאה מגידול ביבוא נטו ב־45 אחוז לעומת הגידול ביצוא נטו ב־15 אחוז. אחוז היצוא מהיבוא היה בינואר־מארס 1974 41 אחוז, בהשוואה ל־61 אחוז ברביע הראשון של 1973.

על כך מסר דובר הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בהסתמך על נתונים ארעיים שאינם כוללים את הסחר בין ישראל והשטחים.

בנתונים החודשיים מנוכי עונתיות מראים על גידול ניכר בגרעון המסחרי בחודשים פברואר ומארס — ב־180 מיליון דולר בממוצע לחודש, לעומת כ־146 מיליון דולר לחודש בחודשים נובמבר 1973 עד ינואר 1974 (וכ־130 מיליון דולר בממוצע לחודש יולי־ספטמבר 1973).

יבוא

בינואר־מארס 1974 הגיע היבוא נטו (במחירים שוטפים בדולרים) ל־844 מיליון דולר לעומת 584 מיליון דולר בתקופה המקבילה ב־1973 (עליה ב־45 אחוזים).

בערך החודשי הממוצע של היבוא (לאחר ניכוי השפעת העונתיות) חלה עליה ניכרת בחודשים פברואר ומארס השנה, ורמתו הגיעה ל־380 מיליון דולר לחודש לעומת כ־246 מיליון דולר לחודש בתקופה בדצמבר 1973 עד ינואר 1974 (233 מיליון דולר בממוצע לחודש ביולי־ספטמבר 1973).

יצוא

ברביע הראשון של 1974 הסתכם היצוא נטו (במחירים שוטפים בדולרים) ב־408 מיליון דולר לעומת 355 מיליון דולר בתקופה המקבילה ב־1973 (עליה ב־15 אחוזים). יצוא יהלומים מלוטשים עלה ב־5 אחוזים ויתר היצוא עלה ב־21 אחוזים.

בנתוני הערך החודשי הממוצע של היצוא נטו (לאחר ניכוי השפעת העונתיות הרגילה) מראים, כי ברביע הראשון של 1974 היתה רמת היצוא כ־115 מיליון דולר בממוצע לחודש — גבוהה לעומת הרביע האחרון של 1973 (כ־102 מיליון דולר), אם כי נמוכה עדיין מהרמה שלפני המלחמה (כ־143 מיליון דולר בממוצע לחודש ביולי־ספטמבר 1973).

„השקר — בהנהגה הפושטת רגל"

(ע). „מול המחדל הנמשך והמעמיק של שלטון המערך, אנו קוראים להצבת הנהגה לאומית חדשה בראש המדינה, התנועה הציונית, העם בתפוצות וציבור העובדים בישראל" — נאמר בהחלטות שנתקבלו אתמול בכינוס הירום של תנועת העבודה למען ארץ ישראל שנערך בבית סוקולוב בתל אביב. בהחלטה אחרת נאמר, כי „אנו דוחים כל הצעה להקמת ממשלה ללא הגושים הציוניים המרכזיים בעם ובמדינה".

הסופר משה שמיר אמר כי בציבור תחושה של תסכול, אי־בטחון, המתפשט בעיקר בנוער. לא המדינה שקר ולא היינו מבוכה, אלא השקר הוא בהנהגה הפושטת רגל, אמר.

ח"כ אברהם יפה ציין כי בצה"ל יש רצון ומגוון מפקדים חדשים, ואנו יכולים לבטוח בו ולתת בו את כל האמון.

מר אליעזר ליבנה אמר, כי אינו מכיר הנהגה גרועה יותר לעם ישראל מזו שקיימת. הוא הוסיף כי על המחדל הבטחוני גברנו, אך ב־22 באוקטובר נכנענו לדרישות ד"ר קיסינג'ר, וזהו המחדל. הוא סבור כי לצעירי מפלגת העבודה יש כל התכונות של הקשישים, בלי המעלות היתרונות שלהם.

ח"כ אריאל שרון אמר כי הוא חושש שעובר עלינו משבר קשה שבעתיים. נצטרך לעמוד בפני מלחמות גדולות. הוא קרא לפשטות החיים ולעבודת כפיים, לחינוך לאהבת הארץ, להתנחלות נרחבת, לחזרה ליהדות ולהיסטוריה היהודית.

מליאת הועה"פ אישרה המדיניות המקצועית

מליאת הוועד הפועל אישרה ביום ד' את המדיניות המקצועית לשנת 1974 ברוב של 74 קולות נגד 16 ובהימנעות 13 קולות.

עיקרי המדיניות שאושרה הם:

✱ תשלום תוספת יוקר אוטומטית בהתאם לעליית המדד בשנת 1974. החל ביולי תשלום תוספת על פי תיקרת שכר יסוד של 1000 ל"י, במקום 700 ל"י עד כה.

✱ תוספת שכר אחידה בסך 50—80 לירות. תוספת זו תינתן על שכר היסוד, ולכן תיהנה מתוספת יוקר, זכויות סוציאליות וכד'. (יחד עם תוספת יוקר היא תגיע בין 114 ל"י ל־183 ל"י).

✱ שכר המינימום יוצמד לשיעור של 50% מן השכר הממוצע במשק.

✱ במסגרת צמיות והמפעלית ינהלו בניני העובדים מו"מ עם המעסיקים על תוספים, פרמיה כוללת וכד' בגין חסכון, ייעול ושיפור וטיב המוצר.

הצעת מדיניות מקצועית זו מותנית בכך שהממשלה תעמוד בהתחייבותיה שלא להעלות עד אפריל 1975 את המחירים על 14 המצרכים הבסיסיים.

מר אוריאל אברהמוביץ אמר כי ארבעה יעדים עומדים ביסוד המדיניות. א. תעסוקה מלאה וחיזוק המשק; ב. שמירה על רמת החיים והערך הריאלי של השכר; ג. עדיפות למקבלי שכר נמוך; ד. עידוד העלאת הפריון. כן אמר כי ההסתדרות דרשה מהממשלה לא לצמצם שוב את הסובסידיות ולא לערוך כל שינוי במיסוי.

כן אמר שכל ההתחייבויות הכלולות בהסכמים הקודמים נשארות בתוקפן ומחייבות לגבי העתיד.

דברי י. משל

בדברי הסיכום שלו אמר מזכיר ההסתדרות מר י. משל, כי נקודת המוצא של המדיניות המקצועית היא בלימת ההתייקרות. ללא מכשיר תוספת היוקר יהיה החלש בקרבנו יותר חלש, ולכן אין לוותר עליו. ההסתדרות תבעה מכל הגורמים לתרום למאמץ זה. ב־1974 נעשה יותר עם הממשלה לכך שכל תוספת יוקר תיכלל בשכר־היסוד, וזאת במיוחד למען החלשים. מר משל קרא להסתדרויות הארציות לפתוח במו"מ עם המעסיקים כדי להתאים את תעריפי השכר למדיניות החדשה.

נפלטה גופת אבי כרמי

(ע). גופתו של אבי כרמי (14) מקיבוץ נחשולים, שטבע לפני כשבוע בעת שסירה התהפכה במבואות חיפה, נפלטה שלשום בחוף ימה של חיפה.

✱ מגן העצמאות לזכר 28 טנסאים, חללי מערכות ישראל, הוענק אמש לקבוצת הפועל תל־אביב לאחר שניצחה אתמול במשחק הגמר את מכבי תל־אביב במניס 1:2. המשחק נערך במעמד המשפחות השכולות, נציגי צה"ל והנהלת איגוד הטנים.

19 עולים מבוכרה פונו בכח מאולם המכס בנמל ב.ג.

נפצעו שוטרות ושוטרים; סירבו לקבל דירות במקומות שהוצעו להם

(ע). שלוש משפחות של עולים מבוכארה המונות 19 נפשות, פונו שלשום בכוח על ידי שוטרים מאולם המכס בבית הנתיבות בנמל בן גוריון לאחר ששהו במקום שלושה ימים וסירבו לעזבו אלא אם יתנו להם אנשי משרד הקליטה בנמל דירות בלוד, בנתניה או בחדרה.

כשהגיעו המשפחות לפני שלושה ימים מווינה הודיעו שהן רוצות להצטרף אל קרוביהן בנתניה, בלוד או בחדרה. כשהסבירו להם אנשי משרד הקליטה שאין שם כרגע דירות, השיבו ראשי המשפחות מבוכארה כי „אנחנו יכולים להמתין כאן עד שתמצאו לנו מקומות". המשפחות נשארו באולם כניסת הנוסעים וחלקן נשארו במשרד הקליטה שבמקום והפריעו למהלך העבודה. ביום ג' נתבקשה משטרת הנמל לשכנע את המשפחות לעזוב את המקום אך כל אמצעי השכנוע לא עזרו. שלשום הוחלט לפנות את המשפחות ולצורך זה ריכזה המשטרה מספר שוטרים ושוטרות שהחלו להעביר את החפצים של עולים אלה אל מחוץ לבית הנתיבות. העולים הקימו קול צעקה והתנפלו על השוטרים כדי למנוע פעולה זו. תוך כדי התכתשות נפצעו קל כמה שוטרים ושוטרות והמשטרה הפעילה כוח מכביר והוציאה את העולים מחוץ למשרד הקליטה ומאולם המכס. כעת מרוכזים העולים בקצה המזרחי של בית הנתיבות, באולם הציבורי, הם הודיעו שהחלטתם נחושה להישאר במקום עד שישיגו להם מקומות דיור כפי שהם מבקשים אף כי התרככו במקצת והם מוכנים לעבור גם לאשדוד ולאשקלון.

הוענקו פרסי ישראל

אלון: דבר מה השתבש אחרי קום המדינה

(ע.) — בקריאה לחזור למקורות העם היהודי ולמקוריותו, להחזרת ולהעשיר מחדש את גנזי הרוח והאמונה בישראל לנוכח הדלדלות ערכים אלה כפי שבאה לידי ביטוי במלחמת יום הכיפורים — יצא במוצאי יום העצמאות סגן ראש הממשלה ושר החינוך מר יגאל אלון, בטכס חלוקת פרסי ישראל תשל"ד, שנערך בתיאטרון בירושלים.

מר אלון סקר את התהליכים שרוקנו את ערכי הרוח מתוכם ותפרו את האיזון החיוני ההכרחי היהודית שבין ההלכה והמעשה במדינה. דבר מה השתבש אחר קום המדינה. הוסטנו לפעול ברוח האידיאלים הבסיסיים של המהפכה הבנתית, אבל בה בשעה גם התחלנו להתנהג כמי שכבר באו למנוחה ולנחלה — איש איש לביתו, ולבעלי הבית שלו. רק המלחמות הכירו לנו, שהמערכה על קיומנו עודה נמשכת. נחלשה לאט לאט הסולידריות הפנימית שבין אדם לחברו, התריפה האנוכיות והרים ראש הפער „הקודש" ההישגיות המרעקית. נדחקו לקרן זוית החלוציות, הדוגמה האישית וההגשמה העצמית. הכל גולגל לפיתחם של משרדים, מוסדות ומנגנונים. קו ישר הוליך מהירידה של המעורבות האישית אל התנשאותם של השררה והמופקדים על הביצוע.

פרסי ישראל הוענקו: במדעים המדוייקים לפרופ' רפאל לוין מהאוניברסיטה העברית לספרו המכניקה של המולקולים הקינטיים והמולקולריים, על תרומותיו החשובות בשטח הכימיה התיאורטית ובמיוחד בשטח הדינמיקה המולקולרית; באמנות המוסיקה למר ידידיה אדמון גורוכוב על מפעל חייו ביצירת הזמר הישראלי; על תרומה מיוחדת לפיתוח החברה והמדינה לפרופסור שמואל הוגו ברגמן; בתרבות הגוף למר יהושע אלוף על מפעל חייו ותרומתו לתרבות הגוף בישראל; במדעי הביולוגיה לפרופ' יצחק ברנבלום על תרומתו המצויינת לחקר מדע הביולוגיה בכלל ולהתפתחות המדעים הביולוגיים בישראל בפרט; במדעי היהדות לפרופ' שרגא אברמסון על כלל יצירתו בתחום מדעי היהדות.

באו להוציא יהודיה מכפר ערבי ונעצרו

מאת יהודה אריאל
סופר „הארץ"

שני צעירים מחיפה שבאו אור ליום רביעי בשעה 2 בלילה ל[illegible] כדי להוציא קרובת משפחה בת 22 מ[illegible] אהובה, הערבי בן ה־26, נעצרו כחשודים בהחזקת אקדח ללא־רשיון. השניים, בני 23 ו־26, דרשו להוציא אליהם את הבחורה היהודיה אולם לא נענו. מאחר שיש סברה שאיימו על המשפחה הערבית הזמינה המשטרה. במקום נמצא על הארץ, אקדח כדורים ובני הכפר טוענים שהביאוהו הצעירים שדרשו את הצעירה. האקדח והזרים השניים נעצרו.

זכו בפיס

בסך —250,000 ל"י זכו המספרים: 305001; 417328; ובלי ספח בסך —150,000 ל"י.

בסך —50,000 ל"י זכה המספר: 675424.

בסך —12,500 ל"י זכו המספרים: 197815; 519997.

בסך —6,250 ל"י זכו המספרים: 114155; 262696; 290169; 705040.

בסך —600 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־16506; 23794; 29588; 37434; 38865; 40795; 75403; 82383; 82828; 84529.

בסך —250 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־02709; 03039; 04401; 06275; 13207; 14579; 16651; 22489; 37315; 51152; 51791; 53395; 53569; 59521; 60053; 64723; 72713; 77169; 77270; 79723; 82467; 82798; 89259; 93027; 94941.

בסך —100 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־5186; 6365; 7006; 7207; 7892; 8566; 9417.

בסך —50 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־0001; 0008; 0071; 0268; 0838; 0878; 0893; 0896; 1039; 1166; 1342; 1874; 2310; 2362; 2882; 2962; 3071; 3156; 3576; 3933; 4020; 4092; 4826; 5550; 5670; 6173; 6247; 6457; 6683; 7492; 7555; 7574; 7681; 7681; 7945; 8442; 8721; 8834; 8942; 9602.

בסך —6 ל"י זכו כל הכרטיסים עם ספח שמספריהם מסתיימים בספרה: 8, ובלי ספח —4 ל"י.

בסך —1,250 ל"י זכו הכרטיסים הבאים: 091876; 102366; 480950; 211923; 291498; 310876; 312111; 337632; 326149; 486335; 487329; 505741; 515530; 561407; 605336; 606038; 627834; 751210; 763100; 775288; 791031.

הגרלת הספחים

בסך —5,000 ל"י זכו כל הכרטיסים עם הספחים שמספריהם מסתיימים ב־20444; 21133; 53920; 72315; 77037.

בסך —1,000 ל"י זכו כל הכרטיסים עם הספחים שמספריהם מסתיימים ב־1320; 1765; 4676; 7346; 7499.

יקירנו
יגאל הי"ד
נפל בתאריך 19.4.74
על הגנת המולדת
לודיה
שמואל ונורית סתוי

לשמואל לודיה ונורית סתוי
המומים ודואבים עמכם ביגונכם על
יגאל הי"ד
כי נלקח מעמנו בסערת קרב
מבקר הסוכנות היהודית
ההסתדרות הציונית העולמית ועובדי משרדו

במלאת שנה לפטירת ראש משפחתנו היקר
ישעיהו ליברנט ז"ל
(מהרובקה — וולה)
תיערך אזכרה ביום שלישי ח' אייר תשל"ד, 30.4.74 בשעה 4 אחה"צ בבית העלמין בקרית שאול.
אוטובוס יצא מביתנו בשדרות קק"ל 41 תל־אביב, בשעה 3.30.
המשפחה

לפוריה דובדבני והבנות
ולכל המשפחה
אתכם באבלכם הכבד במות
ישראל ז"ל
השכנים והידידים מרחוב כרמלי רמת־חן

ד"ר [illegible]	כץ	גולניק
ינובסקי	ירון	פלקס
לוקר	גזוביץ	רוזנר
וייסבלט	עמנואל	רפאל
קירשנבאום	סמולר	מוס
הירלבק	ויינברג	קידר

התאחדות האכרים
על כל אגודותיה ומוסדותיה
תעלה זכר נשיאה
צבי איזקסון ז"ל
ביום השלושים לפטירתו
יום ראשון, ו' באייר תשל"ד, 28.4.74 בשעה 3 אחה"צ במועדון בית האכרים, רחוב קפלן 8 תל־אביב
מוקירי זכרו מוזמנים להשתתף
התאחדות האכרים בישראל

היהודים הקראים בישראל
ועד אזור רמלה
מרכין ראש לשיכול בניו שנפלו בהגנת המולדת במלחמת יום הכיפורים
ושולח תנחומים כנים למשפחות השכולות

טוביה בן ליאטו יעקב לוי הי"ד
ראובן בן שלום סלים הי"ד
מורד בן שבתאי דבח הי"ד
יהושע בן אברהם אל־סאמי הי"ד
יהושע בן מתתיהו (אמין אמון) הי"ד
עובדיה בן דוד יצחק לוי הי"ד

יהא זכרם ברוך

לחברנו בעבודה
ד"ר מ. לוי והמשפחה
משתתפים באבלכם הכבד בהילקח מכם ללא עת האח היקר
אדגר לוי ז"ל
ומביעים תנחומים למשפחה
תכשירים ביולוגיים
הנהלת טבע בע"מ
וחבר העובדים

לשכת המסחר והתעשיה חיפה
מתאבלת על פטירתו של חברה היקר
אדגר לוי ז"ל
חבר הנשיאות והועד במשך שנים רבות
חבר הנהלת איגוד המשתמשים בהובלה ימית
שנפטר ללא עת
ומביעה תנחומיה למשפחה האבלה
הנשיאות, הועד והמזכירות

לד"ר מוריס לוי ולמשפחה
אבלים על פטירתו של
אדגר לוי ז"ל
ומשתתפים בצערכם
אסיא מעבדות כימיות בע"מ
אסיא מעבדות

למשפחת לוי
משתתפים באבלכם הכבד על מות יקירכם
אדגר לוי
רגינה מלכה יוחננוף
סמי ומשה יוחננוף ומשפחותיהם
דוד וזיקי פילוסוף ומשפחותיהם
רחל וייל ומשפחתה

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה של
אמנו, אחותי וסבתנו היקרה
מרים שפירט
בת ר' יוסף אבינוביצקי ז"ל
מפרוסקורוב — פודוולוצ'יסק
ההלויה תצא היום יום ששי ד' אייר תשל"ד 26.4.74 בשעה 12.30 בצהרים מבית הלוויות העירוני רח' דפנה 5 ת"א לבית העלמין בקרית־שאול
אוטובוס יעמוד לרשות המלוים.
האבלים:
בתה וחתנה: שורה ודוד ערמוני
בתה וחתנה: קלרה ודוד סקלר — ארה"ב
אחותה: אננה סדקוף — פרין
נכדיה: יוסף, דני, עדי, ומיכל
וכל בני המשפחה

יקירתנו
גרטה כהן
(לבית וינדמילר)
נלקחה מאיתנו בגיל 79 שנים
ההלויה תתקיים היום, יום ששי 26.4.74 ב־12.00 בצהרים בבית הקברות בנהריה.
בשם המשפחה המתאבלת:
אלסבט וד"ר רודולף גולדשטיין
אנו מבקשים להימנע מביקורי תנחומים.

אזכרה וגלוי מצבה ליקירנו
בנו ארליכגרכט ז"ל
מלוצק
תיערך ביום ראשון, ו' באייר תשל"ד, 28.4.74 בשעה 4 אחה"צ בבית העלמין בחולון.
נפגשים ע"י השער הראשי.
המשפחה האבלה

טקס גלוי המצבה של
בעלי, אבי, אחי וסבנו היקר
יעקב ב"ר מאיר פוגל ז"ל
(מלודז' פולין)
יתקיים ביום ראשון ו' אייר תשל"ד 28.4.74 בשעה 4.15 אחה"צ בבית הקברות בקרית שאול.
אוטובוס יצא מכיכר רוטשילד 48, ת"א בשעה 4.00 אחה"צ
המשפחה

במלאת שנה לפטירת יקירתנו
שושנה פינקלשטיין ז"ל
(בת צבי הנקביץ יבדל"א)
תתקיים אזכרה ע"י קברה בבית העלמין בפתח־תקוה ביום שני ז' אייר תשל"ד (29.4.74) בשעה 4.00 אחה"צ.
נפגשים בשער בית העלמין.
המשפחה

נציב שירות המדינה
וחבר העובדים
משתתפים באבלה של חברתם לעבודה
גב' לבנה כהן
בהילקח ממנה
אביה
ושולחים תנחומים למשפחה

במלאת השנה לפטירת יקירנו הבלתי נשכח
מרדכי כהן ז"ל
בן רחמים עיזו כהן נ"י
נעלה לקברו בבית העלמין בחולון, ביום ראשון ו' באייר תשל"ד (28.4.74) בשעה 8.00 בבוקר. היציאה מבית הכנסת רח' סוקולוב 33 חולון בשעה 8.00 בבוקר.
אוטובוס יועמד לרשות המכבדים את זכרו.
הכואבים:
אשתו: מרגלית
אביו: רחמים
בניו: יורם, אמנון, אופיר
בתו: דרורה
אחיו: מאיר, שאול, דניאל, נסים, חיים, יצחק עזו, יעקב
אחיותיו: בת שבע קדן, מרגלית נחמיאס, שושנה טרזי
חתנו, כלותיו, נכדיו
וכל בני המשפחה

במלאת שנה לפטירתו של יקירנו
עו"ד ד"ר יוסף משולם ז"ל
תערך אזכרה מחר שבת, ה' באייר תשל"ד (27.4.1974) בשעה 11.00 לפנה"צ בבית המנוח רח' בן יהודה 123 תל־אביב.
המשפחה

במלאת 3 שנים לפטירתו של
בעלי ואבינו היקר
מרדכי (מוטי) פרוכטר ז"ל
תתקיים אזכרה
ביום ראשון ו' באייר תשל"ד (28.4.74) בשעה 4.30 אחה"צ
בבית העלמין בקרית שאול.
נפגשים ליד שער בית העלמין.
המשפחה

הלוח הכפול — הארץ — ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: שדרות רוטשילד 76, תל-אביב
טלפונים: מחלקת מודעות 613141
המודיע: יום חול: 2.40 ל״י לשורה / יום ו׳: 3.10 ל״י לשורה

פרקי היום בתנ"ך

● תהלים, א׳—ד׳.

המשנה היומית

● בכורות, י׳ (א—ט)

הדף היומי

● שבועות, פ״ט—צ׳

ההלכה היומית

● שבת, שבלת (כ״ג—כ״ה)

הדלקת הנרות

● ע״ש — ירושלים 5.57 תל-אביב 6.48. מוצ״ש — ירושלים 6.54 תל-אביב 6.50.

תורנות רופאים לפי המחוזות

תל-אביב
● ד״ר כהן, בלפור 12 ...

[illegible]

תורנויות בתי חולים

● היום: איכילוב, הדסה ובילינסון.
● שבת: איכילוב.

תורנות בתי מרקחת

[illegible]

דירות

● ברעננה „אמריקן דרים" דירות 5—3 חדרים בין גנים ...

[illegible]

קבלנים מציעים

[illegible]

וילות ובתים

[illegible]

דירות למכירה 3 חדרים ויותר

● בירושלים, בהרצליה, בתל-אביב ...

[illegible]

2-2½ חדרים

[illegible]

1-1½ חדרים

[illegible]

דירות מרוהטות

[illegible]

דירות בדמי מפתח

[illegible]

דירות בשכר חודשי

[illegible]

חדרים מרוהטים

[illegible]

ביקוש דירות

[illegible]

חנויות

[illegible]

מגרשים

[illegible]

אולמות

[illegible]

משרדים

[illegible]

השקעות

[illegible]

בתי מלאכה

[illegible]

עסקים

[illegible]

הצעות עבודה

[illegible]

ביקוש עבודה

[illegible]

הכשרה לעבודה

[illegible]

مكان الأصل

הלוח הכפול · הארץ · ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: שדרות רוטשילד 76, תל-אביב
טלפונים: מחלקת מודעות 411141
המחיר: יום חול: 2.40 ל"י לשורה / יום ו': 3.10 ל"י לשורה

● דרושים נגר להרכבת ארונות והדלתות, עם רשיון נהיגה; רפד אחראי. לפנות „רהיטי אפרתי", רחוב הרצל 102, ת"א.
● דרושה מטפלת + משק בית עם לינה בבית נעים 742714.
● דרושה נערה לעבודות בית, עם טיפול בתינוק, עם לינה. טל' 937342.
● דרושה אשה לעבודות בית 4 פעמים בשבוע, עם משפחה הרצליה, טל' 474000 — אחה"צ.
● דרוש בחור אחראי לעבודות גינון ופינות. טלפון 03-451103 בשעות הערב.
● דרוש עובד בעל רשיון ל' מכונת „הסדרה" הסכבר 62 תל-אביב, טלפון 33568.
● דרושה מניקוריסטית מקצועית, תנאים טובים במספרה סירז, 290214.
● תופרות לוינגר לאוברלוק ונהגנית במשכורת גבוהה + פרמיות דרושות לש. שטיינר לבנדה 30 ת"א.
● ספורטל בע"מ (בגדי כפר רכ) מחפש למפעלו החדש ב' רפלה 1. גזרן/ית מעולה (עם המלצות). 2. אחראית לייצור בנוקה (עם המלצה). 3. אורגים לוגיסטיות מעולות 4. תופרות לוינגר מעולות 5. פנויה. 6. בודקות טיב. נא להתקשר לתיאום פגישה טל 20584 ת"א.
● דרושה פקידה למחלקת הנהלת חשבונות לבעלת נסיון שעות העבודה 8—16 לפנות „תנורי שביט" 475111 רחוב החייל.
● דרושה פקידה למחלקת השבונות עם נסיון קודם שעות העבודה 8.30—16 לפנות: „תנורי שביט" 475111 רחוב החייל.
● עובדים למחלקת תבילות בגיל 12 בצהריים תנאים מצוינים לפנות לחברת משבר בלפור 9 ת"א.
● דרושים נגרי בנין צעירים להקמת מבנים חקלאיים בקיבוצים למתאימים תנאים טובים טל. 291236/7.
● דרושות נשים לעבודות יום או לעבודה בערב, בין השעות 17—21 לייצור במפעל אלקטרוניקה תנאי עבודה טובים ונוחים נא לפנות בין 8—15 ל„וויטי ישראל בע"מ" רחוב האחים מסלאיטה 3 תל-אביב (בסביבות המסגר בו אבינדור) טל. 39062.

● למשרד נקיטות בת"א דרושה פקידה בעלת ידע בשפה לועזית והרפקה בעברית העבודה במשרד + שליחויות כמית 13.30—8 טלפונים 50441 — 37454.
● דרושה אשה לעבודה לקוי דיטור ברמת-אביב טלפון — 413685.
● דרושה מתפרה מעולה ל' בגדי ילדים ונוער „הפלאד" 32187.
● דרושות תופרות לוינגר ל' עבודה גם בקבלנות „הפלאד" 32187.
● דרוש נער שליח בעל רשיון לווספה. „הפלאד" טל' 32187.
● דרוש סטעיל למחסן נ"י. כ.י.ב. ובמרגלעדי בשעות הערב 746701.
● דרושה מתקרכה למספרת סלון „ריבה" פתח־תקוה טלפון 917309.
● דרוש סטעיל למחסן נ"י. כ.י.ב. טלפונים 729911 — 744804.
● דרושה מטפלת 5 פעמים בשבוע להתקשר מיום ראשון בצהרים 445801.
● מטפלת ל-2 ילדים 3—12 שבים בבר ויצמן 8 חולון מ-4.00.
● דרושה בהבניה בטיול — חצי משרה 400 ל"י 55396.
● דרושים צעירים וצעירות בעלי הופעה נאה וכושר כ' טוי בע"פ לעבודה במכירות בת"א. אפשרי גם בשעות הפנאי. רווחים גבוהים להתקשר טלפון 454242 או לפנות ישירות רחוב שדה 44 קומה ג' בשעות 14.00—17.00.
● דרושה מטפלת לתינוקת בת שנה בבתים מ-7.00 — 14.00, 864141.
● דרושה מתקרבת + מניקיור לסלון בבתים טלפון בבית 864445.
● יהלומים! דרושים ברילינטירן לפעלה ולמטה. תנאי קבלן. טלפון: 36510.
● דרושות: כפרית + מתקדמות בתנאים מצויינים — סלון „ז'ק" ויצמן 88 גבעתיים.
● חברה לבנין דרוש מנהל חשבונות מעולה לרבע משרה בראשון לציון 958684/050.
● בחורה לשני ילדים (7,4) ועבודות בית 11.30—16.45 בבבלי 458069.
● דרוש/ה שרטט/ת בנין, בדבר פרטים נא להתקשר בשעות העבודה טלפון 456563.

● סוסיתא מגרר 1972 כתור שת פלי, כלפה 17 808510.
● מגדר וולוס 1961 במצב מכני היצוני מצויין טלפון 928612.
● פולקסוגן מגדר 64 יד ראשונה במצב מצויין טלפון 865070.
● מגדר סוסיתא שנת 66 אחרי שיפוץ כללי ברוב פרטים לפנות 916108.
● למכירה מגדר פורד 1968 במצב טוב מאד. טל. 763061.
● פיג'ו מגדר 404, אח + רדיו במצב טוב 760063.

טריומף

● בהזדמנות טריומף ספטפייר 1966 במצב טוב. טל. 758363.
● בהזדמנות טריומף 1300 1969 + מסם במצב מצויין 03-614494.

לארק

● לארק 63, מרוצא, רדיו, נגנו, אזעקה, 4,500 ל"י — לפני אוברול. כל הקודם זוכה. טל' 251678 בת. 267330.
● לארק 64 אחרי אוברול. טל' 473467.
● לארק 1964 (אמריקאי), גיר אוטומטי, אחרי אוברול — 452204 (פרט לשבת).
● לארק 63 עם מסם לשנה 5,500 ל"י טל' 846715.
● לארק 1963 במצב מצויין טל' 919694.

מרצדס

● לרגל נסיעה בהזדמנות מרצדס 280, מודל 22, טלפון 766123.
● מרצדס 200 1966, מצויין מסם שנה, 242968 — 244608.

מסחריות

● מכונית שברולט מסחרי 1968 סגורה 1½ טון, מצב מצויין. 062-26367.
● פולקסוגן 1600 מסחרית, 1960, מסם לשנה, 96,000 ק"מ. טלפון 057-71584.
● סוסיתא מסחרית 1965 אחרי אוברול, מסם באוקטובר. 03-743419.
● אופל מסחרית 68 במצב מצויין, 9,000 ק"מ, אחרי אוברול. 826343, 826607.
● פורד מאנוס מסחרית, 1966, אחרי אוברול. 762908, 293150.
● ליילנד 64 אחרי מכת. קבינה, אנגלית — טלפון 067-22080.
● טאונוס 12 מסחרית 1966, שנת מסם. 707040 לצלצל בשעות הערב.
● בהזדמנות משאית די.400, 64, דלתות נפתחות, מסם לשנה. 835023.
● בהזדמנות סוסיתא כרמל מסחרית מודל 70 טלפון 852770.
● אופל רקורד מסחרי 1964 בהזדמנות. טל' 768845.
● פולקסוגן מסחרי 1964 במצב מצויין, 7,500 ל"י כל הקודם זוכה. טלפונים: 793550, 387742.
● סוסיתא מסחרית 1972, 17,000, מוהליבר 35, ת"א.
● בהזדמנות סוסיתא מסחרית 68/12, מנוע פורד, חולון, אהרונוביץ' 88.
● סוסיתא מסחרית 1967 מסם 9 חודשים. טלפון 782711.
● בהזדמנות ברסורד מסחרי 59, במצב מכני מצויין, 925936.
● למכירה סאאב מסחרי 1969, מנוע 4-וי, 170,000 ק"מ. פריאור בע"מ, אבן גבירול 30, ת"א טלפון 251261.
● כרמל מסחרית 68 מצב מצויין מסם לשנה. 877730.
● זכות למשאית פורד 12 טון ארגז 6% לכוף טאי 729921.
● מרקורי מנוגנו 1969, 8 צילינדרים עם כל התוספות 28,000 ל"י. להתקשר מיום ראשון, טלפון 256052 — 10—17.
● פג'ו מסחרית 404, יד ראשונה, 71, אפריקה, שביב 33 הרצליה.
● פולקסוגן מסחרי גבוה, 1970, החלפ מנוע ומצבר, אשם קילומטרים. מסם. לא נוייס 653197.
● למכירה משאית דודג' די 400 ארגז סגור. טלפון — 985576.
● ליילנד טלוויזיה מודל 1969, אחרי שיפוץ כללי. מסם לשנה. טלפון בבית — 934165 — במשרד 327305 אלברט.
● בהזדמנות רנו מסחרי מודל 68 + אוברול מנוע. 872135.
● בהזדמנות פולקסוגן מסחרי גבוה, 1970 + אוברול טלפון 476792.
● ויוה ווקסהול מסחרית מודל 70, במצב מצויין 03-928345.
● בהזדמנות טנדר מסחרי, 1964, מצויינת, לאחר אוברול + מסם. 945637.
● סוסיתא מסחרית 1966 מצב מצויין + מסם, נולדר 766456.
● אופל מסחרית 68 במצב מצויין 8,000 ק"מ, אחרי אוברול. טל' 826943, 829807.
● פולקסוגן 1500 מסחרי גבוה, 1965, מצב טוב 750835 רבה 6.
● טאונוס מסחרית 12 1963 מנוע 1973. טלפון 747516.
● דודג' 68, מסחרית מנוע מצויין. מסם ינואר — 03-482350.
● בהזדמנות פורד טאונוס 66 + רדיו + דיסור — 26947 בבית 63621.

מיני־מיינור

● מיני מיינור 61 סטיישן + רדיו, אחרי אוברול — 627714.
● מיני מיינור סטיישן 1966 80,000 ק"מ, מסם לשנה, במצב מצויין, 11,200 ל"י. טלפון 416456.
● מיני מיינור סטיישן 63 מסם לשנה צמיגים חדשים, לפנות בבלונט 25 בתים בשעות הערב.
● מיני מינור 1971 במצב טוב טלפון 860868.

SAAB 294897

● סאאב מסחרי 67 מסם עד ינואר 75 טל. 251812.
● סאאב 99 אוטומטי 1971 60,000 ק"מ במצב מצויין — טל. 02/831217 (לא בשבת).

סימקה

● בהזדמנות!! סימקה 1501 ג'י.אל.אס. 1968, מסם ורדיו 03-236457.
● סימקה מסחרית 68 מצב טוב מאד טלפון 56725.
● סימקה 1000 1968 מסחרית, מצויינת, מסם ורדיו 562186.
● סימקה 1501 אוטומטית, 1969 אביזרים 19.000 ל' רציניים 446302.
● סימקה 1000 1960 מצב מצויין, מסם 11 חדש רדיו, 14000 ל"י לטלפן בעבודה 210611 בבית 897595.
● למכירה סימקה 1000/1964 מצב מצויין 725939.
● סימקה 1000 1971 יד ראשונה 15,500 — 03-22253 אחה"צ.
● סימקה 1000/65 בבית 721434 בעבודה 824697 כספי אלייביב.

סובארו

● סובארו דן ברניבסקי — נציג מכבה. סובארו 15 ת"א (מאחורי קולנוע אלנבי) — הובנה, הוכנה לדגמים הרכוב.
● סובארו 1300, צ.צ. מב"מ, רדיו + מסם שנה. 476565.
● לרגל נסיעה — סובארו 1972 צ.ב. 14000 ל"י 24,000 ל' 228727.
● סובארו 1300 סטיישן 1972 40,000 ק"מ טלפון 910482.
● סובארו סטיישן 1300 71 + רדיו אורגינל בבוקר — 03-911684 בערב 03-911410.
● סיני סובארו ארם 1973 + רדיו והוספות 03-289716.
● סובארו סטיישן 1972 + מסם ורדיו באליס 90/11.
● סובארו 1400 די.ג'י.אל. 1971 מצב מצויין רדיו — 055-25761 ק"מ 35,000.
● סוכנות להיכבר סובארו 1400 1973 10,000 ק"מ במצב מצויין חולון זלמן 22 חן.
● סובארו 1400 דיאל 1973 — 24,000 ק"מ 35,000 ל"י 736453.
● סובארו 1300 1972, מסם לשנה, במצב מצויין — יד ראשונה 284532 בעבודה.

סוסיתא

● סוסיתא!!! משופצת עם אחריות, מסם לשנה, העברת בעלות וביטוחים חינם, רק במרכז!!! פנה ל„רכב ישראלי"! בזבצי 33 יפו (ליד בלומפילד). 820192, 825666.
● מוסך סוסיתא קרית אריה מציע למכירה רובסים וטנדרים עם אחריות, בתנאי מימון מיוחדים. טל' 914725, 913302.
● סוסיתא סטיישן 1969 יד ראשונה מסם יוני. טלפון בעבודה 055-91246 950671 בבית.
● סוסיתא סטיישן 65 במצב טוב טלפון 928434 גן חיים.
● סוסיתא סטיישן 69 + רדיו. 825504 — בעבודה, פרט לשבת.
● סוסיתא סטיישן 1971 יד ראשונה 44000 ק"מ רחובות טל. 953750.

AUDI NSU

● פרינץ 4ל. 69 מסם לשנה, טל. 732087 רבקה, לא בשבת.
● פרינץ 4 69, 51,000 ק"מ, יד ראשונה + מסם, טל' 764621.
● פרינץ 4 1968, במצב מצויין + רדיו + ביטוח. 955692.
● פרינץ 4 1970, במצב מצויין, 10,000 ל"י. 792243.
● פרינץ 4, 1970 + רדיו, במצב מצויין, 56,000 ק"מ. טל' 055-91085.
● פרינץ אלף 1970, מצב מצויין, 60,000 ק"מ נקיה. טל' 36421, שבת 881556.
● פרינץ 1000 לרגל נסיעה 1970 + מסם, מצב טוב 268010.
● פרינץ 4 1968, במצב מצויין. טל' 477032.
● למכירה פרינץ 4 1968 מצויינת + רדיו, 3,200 טל' בעבודה 37054 בבית 947989.
● פרינץ 4 1968, מסם לשנה + רדיו, במצב טוב. 7,500 872929.
● פרינץ 4 1969, יד ראשונה, 7,750 מצויינת 782727.
● בהזדמנות פרינץ 4 1970 יד ראשונה. טל' 916616.
● אאודי 75, 1972, בהזדמנות, לרגל נסיעה, כולל אביזרים. 581208.
● בהזדמנות פרינץ 4 1968 + מסם. טלפון 734803.
● פרינץ 4 68 במצב מצויין מסם שנה + רדיו, טייפ סטריאו. טלפון 949063.
● אודי ג'י.אל. 100, 73, 34,000 ק"מ, חדשה + מערכת סטריאו. 417817 בשעות הערב.
● פרינץ 1000 מודל 65, — מסם + רדיו, טל' 784314.

פז'ו

● פיג'ו 404, 1968, שנה מסם. לפנות ביה"ר „עליה", רמת־גן, למוכר, בשעות העבודה, או טלפון 731111.
● פיג'ו 404 אוטומטי 1973, 9,800 ק"מ, טל' 759048 בין 17.00—20.00.
● פיג'ו 404 66, מסם, רדיו, במצב מצויין. 963976.
● פיג'ו 1973, 8,000 ק"מ, 40,000 — טלפון 263879.
● למכירה פיג'ו 204 שנת 1972, 40.000 ק"מ — טל' 266596.
● למכירה פיג'ו 204 מודל 67, טל' 449397 בשבת.
● פיג'ו 404 מודל 1970 במצב מצויין, מסם לשנה. טלפונים 971090 משעה 8.00 עד 16.00, ומשעה 17.00 — 253339.
● פיג'ו 204 סוף 1970 במצב מצויין, רדיו טלפון 051-4831.
● בהזדמנות פג'ו 504 69 שמור היטב 870064 בעבר זה.
● פג'ו 404 אוטומטית 197, ק"מ 39,000 טלפון 741983.
● פג'ו 404 מודל 1969 במצב מצויין + יד ראשונה טלפון 907326 משעה 12.00 להתקשר.
● פיג'ו 203 1949 במצב מצויין מסם + רדיו 8,800 941728.
● פג'ו 504 אוטומטי 1971 ק"מ 66,000 טל. 945562.
● בראי! פג'ו 404 1964 מנוע 70 רק בשבת 829682.
● בהזדמנות גרירה פג'ו 504 אוטומטית 1970 מצויינת. 823619 — 563415 גבי.
● פג'ו 72 במצב מצויין 27,000 ק"מ טל. 849110 ל' רציניים בלבד.

● פג'ו ספיישן שנת 1968 לפנות 051-7944.
● בהזדמנות פג'ו 1964 לפנות 051-5218.
● פג'ו 403, 1949, במצב מצויין מסם + רדיו 3,800. 941728.
● פג'ו 404 סטיישן 1969 כונית לשבר 19,000 מנוע חדש 50,000 303904.
● פג'ו 408 + 65 רדיו, טל. 958901 רחובות.
● פג'ו 72 במצב מצויין 27,000 ק"מ טל. 849110 (ל' רציניים בלבד).
● פג'ו 404 טנדר 68 יפה והראה הרצוג 6 בת ים.
● בהזדמנות פג'ו 504 1970 שנה מסם במצב מצויין. 873619 היום.

פיאט

● פיאט 124 1968, רדיו, במצב טוב. טל' 052-41869.
● פיאט הספקה מיידית של כל דגמי פיאט 1974. החלפת רכב ישן בחדש. פיאט 124 1973; פיאט קבינה כפולה 1972; פולקסוגן 1300 1972 — וורדי קטנה, סוכנות פיאט למכירה והצגה. 067-21351, 067-30001.
● פיאט 850 1965 אחרי מסם, אוברול וצמיגים. זהר. אוסישקין 28, נהריה.
● פיאט 124, 71, יד ראשונה. טל' 956885.
● פיאט 2300 מודל 1964 במצב מצויין, צמיגים רדיאל לייב, חצי שנה מסם טלפון 907983.

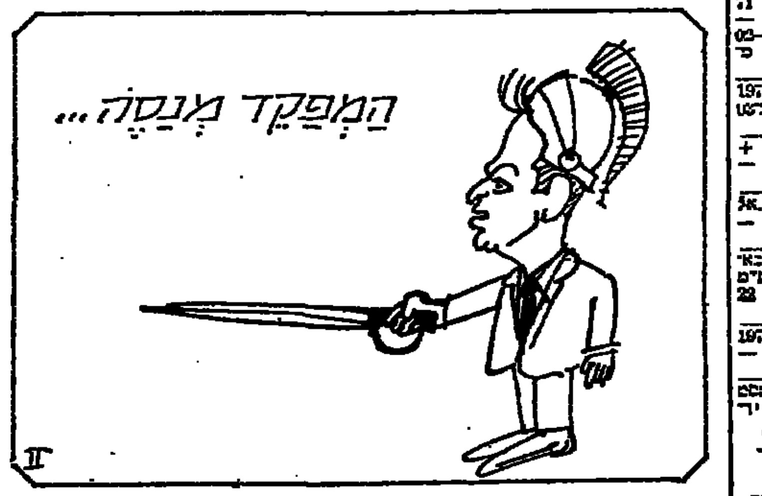

● פיאט 1100 1965, 80,000 ק"מ, למכירה. לטלפן 280068 בשעות 1—12.
● פיאט 124, 69, במצב טוב טלפון 055-21816.
● בהזדמנות פיאט 500 אחרי אוברול כללי מסם + ריפור טל 281088.
● למכירה פיאט 600 שנת 65 לפנות טל 767415 בין השעות 12—8 20—16.
● פיאט 1500 1968 יד שנית במצב מצויין 763829.
● פיאט 850 קופה 69 טל. 283675 בשעות העבודה — 8.00—16.00.
● פיאט 125 ספיישל מודל 1970 רדיו + טייפ טלפון — 08-750805.
● פיאט 850 68 + רדיו + מסם לשנה 909067 245152.
● פיאט 124, מודל 1968, 50 ל"י. 18,500 411562.

פורד

● אסקורט 72 מחסכרת לשעה, במצב מצויין. טלפון 413425.
● פורד טרנזיט קבינה כפולה, 1968, במצב טוב. 964041.
● קורטינה סופר 1964 — 170,000 ק"מ, שמורה, 11,500 ל"י. 742886.
● קורטינה ג'י.אל. 1972, 40,000 ק"מ, אוטומטית ארוסה. 826041.
● אנגליה סופר 68, אחרי אוברול כללי. הרואה 188 ר"ג אמיאס.
● קורטינה 1969, אוטומטית, שנת מסם צבע חדש 913306.
● קורטינה 68, 13,000 ל"י, אחרי שיפוץ כללי. 849196.
● פורד פרליינר מודל 64, במצב מצויין. טלפון 787814 תל-אביב.
● אסקורט 69, 15,000 ל"י, טובה. 03-777582 כל הקודם זוכה.
● טאונוס אם. 12 מסחרית 1965, אחרי חידוש כללי — טל' 792635, 881556.
● אסקורט 69 במצב טוב, 16,000 ל"י. לטלפן 799438.
● פורד טאונוס מסחרית, 1966, להתקשר: 788372 — 759643 לאידה.
● פורד מנגנו (מרקורי), מודל 69, אוטומט + מזגן ורדיו סטריאופוני. 57438 בשעות היום, ובערב 268743.
● סטיישן אוטומטי טאונוס 20 אם. 1968, מצב מצויין. בעבודה 724967, בבית 799564.
● פורד טרנזיט מסחרית, 1972, 47,000 ק"מ, טלפון 81073.
● טאונוס 12 אם. מסחרית קופ 1963, טלפון 067-60869 בגירה.
● קונסול 23, ופהפיה, 23,000 מזגן ורדיו. 45,000 טלפון 987123.
● לרגל נסיעה אסקורט 69 מסם ורדיו, מצב מצויין — 16,250 053-28657.
● קורטינה 70 סופר מסם לשנה. 472090 אחה"צ.
● אסקורט 70 מצב מצויין, מסם 6 חודשים 742253.
● פלקון 1963, מסם 10 חודשים, 10,000 ל"י. 411562.
● קורטינה 69 סופר אוטומטית במצב מצויין + רדיו ומסם שנה. 471664.
● קונסול 56, מנוע חדש לגמרי + מסם לשנה — 732845.
● אסקורט 70 מצב מצויין מסם 6 חודשים + רדיו מגן שמש. טל. 748202.

פולקסוגן

● פולקסוגן מיניבוס, הלגה, במצב מצויין, סוף 69, 60,000 ק"מ — 25,000 ל"י, לוי רוה, בתיה, הנביאים 49 עד 12.00.
● חיפושית 1200 1971 — 18,000 ק"מ, 63,000 — טל' 858728.
● פולקסוגן רבל קבינה סוף 71, במצב חדש, 766716.
● חיפושית כוף 68, אחרי אוברול + מסם לשנה + רדיו, במצב מצויין. 769487.
● פולקסוגן רבל קבינה 1971 במצב טוב מאוד — 907709 הדר, טרומפלדור 68 פתח־תקווה.
● סטיישן ואריאנט פולקסוגן 1971 + מסם. מצויינת טל' 907661.
● וריאנט פולקסוגן 1500 1968 נוחרת. טל' 202278 בערב.
● פולקסוגן 68 קופה לרגל נסיעה לחו"ל 1600 ט.א.ל מכשבק יד ראשונה 74,000 ק"מ כל אביזרים. 780064.

● למכירה חיפושית 1200 מודל 68, 25,000 ק"מ. טל' 475964.
● פולקסוגן רבל קבינה (טנדר) 73 עם מנוע חדש. במצב מצויין. המכונית נמצאת בחניון חברת פרס, הרצל 156 ת"א. לפנות בסקים בשעות 9 עד 18.
● חיפושית 62 משופצת + צבע וריפוד חדש — טלפון 473189.
● בהזדמנות פולקסוגן מיניבוס 63 במצב מצויין. טל 03-419139.
● פולקסוגן 1300 א.ל. 1973, 18,000 ק"מ רצוי חדש — 28,500 ל"י טלפון 734586.
● פולקסוגן מיניבוס 6 מקומות 1969 להתקשר לטלפון 36455 — פרטי.
● פולקסוגן 1600 רבב כרך 1971 יד ראשונה במצב חדש רדיו מסם שנה — 70,000 ק"מ. טל. 850653.
● חיפושית 64 מנוע 1969 18,000 טלפונים 03-942274.
● פולקסוגן רבל קבינה 68 במצב מצויין טל. 564719.
● חיפושית 1300 שנת 1966 במצב מצויין + מסם טל 246548.
● חיפושית 69 וזכות מיידית על פורד אסקורט 757647.
● פולקסוגן חיפושית 1300 1965 שמורה יוצא מהכלל רדיו צמיגים רדיאליים הר צרת חוץ 18.750 ל"י טלפון 858604.
● חיפושית 1962 1200 יד ראשונה 145000 ק"מ. 251164 בעבודה 82261.
● חיפושית 61 + מסם + רדיו 412882 עד 13.00 — אח"כ מהניים 90 תל-אביב — הרדוף.
● חיפושית 1200 מודל 64 במצב טוב מאד 982896.
● פולקסוגן 1200 1971 במצב מצויין בשבת וכל ערב 446804.
● פולקסוגן 1300, 1973, — מסם, רדיו, בעבודה — 03-628443 משה, בשבת — מינקובסקי 6 קריית־שלום — ברוך.
● פולקסוגן 1964, מסם + רדיו, במצב טוב — 120,000 266533.
● פולקסוגן וריאנט סטיישן 1966 כמבינסקי ראשון לציון הורוביץ 19.
● פולקסוגן וריאנט 1500, 1965 ק"מ 16,000, 1978. 12,000 ל"י. 289548 — 10—17 614542 13.30—15.30.
● בהזדמנות! פולקסוגן חיפושית 1200, 1964. לפנות 971175.
● פולקסוגן 1300 אל 1978 טלפון 738396 בין 2—6 אחה"צ.
● פולקסוגן 65 מנוע 73 רדיו במצב מצויין טלפון — 731986 254233.
● פולקסוגן קבינה כפולה שנת 1970 כל הראשון זוכה 994896.
● פולקסוגן ברזיליה, מודל 1973, מצב מצויין טלפון — 067-30561 057-31550 יצחק.
● בהזדמנות לרגל נסיעה חיפושית 61 מנוע 71 טלפון 856808 בערב.
● חיפושית 1961 מנוע חנוך לא כמו הרשה 8,700 788753.

ציטרואן

● ציטרואן ג'י.אס. 1971 במצב טוב מאד 42000 ק"מ טלפון 444696 רק בשבת.
● ציטרואן דיאן 68, מנוע 6- 441281 אחה"צ.
● ציטרואן ההיפכו 1965 מצב מצויין 8.000 ל"י טלפון 761756.

קונטסה

● קונטסה 1300 68, להתקשר 821062 בין 4—5 בערב.
● קונטסה 1300 66 + מסם, במצב מצויין. טל' 828968.
● קונטסה 1300 — 1967 — מסם ינואר 1975. טלפון 547431.
● קונטסה 900 65, אחרי אוברול + מסם בהזדמנות 851072.
● קונטסה 1300 קופ 65 טל 963205 1700.
● קונטסה 1300/4 1966, מסם, רדיו צבע 03-798842.
● קונטסה 1300 1966 מסם שנה + רדיו בערב 913681 729813.
● קונטסה 900 בהזדמנות מודל 1965 טלפון 915527.
● קונטסה 960 למכירה מודל 64 766650 במצב טוב.
● קונטסה 1300/4 1967 יד ראשונה, שמורה, הרצוג 20 גבעתיים דירה 9.
● קונטסה 1300 1966 מסם שנה + רדיו שמורה יפה מאוד 265072.

רנו בחסכון ראשון

● הזדמנות!!! רנו 1974 מכל סוג עם מיקויים חינם, הספקה מיידית רק ב„רכב ישראלי", סוכנות „רנו" תל-אביב, בוקצי 33 יפו — (825666) 820182.
● רנו 8 1969 מצויינת החסכונית, בהזדמנות — טל' 03-912986.
● רנו 4 מסחרית, 1971, במצב מצויין. טלפון 867033.
● רנו 4 71, 65,000 ק"מ. טלפון 847625.
● רנו 4 1967 שמורה היטב. 11,000 — טלפון 03-908886.
● רנו אליא 1970, מצב חדש 747211 15,500.

שונות

● ג'יפ מודל 71 במצב טוב. להתקשר קיבוץ אלומות — 067-30200 בין השעות 8 עד 12 ובין 6.30 עד 8.30 בערב, לבקש את פרופסרה נהג.

● רכוש ציפויים בביה"ר לציפוי מגבת למושבים, 115 ל"י. הורקנוס 26 פינת אבן גבירול 185, פתוח מ-10.00 בבוקר עד 6.00 בערב 458718.
● סאות ר.י.300 לבעלי רשיון כ', אחרי אוברול — טל' 824018.
● מרכז למכוניות מחודשות 1978 בע"מ, מציעה למכירה כל סוגי המכוניות מתוצרת אוטוקרס, משופצות עם אחריות. נחלת יצחק, כדשנו 10, 251960.
● בהזדמנות עגלה לספורט כרייזלר 650, שנת מסם — 906040 לצלצל בשעות הערב.
● מכהר ציפויים פליסיים והיצוניים למכוניות אצל אורי לוין, אחד העם 30 ת"א, ע"י בלבי שלום.
● הן מדפס לחייל סקס ביאם נתניה — הורה לך!
● ירוד תמשי לפלוניות כל יום כ' משעה 12.00 ב„עיר המכוניות".
● נהג חסור! התקן „תאנדר ג'ט" במכוניתך לחסכון בדלק, להתנעה קלה ולהפחתת עוצמה במכוניתך. דרוש — „האנדרג'ט" במוסכים וחנויות לאביזרי רכב. המפיצים: חיפה — סחר רכב ואביזרים, אלנבי 7, טלפון 866960: תל-אביב — טל' 444892.
● למכירה ג'יפ 1954 במצב טוב טלפונים 927767 — 925619.
● אולדסמוביל 1978 אוטומטי + רדיו מיזוג אויר אורגינלי, מכם לשנה 23,000 ק"מ טלפון 03-942706.
● למכירה קטר שבו 56 במצב מכני מצויין טל. 877839.

השכרת רכב

● השכרה מכוניות חסכוניות בתנאים נוחים „אלוניס" — קליבר 39 286739.

ביקוש רכב

● מוגין ב.מ.וו 18000 או פוסטות 1971/2 טל 788680.

אופנועים וקטנועים

● וספה 1967 מצויינת עם סירה אחרי אוברול 1750 ל"י 767918.
● בהזדמנות אופנוע יאמה 50 טלפון 789936 מ-17.00 עד 20.00.
● וספה 50 + מסם 1974 מצויינת טלפון 611888 גיורא.
● למכירה בהזדמנות קלינם סטיישן אחרי אוברול ומסם 827117.
● אהרה 50 1973 עבור נרים שמספפר 82 פ"ת.
● למכירה + כירה 2 כ"ס 1966 אוברול 1560, 262506.
● וספה 50 במצב חדש עם אביזרים, סוף 1973 440750 משעה 16.00.
● הונדה נובכבר 72 מצב מצויין לרגל גיוס 578042.
● למברטה 64/125 במצב מצויין בהזדמנות שמורה היטב 87621.
● תלת וספה 69 מצב טוב מסם שנה טל 34189.
● יסטה ב.י.אל. 1968 טל' 740890.
● ב.ס.א. עם סירה ומגן במצב מכני מצויין. 861518.
● בהזדמנות הונדה 50, 1963 מסם לשנה. טלפון 769861.

מציעים למכירה

● מזגן חדש 2 כ"ס אלפטרה בערב. 958586 — 954166.
● למכירה 3 דלתות כלון 225×340 כל' 846674.
● למכירה מקררי אמקור הרקים ומשומשים, השכרה ר תלפת מקררים. תיקון שרות, דיזנגוף 54, תל-אביב, טלפון 286368.
● מערכה כמריאו מוניות מכל הסוגים במחירים מיר חרים, וכן רמקולים מילר מלבר להזמנה עסקית. אורפוסק, תל-אביב, אבן גבירול 156.
● שמלות! חליפות! שמלות כלות! הלואות חדישות בזול מאד גולת יהלם 59 תל-אביב אוטובוסים 63, 58.
● למכירה בהזדמנות ציוד למספרת נשים + ריהוט — טל. 783428.
● עגלת תינוק „פג' כחול" לבן, במצב מצויין. 864469.
● בהזדמנות למכירה מקרר ספתרי ובטחת כבטה טלפון 03-790297.
● מזגן תרמה דיאל 2¾ כון רבלירים אחרי שפוץ טלפון 783082.
● ציוד לסיקה, כלי עבודה, שולחנות עבודה, סבכות, ארונות, ספכטאות ומרפי מתכת לאנגלר נג, מאוורר תקרה, מקרר למי שתיה טלפון 739585 — רקתו 12—10.
● למכירה דלת דקורטיבית מעץ לסלון רוחב 6.10 גובה 2.64 פרטים בטלפון 949876.
● בהזדמנות טלוויזיות מ-1000 ל"י זבוטינסקי 52 — רמת גן 423835.
● בהזדמנות מכונת כבסה בנכבסקי 4666 חדשה לצעת טל. 923465 611790.
● מחשב כיס אמריקאי נכרו + אחריות 900 לירות — 992107.
● ארון עץ שלוש דלתות במצב טוב ותנור חימום — „כדורתן" תליס 734202 כר 17—20.
● רהיטי כתן, חדר אוכל, חדר שינה תנור ופריג'ידר הכל יבוא. פרטים טלפון — בבקר 281301.
● מכונה אוטומטית להזרקה כרמה וגיר „גולטאך" טלפון 526408.
● בהזדמנות מכונת גלידה „סל" מצויינת תוספל רגיל 921835.
● אנטנה פכימת לבנויה במחיר מוזל 20 לירות יתר בהיבואן טלפון 28289.
● בהזדמנות למכירה מגבר סטריאו 30 ווט 40 וטי 90 ווט בדבר פרטים 416997.
● למכירה בהזדמנות ציוד למספרה חרש בלמור 5 כתייס פרטים במקום.
● זוג רמקולים 30 ואט ספיבואי במצב מצויין 201332.

● למכירה כתה (חצי שנה) מגולה ששה פרשים, שתף רפת לשלושה חלקים, הרבה אנגליה, פקמה סינטתית צבע תום 4,400 ל"י טלפון — 08-477668.
● תנור אפיה + גריל חשמלי + קירריים 220 ל"י 452945.
● בהזדמנות מכונת תפירה, ארון, ספה, שולחן וכיסאות — 442508.
● סיגנר אמפליפייר סקנוד פיוניר + משובן כורס + רסיבר קוודרופוני פיוניר בהזדמנות. 453441.
● לרציניים! מכבדי כבריאו 15 צבע החדש 550, 748545.
● למכירה טייפ סטריאו + רמקולים, 700 ל"י. טלפון 05-7513.
● רדיו טייפ סטריאו ל' מכונית פיליפס חדשה. טל' 960072.
● למכירה ריהוט חריש לחנות, סוקולוב 47, חולון — (סבב' שוורץ).
● מוצר אלקטרוניים חדש בוויים, מתלה בכיסה מזרינ', מתקפל לאמבטיות, חתך דבנית! עם הרכבה 88 ל"י ללא הרכבה 80 ל"י. הזמנות ת"ד 29125 ת"א או בטלפון 03-186426.
● בהזדמנות מוצרי חשמל שונים במצב חדשים, „בר און" ומכונת כביסה, 234686 בערב.
● מכונת כביסה חשמלית מונרו 570, רמקולים אייאר, י.ב.מ אקורסור עם אביזרים, כלי הנשה מכסם אמריקאי, 472192.
● ציורי שמן (ציירי חוץ) כזנון במצב חדש, מסרי יהדות, 16—14 בשעות 4485.
● מערכת אודיו סופר 8 + פסטול, 1,900 לירות 924627.
● למכירה מצלמת אפי סג' סקס סופומטיק במצב מצויין — 542184.

רוצים לקנות

● פולים הקונה רהיטים אנטיקה פריג'ידרים רהוט מסדרי וכל חפצי בית אחרים 564988 בערב 576652.
● קונה רהיטים משומשים ועתיקות טלוויזיות פריג'ידרים ירושות וחיסולים 874768 בערב 665404.
● יצחק הקונה 830658 קונה רהיטים פריג'ידרים מכשירי חשמל וכל מיני חפצים 820658.
● קונים רהיטים פריג'ידרים טלוויזיה ודברי בית ויקסור 874850.
● אנו מעוניינים לקנות מקררים בראס"ע ובכל הארץ „דירות החבר" רוטשילד 28 טל 946295.
● לקניה ארון קיר 185 אורך 200 גובה. 846874.
● לנחיותר קונים כל מיני חיסולים במחירים גבוהים אברהם — אבנר טלפון — 53352.
● קונים מלונת בטחון קלי טה ותכבון תבנה „נוה" נולה בכיפיין 61 (פינת אחד העם).
● קונים רהיטים משומשים פריג'ידרים אנטיקות 824965 בערב 827297.
● שייגר קונה הכל חיסולים פריג'ידרים רהיטים וחשמלים 50591.
● קונה רהיטים משומשים, פריג'ידרים טלוויזיות ירושה עתיקות 827184.
● פליס הסוכתה קונה רהיטים משומשים, מקררים טלוויזיות ירושות ועתיקות — 878228 בערב 878818.
● דורקין עוסת-פלדה. מפרמסה במביבות 1000 ק"ג ת.ד. 29040 ת"א.
● קונים מקררים טלוויזיות שטיחים, באים למקום לטל' 826323.
● מעוניינים בעגלת כביסה לתאומים. טלפון 458594.

רהיטים

● פינה זוגית, הנור בכישול + אפיה + גריל לכל גז. 03-957435.
● בהזדמנות רהיטי סלון במצב מצויין 740298 18.00 — אחה"צ.
● בהזדמנות! חדר שינה פרולם ארוך, טופא ופוטאלם, 752846.
● רהיטים רביים בהזדמנות מיוחדת. במבחר גדול ומחירים מוזלים. זו ההזדמנות שלך להשיג רהיטים שעמדו בתצוגות. העלו אכם או גפו לווה בצה המשלות לרהיטי יושב מהיבואן במחסני הגיש פורדכלת, החוב הפלמ"ח 22. שעות הפתיח 9.30 עד 15.00 ובימי שישי 9.30 עד 12.30.
● קונה רהיטים משומשים ובתיקים ירושות וחיסולים: כהן — 472796.
● קונה רהיטים משומשים ותקיקים וכל דבר אחר — 572240.
● כפה + 2 כורסאות ושולחן כלגו במצב טוב טלפון — 736972.
● למכירה מזנון כמו... ארון בגדים קיר 3 דלתות טל 444201 או 414280.
● למכירה ריהוט לסלוני ויפי או לסמבבית הכולל: ארון 2x3½, ארונות פורמיקה עם כנירות, כיורות, שולחנות עם כראות יעוד טלפון 03-792297.
● בהזדמנות שולחן ישיבה מפידרים נדול אמריקאי עם כסא מסתובב מעור 1.250 ל"י טלפון 03-225802.
● מכירת סלון כפה 2 כורסאות ושולחן. 854927 — בערב.

מקררים

● למכירה אמקור „באר" כו' לל ביטוח 650.— ל"י. 053-96591.
● בהזדמנות מקרר אמקור פאר, במצב מעולה, טלפון: 729069.
● מקרר אמקור פאר במצב מצויין טלפון 904624.
● מהיבואן לצרכן, מקררי „סילמאל" במבחר גדול, הד' פקה מיידית, ממליצים ישי' נים, רוזלם, המלך ג'ורג' 40 ת"א, טלפון 249359 מ-9.00 — 13.00.
● מקור המקררים מ-250 ב' לל ביטוח מיכל בינה כחליף ובהזדמנות אמקור 10 ב-390 קרור לוינסקי שד' הר צפון 17 ת"א ליד התגה מר' כזית פינת לוינסקי טלפון 829564.
● קונה מקררים משומשים במחיר גבוה ובמזומן מיד טלפון 829564.
● 827081 בית קונה מקררים משומשים במחיר גבוה ובמזומן בערב מ-9—8 טלפון 880141.
● קונים!!! מקררים משו' מים במחיר גבוה ובמזומן מיד! טלפון 826906.
● מרכז המקררים!!! קניה מכירה השכרה 25—30 ל"י ל' חודש תקון צביעה צלבנב 15 פינת לוינסקי 74 טלפון — 821864.
● קונים!!! מקררים במחיר הגבוה ביותר ובמזומן טלפון 834585.
● מקררים חשמליים להשכ' רה 30 לחודש קניה, מכירה והחלפה לחדשים „מכשר" דיי נגוף 128 284697.

דודי שמש וחשמל

● „תיוער" הדוד גזול? טלפון: 625868, 767272, וטעינה 13 גם 965888, תרומה דודים רח' כלפה 16 ת"א.
● ברופגן, קיבוץ שער הגולן מספק את „הדוד הכשר לה", המאושר ע"י מכון התקנים וחברת החשמל, בכל גודל ולכל בית. יש שנים אחריות. הספקת דודים מיידית. ביצוע 244640, חיפה, אלנבי 3, טל' 04-645872.
● קרן אור, הדוד גזול? טלפון 32580 או 31959 דודי שמש וחשמל תל-אביב. רחוב גולומב 34.
● „שרותי בר" — „אספרו" לשרותך בעיר ובכפר 250953 המלך ג'ורג' 63 ת"א.

בתי-ספר ושיעורים

● תלפרן) אנגלית בעזרת היפנוזה טלפון 49340.
● מורה רציונית נותנת שעורים בגרמנית ואנגלית — כמויין: טלפון 464608.

כלי נגינה

● למכירה פסנתר עומד בשיינווי + אחריות טלפון 788460 בלי מתווכים.
● פסנתרים חדשים ומשומשים ואורגנים, במבחר גדול, תנאים נוחים. טליגל, דיזנגוף 126, טלפון 220303.
● פסנתרים חדשים ומשומשים, אורגנים החל מ-1,350 ל"י גיטרות ואקורדיונים — „רסוסל" בדיזנגוף 148 תל-אביב 229891.
● פסנתרים חדשים וגם הד' פאוריות קניה, מכירה, החלפה, „גוסכמן" אלנבי 88 (מול מוגרבי) ת"א טלפון — 59982.
● מעוניין לקנות בהזדמנות אורגן אלקטרוני כתי שורות אוטומטיות ואמפליפייר 20 ואט מהירופם בכתוב לת"ד 1059 גבעתיים עבור — „אורגן".
● מתכן פסנתרים: מכירה, קניה, שיפוצים, הרצל 55 רמת גן, 742121 (אחה"צ).
● פסנתרים חדשים ומשומשים מ-2,000 ל"י „דרדרסוי" תל-אביב פרישמן 37 236453.
● מנמש אקורדיון איבלקי 80 בס לגד. 03-412884 — אחרי הצהריים.
● פסנתר חדש „הופמן" למכירה 814621.

הלואות

● הלואה מיידית לעובדי מדינה קבועים ושכירים — 29523, 249256.
● חסר לך כסף? פנה אלינו טלפונים 03-613946 — 02-283914 — 03-862234.
● הלואות מיידיות! לעובדי מדינה כדור מוחזר!! — ת"א — 236003 ירושלים 225155.

טלוויזיה

● טכרון תל-אביב שרות המומחים לטלביזיות, תיקונים וכיוונים, בורוכוב 4, טלפונים 234467, 243445.
● תיקון כל סוגי הטלוויזיות באחריות אינדסטרוניקס — זבוטינסקי 72, 03-242008.
● טלוויזיות משומשות קונה במחיר גבוה בטלפון 527061.
● קונה!!! טלוויזיות במחיר גבוה טלפון 834535.

מכונות כביסה

● מכונת כביסה קוספטם אמקור — אמבער 8 כפרבבא. 937976 ביום.
● בהזדמנות אמקור במצב מצויין 800 ל"י 448097 בערב.
● פרידמן חצי אוטומטית במצב מצויין. 380, 767647 מ-17.00.
● בהזדמנות מכונת כביסה אמקור אוטומטית מצוינת. טל' 767280.

חיות בית

● למכירה גורי „שנאוצר ב' טני שחור בלי תעודה. תאנ' מנצחת. אקטלון. טלפון — 03-749679.
● קייסהונד גורים (וולפשפיץ) גורים נדירים + תעודות כל יום 10—12 19—16 03-947421.
● גורים מהורייבואה, דוברמן, רועים גרמני ורועים שטלנדיים (קולי ננס). הצדנת כלבים מתבדת, תוות ברמל, משק מפר, קדרון ליד גדרה. טלפון 055-92336.
● כלבת קולי טריקולור בגיל שנה יפהפיה תעודות — 055-95294.
● גורי זאב + תעודה כו' חי היכתבן 18 פתח־תקוה — 914369.
● אירדיל טריה, גורים זכרים, 10 שבועות + תעודה 400 ל"י 063-77005.
● פריים — לכלבים המתגעגעים! שוב אפשר להשיג פריים מזון הכלבים המשובח מארה"ב בסופרמרקטים, חנויות ובו בתי מרקחת בכל הארץ גם „פריים ור' איבי".
● למכירה גורי מיכמרו, שנאוצר, נתף, זאבים וקופים טלפון 257141 281036.
● למכירה בהזדמנות תוכי כיאכי טלפון 825658 מ-11.
● המוקדון הישראלי לכלבי בוקסר, הזמנה להרורת על ההואר „אליף המוקדון" שהתקיים ביעד בוקסר בשבת ה-22.4.74 בשעה 5.00 התוצאות לכלבי בוקסר מגיל 9 חודשים ומעלה + תעודה.
● גור רוקה גרמני בן 6 חודשים, תעודת יוחסין כד' ררת. גדות דני יסגה, ללא התעודה — האב מנצח. בהגרוכת.
● למכירה זוג תתולים סיאמיים נזקיים ויפים. 35531 תל-אביב.
● מעוניינת לקנות גורל גבי בעבודה מוכה אמהרין 828181.
● קוויל — מיי הוגה, עם התעודות, בבית 878939.
● פוקססרייר גורים מוכנים לסכירה. טלפון — 03-479484.

שטיחים

● 90 שנות מוניטין, ניקוי הכול, הדבקה, החלפה, קניה, מכירה של כל מיני השטיחים. שסמנאי רשפזון רח' הב 1 כל. 33581 ת"א.
● שטיח פרסי 12 מ"ר למכירה. 614621, מתווכים רצויים (לא מתווכים).

נופש

● במלון המוף הירוק בנתניה בריכה שחיה פרובבה לאונה, מכחירי סיום למשמשי חברה הוכה מטבעית כל 055-25531 ב'3.

שרותים

● „ריאנה" — חרש אסבר ית בכל הנטבקים באחריות מלאה — 243689.
● שיפוציה, בניה, פיות, הרכינה, ריצפה, ואינסטלציה, טלפון 754187.
● „הברק" פלסטים ומברקים פרצומה 200.— ונקיון יסודי מוקמניה ובאחריות — 255772.

● ציפוצים וטיפולים בדירה, חנויות ומשרדים כולל. צבע תרכינה רצפות, חרוכה ובניה, באחריות מלאה „שרמור לבניין" טלפון 03-58891 24 שעות.
● שיפוץ ושיפור, הריסה, בניה, פיות, ריצוף, חשמל, הדבקת מפצים, שמרחיה, צביעה, הרכבת תריסים מאלומיניום, טלפונים — 265346 — ניסן יסותיאל, 805099 — ישכבר זהבי.
● „באני קליר" שרות ניקוי שטיחים וריפוד בכיותר טל 03-800645.
● עצוב גרפי ביצוע כל סוגי עבודות גרפיקה ברמה מעולה ביותר כ"כ מבצעי פרסום וקידום מכירות וקבלה מודעות לקהונים אשר לכי' מיד על „פלאזין") רחוב רש"י 11 ת"א טלפון 231845 רצוי אחה"צ.
● מבצע עבודות שיפוצים ד' שיכונים בדירות לוי אברהם 250112.
● „שילוס תל-אביבי" הברקה מרצפות ברזיות (לא כחליר קים) 200 ונקיון כללי טלפון 824888.
● „הפלסטיס" הברקת מרצפות בפוליאסטר (לא כחליר קים) 200 לדירה באחריות! 248699.
● יהל בע"מ אחזקה ושרותי נקיון לבניינים משרדים, מוסדות ומפעלים בל שרותי שמירה 24 שעות ביממה טלפונים 450201 443919.
● שרותי נקיון, הפקה מרכזית, אחזקת מבנים ואחזקה מדרדים כלליים ליסודי מרצפות בוקר אפריל „אלדי" בע"מ טלפון 220391.
● כולם עושים „כפופרון" פוליש ונקיון כי זה הפתרון 914630.
● „באני קליר" שרותי ניקוי שטיחים וריפוד בכיותר טל 03-830645.
● „שקף" בע"מ ליטוש והברקה מרצפות + נקיון יסודי 450201, 443919.
● תיכנון וביצוע עבודות גינון ופיתוח כריתת עצים 450752 786871.
● הפוסחים! זיפות וכיור גגות באחריות מלאה — 430641.

צילומים

● בית מלאכה לתיקון מצלמות, פלשים, מדי אור ומכונות הקרנה והסרטה „יפית" — אבן גבירול 1 טל 220141.

ספרים

● ספרים עבריים ולועזיים בכל התחומים קונה „פולק" ת"א המלך ג'ורג' 36 טלפון 248616 מחירים גבוהים.

תריסים

● תריסי המדריקים כנירת מרכבות במהירים נוחים באויכת מעולה טלפון 52782.

טיולים

● קבוצה סטודנטים עליזה מתארגנת לטיול כסורף באירופה — 03-441965 — 02-586645 — 04-711819.
● בצרפת למכירה מכונית קרוינה במצב מצויין במחיר סמלי 3000 לירות לטלפן — 03-444050.
● סטודנטים מטוררים. מעוניינים בסטודנטים/ות לטיול באירופה. 297304, 08— 04—556064.
● סטודנטים וצעירים דתיים המעוניינים לטיול באירופה. נחמן (שוב כפייל) טלפון 053-28380 המתעה במחיר למורים. משרות מילואים.

חקלאות

● בהפסק בבגול נתניה 25 דונם אבוקדו, אגוזים — בערב. 053-89350.
● אימון אפרוחים על רפדות ובסוללות עם תנורי „טורלי" (עם ארובה) הצעה מיוחדת לפטמים בסוללות. פרטים — כלו תל-אביב דוד המלך 1 268065 חיפה העצמאות 51 644413.
● מעוניינים לקנות טרקטור הולנדר כח 12 במצב טוב להתקשר עם דוד קרול מושב בית חרות כל' 058-96431.
● שתילי אבוקדו, פאו, אגוזים — 053-28006.
● ... בה לרטר או בסוללות, הוהנה פוס נפת או בביפות, הונה בנמס אי כולר. פנה אלינו לקבלת ייעוץ הנדסי וחקלאי בלתי מחייב, תנאי אשראי — אספקה נוחים. איפקל בע"מ, מינסקר 70 ת"א טלפון — 03-288236.
● מעוניינים בקניית פרי הדר ובחכירת ועיבוד פרדסים לעונה 1974/75 בכל אזורי הארץ. לפרטים לפנות טלפונית 03-950006 גם בשעות הערב.
● משק חקלאי פרדים ולול בהיכנון ארמה פרטית 471689.
● מעוניין בפרדס פנוח כפרדס 1000 ליטר. תוצרה דגניה לפנות 067-50116 מ-8 בערב.
● השוב ללולנים! מאבים אוטומטי, צלחות והזיות הדציה בראואר ארה"ב אספקה מהירה. פרטים כלו ת"א דוד המלך 1 268065 חיפה העצמאות 51 644413.

טפטים

● מבחר מאד הטוב ביותר, הדבקת טפטים, הכרות על ליגאולאום, ע"י מומחים לחינוכות. ביקור ללא התחייבות. 874216 בערב — פיינברג.

בולים ומטבעות

● ישראל הוף קונה אוספים במויות שאריות תתמות וכל' תי ההנופים. בולי מנורה, בן יהודה 26 ת"א, טל' 244528 בין 3—4.
● קונים ומוכרים מטבעות ומדליות, „כהנא", נחלת בר כוכבא 61 (פינת אחד העם). 613829.
● ישראל הוף קונה אוספים, כבוויות, שאריות, התורפים ובלתי התתומים. בולי מנורה בן יהודה 26 ת"א, טלפון 244528 בין 3—4.
● הגלריה הישראלית למטבעות, קניה ומכירה של מטבעות ומדליות זהב ומכסף, כגון 2, ת"א טלפון — 220845.

חוגים

● חוג חדש למבוגרים תכר' חיים לגיאטי — הי"ד 1334, 74645/5.
● בכל יום שני בערב — הרצאות לאקרובאים „בבר 'בריב".
● בעיונים? פנה לאביגיליום הרירי. טלפון 286349.
● חוג להיפנוזה שימושית — נפילת מקישון — חרוי' בעזרת היפנוזה, עם תמלות בב אבישלום דורי טלפון — 566349.
● מכאניסמויות מרתלמוש — מבוהרים, מבאבים התקשר ללא תהרפ, פרסייו הוקבות טלפון: 487611.
● מכנ'יוכמיות צעירות!!! מדופלמות!!! ופלו בד פרביות פוהלמה הזכות פל 245667.
● מכנ'יוכביות מדופלמות, גם בשבת! מאוגה בינה, מקלחות, חדר מנוחה 258818 „אבוגד".

● מכנ'יוכבית פקילה, פדיקור ומניקור טל' 247605 20 — 10—11.
● לגבר!!! הגבה ולא הנהדרים!!! מכנ' להרפית הפתח 239025.
● „ארומיקה" מועדון לספרות אירוטיות לקטלוג יפוסמר בענייני אירוטי ענק שלח 5 ל"י לת.ד.ל. ת.ד 8420 ת"א.
● גבריים! גבריים! המכנ'" ססוית בת"א בטיפול יסודי (ובשבת) 289970.

● הכרויות והיילזיונות ירות לאקדמאים ואינטלקטואלים ברמה גבוהה וללא הכלה סודיות מוחלטת דיזנגוף 85 דירה 9 284829.
● קובבא, כנלה עתידות ברמה בינלאומית לויכס 73 815380.
● מכנ'יוכמיות! מדופלמות המפלנה כך (25) + מאות סינית יבשה, בריכת מים חדר מנוחה והתרגעות — 222100, 250400.

שידוכים

● להורים הסוראנים! הכירו לילדכם ללא ידיעתם! „רעים" תל-אביב, חיפה.
● פרוספקט + מזיקוריב' ת/ר 80676 ר"ג.
● הכרויות לבלתי שגרתיות ההכרויות לנשואין וללא הכלה 281825.
● תייר מאה"ב מחפש ידידה לצורך נסיון טלפון ת.ד. — תל-אביב ת"א.
● „עיר" מכון להכרות לנשואין בלבד! בן יהודה 38 תל-אביב 03-282806 9—13 20—16 ירושלים 16 חיפה 04-882346 16—20.
● סכריטוניאל, רווקה נאה ועדינה שמאי 23 ירושלים.
● שיטה חדשה ומקורית הכרויות באמצעות הגרפולוגיה פרטים ת.ד. 85025 ת"א.
● צרפתיה סקסית אלמנה 35 נסית ומבוססת לאינטליגנטי מבוסס 284829.
● סכריטוניאל, רווקה 26 אפריקאית עקירה, טלפון — 234334 ירושלים.
● היודע לשמור סוד יפנה לידידה (35) סימפטית — „אביב" ת.ד. ב/18035 ת"א.
● גרוש 31/190 כלכלן במקצועו מסודר יפה מעוניין בעדינה ומכפסית 284829.
● סכריטוניאל „רווקה 24 בעלת גרוניה שמאי 23 ירושלים.
● 32/180 מחפש ידידה ב' יכולה להיות אשה סבונרו ת.ד. 16102 ת"א.
● גבר נאה, רווק 32/183 אקדמאי מ.א. מעוניין ברצינית בלבד 284829.
● סכריטוניאל, גרושה 34 נאה ומסודרת טלפון 234334 ירושלים.
● אלמנה יפה ומשכילה 40 עקירה ת.ד. 6458 ת"א.
● גרוש 40 מרצה בכיר באוניברסיטה הופעה נאה הי' הותר רוצה להיים 284829.
● סכריטוניאל, גרושה 28, עולה חדשה שמאי 23 ירושלים.
● מורה יפה ומשכילה 33 מסודרת ת.ד. 6458 ת"א.
● לאלה שמחפשים/ות או מבוקשים/ות נפתור את הבעיה ע"י בקור בית בשעות הנוחות בכורות ומתימות — 284829.
● סכריטוניאל „רווק 31 אקדמאי מעוניין במתאימה מסודרת מסורתית.
● מייב פקסים 27/178 מכירר ת.ד. 6453 ת"א.
● סכריטוניאל, רווקה 26 עולה מדרום אפריקה נאה — 234834.
● פקיד 22/155 מסודר + דירה מסוארת בצפון תל-אביב להתקשר מעוניין בבחורה בבניה עלה. ת"ד 245 ראשון לציון.
● סטודנטית 170/24 פריכבייה וכה של עולה חדשה 3 שנים בארץ ב"א בפרדתית, מעוניינת להכיר סמאיש למטרה רצינית, איזו ההיצאות 35, חולון, שבור טליצית.

● פיסי 35/160, רווק, מעוניין להכיר למטרת נישואין איה במצב כלכלי טוב. אפשרי אלמנה + ת.ד. 143 רעננה.
● „אביב" — מכון עם ל' הכרויות — ת.ד. 15033/ב תל-אביב בקרו פרוספקט ע' מאות הצעות.
● התהפה! הכרויות בלתי שגרתיות בירות ת.ד. — 18035/ב תל-אביב.
● בלונדינית (17) חיננית ונאה: ת.ד 18035/ב, תל-אביב (ל-1006767).
● כמורנם לירואה (25) — נבוה, ת.ד 15035/ב תל-אביב (ל' 612022).
● רתי 25/18, אקדמאי: ת.ד. 150538 תל-אביב (ל' 40502).
● פרסי! מהנדס נאה מעוניין באקדמאית נאה מאוד רווקה עד 25. נא לפנות עם פרטים מלאים וצילום שיוחזר ת.ד 4369 ת"א.
● נאה מבוסס 27/172 מעוניין בבחורה ת.ד. 726 פתח־תקוה.
● רציני כמורדם 36/170 מעוניין בבחורה מטכילה ועדינה למטרת נשואין ת.ד. 30128 ת"א.
● סמורים למכללה 25 צבר גבוה ונאה מעונין ברצינית נאה 284829.
● סכריטוניאל, אלמן 35 מסודר ומשכיל, שמאי 28 ירושלים.
● חדשה! הצעיין 33/155 במצב כלכלי פיננסי מצויין, מעוניין בנאה עצמאית — 284829.
● סכריטוניאל, רווק 36 מהנדס בכורר, טלפון 234834 — ירושלים.
● גרושה 31 יפהפיה אמריקאית מדרום אפריקה אקדמאיה להוריה עסקים וממשלים גדולים בארץ ובחו"ל מעוניינת בישראלי משכיל, נכח ובעל חוש לעסקים — 284829 „מכון עופר".
● סכריטוניאל, רווק 28 מריכבל ונאה, טל. 234834 — ירושלים.
● מלב אל לב נקשר אותך עם בני/ות זוג מתאימים ללא הגבלת, הכרויות ברמה גבוהה ובמכוון רחב מכל חלקי הארץ סודיות מוחלטת, דיזנגוף 85 דירה 9 רצוף מ' 10—20.
● גבר מעוניין להכיר בחורה לידידות ולטיולים משותפים להתקשר ת"ד 08-87464 — 1178.
● רווק 24 מסודר מעוניין בבחורה רצינית לפנות ת"ד 92 גדרה.
● פרסי 167/26 מחכה לצעירה ונבונה ת.ד. 8106 ר"א.
● ב„רעים" התאמה מקסימאלית הורות לאלפי הנהלים: כן יהודה 38 תל-אביב 9—13 20—16 03-282806, חיפה 16 04-882346 עד 20.
● נאה 27 מעוניינת להכיר מתאים למטרה רצינית ת.ד פרסית ת"א 8495.
● אדיבות ויחס לבבי יקדמו את פניך בבואך ל„גבר" להכרויות בלתי שגרתיות עבר רח' 22657.
● צעירה נאה אתה נאה וגומורר ואתה מעוניין להתחתן פנה עוד היום ל„ארגינע" ר' יראו לך לבת זוג מתאימה הפורית מוכחת 261872.
● מכבאי 120/28 מעוניין להכיר בחורה נאה ת.ד. 2111 חיפה.
● כוריות מוהלמת, הצלחה במשית ושורות אישי לנישואים ב„רעים".
● אגודת שלוב מקשרת הנבותיים מהארץ ומחו"ל טלפון 03-444050.
● צעירים/ות פונים ל„רעים" כשיוזה אישית ההכיר מכיב שורות האישי והמכבסת.
● מחשב אלקטרוני ושאלוני כי.אף.יו. יכירוך לבת זוגך האידיאלית!!! פרוספקט ושאלון חינם סי.אף.יו. ת.ד 6280 ת"א.
● למעריפים הי כבר ל„רעים" קשרים הדוקים עם התנועה הקיבוצית והמושבית! הצעות רבות מכל חלקי הארץ!
● כורה מוכבכה 165/24 מעיראק, מעוניינת בחאים — עדה לא חשובה בפרטים מלאים לת.ד. 2361 רמת-גן.
● להריים ולמכורתיים! בחורות מוצלחות ובמודרות ובחורים מוצלחים ואינטליגנטיים מכל הארץ ב„עיר" תל-אביב — חיפה.
● שרכן צפרת אטקסלוכוכבי בהוניים אקדמאים, טלפון — 03-7333558 ת"א.
● פרסי נחמד מאר 28/153 מעוניין בבחורה ורצינית בת ת"א. ת.ד. 80898 17—19.
● עיבר מדיכה בגיר — 56/170 מבוסס מבקש מתאימה חיפה ת.ד. 44446.
● פרסי! אקדמאית אירופאית 35/165 רווקה מסודרת היטב מעוניינת באקדמאי רציני למטרת נישואין כלבר ת.ד. 9476 חיפה.
● רווק 176/29 + מכונית מעוניין בנאה ת.ד. 8216 תל-אביב.
● פרסי מעוניין בעולה חדשה נאה ובעלת מקצוע עצרכה להכיר לנור בכבר רציני בוגר אוניברסיטה בחו"ל הוזה — גיל 34 ת.ד 18119 ת"א.
● „רעים" לכל הגילים והחוגים! הסודיות מוחלטת! שיחה ביחידות במשרד / בקורי בית בזיהורה 63 תל-אביב 282952 8—4, 1—9.
● עולה חדשה יפהפיה וספרדיה (22) ת.ד. 5097/ב ר"ג.

אשדוד

וילות ובתים

● באשדוד, קוטג'ים בודדים ודו-משפחתיים בבנייה וביצוע מעולה „רספו" אשדוד רח' קיבוץ גלויות 24 טל. 2462.

דירות למכירה

● למכירה דירה חדשה 3 חדרים קייר טל. 28641.
● באשדוד דירות רווחת 3 חדרים בבתים בני 4 קומות, באיכות מעולה „רספו" אשדוד רח' קיבוץ גלויות 24, טל. 22481, או „רספו" תל-אביב, רח' הר סיני 1 טל. 2222.
● 3½ בצויינה 76,000 + 16,000 משכנתא 3½ גדולה — 100,000 + ... סירות — כסרכן 4½ + גינה + מזגן — 170,000 בהצעות נוספות — „עמי" 25681 — 053.

באר-שבע

דירות למכירה

● דירות מאר בנבויז רב קומות בתחילת בניה עם האפשרות להקסה וגינה ויתר השכלולים לפנות „אשרת" באר-שבע אבא' הר ההתחרות 80, טל. 057-78162.
● בוגר 4 חדרים, 93 מ"ר. מתנה ביולי 057-97701.
● בקרה, בכרקי, 4 חדרים, סיני מיירד. טל. 057-79657.

דירות מרוהטות

● דירת 2½ ליד האוניברסיטה. אסירי ציון 33 דירה 2, יום שני ועבת רות.

מכוניות

● ב.מ.או. 1800, כורה 1971, יד ראשונה, במצב מצויין, טלפון 73885.
● אאודי 80 אלאס (מנוע 1500), 2 דלתות, מודל 1973 + מסם + רדיוטייפ, בהזדמנות. טלפון 73585.
● אמבסדור מכונת פג'ו כל הדגמים מסחריות וכרוד בבנינו לנבים סופר שירות 78050.

הודעות

● מודעות ללוח הכפול ב„ידיעות אחרונות" וב„הארץ" ... 80 ק"ב טלפון 78576.

עירית ירושלים

דרוש

זוג צעיר

לניהול בית של 4 נערות

בירושלים

הבעלי נסיון או השכלה בטיפול בנוער

תנאים טובים כולל מגורים

טלפון 02—232747 לבקש את גדי או חנה.

מכוניות למכירה

● רחוף, ב.מ.וו. 700 מייל 60 2750 ל"י טלפון 827190.
● למכירה ב.מ.וו. 2002 1969 מסם ותוספות בעבר דה — 25092/3.
● ב.מ.וו 1600 יד ראשונה 1971 במצב מצויין למכירה מידית. טל. 6-52175 בשעות הבוקר.
● ב.מ.וו. 2800 1970 מצב מצויין + רדיו טל. 725496.

דארט-וליאנט

האמריקניות של קרייזלר הנמכרות ביותר בארץ

● קרייזלר 150 אוטומטי יחיד במינו מודל 73 גג ויניל מגני צרפל רדיו טייפ במצב נהדר 45,000 ק"מ מסירה מיידית לציקה אשה או גבאי מוכר פרוטי רכב. טל. 38685.
● קרייזלר 150 מודל 1971 (45,000) ק"מ טלפון 752471 16.00—10.00.
● בהזדמנות ביואיק סבצ'רי 73 יד ראשונה, מזגן אוויר, רדיו והוספות לפנה: האורנים 10 סביון.
● וליאנט 1970 אוטומטית 70000 רדיו + מזגן בחרות 797924 35,000.
● וליאנט 100 63, במצב טוב מאד להתקשר 451779 או בבית — 444598.
● מוסמבג 69 יד ראשונה להתקשר 229106 בין השעות 16.30—6.30.
● ביואיק 1969 שנה מסם, מזגן אויר הנה ומעצורי כח 062-22593 02-476679.
● למכירה קרייזלר ניופורט 1972 מזגן + רדיו 12,500 ק"מ 57056.

דודג'

● דודג' דרט 1969 גיר אוטומטי מעצורי כח, יד ראשונה במצב מצויין, ב.מ.וו. 2000, 1969 במצב מצויין — טלפונים: ביום 280617 בערב ובשבת 743817.

דה־שבו

● דה־שבו בסייישן 66 3,000 ל"י טל. 736954.
● למכירה דה־שבו 1964, טל. 474515.
● דה־שבו 63 במצב טוב, טל. 923061.

דופין

● דופין 57 מסם לשנה צבע וריפוד חדשים חצי אוברול 264453.
● דופין 57 + מסם וביטוח, 1800 ל"י, טל. 652255.

דאף

● דאף 1968, השיכבה 17, בדים, עיכי שבת בשעות 14.00—20.00.

הילמן

● הילמן 1964 יד ראשונה 100,000 ק"מ. טלפון 476490.
● הילמן כונבסינקס „איני' דריב" 1962 זכוכה להחלפת גיר ותיקונים קלים (לא כד' האוטו) 3,500 03-472510.
● הילמן סופר מינקס 64 במצב מצויין מנוע חדש + רדיו מסם עד ינואר 952525 בערב.

פעם VOLVO תמיד VOLVO

● וולבו 1965 מסם לשנה במצב מצויין טלפון בערב.
● וולבו פרסי + כונן 10 חודשים מסם צמיגים רדיאלים 28,000 ל"י לפנות 763510.
● וולבו 144 אוטומטית 1970 40000 ק"מ לקבלן 02-53216.
● וולבו 144 1969 אוטומטית 28,500 ק"מ 15,000 ל"י 417271.
● וולבו מודל 144 1970 אוטומטי יד ראשונה מצב מצויין למכירה מיידית טל. 782573.

ווקסהול

● ויקטור 67, מצב טוב 57,000 ק"מ טלפון 293241 בשעות העבודה.
● ויקטור 56 מצויינת מנוע ביה, מסם שנה, התוספות בעבודה הדר.
● ויוה 64 + מסם במצב טוב טל. 563073.
● בהזדמנות ווקסהול 1969, 1963 מנוע 1970 טלפון 935502.

וילים

● ויליס קומפס 4 צילינדר מודל 1966, במצב טוב, טלפון 905346 בשעות הערב.

טנדרים

● למכירה טנדר דודג' 100 די, מודל 1973, במצב מצויין — טל' 03-798562.
● טנדר ויליס 1968 בלי פרופנג למכירה, מנוע כפיפת טל' 955491 בשעות העבודה.
● טנדר סוסיתא למכירה מודל 70, בהדגש על שחור לפנות לשחר דוד 03-961025.
● טנדר פיג'ו 404 1971 טל' 16—8 623071.
● טנדרים סוסיתא 1971 במצב טוב טלפון 908758.

אופל

● אופל 1500 1970 ק"מ + רדיו, מצב מצויין, 289632 בימי חול מ-8.00—15.00.
● אופל רקורד 1700 קופה 946704 ק"מ 14,000.
● אופל קדט 1973, 14,000 ק"מ, פרט לשבת — 789498 בערב, שיקם.
● אופל רקורד סטיישן 60 מנוע 68 + רדיו. 745442.
● למכירה אופל קדט כסיר 60 במצב טוב. 788963.
● אופל קפיטן מנוע צסירנגה, צבע חדש, מצויין — 579140 825104 בערב.
● למכירה אופל 57 מצב טוב. 1,700 ל"י. 844696.
● אופל רקורד אוטומטית קופה 69, מצב מצויין + תוספות. 055-25708.
● אופל רקורד מסחרי 66 מצב מצויין. טל' 055-21516.
● אופל קדט 1700 מודל 70, 15,000 186,000 765028.
● אופל רקורד סטיישן 1963 במצב טוב. טל' 739603.
● אופל מסחרי 1700 — 73 83004 759699 ק"מ 20,000.
● אופל רקורד 1964 מסם לשנה מצב מצויין טלפון — 844024 7—5 אחה"צ.
● אופל קדט 1971 50,000 ק"מ מצב מצויין 4 דלתות יד ראשונה טלפון 742686.
● בהזדמנות אופל קפיטן 62 מצויינת אוטומטי מנוע 73 + מסם לשנה 258763.
● אופל קדט 1964 יוכסנגרד 1, (שכון אמידר) פ"ת כחן אלי.
● אופל רקורד 68 במצב טוב מסם לשנה 908639.
● אופל רקורד 1964 בהזדמנות 12250 ל"י טלפון — 416236.
● אופל 58 מנוע במצב מצויין שנה מסם טל. 738160 אופל 1959 מסם חצי שנה מצב טוב 741267.

אוסטין

● אוסטין 1100, 64, מנוע 73, מסם לשנה, טל' 065-99241.

אלפא רומיאו

● אלפא רומיאו ג'וליה — 1600 סופר 1978, טלפון 474729, 964926.

ב.מ.וו.

● ב.מ.וו. 70 אוטומטי. טל' 82792 שלפה כהן, בעבודה.
● ב.מ.וו. 2000 אוטומטית 70, 30,000 ל"י. טל' 248568.
● ב.מ.וו. 1800 אוטומטית 1971, 60,000 ק"מ. טלפון 911438 בשעות הערב.
● ב.מ.וו 1970 2002 מצויינת + תוספות, כרוגא — 33,000 021480.

הלוח הכפול ירושלים

ידיעות אחרונות: הלל 28 טל. 225251
הארץ: החבצלת 5 טל. 224245

תורנות רופאים לפי המקומות

ירושלים
• ערין — עזרה ראשונה נפשית, טלפון 02/86811
• הזמנת רופאים במקרים דחופים מ־8 בערב עד לפני הבוקר טלפון 101, בתחנת מד"א מרפאה לטיפולים דחופים מ־7 בערב עד לחצות — טיפול לשבורים וחולים בלבד.

תורניות בתי חולים

• היום: בקור חולים (ילדים), שערי צדק (פנימית), הדסה (נשים — כירורגיה — עיניים).
• שבת: שערי צדק (ילדים), בקור חולים (נשים), הדסה (פנימית — כירורגית — עיניים).

תורנות בתי מרקחת

• ליל שבת: אורה, המלך ג'ורג' 72 טל. 222048, פרטי: כרמיה. כל"ל: תחנג"יאל, רובע הנוצרים, העיר העתיקה, טל. 283401, פרטי: לדאים אל זאהרה, בית חנינא, טל. 258059.
• שבת: קממנו, הופיהו ה' מלך 28, טל. 28543, פרטי: רוממה, הלוחי 8, טלפון 84207.
• מיצ"ש: בית הכרם, בית הכרם 12, טל. 521050, פרטי: ש. אריאל, שושנה 7, טל. 526397; בלסם, רח' צלאח אדין, פרטי: אברהם אלמור, טל. בית אלמוזה, קער שכם.

בתי־כנסת

• בהיכרדירויווה תלפ"ל, רח' דורשהלך 13, תפילת שחרית בשבת ב־10.00.

דירות

• דירות, חנויות, מגרשים, השקעות והנהלת בתים — "בימוי" המלך ג'ורג' 6 (או קרן היסוד 7) הי"ד 463 ירד שליב 02-23309 02—225896 (טלדי"ן).

וילות ובתים

• בית עשרה חדרים דירה פנויה ב־שמואל הנביא, טל. 222832 בערב.

קבלנים

• למכירת דירות בבנות 3½ + חדרים בבית וגן, רחוב עוזיאל 106, כל השכלולים. מגמאתו 5 חדרים, בעלית, שרותים כפולים. לפנות במקום או לבעלי צית. טלפון 64234 בערב.
• למכירה דירות מרווחות בנות 4 חדרים בקרית־אשורי המכירה לשומרי מסורת. לפנות לבירור: רח' כורש 6, טלפון 225561 בשעות 5—7.
• למכירת דירות פאר 5 חדרים ברחוב הרצוג דירות בנות 4 חדרים ברחוב יורדי־הסירה לפנות לבירור רח' כורש 6, טלפון 225561 בשעות 7—5.
• האחים ישראל בע"מ מציעים דירות מפוארות למכירה 4 חדרים + פינת אוכל בגן סימון רח' הורקניה 5 חדרים ברח' הפסגה 4 חדרים בר' כרמל, הפסגה בן יהודה 2 בנין מנסור חדר 218 טל. 233558, 221694.

דירות למכירה 3 חדרים ויותר

• 3 חדרים מרווחת חדשה + ארונות מטבח, ק"ב, רחביה רדן 48.
• בקרית־יובל 3 חדרים חדר בת להימכר למכירה מיידית — 535776.
• למכירה בפלמ"ח 3 והול מטבח גדול ארונות. טלפון 412537.
• בהזדמנות 3 חדרים יפים בטלביה, 3 חדרים בבית הכרם הזקוקים לשיפוץ ישראל מרווח. 527955.
• 3 חדרים + הסקה אדר נותקיר. בזוכאי, להתקשר אחה"צ 35567.
• דירת 3 חדרים + הסקה, ק"ב + ארונות קיר "שכלולים בהרצוג, טל. 65697.
• 4 חדרים + הסקה + ארונות, מעלות יבנה 114/26 חרים, 175,000 טל. 63778.
• דירת 4 חדרים מרווחת בגבעה הצרפתית, 531413 — פרט לשבת.
• דירה 3 חדרים + הסקה דירתית, 155,000 בימה גף — 582770.
• דירת 3 חדרים + הסקה + שכלולים, בגבעת בית הכרם. 527619.
• 3 חדרים, 85 מ"ר ומחסן השטש כחדר, ארונות, גינה, הסקה, וגז מרכזיים, מ"א בית אבו־חרס. 65457.
• מיידים בקרבת 3 חדרים גדולים + הול + הסקה — 282080.
• בהזדמנות בשדרות אשכול 3 חדרים מרווחת ק"ר, "לאור" 224624.
• בבקעה 3 חדרים + הסקה מרכזית קומה 4 טלפון — 125,000 .85625.
• ברחביה 3 חדרים כניסה נפרדת 20 מרכזית 67166.
• בבית הכרם 3½ ק"מ + כחוס והסקה 300,000 ל"י. 285923.
• 3 חדרים + הסקה בדרך בית לחם טלפון 23340 בעבודה.
• 3 חדרים במושבה הגרמנית, אמצית. א"ר משפחת אולם בשכונת הערב מיום ראשון.
• 3 במרכז ב־190,000 ברחביה 300,000 בבית הכרם 133,000 ב־78,000 — ב־שמעוני ב־165000 בבית ונן ב־180000 4% בגבעת מרדכי בבקעה ב־250,000 "אמסטרד" בן יהודה 3 לפנה"צ 227717.
• 3 ב־153,000 — 185,000 2 — 3½ ב־230,000 וחדרים נוויות מרכוס אור בן יהודה 3.
• 3 חדרים, במרכז מתאימה למשרדים, בן הלל 234022 — 4-7.
• 3 חדרים + ס.א. ב.ב קריית־מנחם ההוסית 139,000 — 410298 אחה"צ.
• ברמה אשכול 3 חדרים נתודדת 286015 פרט לשבת.
• דירה 4½ חדרים וכל הנוחיות עם גינה + כוזה, בכיכר נפרדת אסור הכלכלה 18/21 בדרך בית לחם, טל. 33900.
• 3 חדרים בשכון עממי בבית הכרם שרות הרצל 82/5 224755.

2-2½ חדרים

• 2 חדרים, דוד ביתלחם 188, ק"ב, 66874 בערב.
• בקרית יובל 2 חדרים + מטבח גדול + ארונות קיר, באורנווואי בהי אבן 50 א', 17.00—14.00 ב־410192.
• 2 חדרים + כחוס 26161 כ־8—3 לשאולוף יוסף.

1-1½ חדרים

• דירת חדר גדולה ברח' ירמיהו 10, טל. 349750 — מילכר.
• 1½ ברנקיני 9 ליסים תביב אפשרות בניה 84606.

דירות בדמי מפתח

• בדמ"פ דירה 2 חדרים + הול בסורגה, רח' חבצלת 6 מיוחד, טל. 282400.
• בבית־ישראל, שני חדרים ברמ"פ, לפנות רחוב הבעש"ט 27.
• בדמ"פ חדר, בצלאל עם שרות, טל. בעבודה — 283506.
• בדמ"פ דירת חדר עם כל הנוחיות, טל' 253506.
• בדמ"ש במרכז 2 חדרים גדולים + הול (מתאים גם למשרד) 527391.
• בדמ"פ 3 חדרים ברחביה קומה ב' שלבה (הסקה, טפר דה מיידית) 34113, 17—20.
• בדמ"פ דירת חדר פיטמלם בצבניה, טל. 283308.
• למכירויות בלבד 3 חדרים בשכונת מקור ברוך טל. 533482.
• דירות 'חדר מ־11,500 2, מ־20,000 בהזדמנות בארמון אור בן יהודה 3.
• למכירה בדמ"פ חדר + שרותים בבית־ישראל מתאים למגורים: משרד או מחסן לפנות לצדוק שמשון יפו 139 ירושלים

דירות בשכר חודשי

• דירת 4 חדרים ריקה בקומבה הגרטנית, 23743 לפנה"צ.
• בקריתמנחם, דירה ריקה, 3 חדרים — ק"א + הסקה רידתית וארון קיר. טלפון 413480.
• דירת 3 חדרים מרוהטת בקרית־יובל ברוטב 46 — לוי.
• בבית הכרם 3½ חדרים + טלפון + הסקה, "לאו" — 224624.
• בבכ"ח דירה 3 חדרים, ריקה — אפשרי להסופה ארוכה, 460 לחודש, טלפון 34791.
• דירה 1 חדרים ק. יובל טל. 262323 בעבודה.
• דירת 3½ חדרים, ריקה + הסקה בהלפיות טלפון — 411223.
• דירת 3½ ריקה, דירגם 16, סביבה רחות — 525359, 225605.

דירות מרוהטות

• בטנהדרים, דירת 3 חדר הסקה, לשנתיים, שטוח, רחוב כיכל 11.
• כאורנו הנציב, 3, מרווחת, כאמצע מאי, 271855 לא בשבת.
• דירת 1½ מרוהטת, ב־רחוב עוזיאל, ביתוגן, ל־יחיד/ה. 535426.
• דירה 4 חדרים מרווחת חלקית + טלפון, גבעה הצרפתית 34951 אחה"צ.
• דרושה שותפה לדירה ב־בית וגן עד סוף יולי טל. 529885.

חדרים מרוהטים

• במרכז העיר, חדר מרוהט כניסה נפרדת טל. 581071.
• במרכז חדר מרוהט ל־יחיד/ה + נוחיות + כניסה נפרדת. 324848.
• חדר מרוהט כניסה נפרדת מ־250 בהזדמנויות בארמון אור בן יהודה 3.

ביקוש דירות

• זוג מאוה"ב מחפש דירה מודרנית מרוהטת בירושלים באיזור שקט לחודש יונים 25.6 נא לכתוב ל SIEGMUND BERL 735 GREENS AVENUE APT 16A LONG BRANCH NEW-JERSEY U.S.A.
• מעוניין לקנות דירה 2—2½ בסביבות קרית־יובל, קרית־מנחם. 527096 בשעות 16.00—8.00.
• בירושלים דרוש בנין — עבור בי"ס ופנימיה (כ־15 חדרים), טלפון 526430 בין השעות 5—4 אחה"צ.
• בסביבות דירה גן 2 חדרים עם כל הנוחיות ופלטון 269708.
• עבור לקוחות מחו"ל דרושות דירות מרוהטות היטב להשכרה קצרה וארוכה דירתך בטיפול נאמן אצל לידל רח' שמאי 12 ב', טל. 221937 233776.

משרדים

• בדמ"פ/השכרה 2 חדרים בבן־יהודה, טלפונים 231418 225241.
• דירת 4 חדרים, הכסה דירתית, טלפון, ברחביה, רחוב עזה, כוכת קרקע, כתר איכה לרופא, קרית, מהנדס ובדומה. 22761 ב־15—12.
• בדמ"פ משרד 4 חדרים ברחוב שמאי, כניסה מיידית, 81005 בעבודה, בערב ובשבת.

חנויות

• חנות ברחביה בשטח מר כזי מרכזה מבנית, לפנות: 69471 בשעות העבודה.
• זכות לחנות "במרכז כלל" פינתית, קומת מרכזית — 533220.
• ברחוב ישעיהו 12 טלפון 30360 טל' 36.

עסקים

• למכירה אטליז, במחנה יהודה 9, להתקשר: 622221.
• 18%—21% ריבית תקבל בעסקאות ופוליסות אשר ...

הצעות עבודה

• דרושה מטפלת לתינוק ולמשק בית, הפלוגה הבר תיות. 60498.
• דרושה מטפלת לילדה בת שנה כל היום, ברמה־אשכול 280745 אחה"צ.
• דרושה עזרה למשק בית טלפון — 62545.
• דרושה מועלה נקיון ל־משרדים מתל מ־4.30—6 אחה"צ, טלפון — 225631.
• לבעלי השכלה תיכונית ומעלה הכנסה נאה מעבודה בשעות הפנאי, בשטח ... לכתוב לת.ד. 2459 ירושלים.
• דרושה אשה למשק בית 5—6 פעמים בשבוע 4—6 שעות. 35320.

תריסים

• מוצרי השלושה בע"מ, ייצור ויטרינות, תריסים, חלונות זכוכית, טלפון — 02—261269, תלפיות.
• מגירת מרפסות במסגרות אלומיניום. וזכוכית, הרוכי פלסטיס מתקפלים. הרוכי הזזה, כל סוגי התריסים פלסט־כל בע"מ שמאי 8, טל' 236968.

בלי נגינה

• מכונתרים כעולים, חדשים ומשומשים להזינה בתשלומים נוחים אצל נגרה, כפתו ה' מכונתרים — רח' שמאי 12 טל. 236544.
• ציל: למכירה רח' זיננבי"ד 38.

מקררים

• מקררים — במבחר גדול. חדשים כתוצרת חו"ל והארץ גם משומשים. כלון נחית א טאול בע"מ, רח' אבדרי־ישראל 2, (פינת רח' יפו 59) טלפון 222061.
• למכירה מקרר אמקור 8 + בוטה, במצב חדש, טל. 419884.

טלויזיה

• טלויזיות — מכירה, יחד לפה והשכרה שבכירה לתיקוני טלויזיות שונות. כלון נחית א. טאול בע"מ, רח' אבדרי־ישראל 2 (פינת יפו 59) טלפון 222061.
• החלף טלויזיה יחה בחדרי קוזה יחנות ומעבי...

צילומים

• צלמה "בנבואם" אם 1 א' שחזרה חרמה. כאור איזורי בינלי. אחה"צ 30614 גבי

הודעות

• הזמנות מצויירות להזמנה לבר־מצוה ב"אור" יפו 78 ירושלים, טלפון 225204.
• האגודה ליחסי ידידות ישראל צרפת. ירושלים, מתכבדת להזמינכם להרצאתו של מר יעקב צור, יהדות צרפת — עבר ועתיד, שתתקיים ב־ראשותו של מר ולמר איתן. ביום א' — אייר תשל"ד (28.4.74), בשעה 5 אחה"צ. במוסד וולריר — רחוב ג'ורג' סינקי.

הלוואות

• בעיות כספיות? נעזור לך לפתור בהלוואה אישית ועסקית. המרכז למימון ד השקעות, מרדכי בן הלל 10. 338914.
• לעובדי מדינת הלוואות מיידיות, 11 טלפונים 225155 226672.

שידוכים

• תיירת מצורית, רווקה צברית ופולנית מעוניינת ל' התחתן עם גבר עד 60 טל. 534655, ת.ר. 9028.

טפטים

• מבחר טפטים וטכויות במחירים מיוחדים תצוגה ו' בחירה בחנות פזית רחוב הלל 28 טמר' המגרל 222170.

• דרושה אשה למטפל ב־3 ילדים, תנאים טובים — 266947.
• בבעקהדרעתנית, דרושה מטפלת לתינוקת, משרה מל אה. יום שישי פנוי. 288256 בערב.
• דרושה כסרית מנוסה אם שרו לחצי יום, טלפון — 32338.
• דרושה מטפלת לתינוקת פלצות לפנות רח' בר כר כבא 70 דירה 15 גבעת צרפתית.
• דרושה עוזרת 3—4 פעמים בשבוע 4 שעות, טלפון 81158.
• דרושה עוזרת למשק בית ברחביה, 32869 מיום ראשון.
• דרושה מטפלת (+ עבודות בית), 600 לחודש, טלפון 30211/303 בבוקר.
• דרושה מטפלת לתינוק + עבודות בית בתלפיות, המרכז, להתקשר 282311 אחה"צ.
• דרושה עוזרת למשק בית + בישול טלפון 43443 — 66334 בערב.
• דרושה מטפלת מגובה לתינוק בתלפיות, 292440 אחרי 4.00.
• מזכירה בתבנית דרושה ל"אקדמון" ת.ר 41 טלפון — 36353 לצור.
• דרושה פקידה מנוסה רצוי ידיעה בתבנית להתקשר — 284056.
• למשרד עורכי דין דרושה מזכירה לתבנית ל־8 שעות בבוקר. טל' 236515.
• ההוג דרושה אישה מבוגרה ואחראית לטיפול בילדים במשק בית משכורת גבוהה, טלפון 20961.
• דרושה בחורה לטיפול בילדים בארצות הברית לשנה טל' 02-531340 לא בשבת.
• דרושים/ות למוכירה בית יכות בנהח"ש פקיד/ת קבלה מתכנאי פקיר/ת חשבונות, חנוכה עוזרת ומטפלת בפרבון א ר בן יהודה 3.
• חנוכה לעבודה מעולה ב־פקידות רצויה ידיעה בבתי בנות 223814.

ביקוש עבודה

• מעוניינת במבטל בילד בביתי, עמק רפאים 25, דלפון 10ב.
• פרמי + סגור מעוניין בעבודה: בשעות הבוקר לטלפון בערב 411762.

הכשרה לעבודה

• קורסים לפקידות י.ב.מ. כתבנות הנהלת חשבונות תעודות ועזרה בסידור בעבודה, תשלומים נוחים. מרכזל מרדכי בן הלל 10. — 232748.

מכוניות

• היפושית 68, מסם לשנה + רדיו 534161, בעבודה — מיכי.
• פיאט 124 1967, במצב טוב טל. 533289 אלי.
• אופל רקורד 17 סטיישן 1968 + רדיו, מסם ביולי, במצב טוב, טל. 233685.
• פינ'ו 304 1970 70,000 מכם לשנה, יד ראשונה, בי מצב טוב מאוד, 24,000 ל"י. 60792, ירושלים, מ־6—8 ב־ערב.
• מורי אנגלית מסחרית 66 במצב טוב, טל. 288037.
• פג'ו 204 סטיישן 1968 יד ראשונה, טל. 524414.
• סימקה 1000, 1963, טוע חדש, מסם נובמבר. 88902.
• היפושית 1969 אוטומטית מכם, רדיו, טל. 288087.
• פג'ו 404, 1968, שמורה להפליא, רדיו, צמיגים — 62/63494.
• פג'ו 404 1968 יד ראשונה, מסם שנה, טלפון — 68590.
• אופל רקורד 1500 + רדיו, 1969, מצב מצויין — 261925.
• בהזדמנות פוטאת מכור דרית מ"ל 1963, בעבודה 233407.
• פג'ו 404 1968 130,000 ק"מ, טלפון 37909.
• אודי ד.ק.ו. 1965 מסם לשנה, 7000 ל"י, טלפון — 418096 בערב.
• פיג'ו 404 1973 אוטומטי 25,000 ק"מ — 02-525545, 02-289161.
• סובארו 1963 נ.ע.ש. במצב מצויין, עבודה 02-525545, 02-289161.
• נהדרים קונה שפוכין לשלם המחיר המתאים עבור ולימנס 1961 אוטומטי, יד ראשונה, 130,000 ק"מ, במצב מצויין, להתקשר בית — 02-413484 טרגד 02-225411.
• סימקה 1000 1964 טלפון 64232 גם בשבת.
• פולקסוגן 64 1500 מגוע נח, רדיו, כל. 65293.
• פורד מסחרית סגורה — 1966, במצב טוב, 5000 ל"י. 362162.
• פולקסוגן ווריאנט מנוע משופץ מסם ורדיו. 18,500 ל"י, טלפון 02-226249.
• ב.מ.וו. 1970, 32,000 ק"מ טלפון בעבודה — 523725, 524032.
• פג'ו 204 1969 60,000 ק"מ מסם לשבת 525849.

אופנועים וקטנועים

• וספה + סירה 1970, טל. 224087 וכבית 66090 פרט לשבת.
• וספה ספרינט 1969, 1800 ל"י, טלפון 662657 — מ־15.00—20.00.
• למכירה מילון סוף 1973, טל. 282812 — 529191.

מציעים למכירה

• בהזדמנות! תנור גז + 4 להבות במצב טוב, 100 לירות. 63597.
• אמפליפייר 90 ואט, מכשיר לוכי, רמקולים סוו — 4322404.
• בהזדמנות 3000 דגנים, שרוקים וצים משומשים — טל. 280781.
• למכירה מכונה הברגות לאינסטלציה רידג'ד 535 קרובה במחיר הזדמנותי לפי נות לצדוק שמשון יפו 139 ירושלים.

שרותים

• טיפול מקצועי בשטחי, אחד זכה מלוכה ותיקונים של כל ... ת.ר.ל. בע"מ. טל. 225550.
• מרי !!! פלמוס ובכרי קים בהצעות הבית יסודי 27851.
• שיפוצים והתקנות בבית ל"י בעלי מקצוע מעולים. לפנות פזית הלל 28 המגרל. 222170.
• קידת התור! לצבע כל הכוני העיר המכל בבית, טלפון 28063.

למשרד מהנדסים
לתכנון קונסטרוקציות
דרושים
1. הנדסאי/ת
2. שרטט/ת
עם נסיון של שלש שנים לפחות.
— סודיות מוחלטת —
טלפונים: 447905 ,451779

לחברה להוצאה לאור
דרושים
מנהל חשבונות
בעל נסיון מעשי של לפחות 5 שנים בעבודה במפעל מסחרי.
עדיפות תנתן לתלמידי ראיית חשבון.
ידיעת השפות עברית ואנגלית הכרחית
ידיעת צרפתית וגרמנית רצויה.
חייב להיות תושב ירושלים.

עוזר למנהל מכירות
אדם צעיר ונמרץ בעל נסיון קודם בשיווק, קודם מכירות ואו יחסי צבור.
עדיפות תנתן לבעלי השכלה אקדמאית.
שליטה בעברית ובאנגלית הכרחית.
חייב להיות תושב ירושלים

מועמדים מתאימים העונים על הדרישות יפנו בכתב לת.ד. 273 ירושלים עבור מס' 100.

כל מודעה המתפרסמת בלוח זה — מתפרסמת ללא תשלום נוסף גם ב"הארץ" על פי הסכם מיוחד בין "ידיעות אחרונות" ו"הארץ".

למשרד הנדסי
דרושים
שרטטים/ות
להתקשר לטלפון
613947 ,612302

דרוש
דוד קיטור משומש
במצב עבודה ללחץ עבודה של 8 אטמ' ובהספק של 1000—800 ק"ג קיטור לשעה
או
שני דודים כנ"ל
בהספק של 600—500 ק"ג־לשעה כל אחד.
בפרטים נא לפנות אל:
מפעל מבצע, גדרה, ת.ד. 10, טל: 91365—055
בין ימי א' עד ה' בשבוע.

למכירה
1) מכונית פיורי 3
שנת ייצור 1970
עם כל התוספות
2) משאית D 500
שסי ארוך
לפנות המסגר 9 ת"א, טל' 33791

משרד האוצר
הקריה רח' אליעזר קפלן 1 ירושלים
מכרז מס' 1/74
עיבוד י.ב.מ.
מתבקשות הצעות לבצוע עבודות ניקוב ואימות כרטיסי י.ב.מ. לקבלה נתונים ופרטים אפשר לפנות בכל יום לשרות עיבודים ממוכנים, הקריה רוממה ירושלים, בין השעות 08.00 — 12.00 לפנה"צ.
קבלת ההצעות עד יום ראשון, י"ג אייר תשל"ד 5.5.74 שעה 15.00
אין המשרד מתחייב לקבל את ההצעה הזולה ביותר, חלק ממנה או כל הצעה שהיא.

לחברה אמריקאית דרוש:
באזור המרכז (נתניה עד אשדוד)
אולם תעשיה
1500 — 900 ממ"ר
עבור מפעל מאושר / מוכר
אנו מבררים אפשרויות:
★ שכירה ★ שתוף משקיע ברכישה (קרקע או מבנה) ★ רכישת קרקע ובניה
נא לפנות לת.ד. 859 גבעתיים
או להתקשר טלפון 767133

הלוח הכפול חיפה והצפון

ידיעות אחרונות: הנביאים 28, טל. 667931
הארץ: נורדאו 20, טל. 661166

חיות בית

• קוף "סנאי" בן שנה ותצ — טל' 04-714811 אחה"צ
• איירדלה מריר פח עם תעודות 04-282804 — 09.00 08.00

טלויזיה

• חסוך כסף! שיפוץ תרשר ב"סטרוזי" 25 ל"י כל תיקון (אינו כולל מנורת מסך) — "סטרוזי", רח' החלוץ 33, טל' 644288, 64110.

הודעות

• יריד הבשיסים, אוכלוזיות וחפנות, "משהר", בלפור 3 (בקוממה).

שרותים

• הקץ לג'וקים מדביר כל חיטוי באחריות לשנה מכל הפועלים. חיפה, 722567.

נתניה

קבלנים מציעים

• מולל בונה נתניה בונה למכירה דירות נהדרות עם כל השכלולים בנתניה והור הרצל 51 נתניה, טלפונים — 053-23958, 053-28034.
• לשנות צעירים נוהרו מש פר דירות ברח' רזיאל כל הקודם זוכה, תנאים נוחים, בררדינגרי רח' שמואל הנציב 5.

דירות למכירה

• בנתניה! 3 חדרים למכירה בבנין מפואר ברח' הרביקוק לפנות ברדרינגרי רח' שמואל הנציב 5.

דירות בשכר חודשי

• היהר נוף! טלפן 29206 כרמלי — קרדאור, דירד שכים וחפכל, רח' שמואל ה' נציב 9 נתניה.

דירות מרוהטות

• להשכרה 3 מרוהטים + טלפון במקום שקט וקרובי בנתניה 530 ל"י, טלפון — 053-798291.

דרושים
משוחררי צה"ל
לעבודות שמירה
יום ולילה
בסביבות רמת אביב תל־אביב
ת"א, רח' בארי 7
טלפון 234246

• מקריאו גרונדיג רדיו קסט מקריאו פיליפס למכונית ר דבורים עתיקים 04-244147.
• למכירה מרמט שובלין 102 (עם ציור) טל' 711208.
• אבקת כביסה בשקים ל' מכונות כביסה אוטומטיות, שולחים הביתה טלפון — 84163.

כלי נגינה

• פסנתרים במבחר גדול חדשים ומחודשים, מכירה ד קניה, תיקונים וכוונים — אבילאה מפסנתרים, רח' שמר יה' לוין 3, טלפון 644398.
• פסנתים אקורדיונים מרים עד 80 בסים, אבילאה רח' הנביאים 6, טל' 663895.
• קוט תקליטים במחירים מוזלים. אבילאה, רח' הנביאים 6, טלפון 668295.
• הזדמנות הרפצאית מדרגה תופים תרימה — טלפ' 781523.

רהיטים

• רהיטי חדר שינה במצב חדש, ארון קיר (4 דלתות), מיטה זוגית, ארון לילה, שולחן טואלט, מנורות ב' בורמאיקה. 82816.
• במחירים מצויינים !!! — קונים רהיטים משומשים עתיקות, מקררים ותיכולי בית — 869919.
• קונים רהיטים משומשים עתיקים ותיכולי בית — טל' 532961, 582088.
• לרגל נסיעה טם ארזון + שולחן כתיבה לילד 85278.
• במחירים מצויינים !!! קונים: רהיטים משומשים, עתיקים, מקררים ותיכולים — 224785 גם בשבת.

• מלבו 13, אוטומטית — מצב מצויין. לפנות טלפון 524161 או 535380.
• מנגיר דודג' 200 יולי 1972, 4 כחולים, במצב מצויין. פרטים 642731 בשעות העבודה.
• וולבו 144, 69, יד ראשו נה, 28,000 641441 וכערב 710868.
• למכירה פיאט 124 שמור דה, מודל 1972, מסם בנר במכבה. 100,000 ק"מ לפנות בשעות 8.00—14.00 לטלפון 531191/2/3.
• פיג'ו 404, יד ראשונה, 1968 69,000 ק"מ, מסם רבער. 89083.
• פיאט 1100 ד"ו, מכירה מיידית, — 8,500 — טלפון 534925.
• פיג'ו 404 80,000 ק"מ, יד ראשונה, מצב נהדר, 25,500 לא 10.00—18.00.
• סוסיתא מסחרית 1965, אזבריר כללי, 5,500 ל"י — 780251.
• אופל קדט מטיישן 64 + רדיו צמיגים חדשים טלפון 724930.
• אופל 1900 אוטומטי מודל 1969 במצב מצויין, יד ראשונה הצרכה דלק 10:10, טל' 248314.
• בהזדמנות לרגל נסיעה וקסהול ויוה 64 במצב מצויין + רדיו 1,500 ל"י טל' 853463.
• למכירה סגור 200 ד"ו, מודל 1970 במצב מצויין לפנות 04-721388.
• היפושית 1300 שנת 73 מחיר 28,000 ל"י 871849.
• קונסמה 1300 לפנות — 535384 686033 לבקש את יוסי.

• אופל קדט 68, מסם ל' שנה + רדיו, טל' 522687.
• סימקה 1000 דה לוקס 1966 + תוספות במצב טוב 512608.
• אופל קדט סטיישן 1964 מכם בעיר 9 חודשים במצב מצויין 234968.
• סימקה 1000 ג'י.אל.אס. 1966 "עיינית יד ראשונה — 85291.
• כאאב מסחרי 1969 מסור רת לא היתה בצבא 80553.
• פיג'ו 204 שנת 1966, מסם איקסובר, טלפון 225425.
• כאאב גרמי 70/69, 79,000 ק"מ, תוספות, סמהו דם רבה, 20,500 04-86475.
• בהזדמנות פורד אסקורט 1969, 1100 ביום 223286, 721811.
• בהזדמנות פוסתא מגורה 1965, מנוע פורד טל' 812901.
• מרסדס 230 אוט. 68, ב' מצב טוב + רדיו. 664133.

מקררים

• למכירה פריג'ידר וסטינג האוז 7.5 קוב. 450 ל"י — 04-244174 בערב.
• אמקור פאר במצב טוב + ביטוח. טל' 85878 ה בה.

נופש

• הזמנת פלוגות בכל הארץ ללא תוספת מחיר — "אל־טורס", נורדאו 3, 666222.

מציעים למכירה

• תנור אפיה־וגריל א.ה.ג. 450 ל"י, טל' 80188.
• למכירה פיסת זוגית סוס פלם, תנור בישול ופלטה גז 581759.
• תנור בישול ואפיה חש מלי, ספה וכסית, טלפון 83979.

• קיצוב גנים וריהוט, עבודה + תכנון, תרצל 29, טל' 642598, 720680.

• דרושה פקידה במשרד עם נסיון וידע טוב בהדפסה ב' עברית טלפון בערב 712556.
• דרושה חניכה במשרד רצויה ידיעת הדפסה לפנות טלפון 852213.
• דרושה מזכירה לבלון מר כזי בהדר להתקשר מיום א' 243265 או 669955.
• דרושה פקידה מהנדס"ש למשרת חלקית אחה"צ בקרית מוצקין. 702235.

מכוניות

• פיג'ו 404 1962, במצב טוב, שנה טסם לפנות עסר עד נהלל 053-86215.
• רנו 4 מצויינת ומטבונית 1970, 64,000 קמרטי, שמר רה היטב + רדיו, 16,500 04-732438.
• באסם ברשאהר דירה לשכי רה אי השכרה בבבל יבר ...
• בקסום רכב ישן קנה פיאט חדשה. מכונות פיאט לעסקים, עשולה וביתשאו שירות אדיב. טל' 053-22351, 04-241262, 053-22166 בערב.
• מובב שבים בע"מ חיפה. שד' הכרמל 32, טל' 532967 מציע את כל דגמי הטוסיתות המשופצות, רוכבים, מסחריות וסטדים עם אחריות, תנאי מימון מיוחדים ורדיו מתנה לרוכש מכונית עד 31.5.74.
• מאוטוס 20 6767 מצב מצויין 522926 מ־14.00.
• פיאט סטיישן 1100 שנת ייצור 59 לפנות שמרנלה. 060-66327.
• פיג'ו פרטי 404 מודל אוק טובר 1970 60,000 ק"מ. ב' הזדמנות 668252.
• דהיטצו מסחרי 1961 אדר די שיפוץ טלפון 728170 4—7.
• ווקסהול ויוה שנת 68 מצב מצויין טלפון 728768 ב־ערב.
• פיג'ו פרטי 404 מודל אוק טובר 1970 60,000 בהזדמנות 868232.
• קונסמה 68 1300 מסם ל' שנה + רדיו + תוספות, טל' 612946.
• אופל רקורד מסחרי מודל 73 במצב מצוין. טלפון — 730751.
• פולקסוגן מסחרית ברזי ליה 1973 13,000 ק"מ טלפון 321311.
• רנו 12 1972 34,000 ק"מ, במצב מצויין 27,000 טל' — 04-524814.
• קונה דברי בדיקת רכב בפוסכנו במחיר מלי באמ נות "מוסך הסנה" 725131.
• נפתח מוסך חדש לתיקוני מכוניות אופל, מרפין חיפה "מוסך סנה" 725101.
• פולקסוגן תא בטול 1972 עם אפשרות לעבודה 831068.
• פיג'ו 404 מודל 70 במצב מצויין 16,000 לראות משבה 9 הגר רח' גאולה 53.
• 10,000 ל"י לפיאט 1500 שנת 1965 מצויינת טל. 59067.
• סוסיתא מסחרית 64 יד ראשונה, מסם לשנה 263230.
• למכירה אנגל רקורד סטיישן 1972 אוטומטית. טלפון 345324 בערב.
• סוסיתא מסחרית 70 ב' מצב מצויין, היימו, בעבודה 063-23051.
• רדיו וטייפים למכוניות במבחר המגוון ביותר בעיר במחיר רכב ואביזרים, אלנבי 7, טלפון 680360.
• מבצע "רדיו וסטריאו" ל' כל מכוניתך במחיר מיוחד. אנו נרכיב במכוניתך בערבה פושלית ולך הנתון שי חינם מכונת גילוח חשמלית. המבצע לזמן קצר בלבד. מחר רכב ואביזרים, אלנבי 7, טלפון 666360.
• כיסויים למושבי מכוניות מהודרים בזמן באיכות מעולה ובמחירים נמוכים במבחר הגדול ביותר בעיר. מחר רכב ואביזרים, אלנבי 7, טלפון 666360.
• נהג הבוד! הנקו "חאגוד" במכוניתך להתקין בו דלק, להתנעה קלה והפסקה קופצה במכוניתך. דרום — "אגודה", ביטוחים ג' בוזות לאביזרי רכב, המפר... אלנבי 7, טל' 666360.
• התגרת הפזוחית לכשר ברבב סובות ופוכר לפולקסוגן. רחוב הגנים 29, טלפון 523788, 522088, מציעים ל' מכירה: היפושית 1300 שנת 67, היפושית 1200 שנת 64, בסיישן שנת 68, כסחר עבינה כפולה שנת 70.
• למכירה פורד פרלנים (דוחלינגנ), שנת 1971, אזר די שיפור בלבי לפנות טר קוית "בכמה" מיובי יעקב 981372.

• דרושים חלקים עם מכר נית כגורה לקבל רציני ב' איזור חיפה. פרנסה מובטחת ת.ד. 4496 חיפה לנמ' 44851.
• דרושות תופרות מנוסות ומתלמדות בתנאים טובים לקונפקציית נשים "יפמה" הפגינים 56, טל' 524645.
• דרושה מורה לכיתה ב' לשנת הלימודים תשל"ה מר כוז דליה, דואר דליה, טל' 04-983276.
• במפעל דרושה מנהלת חשבונות, ידע בהתאמות בנקים. שעות עבודה 8.00—15.00 הגאים טובים, ת.ר 310.
• בהדר דרושה מנהלת חשבונות עצמאית, ידע בהתאמות בנקים, שעות עבודה 8—13. תנאים טובים, ת.ד. 7000 חיפה.
• דרושה בערית מיצקין מטפלת מבוגה לטיפול ב' תורן לייס שלם. 718654.
• דרושות אחיות מעשיות לעבודה קבועה, בתנאים מי בים — לבית חולים בהיפר ת.ר 0244 חיפה.
• דרושים!! מנהל משק למובה, מנהלת"ם, מזכירה עברית, אנגלית, פקיד/ת חשבונות, חניכה — ואחרים מרכזים "כללי" 689071 חר צל 16.

• דרושה הוסרה ויעוצת מקצועית לבנות "בננות" טלפון 715439.
• למשרד ביצעות בחיפה דרושה מבקלה לקבלה ל' הנהלת השכונות למזירה פלאה או הלקית עם ניסיון של שנה לפחות. לפנות טלפון 640894 בשעות 8—13.
• דרושה מדפיסה עברית משוחררת צה"ל לפנות מ' ספר לכוונות לביטוח, שער פלמר ג', קומה ד'.

• בהר' מיכאל 2 חדרים + מרפסת ישרותים, טלפון — 533634

דירות בשכר חודשי

• בשכ"ח 2 חדרים וגינה ב־רחוב רבינוביץ 20 לרדוי 528584.
• 3 חדרים בשכירות, חוד שית במרכז חיפה בערב — 660158.
• בקרית־מוצקין 2 חדרים והול מכל שארה, טל' 714604.
• מיידית 3 חדרים ברחוב תובנות, ירושלים — טלפון 02108.
• 3 חדרים + מרפסת + טלפון בכרמל ירעפתי טלפון 59461.
• דירה חדשה 3 חדרים לוקס ב"א בירושלים 444.
• בקרית ישמואל דירת 3 חדרים + הול. 714610 לא ב' שבת.
• בחיפה במל הנדרים במדי מל יר באמצעות משרד ישורי ...

דירות בדמי מפתח

• דירת 3 חדרים ב' השכיר בדמ"פ בצלאל. לפי בית 085925.
• בדמ"פ חדר + שתי מר פסות, החופר 29, בסיווא בערב.
• חדר בדמ"פ עם כל הנו חיות + מיזוג אויר, טל' 886086.
• בדמ"פ דירה 3 חדרים, הדר, מרים 29 — 04-524345.

דירות מרוהטות

• להשכיר עם חדרים ...
• 2 בהדר ...

חדרים מרוהטים

• חדר מרוהט עם טלפון בי מרכז הדר להתקשר 54026.
• חדר מרוהט במרכז, כל הנוחיות + טלפון כניסה נפ רדת 241650 — 14.00—15.00, 20.00—22.00.

דירות להחלפה

• דירת אכזיבר בשכ"ת בקרית להחלפה ברמה ב' טרה. טל' 04-6560 אחה"צ.

ביקוש דירות

• דרושה דירה מרוהטת עם טלפון בקרית אתא. להתקשר בטלפונים 728632, 56482.
• מעוניינים לקנות דירה 1 או 1½. להתקשר 36050.
• דרושה דירה מרוהטת או חלקית, 3 או 4 חדרים ל' איכבה הודרים מאמצע הה' דש מאי, רצוי באחוזה אי הרמה. טלפון 520194 משעה 13.00.
• דרוש מחירה בית בודד באיזור חיפה טל' 80661 — 870665.

חנויות

• למכירה ברמ"פ חנות נדר לה ברח' הרצל מול בית ה' קרנות ת.ר 4869 חיפה.

אולמות

• להשכרה אולם 1000 מ"ר + משרדים ושירותים. ליד צ'ק פוסט, על הכביש הרא' שי. טל' ביום 729663, בערב 534722, 245524.

מגרשים

• מגרשים מוכנים לבניה בשכון באזור הוליה, נוף פק' מיב, קיסאן בכאבו, "ארמות מכוכחים", ארלוזורוב 15, טל' 645542.
• מגרשים באזור יוקרה בנאות הכרמל, תצית פר' טית בסביבת המלון וארמות "וולכמו", קיסאן באבו — 5,000 ל"י. "אדמות מכש' חים", ארלוזורוב 15, טל' — 645542.

עסקים

• למכירה התנת דלק בצפון הארץ בהצעה לפנות להי"ר 4012, חיפה.
• דרושים כספים בערבות בנקאית או בערבות מוקרות, תנאים מצוינים. "בכטה" חברה להשקעות ומימונים בע"מ, חיפה: רח' הרצליה 1, טלפונים 525468, 529406, תל־אביב: בית מכבי ישראל 19, טל' 230640, 246211/2.
• להשכרה בית מרקחת בי סביבות חיפה טל' 711490, 518932.
• להשכרה חלק ממשרד חדש במרכז קרית מוצקין 720235.
• מעוניינים לקבל הצעות על עסקים מבוססים ו/או שותפויות בעסקים קיימים בכל ענפי המסחר, תיור והתעשיה. ברכרנובה, הנשיא 130. 86908.
• למכירה בית מלאכה מבני בעיר + ציוד ומכונות — 661643.

מחסנים

• מחסנים וחצר גדולה או כחוס, 200—300 מ"ר באזור התעשיה או בעיר — טל' 5046/7.

הצעות עבודה

• עזרה במשק בית 4 שעות כל יום, טלפון 222588.
• "דגנים" בית יקדים ב' ... ג' ...
• ארזים בית יקדים וכתבה, מוצרתה, טל' 063-38475 — ... דרושים: מרוקאית ...
• דרושה אשה למשק בית וילדים, חצי יום, תנאים טו' בים. אחה"צ — 243331.
• ירדים רחוב שלית קריפות עם קצבת אשירית לבצור ... לפנות רא' קא' נורדו 28, טל' 668424.
• דרושה מדריכה לפתוח חר נשה בישול לעקרות בית לאזור הצפון על המעוניי' נות לפנות בכתב או לבלפון ל"טפלת הדרכה" ויצ"ו, ...

דירות מרוהטות / דירות למכירה 3 חדרים ויותר

2-2½ חדרים

דרוש פקיד מכס
חברה פרמצבטית
מעוניינת בפקיד מכס
לטיפול במסמכי שיחרור סחורות יבוא בענף התרופות ומכשירים רפואיים.
העבודה משרדית ללא טפול ישיר בבתי המכס. ידיעת השפה האנגלית הכרחית.
על המעוניין לשלוח קורות חיים ונתונים על נסיון בעבודה במכס־בהד לת.ד. 29001 תל־אביב.

התעשיה האלקטרו־אופטית בישראל בע"מ
חברה עתירת מדע בקרית ויצמן
ת.ד. 1165, רחובות
אלאופ
דרושים

● **מהנדס אלקטרוניקה**
— בעל נסיון של 5 שנות עבודה ועבודה בפרויקטים מתקדמים

● **הנדסאי או טכנאי מכונות**
— לעריכת סדרי פעולות בעיבודים מכניים (חריטה, כירסום). בוגר בי"ס מקצועי בעל נסיון של מספר שנים בעיבוד שבבי.

● **הנדסאי**
— (טכנאי מכונות או ייצור) לביצוע ניתוח עלות מוצרים בעל נסיון של מספר שנים בעיסוק שבבי בעל ידע בהערכות זמנים.

● **טכנאי "ייצור**
— לתפקיד: מעקב ופיקוח בקידום מוצרים רצוי בעל נסיון.

● **טכנאי "ייצור**
— לתפקיד מעקב ופיקוח בקידום מוצרים, בעל נסיון בתחום האלקטרוניקה.

● **עוזר למנהל חשבונות**
— בעל נסיון במפעל תעשייתי (סוג ד')

● **פקידה כתבנית**
— בוגרת בי"ס תיכון ובעלת נסיון בעבודות מזכירות וידיעה טובה באנגלית.

● **מבקרי איכות**
— בעלי נסיון של 3 שנים בבקורת איכות ובעלי מקצוע בתחום המכניקה.

● **מלחימות**
— עם נסיון של מספר שנים בהרכבה. למתאימות תנאים טובים מאד.

● **אלקטרונאי**
— בוגר בית ספר מקצועי במגמת אלקטרוניקה

תנאי קידום למועמדים המתאימים

לפנות בכתב בצירוף קורות חיים ונסיון קודם למחי כח־אדם ת.ד. 1165 רחובות (מס' מיקוד 76110) טל. 054-95691
— סודיות מובטחת —

هكذا من الأصل

הלוח הכפול הארץ ידיעות אחרונות

דרושים
מהנדסים-הנדסאים
למכונות וחשמלאות רכב
המעונינים ללמד בשפה הערבית
בפרטים נא לפנות לשדי דוד המלך 39, ת"א
טלפון 261688
משרד העבודה
אורט ישראל
המכון להשתלמות מקצועית משולבת

תדיראן
למפעל הסוללות ברחובות
דרושים
1. מזכירה
מתן שירותי מזכירות למהנדסים ולמנהלי פרויקטים. שליטה בהדפסה עברית ואנגלית.
2. אלקטרונאים
עבודה בהנדסה וייצור של ספקי כח. בוגרי בי"ס טכני, במקצועות אלקטרוניקה חשמל והשיים, או בוגרי בתי ספר מקצועיים.
3. מחסנאי
עם נסיון 3 שנים במחסנאות — רצוי מכנית, ידיעת השפה האנגלית (קריאה כתיבה).
4. כתבנית עברית
לעבודה זמנית.
משך העבודה 3—4 חודשים.
מועמדים מתאימים יפנו טלפונית 958851.

האם יש לך עניין באתגר מקצועי???
לחברה קבלנית פרטית לעבודות צבוריות בחיפה
דרושים:
מהנדסי בצוע
הכישורים הדרושים:
א. ותק בבצוע עבודות צבוריות הנדסה אזרחית, כגל 7 שנים. (לפחות שנתיים בארץ).
ב. נסיון שדה קודם, אצל חברות קבלניות רציניות, במשך התקופה הנ"ל.
ג. ניהול עצמאי של פרויקטים הנדסיים, כולל:
ד. ידע בתכנון מערכות זמן ותמחיר.
ה. ידע בתכנון האתר, תכנון הבניות ותמיכות, והנדסה בבניות.

מנהלי עבודה
הכישורים הדרושים:
א. גיל — עד 45.
ב. נסיון רחב בביצוע פרויקטים הנדסיים (לפחות שלוש שנים בארץ).
ג. ידע מקצועי מלא בעבודות בטונים כבולה בטיב בעולה.
ד. יישום שיטות ביצוע חדישות, ונסיון בניצול כלים מכניים.
ה. ניהול צוותות של 50 איש ומעלה, וקשרים עם בעלי מקצוע בבנין.

עבודה מעניינת והתנאים טובים למועמדים מתאימים. הפונים חייבים להיות תושבי חיפה או הסביבה. לכתוב לת.ד. 3002 חיפה, בצירוף קורות חיים.

נציבות שירות המדינה
מודעה על מכרז קיבוצי מס' 6/74
למרכזי פעולה ועוזרים מקצועיים
בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בירושלים. המכרז הוא עתידה על משרות בלתי צפויות הפנויות עתה או עתידות להתפנות במשך השנה. המועמדים יועסקו על פי הצורך כדלהלן.
א. מרכזי פעולה — בדרגה 1—2 של דירוג האקדמאים במדעי החברה והרוח.
הדרישות: השכלה אקדמית בכלכלה או בסטטיסטיקה או סוציאלוגיה או חינוך או במתמטיקה (תואר ראשון).
רשאי להגיש מועמדותו גם מי שאין לו השכלה כנ"ל אך הוא לומד באוניברסיטה שנה שלישית במקצועות הנ"ל ובעל נסיון מקצועי של חצי שנה לפחות. אם יבחר כעובד כזה, הוענק לו דרגה י"ג של הדירוג האחיד. בתום שנתיים יוכל להתקדם לדרגה י"ד של הדירוג האחיד (תוך מעבר בחינה פנימית).
ב. עוזרים מקצועיים — בדרגה 1 של דירוג האקדמאים במדעי החברה והרוח, המשרות הן בתחום הכנת סקרים ומחקרים סטטיסטיים.
הדרישות: השכלה אקדמית בכלכלה או סטטיסטיקה או סוציאלוגיה או חינוך או מתמטיקה (תואר ראשון).
רשאי להגיש מועמדותו גם מי שאין לו השכלה כנ"ל אך הוא לומד באוניברסיטה במקצועות הנ"ל שנה ב' או ג', אם יבחר כעובד כזה, ידורג בדרגה י"ב של הדירוג האחיד.
הערות: 1. כל מועמד המעוניין בכמה מהמשרות, ימלא טופס בקשה למשרה פנויה לכל תחום בנפרד.
2. המועמדים שיבחרו במכרז זה, יוזמנו לעבור גם למילוי משרות פנויות אם תתפנינה.
3. לחיילים מילואים, אחרי 75 ימי שרות וכן לחייל ששוחרר בנסיבות האמורות בחוק החיילים המשוחררים (הוראת שעה תשל"ד—1973), תינתן זכות קדימה בועדה הבוחנת, בהתאם לתקנות השירות, אם הוא עונה לכל דרישות המכרז ויצרף תעודה על זכאותו (מהמלשכות הראשית) בהתאם לחוק הנ"ל.
מסמכים שיש לצרף לבקשה: העתק דיפלומה על תואר ראשון באחד המקצועות הנ"ל או אישור לימודים באוניברסיטה כנ"ל ופירוט הנסיון.
בקשות יש להגיש בטופס מס. 2115, בצירוף תעודות על השכלה ונסיון, לנציבות שירות המדינה, לאחת מלשכותיה המחוזיות, כדלקמן:
ירושלים, רח' קפלן 3
תל-אביב, הקריה רח' ה' מס. 5
חיפה, רח' חסן שוקרי 11, בית הממשלה
באר שבע, בבנין משרד הפנים, דרך הנשיאים.
טפסי בקשות (2115) אפשר לקבל בלשכות המחוזיות כנ"ל ובכל סניפי הדואר.
חייל רשאי להגיש מועמדות גם במכתב רגיל ללא הטופס הנ"ל, ואז יציין בבקשה פרטים אישיים, השכלה ונסיון.
היום האחרון להגשת הבקשות:
כ"ד באייר תשל"ד (16.5.1974)

כור מתכת בע"מ
דרוש
פקיד למדור ייבוא
עם נסיון בנושאי ייבוא
ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין
המעוניינים יפנו לטלפון 855115.

למוסך גדול בת"א
המעסיק כ-70 עובדים
דרושים:
מנהל טכני
הכישורים הדרושים: תעודת הסמכה של משרד התחבורה ונסיון מעשי כמנהל עבודה.
פקיד ראשי למוסך
הכישורים הדרושים: בעל השכלה תיכונית ולאחר שירות צבאי, גיל 25—30, בעל ידע בהנהלת חשבונות ובעל נסיון בניהול משרד באופן עצמאי, בעל שליטה בשפה העברית וידיעה באנגלית ו/או צרפתית.
מועמדים העונים על הכישורים הנדרשים יפנו בכתב יד עם פירוט מלא של קורות חיים ונסיון קודם לת. ד. 14123 תל-אביב 61140
— סודיות מובטחת —

למפעל תעשייתי מתפתח בחיפה
דרוש
הנדסאי או מהנדס ייצור מתחיל
לתפקיד סגן מנהל יחידה עצמאית לייצור קומפוננטות מכניות עדינות ביותר.
הכישורים הדרושים:
1. בוגר בי"ס מקצועי במגמה מכונות כלים
2. כושר מנהיגות
3. יכולת עבודה והפעלה של צוות אנשים
4. יוזמה
5. נכונות לעבודה עצמאית
6. אנגלית רצויה.
קיימת אפשרות להשתלמות בחו"ל
נא לפנות בכתב יד בלבד לת.ד. 4568 חיפה עבור מספר 114 (מיקוד 31040)

מלון רם ירושלים בע"מ
רחוב יפו 234 ירושלים, טל. 02—531429
דרוש
מנהל אחזקה
בעל תעודה
למלון חדש ומודרני
תנאים טובים — סודיות מובטחת
בדבר פרטים נא לפנות אל מנהל המלון מר זה הדה, במשך שעות היום

אסם
תעשיות מזון בע"מ
דרושים:
נהגים
לאספקת סחורה בחנויות מכולת וסופרמרקטים
בעלי רשיון נהיגה ג3. מקום מגורים באיזור תל-אביב.
המעוניינים מתבקשים לפנות למחלקת מכירות, רחוב החשמל 5, תל-אביב, בין השעות 15—17 אחר-הצהרים.
סודיות מובטחת.

למפעל תעשייתי כימי גדול במפרץ חיפה
דרושים
1. מהנדס מכונות
לעבודות תכנון מפורט של צנרת וציוד תעשיה כימית
ידיעת השפה האנגלית הכרחית
2. מהנדס בנין מתחיל
לתכנון יסודות לציוד
ידיעת השפה האנגלית הכרחית
3. שרטטת מכונות
4. מהנדס כימאי צעיר
לעבודות תכנון
מועמדים מתאימים יפנו הצעותיהם אל ת. ד. 4353 חיפה עבור מס' 588 (מיקוד 31040)

לחברת בניה
דרוש
מהנדס ביצוע
במרכז הארץ
נסיון של 3 שנים
רצוי עם רשיון נהיגה
תנאים טובים למועמד המתאים
נא לפנות לת. ד. 1378 ת"א 61000

לחברה מסחרית גדולה
דרושים צעירים לעבודה
(אחרי שרות צבאי)
1. עוזר למנהל חשבונות
סוג ד', נסיון של שנתיים לפחות.
2. מפעילה למכונת הנהלת חשבונות
בעלת נסיון בהפעלת מכונה להנהלת חשבונות.
שעות העבודה 8.00 — 16.00
נא לפנות בציון נסיון, מקומות עבודה קודמים ומשכורת מבוקשת למר צמיר, ת. ד. 33066 תל-אביב.

לחברה לבנין
דרושה
קבוצת שלד
אזור העבודה: רחובות
טל. 622478

למפעל תעשייתי במפרץ חיפה
דרושים
בוגרי בית-ספר מקצועי במגמת מכונאות תעשייתית
הנדסאי כימיה
נא לפנות בכתב לת.ד. 1509 חיפה

למשרד הנדסי בת"א
דרוש
מהנדס אזרחי מתחיל
לעבודה בנושאי עפר, כבישים ומסלולים
העבודה באזור תל-אביב
מעונינים יפנו בכתב לת. ד. 21095 ת"א עבור מס' 100

רשת בתי ספר על יסודיים "עמל"
דרושים
* **מפקח למקצועות ההומאניים**
הכישורים: תואר שני, חמש שנות נסיון בבתי ספר על יסודיים, נסיון במינהל חינוכי או מינהל כללי.
* **מפקח למקצועות המתכת והרכב**
הכישורים: בוגר הטכניון בפקולטה למכונות או בפקולטה לחקלאות — מגמה למכונות חקלאיות, בעל נסיון בהוראה, רצוי בוגר בי"ס מקצועי במגמת רכב.
על המועמדים לפנות בכתב-יד בצירוף תולדות חייהם אל רשת "עמל", אגף כח אדם, ת.ד. 303 תל-אביב.

לפרסום פלד בע"מ
הגיאור 21, ת. ד. 4397, תל-אביב
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות עצמאי/ת
בעל/ת נסיון מעל גיל 40
המלצות הכרחיות.
נא לפנות בכתב בציון קורות חיים והמשכורת מבוקשת ל"ת. פלד, אישי".
תנאים טובים למועמד המתאים.
סודיות מובטחת!

אניה
דרושות:
• פקידה למחלקת הנהלת חשבונות
עם נסיון בחישוב משכורות והתאמות
אפשרות עבודה חלקית.
• מרכזנית
להפעלת מרכזיה בת 6 קוים
שעות העבודה 12.00—17.00.
• פקידת מלאי לניהול כרטסת חמרי גלם
שעות העבודה 8.00—16.00.
רצוי ידע בהנהלת חשבונות.
בדבר פרטים לפנות "אניה", דרך השלום 10 תל-אביב, טלפון 36357
סודיות מובטחת.

כרסם
למפעל מתכת מבוסס
בשטח עיבוד שבבי מדוייק
דרוש כרסם מעולה
לאדם המתאים הזדמנות להשתלב ולהתקדם במפעל מודרני ומתפתח.
לפנות טלפון 788707 בערב 745188

לחברה גדולה בתל־אביב
דרושה
שרטטת מתקני חשמל
עם נסיון של שנה אחת לפחות
לקביעת ראיון נא להתקשר לגברת ורדה טלפון 51977

לבית הארחה בית יהושע בע"מ
מושב בית יהושע ליד נתניה
דרושים
• טבח/ית עצמאי/ת
• פקיד/ת קבלה
• איש גינון ואחזקה
• מציל
בפרטים ונסיון נא לפנות בכתב או טלפונית לקביעת פגישה עם כר גולד טלפון 053-99567

לחברה קבלנית גדולה במרכז הארץ
דרושים
1. מנהלי עבודה
2. מהנדסי ביצוע
בפרטים לפנות: ת. ד. 22188 תל־אביב

Fashlon
"פשלון" יצרני אופנה
לרגל הרחבה דרושים לנו
* גזרן מעולה
* נער לעבודה
* תופרות לאוברלוק ול־3 מחטים
* גומרות
תנאים טובים למתאימים
להתקשר ל"פשלון", בן אביגדור 26, ת"א טל. 36337

ראש אגף כספים ומינהל
דרוש לתפקיד מרכזי בחברה ארצית גדולה בתל־אביב
הכישורים ההכרחיים:
* ידע ונסיון בראיית חשבון או בהנהלת חשבונות.
* נסיון נרחב בניהול מערכת אדמיניסטרטיבית כספית מסועפת.
רק מועמדים בעלי הכישורים הגבוהים ביותר יפנו בכתב עם פירוט נסיון קודם וקורות חיים לת.ד. 11010 תל־אביב, עבור "כספים ומינהל".

למבשלת שכר לאומית בע"מ
החשמונאים 90, תל־אביב
דרושים/ות
★ **פקידה**
להדפסה עברית אנגלית
★ **עובדת מרכזיה מנוסה**
השולטת בעברית ואנגלית
★ **נער/ה**
לעבודות שליחות קלות ועבודות משרד
המעוניינים באחת המשרות הנ"ל יפנו אישית למשרדי החברה לפי הכתובת הנ"ל או טלפונית 265271

לחברה קבלנית לבנין בתל-אביב
דרושים
1. עוזר למנהל חשבונות ראשי
2. מזכירה עצמאית
שעות העבודה 8—13; 16—19
לפנות בכתב יד ולציין מספר טלפון לת.ד. 1334 תל־אביב למספר ד/76740

לאגוד צבורי כלכלי
דרוש
מזכיר כללי
הכישורים הדרושים:
* נסיון אדמיניסטרטיבי
* ידיעת השפות עברית ואנגלית
* כושר ניסוח והתבטאות
* יכולת ניהול מו"מ עם מוסדות
* בעל רכב פרטי.
מועמדים העונים לדרישות הנ"ל יפנו במכתב־יד, לת.ד. 2433, ת"א בצרוף קורות חיים ונסיון.
תנאים טובים למועמד המתאים.

שרטטי מכונות
דרושים למשרד מהנדסים בת-א
לפנות בכתב בצירוף תולדות חיים
ת.ד. 18081 תל־אביב.

למפעל תעשייתי גדול למוצרי מזון באזור תל-אביב
דרוש
צעיר
לסידורים בחנויות
בעל רשיון נהיגה,
נא לציין סוג רשיון.
נא לפנות בכתב יד בציון קורות חיים, נסיון קודם בעבודה ומשכורת מבוקשת לת.ד. 2438 תל-אביב, בציון המשרה המבוקשת על גבי המעטפה.
— סודיות מובטחת —

המועצה המקומית קרית טבעון
טלפונים: 04—931202; 04—931584
דרוש לנו
מהנדס מועצה
(בנין או אזרחי)
משכורת ותנאי העבודה עפ"י כשורי המועמד.
פרטים במזכירות המועצה.
ע. בן־דוד — ראש המועצה המקומית

אורם
תעשיות חשמל בע"מ
אזור התעשיה לוד, טל. 962591
דרושים
חשמלאים תעשייתיים
נא לפנות בשעות העבודה — במקום.

אלף
דרושות
מרכיבות אלקטרוניקה
עובדות בעלות נסיון בעבודות הרכבה אלקטרונית וחיוט
המעוניינות מתבקשות לפנות למפעל ת.ד. 10069 מפרץ חיפה, טלפונים 9—729188

לחברה קבלנית ציבורית גדולה בתל־אביב
דרושים
1. כלכלן
רצוי מוסמך במנהל עסקים עם נסיון בפרויקטים הנדסיים בכבישים ועבודות עפר.
2. פקידה/מזכירה
עם ידיעה בכתבנות עברית.
3. מזכירה
למשרד טכני עם ידיעת כתבנות עברית ואנגלית.
4. מנהלי חשבונות
5. פקידים בהנהלת חשבונות
על המעונינים לפנות לטלפון 58221 תל־אביב למדור כח אדם, בין השעות 8.00—13.00.

ככר לוינסקי בע"מ
דרוש/ה
פקיד/ה לארכיב תכניות
לארגון ארכיב, תיוק ותפוצת תכניות במשרד טכני.
לפרטים נא להתקשר לגברת מרים
טל: 7—31206

דרוש
מחסנאי טכני
בעל ותק של 3 שנים לפחות.
לפנות בטלפון 822926 בשעות 8.00—15.00

ברחובות
דרושה מזכירה
ליום עבודה שלם (כפוצל)
תנאים טובים
טלפון 954682

לחברה מסחרית בתל-אביב
דרושים
טלפוניסטית
מזכירה
נא להתקשר לשם קביעת ראיון לטלפון 829146 ת"א בשעות 7.30—9.00 בבוקר

דרוש
תיקונצ'יק
מומחה לעבודה נגר לחברה הישראלית— אמריקאית לבנין בקיא
להתקשר בימים ב', ה' בין השעות 1600—1900 אחה"צ או כל יום מ־8.00 עד 13.00 לטלפון 479899

ההסתדרות הציונית העולמית
חטיבת המנגנון
מכרז פנים 4/74
תואר המשרה: **רכש האחזויות** (2 משרות)
מקום העבודה: אזור הדרום
תיאור העבודה: 1. טפול בבעיות ארגוניות; 2. הכוונה והדרכה של חברי האחזויות; 3. התמחות וסיוע בגיבוש התלמות על ענפי המשק; 4. לווי הבצוע של הפעולות המשקיות, בהתאם לתכנון המשק; 5. התמחות וסיוע בעריכת התקציב להאחזויות שבתחום טיפולו.
הכישורים הדרושים: בעל השכלה תיכונית עם רקע חקלאי (רצוי בוגר בי"ס חקלאי). בעל רשיון נהיגה.
העבודה כרוכה בנסיעות רבות למרחקים גדולים.
הדרגה המוצעת: 2—4 בדירוג מקצועי, י"ח—כ"א (32—34) בדירוג האחיד.
התאריך האחרון להגשת בקשה: 10.5.74.
הצעות מועמדות נא להגיש לחטיבת המנגנון, ת. ד. 92 ירושלים.

מוטורולה ישראל בע"מ
דרוש
• **מהנדס אלקטרוניקה**
• **הנדסאי אלקטרוניקה**
לקבוצות פתוח וייצור מערכות צבאיות מתקדמות בתחום הבקרה והתקשורת הספרתית.
נדרשות 3—5 שנות נסיון צבאי/תעשייתי, רצויה התמחות ביותר מאחד מהשטחים: מכ"ם, מערכות ספרתיות, R.F. בקרה.
• **בוגר במדעי הרוח/החברה**
לתפקיד כתב/עורך טכני הכולל עריכה והוצאה לאור של ספרי הוראות לציוד אלקטרוני
נדרשת שליטה מוחלטת בשפה העברית, כושר ארגון, יתרון לבעלי נסיון בעריכה ובהבאה לדפוס.
המועמד המתאים יוכשר לתפקיד תוך כדי עבודה.
מועמדים יפנו בכתב, תוך פירוט נסיון קודם למחלקת כח־אדם מוטורולה, ישראל בע"מ, רחוב קרמניצקי 16, תל־אביב ת.ד. 25016, טלפון 38973
— סודיות מובטחת —

הלוח הכפול — הארץ — ידיעות אחרונות

לחברה מסחרית גדולה
בירושלים
דרוש
פקיד משכורות
בעל ידע בהנהלת חשבונות
והכנת משכורת למחשב,
[illegible]נות בכתב אגף מינהל וכח אדם, ת. ד. 34[illegible] ירושלים
סודיות מובטחת

חברה דינמית ומתפתחת
בענף הביטוח,
בתל-אביב
מציעה משרה של
חשב
[illegible]קבל על עצמו אחריות לניהול [illegible]ספים, החשבונות והסטטיסטיקה של החברה
[illegible]יטה מלאה בשפות העברית והאנגלית הכרחית.
[illegible]עמדים בעלי כישורים מתאימים ונסיון [illegible]שי מתבקשים להמציא פרטים וקורות [illegible]ם בכתב יד אל ת. ד. 4685 חיפה עבור [illegible]צב".
סודיות מוחלטת מובטחת.

תדיראן

במפעל למוצרי חשמל באזור
דרושים
1. מהנדס מיזוג אוויר
לפתוח פרויקט, יועדף בעל נסיון בתחום
2. שרטט מכונות
עם 3 שנים נסיון
3. מחסנאי
בוגר בי"ס מקצועי
עם נסיון בניהול מלאי באמצעות מחשב
4. שרטטת מכונות
עם נסיון של 3 שנים
5. פועלי ייצור
ל־5 ימי עבודה בשבוע.
ההכשרה תינתן במקום.

מועמדים מתאימים יפנו ישירות למפעל, רח' הפלד 52 אזור, או טלפונית 856111.

תדיראן תדיראן

[illegible]ברת ברום ים המלח בע"מ
דרושים
תמחירן בכיר
* ידע בתמחיר ובהנהלת חשבונות
(רצוי בוגר קורס לתמחיר)
* נסיון של 3 שנים בתעשיה.
* ידיעת השפות עברית ואנגלית.
מנהל חשבונות
* סוג 2 או 3.
* נסיון של 3 שנים בתעשיה.
* ידיעת השפות עברית ואנגלית.
סודיות מובטחת.
תנאים טובים וקידום בעבודה למועמדים המתאימים

לפנות, בצרוף קורות חיים, לחברת ברום ים המלח בע"מ, ת. ד. 180, באר־שבע 84100

מוסכים יהודה

דרושים
צבעים
מכונאים
לרכב כבד וקל
פחחים
מסגרים
[illegible]מעוניינים יפנו במקום, למח' כח־אדם,
בין השעות 16.00 — 7.00

לבתי־ספר
תיכוניים־מקצועיים של
רשת „עמל"
דרושים מהנדסים, הנדסאים ומכונאים
(משרות שלמות וחלקיות)
להוראה ולהדרכה בשנת הלימודים תשל"ה.
[illegible]יזור הצפון
[illegible]לקטרוניקה * מכונות * מכונאות־רכב.
[illegible]יזור המרכז
[illegible]לקטרוניקה * חשמל * תעופה * מכונות * [illegible]כונאות־רכב * מיכשור ובקרה.
[illegible]יזור ירושלים
[illegible]לקטרוניקה * מכונות.
[illegible]יזור הדרום
[illegible]לקטרוניקה * חשמל * מכונות.
[illegible]מועמדים מתאימים יפנו בכתב אל רשת „עמל" אגף כח־אדם, ת.ד. 303 תל־אביב, [illegible]בציון פרטים מלאים.

לבית חרושת פרמצבטי
שמשרדו בצפון תל־אביב
דרושה
מזכירה בתבנית
בשפות עברית ואנגלית
שעות העבודה: 16.00—08.00
נא לטלפן 236019, 244871 ת"א

מרכבים מפעלי מתכת בע"מ
פתח תקוה, קרית אריה
דרושים
1. חמם
2. מכונאי רכב
על המעונינים לפנות טל. 913044 או ישירות למפעל למנהל כח אדם.

הטכניון
מכון טכנולוגי לישראל
מודיע על המשרה הבאה הפנויה:
באגף כח אדם
עוזר ראש אגף כח אדם לעניני סגל אקדמי
הכשירויות הדרושות: השכלה אקדמית במדעי החברה; נסיון קודם של 5 שנים לפחות במחלקת כח אדם ובניהול משרדי; רצוי בוגר/ת קורס ניהול מנגנון; נסיון ובקיאות בהסכמים ותקנות הנוגעים לתנאי שכר; ידיעת השפות עברית והאנגלית על בוריין להתכתבות עצמאית;
מס' המשרה: אכ״אג/102
מועמדים מתאימים העונים לדרישות יפנו בכתב בציון קורות חיים הנסיון קודם ומס' המשרה עד יום 10.5.74 אל אגף כח אדם, קרית הטכניון, חיפה, מיקוד 32,000.

אקלימט
התברה המאוחדת לחימום בע"מ
דרוש
טכנאי שרות
למתקני חימום
משוחרר צה"ל בעל רשיון נהיגה
בעל ידע בסיסי בחשמל
לפנות טלפון 04־532102 למר שביט

לתעשיות מזון גדולות
במזרח הרחוק
דרושים
1. מנהל לבית חרושת לשימורים
המתמחה במיוחד בעיבוד מוצרי עגבניות.
הכישורים הדרושים:
ידע, ונסיון של 5 שנים לפחות בתעשית השימורים (במחלקות ייצור); יכולת אדמיניסטרטיבית, שליטה מלאה בשפה האנגלית.
2. מומחה לגידול עגבניות לתעשיה
הכישורים הדרושים:
נסיון מעשי ממושך בגידול עגבניות בשטחים גדולים. ידיעת אנגלית הכרחית.
3. אגרונום מומחה
לביצוע מחקרי שדה בירקות ולהגנת הצומח.
הכישורים הדרושים:
נסיון מעשי. ידיעת אנגלית הכרחית.

מועמדים מתאימים מתבקשים לכתוב לת. ד. 29246 תל־אביב, מחלקת כח־אדם, ולציין פרטים על השכלה, קורות חיים והמלצות.
תנאים מצוינים ● סודיות מלאה מובטחת

בית הספר החקלאי
מקוה-ישראל
דרוש
עוזר טבח
אשר יודע אפית עוגות
לפנות למנהל המטבח במקום.

למפעל צעצועים
בסביבות תל-אביב
דרושות
עובדות
למח' גמר וביקורת איכות
● עבודה מעניינת ומגוונת
● תנאים מצויינים
● שעות העבודה: 7.00—15.45
לקביעת ראיון, טל. 781161

דרוש מיד
לעבודה בסיני,
פקיד לוועד העובדים
כישורים: נסיון בניהול משרדי.
יכולת התכתבות באופן עצמאי.
הדפסה במכונה כתיבה.

הצעות בכתב, לת. ד. 20072 ת"א.
עבור ועד עובדי אברהדם.

למוסד טכני בת"א דרוש
אחראי לקשר אלחוטי
סוג העבודה:
נהול והנחית צוות טכני
בתחום הקשר האלחוטי
כישורים:
א. מכונאי קשר בכיר או קצין קשר.
ב. בעל כושר ארגון ותיאום.
ג. בעל אישיות נמרצת.
ד. ידיעה טובה מאד באנגלית טכנית.
● מעונינים מתבקשים לפנות בכתב ל־ת. ד. 17021 ת"א מיקוד 61170 (עבור ב.א) בציון פרטים אישיים מלאים ופירוט נסיון.
— סודיות מובטחת —

רשות
שמורות
הטבע
דרוש
מכנאי - לבורנט כימיה
דרישות התפקיד:
1. נסיון של שנתיים בנושאים הקשורים בכימיה אנליטית, מים וביוב.
2. רשיון נהיגה.
3. עבודת שדה.
4. כושר הבעה בכתב.
5. מקום מגורים — אזור חיפה.
פניות בכתב בציון קורות חיים יש להגיש לרשות שמורות הטבע, רח' הבצ"ב 16 תל־אביב, עד לתאריך 12.5.74.

חברה גדולה למקרקעין השקעות ופתוח
מחפשת
מנהל
הכשורים הדרושים:
נסיון מקיף בתכנון ובצוע בשטחי בניה והנדסה אזרחית בקנה מידה גדול.
נהול מו„מ עם משרדים ממשלתיים ומוניציפליים.
נהול מו"מ עם קבלנים כולל תקציבים, כמויות ואשור חשבונות.
רכוז הזמנות תכנון ומו"מ עם אדריכלים.
נסיון מסחרי וידע בניהול מכירות.
על המועמד המתאים להיות בוגר הנדסה אזרחית או הנדסת ניהול.
הזדמנות יוצאת מן הכלל לאדם המתאים
השכר לפי הכישורים.
המעוניינים יפנו בכתב בצרוף תולדות חיים והמלצות לת. ד. 6098 חיפה. ל„מנהל".
— סודיות מובטחת —

התעשיה האוירית לישראל
בע"מ
דרושים:
• טכנאי אלקטרוניקה
• מכשירנים
• מכונאי מטוסים
• חשמלאי מערכות מטוסים
• חרטים
• פחחים
• מסגרים
• ברסמים

למועמדים המתאימים מובטח:
עבודה מקצועית מעניינת
תנאי שכר טובים
אפשרויות קידום

המעונינים מתבקשים לפנות בכתב או אישית אל: יחידת התעסוקה,
התעשיה האוירית לישראל בע"מ,
נמל-התעופה ע"ש בן-גוריון.
הפונים בכתב, מתבקשים לכתוב את הימים והשעות הנוחים לראיון.

לתשלובת מפעלים תעשייתיים דרוש
מנהל כח-אדם
תאור התפקיד:
אחריות כוללת לנושאי כח-אדם בכל מפעלי החברה הפזורים במקומות שונים בארץ.
מקום העבודה: אזור תל-אביב
הכישורים הדרושים:
א. נסיון מעשי בניהול כח־אדם ברמה גבוה
ב. כושר ניהול מו"מ עם ועדי עובדים ונציגי האגוד המקצועי
ג. השכלה אקדמאית בתחומים הקרובים לתפקיד
ד. ידע בדיני עבודה.
ה. כושר מנהיגות ויכולת ניהול מערכת יחסי אנוש.
מועמדים מעל גיל 30 יפנו בכתב יד בצרוף תולדות חיים והתבאים המבוקשים לת. ד. 7095 תל־אביב, עבור מנהל כח־אדם.
סודיות מובטחת

חיש
חברה לייעול ושרות המשרד בע"מ
לשכת שרות מחשב I.B.M 360/25
עם סרטים מגנטיים ודיסקים
לרגל הגדלת הציוד שברשותנו והרחבת פעולותינו דרושים לנו:
* מתכנתים
בעלי נסיון של שנה ב־ ASSEMBLER, R. P. G. II
* מפעילי מחשב
בעלי נסיון של שנה לפחות,
רצוי במערכת הפעלה DOS
* פקיד בקורת
* נקבניות לשעות הבקר ואחה"צ.
* מרכזנית
בדבר פרטים נא לפנות למשרדנו ת"א, דרך פ"ת 25
טלפון 614886; 615665 בשעות 9—15

דרושה
בחורה
למשרה או ל־½ משרה
לבוטיק בגדים
במרכז חולון
לטלפן 858590
אחרי 8 בערב

להוצאת ספרים מ. מזרחי
דרושים:
1. מרכז/ת מערכת
בעל נסיון בעבודה ספרותית. רצוי בוגר אוניברסיטה בספרות או במדעי הרוח.
2. מנהל חשבונות עצמאי
בעל נסיון.
3. פקידת חשבונות
4. גובה - נהג
להפצת ספרים בהגיות ולעבודות מחסן.
לפנות למשרד ההוצאה: רחוב י. ל. פרץ 19, תל־אביב, בין השעות 14.00—17.30.

דרוש נהג
סמיטריילר
(אפשר שותף)
תנאים טובים, עבודה מסודרת. לפנות בע־רבים ובשבתות
04—710270

תדיראן
למפעל ציוד הקשר והאלקטרוניקה
בחולון
דרושים
1. מהנדס מכונות.
להכנון שבלונים, תבניות כרסום, שטור התאמת מתקנים לייצור מעגלים מודפסים.
מהנדס עם 2—3 שנות ותק, שליטה מלאה בעברית ואנגלית, רצוי עם נסיון בתחום בו יועסק. יכולת בניהול צוות עובדים, יכולת לניהול מו"מ עם גורמי חוץ.
2. טכנאי/הנדסאי אלקטרוניקה
לעבודות פיתוח והנדסה בהקרבות בתחום תדירות גבוהה וקשר ספרתי.
נסיון קודם של 3—5 שנים באחד מתחומים אלה.
3. טכנאי אחזקה וכיול ציוד מדידה
להיקון מכשירי מדידה אלקטרוניים ומערכות בהספקים ובקרה ספרתית.
הנדסאי אלקטרוניקה בעל נסיון של 5 שנים בנושא. שליטה בעברית ובאנגלית.
4. מונטג'ר
מונטאז' של מעגלים מודפסים ושבלונות.
שנת נסיון לפחות במונטאז'.
5. עובדים למעגלים מודפסים
10 שנות לימוד לפחות. רצוי בוגרי בי"ס מקצועי. הכשרה תינתן במקום.
6. מזכירת מחלקה
שליטה מלאה בעברית, אנגלית כולל הדפסה.
מועמדים מתאימים יפנו בכתב לת. ד. 648 ת"א בציון פרטים אישיים ונסיון מקצועי או טלפונית למס' 892244.
תדיראן תדיראן

הבנק הבינלאומי
הראשון לישראל בע"מ
לסניפנו בקרית ביאליק
דרושים
פקיד קהל
* בוגר תיכון
* לאחר שרות צבאי
* יועדפו בעלי נסיון קודם
קופאי
* רצוי נסיון קודם בעבודת קופה
לשם קביעת מועד לראיון נא לפנות טלפונית 04—523213
ההנהלה המרכזית: רח' לינקולן 18, ת"א

הכזا من الأصل

مكزامن الأصل

הלוח הכפול — הארץ — ידיעות אחרונות

תדיראן

למפעל
למוצרי צריכה אלקטרוניים באזור

דרושים

1. אלקטרונאים
לכוון בדיקה ואתור תקלות של מכשירים אלקטרוניים.
בוגרי קורסים מסלול יום או ערב עם נסיון במפעל תעשייתי.

2. פועלות יצור
לעבודות יצור הרכבה אלקטרונית.
ההכשרה תנתן במקום.

לקביעת ראיון נא לפנות ישירות למפעל רחוב הפלד 50 אזור או טלפונית 918585.

תדיראן תדיראן

אנו מחפשים
1. פקיד קבלה
2. פקיד קבלה לילה
NIGHT AUDITOR
בעלי נסיון רצוי בוגרי תדמור.
נא לפנות למלון שולמית רח' קרית ספר 15, חיפה כרמל טלפון 04—242811.

מפעלי ניר
אמריקאים ישראלים בע"מ

למפעלנו בחדרה
דרוש הנדסאי
אלקטרוניקה
תעשייתית
נא לפנות אל מח' כח אדם, ת.ד. 142 חדרה, 38100 טלפון 063—24582.

ניר מעולה לכל מטרה

לחברה מסחרית בתל אביב
דרוש/ה
קופאי/ת
לעבודה רצופה 8.00—4.30
עדיפות תנתן לבעלי נסיון קודם בבנקים
רצויה ידיעה יסודית הנהלת חשבונות
נא לפנות בציון פרטים ונסיון קודם, לת. ד. 16284 תל אביב, עבור „קופאי/ת".

בר-תל בנים
מוצרי בטונים לבניה

למפעלנו בירושלים
דרוש
הנדסאי
או טכנאי כימיה
למחלקת קומפאונדינג
של **P.V.C.**
נא לפנות בכתב בפרוט קורות חיים הנסיון קודם לת.ד. 10377 ירושלים או טלפונית 02—263128

סודיות מובטחת!
תנאים טובים למועמדים המתאימים

למפעל מתפתח
באיזור כרמיאל
דרושים

1. כרסמים—חרטים—משחזים
הכישורים: רצוי בוגרי בי"ס מקצועיים בעלי נסיון מעשי, לאחר שרות צבאי.

2. יוצאי חיל־אויר
במקצועות:
חשמלאי מטוסים
מבנאים ופחחי מטוסים
מכונאי הליקופטרים
מבקרי טיב
פקח ייצור (טכנאי יצור בתהיל)
מחסנאי טכני (אחד)

3. צבעים לעבודות פחחות
— בעלי נסיון

4. מזכירה למנכ"ל
הכישורים:
1. ניסוח התכתבות מסחרית בעברית ואנגלית על בוריין
2. הקצרה בלקסיס
3. נסיון בניהול משרד באופן עצמאי.

תנאי השכר בהתאם לכישורי המועמדים
לקביעת ראיון נא להתקשר טלפונית 5—4—911672 (04) לכח אדם בכתב לת.ד. 119 כרמיאל, תוך מסירת פרטים מלאים.

דב הניס (Ph.D.)
(מנכ"ל, מרכז למחקר תעשייתי, מלת בע"מ, חיפה)
מתפנה לתפקיד / עיסוק אחר
בהצעות נא להתקשר ראשונית בכתב בלבד, ת.ד. 1378, חיפה.

לבי"ס תיכון מקצועי
דרושים לשנת תשל"ה
מורים
במקצועות: הנהלת חשבונות, כלכלה, משרדאות, כתיבה במכונה, תורת המסחר,
● מורים בעלי נסיון ורשיון הוראה יפנו בכתב לת. ד. 4333 ת"א 61040 למס' 76.

דרוש
הנדסאי או טכנאי בנין
מעולה
בעל נסיון בפקוח על בניה ובקיא בשרטוטים
נא לפנות: חברת החשמל לישראל, ירושלים מחלקת כח־אדם, ת.ד. 185

משרד התקשורת
דרושות בירושלים
נשים המוכנות לטפל בילדי עובדות המשרד
תנאי העבודה:
1. המטפלת תקבל בביתה 5—2 ילדים בגיל חצי שנה עד חמש שנים.
2. התשלום עבור טפול בכל ילד יהיה 200—250 ל"י לחודש.
3. הילדים ישהו בבית המטפלת משבע בבוקר עד ארבע, אחה"צ, ביום ששי עד שעה אחת.
4. ההורים ידאגו להסעת הילדים.
5. ההורים יביאו בגדי החלפה ואוכל.

המעוניינות תפנינה למחלקה לסוציולוגיה משרד התקשורת, רחוב יפו 23, ירושלים 91 999 בכל יום בשעות העבודה, טלפון 02—223005.
אין המשרד מתחייב לקבל הצעה כל שהיא. המטפלות שתבחרנה לא תהיינה עובדות המשרד אלא קשורות ישירות להורי הילדים.

אלתא — תעשיות אלקטרוניות בע"מ
אשדוד
אם הינך מעונין להצטרף לצוות העוסק בפתוח וייצור רכיבי אנטנות ומיקרוגלים למערכות מכ"ם מתוחכמות ולך הכישורים הבאים:
★ **מהנדס**
מיקרוגלים ו/או אנטנות
עם נסיון של לפחות 3 שנים.
★ **טכנאי / הנדסאי**
אנטנות ו/או מיקרוגלים
עם נסיון בפיתוח.
★ **טכנאי אלקטרוניקה**
צעיר
המעונין לעבוד בפיתוח אנטנות.
נא פנה אל: מחלקת התעסוקה — אלתא, ת. ד. 330 אשדוד, טלפון 31155 — קו פנימי 416.

מוסד לילדים ונוער
בסביבת חיפה
מחפש
מנהל למוסד
הכישורים: השכלה בחנוך מיוחד או עבודה סוציאלית. עדיף בעל נסיון בחינוך מוסדי
התנאים בהתאם לכישורים
נא לפנות: ת. ד. 33159 תל־אביב
המחלקה לבתי ספר.

אנו מחפשים
קצרנית אנגלית מעולה
(רצוי שפת אם אנגלית)
המעוניינת לעבוד משרה מלאה ומחפשת אתגר בעבודה, תנאים טובים לעונה לכישורים המתאימים.
לקביעת ראיון נא לכתוב לת.ד. 1501, חיפה.

מפעל תעשייתי במפרץ חיפה
מחפש
חשמלאי תעשייתי
מוסמך
נא לפנות טלפונית 04־725555
או בכתב לת. ד. 10035, מפרץ חיפה.

לרדמונד אמקור בע"מ
ירושלים
יצור מנועים חשמליים
דרושה פקידה
למחלקת שכר עבודה
על המעוניינות לפנות למר ד. אליאס טלפון 02—521106 לשם קביעת ראיון.
תנאים טובים למועמדה המתאימה.
סודיות מובטחת

לתרכובות ברום בע"מ
באר-שבע
דרושים
לתכנון והקמת מפעלנו החדש
1. מהנדסים כימאים
2. מהנדסי מכונות
תנאים טובים למועמדים המתאימים.
תיתכן עזרה בדיור למועמדים המתגוררים מחוץ לבאר־שבע.
— סודיות מובטחת —
לפנות אל: מח' כח אדם, ת. ד. 180, באר־שבע, טל. 057־71211 בשעות העבודה.

למפעל תעשייתי גדול
במפרץ חיפה
דרושים

✶ **מהנדס מכונות בכיר**
נסיון של 10 שנים לפחות בתכנון בתעשייה הכימית או הפטרוכימית, תכנון צנרת וציוד, וידע בבעיות כח חום. העבודה דורשת תאום עם מתכנני הנדסה כימית, הנדסת מכונות, הנדסה אזרחית, מכשור ובקרה החשמל. ידיעה טובה של השפה האנגלית — הכרח.

✶ **מהנדס מכונות**
נסיון של 5 שנים לפחות. (רצוי בתעשייה הפטרוכימית), נסיון בתכנון צנרת, בציוד ובבעיות כח חום. העבודה דורשת תאום עם מתכנני הנדסה כימית, הנדסה אזרחית, מכשור וחשמל. ידיעה טובה של השפה האנגלית — הכרח.

✶ **מהנדס מכשור ובקרה**
בעל נסיון של לפחות 5 שנים בתעשייה הכימית, נסיון בעבודת תאום עם מתכנני הנדסת תהליך, הנדסת מכונות וחשמל. ידיעה טובה של השפה והאנגלית — הכרח.

✶ **מהנדס אזרחי**
בעל נסיון של 5 שנים לפחות בתכנון הנדסה אזרחית, בתעשייה הכבדה או בתעשייה הכימית. העבודה דורשת תאום עם מתכנני חוץ של הנדסה אזרחית, הנדסה כימית, הנדסת מכונות והנדסת חשמל.

✶ **מהנדס פרוייקט למתקני השרותים**
(מכלי איחסון צנרת שמן, מדחסי אויר, מערכות מי קרור, טיפול במים וכו'..)
הכשורים הדרושים:
מהנדס כימאי או מהנדס מכונות
בעל נסיון בנושאים הנ"ל של 5 שנים לפחות. ידיעת עברית ואנגלית — הכרח.

בדבר פרטים נוספים נא לפנות בכתב יד ובצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 99 חיפה מיקוד 31000.

למפעל תעשייתי גדול באיזור חיפה
העומד בפני הרחבה
דרושים!
1. מהנדס מכונות במשרד התכנון לתפקידי פיקוח על תכנון.
2. מהנדס מכונות לפיקוח על הקמת מתקנים כימיים.
3. מהנדס אזרחי לפיקוח על תכנון חוץ של הנדסה.
4. מהנדס חשמל ומכשירים
בעל נסיון בתעשיה — לפיקוח על הקמה ואחזקה של מערכת החשמל והבקרה של מפעלים כימיים.
5. טכנאי יצור לתפקיד פיקוח ומעקב לוחות זמנים להקמת מתקנים כימיים.
6. מזכירה — עברית/אנגלית.

תנאים מצויינים לעובדים המתאימים
סודיות מובטחת
על המעוניינים לפנות בצרוף קורות חיים לת"ד 4353 חיפה, עבור מס' 584 (מיקוד 3640).

לחברה מסחרית גדולה
דרושה
מזכירת הנהלה
כשורים:
✶ נסיון של 5 שנים לפחות
✶ שליטה בעברית ואנגלית
✶ הדפסה בשתי השפות
✶ רצויה ידיעה בהפעלת טלקס
לפנות בכתב־יד ת. ד. 40020 בציון פרטים אישיים, נסיון קודם בעבודה ומס. טלפון.

למוסך לתיקוני תאונות
דרושים:
✶ פחחי פיברגלאס
✶ חשמלאי רכב סוג א'—ב'
✶ נערים לעבודות פיברגלאס
תנאים טובים למועמד המתאים
טלפון: 780861 795945

תדיראן

למפעלנו יזרום בירושלים
דרושים:
1. **מבקר איכות**
רצוי בוגר בית ספר מקצועי אחרי שרות צבאי.
2. **מנהלי עבודה**
לקוי ייצור אוטומטיים
3. **אנשי אחזקה**
בעלי נסיון במסגרות מכנית
תנאים טובים למועמדים מתאימים
לקביעת ראיון נא לפנות בכתב לת.ד. 1414 ירושלים או טלפונית 02—526131

תדיראן תדיראן

אם את
בעלת כושר דיבור ושיכנוע,
סבלנית וסובלנית,
נמרצת ודינמית
גרה בת"א, אך מוכנה לשהות גם תקופה מחוץ לבית
פני אלינו —
למשרת
נציגת מכירות
אצלנו —
תעבדי קשה, אך תרויחי הרבה
5 ימי עבודה בשבוע (פעמיים מפוצל)
המכירות נעשות במשרדנו בתל־אביב באמצעות הטלפון.
אין הכרח בנסיון קודם בשטח המכירות אנו נכשירך לעבודה.
נא לפנות אך ורק בכתב יד, בציון תולדות חיים לת.ד. 33023, תל אביב
נא לציין על גבי הפניה מספר טלפון לצורך קביעת ראיון.

ערד
תעשיות כימיות בע"מ
דרוש
פקיד להתקשרויות
במחלקת האספקה וההתקשרויות
הכישורים הדרושים:
✶ השכלה תיכונית או מקצועית מקבילה.
✶ קריאה והבנה תכניות ומפרטים.
✶ נסיון בפקידות כללית.
✶ שליטה בשפה העברית.
✶ יכולת ניהול מו"מ.
✶ יכולת עריכת מכרזים ותרזים.
על המעונינים לפנות ל־: ערד תעשיות כימיות בע"מ, מחלקת כח אדם מישור רותם, ד.נ. ערבה טלפון 057—91121.

לקונצרן בדרום הארץ
דרוש
מבקר פנימי
הכישורים:
✶ תאר בראיית חשבונות
✶ 5 שנות נסיון בקורת במפעל תעשייתי.
✶ [illegible]
סודיות מוחלטת מובטחת.
נא לפנות בכתב בציון נסיון ופירוט קורות חיים לת. ד. 2092 ת"א.

אדריכל
עם 3 שנות נסיון
דרוש
במשרד אדריכלים
מנדל—קרטס
בירושלים
נא להתקשר החל מיום א' לטל. 228321

שוק בע"מ
שד' רוטשילד 30, ת"א
טל. 621386, 621941
דרושים
1. **טכנאי דפוס**
למכונת אופסט „המדה"
2. **סוכן מכירות**
לאיזור ת"א

לטחנת קמח
דרוש
עוזר טוחן
לעבודה במשמרות
נא לפנות:
„בר־רב" בע"מ
דרך בן־צבי 24, יפו
טלפון 824666

דרוש
בחור אחראי
בוגר צבא, עם קטנוע רשיון נהיגה במכונית הכרח.
העבודה — שליחויות לעבודות משרד שונות.
תנאי עבודה טובים
המלצות הכרחיות
לפנות טל. 622508 בשעות 11.00—13.00.

רואה חשבון
בעל נסיון רב
מעונין בתפקיד ניהולי בכיר
לפנות ת.ד. 2387 רמת־גן.

לבית דפוס
דרושים
מדפים
למכונה „המדה"
מדפים
ל־½ 8 היידלברג
טל. 264658

דרושות נשים
לעבודה קלה מגיל 16—40
[illegible]
ליום עבודה שלם או חצי יום עבודה
לפנות: [illegible] כפר־גלעדי 10, ת"א ב־8—9 בבוקר.

מרססי דגניה ב' ת"א
דרושה
פקידה
ידיעת עברית על בוריה כולל הדפסה, ידיעת אנגלית רצויה, נסיון כל־שהוא במגע עם לקוחות רצוי.
סודיות מובטחת
לפנות טלפונית או בכתב למרססי דגניה ב', ת"א רח' וולפסון 43 טל. 822729.

למפעל מתפתח בירושלים
דרושים
1) **בחור/ה**
לאחר שרות צבאי
לעבודה פקידותית למשרד יצור
2) **עוזרת למנהל חשבונות**
לפנות בכתב לת. ד. 8199 ירושלים 91080
או טלפונית בשעות הערב 02—60312

האוניברסיטה העברית בירושלים

מודיעה כי עומדת להתפנות משרת
מהנדס מנהל הפיתוח והבינוי
מכרז מס' — 142/74

תאור התפקיד: 1. הכנון הפיתוח והבינוי בהתאם לצרכי האוניברסיטה. 2. ניהול התכנון, התאום והפיקוח על ביצוע כל עבודות פיתוח ובינוי. 3. ניהול עריכת תפרטים מכרזים לתכנון ולביצוע עבודות פיתוח ובינוי של האוניברסיטה. 4. ניהול מערכת ביקורת חשבונות מתכננים, קבלנים וספקים. 5. ניהול והפעלת מחלקת פיתוח ובינוי.
דרישות התפקיד: 1. השכלה אקדמאית בהנדסת בנין. 2. נסיון הנדסי של 10 שנים לפחות ונסיון של 5 שנים לפחות בניהול או פיקוח ותאום על ביצוע עבודות בניה ופיתוח בהיקף רחב וגדול. 3. ידע ונסיון בתהליכי תמחיר, תיקצוב בביקורת חשבונות קבלנים וספקים לעבודות פיתוח ובניה. 4. נסיון רחב בניהול מו"מ עם נציגי מוסדות, מתכננים קבלנים, ספקים וכו'. 5. כושר ארגון ונסיון בניהול צוות עובדים. 6. ידיעת השפה העברית על בוריה ושליטה מלאה בשפה האנגלית.
הדרגה — בהתאם לכישורי המועמד.
על המעונינים לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים ושמות ממליצים עד תאריך 20.5.74 אל: מחלקת כח אדם, קרית האוניברסיטה העברית, ירושלים, מיקוד 91009 ולציין על המעטפה „מועמד למשרה מס' 142/74".

חברה לביטוח בע"מ
„ירדניה" -
„הלבנון" -
חברה לביטוח בע"מ
רחוב מזא"ה 22, תל־אביב
המחלקה לביטוח חיים

אנו מפתחים ומגדילים את מחלקתנו
אם אתה מעוניין להצטרף לצוות צעיר ודינמי, אתה רצוי אצלנו.
לצוות שלנו דרושים:
1. **מנהל/ת חשבונות מנוסה**
2. **עובד/ת מיכון**
לרישום נתונים למחשב
3. **עוזר/ת לקופאי**
(עם ידע בסיסי בהנ"ח)
4. **בתבנית פוליסות**

הדרישות שלנו גבוהות, אך שכרן בצידן.
נא לפנות למזכירות המחלקה לביטוח חיים, רחוב מזא"ה 22, תל־אביב.
— סודיות מובטחת —

למפעל למחקר ופתוח מערכות מכניות
עבור פרויקט טכנולוגי
דרוש מהנדס אלקטרוניקה
לתכנון:
מערכות סרוו אלקטרו-הידראוליות
מתקני נסוי אלקטרו-מכניים
מערכות אלקטרוניות למדידה ורישום
כישורים:
● רצוי בוגר הטכניון
● בעל נסיון מעשי בהנדסת מערכות הנ"ל של 3 שנים לפחות
● השפה העברית על בוריה
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב בצרוף קורות־חיים אל: ת.ד. 2021 רמת־גן.

הסוכנות היהודית לארץ-ישראל
המחלקה למנגנון

משרה פנויה 22/74
מנהל מטבח
מקום העבודה: רמת־הדסה
הכישורים הדרושים:
1) נסיון בניהול מטבח
2) נסיון בניהול צוות עובדי מטבח
הדרגה המוצעת: תקבע לפי כשורי המועמד
התאריך האחרון להגשת הצעה 7.5.74

משרה פנויה 23/74
עוזר למנהל
מקום העבודה: ירושלים
תיאור העבודה: פקוח על תקציבים מיוחדים וקשר כו"כ עם מוסדות ממשלתיים וגופים ציבוריים בנושאים הקשורים לתקציבים המיוחדים.
הכישורים הדרושים: 1) השכלה תיכונית מושלמת, רצויה השכלה אקדמאית בכלכלה ו/או סטטיסטיקה. 2) נסיון מעשי של 5 שנים לפחות בהנהלת חשבונות ברמה גבוהה. 3) ידיעה ונסיון בניהול תקציבים. 4) כושר הבעה בכתב ובע"פ וכן כושר ניהול מו"מ. 5) שליטה בשפה העברית וידיעה טובה של השפה האנגלית.
הדרגה המוצעת: י"ד—ט"ו של הדירוג האחיד, או דרגה אקדמאית מקבילה לבעלי השכלה אקדמאית.
התאריך האחרון להגשת הצעה 7.5.74

משרה פנויה 24/74
אדריכל חבלי
מקום העבודה: חבל הגליל, צפת
תיאור העבודה: תיכנון פיזי של ישובים כפריים (קיבוצים, מושבים, מושבים שיתופיים, מרכזים כפריים וכו').
הכישורים הדרושים: בעל השכלה גבוהה (אוניברסיטה) בוגר בי"ס לארכיטקטורה הנסיון בתכנון ערים או אזורים כפריים.
הדרגה המוצעת: 6—4 בדירוג המהנדסים — הדרגה ההתחלתית תקבע לפי כישורי המועמד.
התאריך האחרון להגשת הצעה: 7.5.74

משרה פנויה 25/74
מנהל שירותים סוציאליים
מקום העבודה: תל־אביב
תיאור העבודה: נהול יחידה מקצועית המונה 75 עובדים סוציאליים שמטפלים בעולים חדשים באיזורי קליטה במרכזי קליטה ובאולפנים באיזור הגאוגרפי שבין נתניה לאשדוד.
הכישורים הדרושים: 1) תואר אקדמאי בעבודה סוציאלית או בשטח סמוך במדעי החברה. 2) נסיון בעבודה מקצועית של 8 שנים לפחות. 3) נסיון בניהול שרות סוציאלי. 4) ידיעת השפה העברית הכרחית, ידיעת שפות נוספות חשובה.
הדרגה המוצעת: 5—6 בדרוג העובדים הסוציאליים
התאריך האחרון להגשת הצעה: 7.5.74

משרה פנויה 26/74
מנהל שירותים סוציאליים
מקום העבודה: ירושלים
תיאור העבודה: נהול יחידה מקצועית המונה 25 עובדים סוציאליים שמטפלים בעולים חדשים באיזורי קליטה במרכזי קליטה ובאולפנים.
הכישורים הדרושים: 1) תואר אקדמאי בעבודה סוציאלית. 2) נסיון בעבודה מקצועית של 5 שנים לפחות. 3) נסיון בניהול שרות סוציאלי. 4) ידיעת השפה העברית הכרחית, ידיעת שפות נוספות חשובה.
הדרגה המוצעת: 5—4 בדרוג העובדים הסוציאליים.
התאריך האחרון להגשת הצעה: 7.5.74

הצעת מועמדות נא להגיש
למחלקה למנגנון, ת"ד 92 ירושלים 91000
(רצוי בטופס שאפשר לקבל בכל משרדינו בארץ)

לוח הכפול — הארץ — ידיעות אחרונות

לצורך הרחבת מתקני אחסון ואמצעי תעבורה בנמלים דרוש לנו

מהנדס מכונות

בעלי נסיון בנושא תעבורה חומרים.

לפנות בכתב עם פרוט קורות חיים ונסיון למדור כח אדם — ת. ד. 420 באר־שבע

...רת פוספטים בנגב בע"מ

לחברת יבוא גדולה בענף הרכב

דרוש

פקיד ראשי למחלקת יבוא

...על השכלה תיכונית, בעל נסיון של ...פר שנים בכל תהליכי הסכם, שיוכ... ...יפול ברוקומנטים, בעל יוזמה ומרץ ובעל רשיון נהיגה

...נאים טובים למועמד המתאים

...נות בכתב יד עם פרוט מלא של ...רות חיים ונסיון קודם להפנות ...לת. ד. 991 תל־אביב — 61000

למכוניות „הדר" בע"מ

סוכנות ראשית של AUDI NSU

דרוש/ה

...מנהל/ת חשבונות

סוג ג' לפחות

נסיון של שנתיים לפחות

✶

...א לפנות אישית בשעות העבודה למר ...גרוק, דרך פתח־תקוה 72, תל־אביב

לחשמל אשדוד בע"מ

דרושים באשדוד וסביבתה

חשמלאים

לתעשיה ובנין.

לפנות טלפון 055—31560, ...העבודה טלפון 055—23636.

דרושות

...מרכזנית

למרכזיה אוטומטית 50×7

...מזכירה בתבנית עברית

עם ידע באנגלית

נא לפנות ל:

איסטרוניקס בע"מ

טלפון 475151 קו פנימי 15

„ירדניה" - חברה לביטוח בע"מ

„הלבנון" - חברה לביטוח בע"מ

רחוב מזא"ה 22, תל־אביב

המחלקה לביטוח חיים

...הינך איש ביטוח חיים מעולה ...ל נסיון —

...מחפשים אותך!

...מציעים לך להצטרף

...ות אנשים צעירים ודינמיים ...בוד באווירה נעימה בתפקיד —

...מפקח סוכנים (SUPERVISOR)

...רישות שלנו גבוהות:

...יכולת פיקוח על סוכנים וכושר שיתוף פעולה.

חריצות ומסירות.

השכלה תיכונית לפחות.

גיל מעל 25.

...מורה, ינתנו למועמד המתאים תנאים ...צויינים.

...לפנות בכתב למר משה סליתמן. ...הל המחלקה לביטוח חיים, ת.ד. 2345 ...א ולציין על המעטפה: אישי ...תיאום פגישה אפשר להתקשר בטלפון 61156, תל־אביב (ישיר).

— סודיות מלאה מובטחת —

מוסד ציבורי גדול

מחפש

עבור סניפו בבאר־שבע

סגן גזבר ומנהל חשבונות מנוסה

תנאים טובים למועמד המתאים.

הצעות בכתב נא להפנות לת.ד. 10018 ירושלים.

למכירות נחושת תמנע בע"מ

TIMNA תמנע

דרושים

הנדסאי מכונות

חשמלאים — בעלי רשיון חשמל

מכשירן — עם ידע באלקטרוניקה

מסגרים מכניים

מסגרים רתכים

מועמדים מתאימים יפנו לראיון אישית בכל יום ד' בין השעות 1300—1000 ו־1730—1600, למזכירות משרדי החברה בתל־אביב, הקריה, רח' ט' (מול קול ישראל) מצוידים בפנקס מלואים ותעודת שחרור מצה"ל.

המועמדים שיבחרו יידרשו להתיישב באילת ועזרה בדיור תנתן.

ל"ציון" חברת ביטוח בע"מ

דרושים.

נערים →
← נערות

בגילאים 16 — 17

לעבודה משרדית

נא לפנות למחלקת כח אדם רחוב לילנבלום 43 ת"א או טלפונית 614711

בית־המדרש הממלכתי למורים ולגננות באר־שבע

משרד החינוך והתרבות

המחלקה להכשרת עובדי הוראה לבית־המדרש הממלכתי למורים ולגננות באר־שבע

דרושים מורים

א. מדריכים פדגוגיים — בעלי תואר ראשון לפחות

ב. מורים — בעלי תואר שני לפחות שילמדו את המקצועות: לשון עברית, ידיעת הארץ, ספרות ילדים, מתמטיקה, פסיכולוגיה, טבע, חינוך מיוחד.

ג. מורים למקצועות: ציור, מלאכה וריתמיקה — בעלי תעודה להוראה.

ד. מהנדס טקסטיל (להוראה במגמה למלאכה)

הצעות בכתב בצירוף מסמכים נא להפנות לת"ד 65, באר־שבע

לחברת אמפיסל

דרושה פקידה אחראית

(מעל גיל 30)

רצינית ובעלת נסיון בעבודות משרד ומגע עם קהל.

דרוש ידע באנגלית. יום עבודה רצוף

למתאימה תנאים מצויינים.

לפנות: אמפיסל, המלך ג'ורג' 47 ת"א

טל: 233227/8/9

למפעל תעשייתי גדול במפרץ חיפה

דרושים

פקיד אפסנאות־אספקה

מהות התפקיד: הכנת הזמנות מקומיות להוביל לביצוע, חלפים ומכניקלים, התכתבות עם ספקים. הכישורים הדרושים: ידיעת השפות עברית ואנגלית — הכרחית. בעלי נסיון קודם — יועדפו.

מנהל חשבונות

עם נסיון של 5 שנים במפעל תעשייתי בתפקיד עצמאי ואחראי.

ידיעת השפה האנגלית — רצויה.

תנאים טובים למועמד המתאים.

חשמלאים תעשייתיים

בעלי רשיון מוסמך.

טכנאי ייצור

מתחיל.

בדבר פרטים נוספים נא לפנות בכתב יד ובצירוף קורות חיים ונסיון קודם לת. ד. 99 חיפה, מיקוד 31000.

תדיראן

למפעל מוצרי צריכה אלקטרוניים

דרושים

1. מקדם אספקה — הוצאת דרישות, מעקב אחרי הזמנות אספקה בחברה ומחוץ לה. ניהול כרטסת. מגע עם ספקים.
2. אלקטרונאים — כיוון ובדיקה סופית, איתור תקלות של מכשירים אלקטרוניים.
3. פעולות ייצור — לעבודה בהרכבה אלקטרונית. ההכשרה תינתן במקום.

מועמדים מתאימים יפנו בכתב לת. ד. 648 ת"א בציון פרטים אישיים ונסיון מקצועי או טלפונית 851107.

סודיות מובטחת.

למפעלי בלובנד תלמה בחיפה

דרושים:

מהנדס להנדסת ייצור

הכישורים הדרושים:

בעל נסיון בעבודה מעשית.

ידיעת השפה העברית על בוריה הכרחית.

ידיעת השפה האנגלית — רצויה.

הצעות בכתב יש להפנות לת.ד. 707 חיפה, למחלקת המנגנון.

בלו־בנד תלמה

נציבות שירות המדינה

מודיעה על

מכרז פומבי חוזר מס' 1258/73 למשרת

סגן מהנדס ראשי למכונאות/חשמלאות

במחלקת עבודות ציבוריות תל־אביב

משרד העבודה

בדרגה 5—6 של דירוג מהנדסים

● דרישות המשרה: השכלה אקדמית בהנדסת חשמל (רישום בפנקס המהנדסים והאדריכלים) ונסיון של שבע שנים בתכנון ובפיקוח על עבודות חשמל.

בקשות יש להגיש בצירוף תעודות על השכלה ונסיון לאחת מהלשכות של נציבות שירות המדינה בירושלים, תל־אביב, חיפה ובאר־שבע. היום האחרון להגשת הבקשות: עד י' באייר תשל"ד (2.5.74).

מוסד ציבורי בתל־אביב

מחפש:

מנהל משרד מכני

המטפל בכל הקשור ביבוא מכל ארצות תבל

התפקיד: התכתבות עם המשוכנות. טיפול בהזמנות יבוא, רשיונות יבוא, אשראי

בדרישת ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין. שפות נוספות — יתרון.

רק בעלי נסיון עשיר בנושאים אלה יפנו למחלקת המנגנון, תל־אביב, ת.ד. 9142

מכרז על משרה פנויה מס' 7/74

לבנק ישראל בתל־אביב

דרוש

עוזר למנהל יחידת הנהלת חשבונות

הכשירויות הדרושות:

1. השכלה תיכונית מושלמת (רצויה השכלה אקדמאית)
2. ידיעה בהנהלת חשבונות ברמה של סוג 3.
3. נסיון רב בהנהלת חשבונות
4. נסיון בניהול צוות עובדים
5. שליטה מלאה בלשון העברית
6. ידיעה טובה בלשון האנגלית
7. כושר ניסוח בכתב ובע"פ.
8. רצויה ידיעה ונסיון בעיבוד נתונים אוטומטי

המעוניינים בקבלת פרטים נוספים ושאלון אישי יפנו ליחידת כח אדם, בנק ישראל ת.ד. 780 ירושלים, מיקוד 91000, את השאלון האישי יש להחזיר עד יום 12.5.74. נא לציין את מספר המכרז בגוף השאלון ובכל פניה בנוגעת במכרז זה.

לתרכובות ברום בע"מ באר-שבע

דרושים

1. מהנדסים כימאים — לתפקיד מהנדס משמרת
2. הנדסאים—טכנאים כימיה
3. מפעילים כימיים — הכשרת תינתן במפעל
4. מסגרים

תיתכן עזרה בדיור למועמדים המתגוררים מחוץ לבאר שבע.

— סודיות מובטחת —

לפנות אל: מחי כח אדם, ת. ד. 180, באר־שבע, טל. 057-71211 בשעות העבודה

דרושים

קציני בטחון

למוסדות ולמספקים באשקלון, קרית גת ובאר־שבע

עדיפות תינתן לבעלי ידע ונסיון קודם או קציני צה"ל בדרגות רס"ן וסא"ל או דרגה מקבילה במשטרת ישראל

תושבי הערים במוכרזות.

תנאים טובים בהתאם לכישורים

נא לפנות בכתב יד עם פירוט קורות חיים לת.ד. 33149 ת"א (עבור קב"ס).

סודיות מובטחת

עיריית גבעתיים מבקשת

עובדת סוציאלית לטיפול בנוער

במשרה מלאה

על המועמדת להיות בוגרת בי"ס לעבודה סוציאלית כשירה

את המועמדות יש להפנות בכתב למזכיר עיריית גבעתיים תוך שבועיים

NCR

דרושה נערה לעבודה משרדית

הכישורים הדרושים:

— ידע בפקידות; כושר ריכוז.

— עבודה יציבה, תנאים טובים.

נא לפנות בכתב יד בציון קורות חיים לי. א. סימונד ובניו בע"מ ת. ד. 1089 ת"א 61000 מס' משרה 45—9.

נציבות שירות המדינה

מודיעה כי

דרושים עוזרים סטטיסטיים

לסקרים חדשים בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד ראש הממשלה, ירושלים

בדרגה ח—יוד של הדירוג האחיד

רשאים להציע מועמדותם בעלי השכלה של 12 שנות לימוד מלאות. העבודה היא במשרה מלאה בלבד.

המועמדים המתאימים יוזמנו לפי דרגה ח' של הדירוג האחיד עם אפשרות לקידום עד דרגה יוד אחיד. הקידום יהיה כרוך במעבר בחינות ועמידה בהן בהצלחה.

העובדים יועסקו בתפקידים משרדיים, טיפול חומר סטטיסטי ושימוש במכונות חישוב.

המעוניינים יפנו אל מנגנון הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, הקריה, רוממה, ירושלים, ביתן 27, חדר 13, ביום 28 באפריל בין השעות 09.00—12.00.

תדיראן

לאגף התקשורת בפתח תקוה

דרושים

1. כלכלן — לעבודה בהכנת התקציב השנתי. בדיקת כדאיות בנושאי בקרה שונים. רצוי עם רקע תעשייתי ונסיון בתחומים הנ"ל.
2. מהנדסי אלקטרוניקה — לעבודה בצוות פתוח של מערכות וציוד תקשורת ספרתית. (בוגרי הטכניון עם שנתיים נסיון).
3. מהנדס רכיבים — הכנת מפרטים לרכיבים אלקטרוניים, הכנת קטלוג טכני. בחינת רכיבים חדשים. מהנדס בעל נסיון בתכנון, בקורת איכות ובהנדסה מכנית.
4. טכנאי תהליכי היברידיים — כתיבת מפרטים, הכנת דגמים, פקוח על תהליכי יצור. הנדסאי כימיה או פיזיקה.
5. הנדסאי אלקטרוניקה — לעבודה בצוותי פתוח של ציוד תקשורת אנלוגית וספרתית. (בוגרי בי"ס מוכר להנדסאים).

מועמדים/ות מתאימים/ות יפנו בכתב לת. ד. 500 פתח־תקוה, בציון פרטים אישיים ונסיון מקצועי או טלפונית למפעל 918585.

סודיות מובטחת

לחברה לניהול פרויקטים

דרושים

מהנדסים והנדסאי בנין

לעבודות באיזורים הבאים:

1. צפת
2. טבריה
3. עכו
4. חיפה
5. תל־אביב

הכישורים הדרושים: מהנדסים והנדסאים בעלי נסיון בביצוע ו/או פקוח על הבניה, בעלי שליטה טובה בשפה העברית

התנאים למתאימים ייקבעו בהתאם לכישורים

נא לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים לת. ד. 33008 תל־אביב

סודיות מובטחת

מפעל בהקמה

דיוק־על

שירות לתעשיה תעופתית

דרוש חרט מעולה

נא להתקשר לטלפון 852113

למוסד ציבורי גדול בירושלים

דרושות נקבניות

בעלות נסיון של שנה לפחות בניקוב

לעבודה ב־2 משמרות

תנאים טובים למועמדות מתאימות

נא להתקשר לטלפון מס' 525241 למנהל המנגנון.

תדיראן

לציוד הקשר והאלקטרוניקה בחולון

דרוש

מנהל אספקה

השכלה: אקדמאי (מהנדס ייצור, כלכלן, בוגר מנהל עסקים).

התפקיד: תכנון הצטיידות במגוון רחוב של מוצרים אלקטרוניים המכילים אלפי רכיבים, ומעקב אחרי ביצוע ההצטיידות. תאום צרכי האספקה השוטפים עם תכניות הייצור דיזות.

נסיון קודם: ניהול ייצור, ניהול אספקה, ניהול מערכות מיכון.

גיל: 30—40.

מועמדים מתאימים יפנו בכתב יד לת.ד. 648 בצירוף קורות חיים ונסיון מקצועי.

סודיות מובטחת

למשרד פרסום בת"א

דרושה

טלפוניסטית

שעות העבודה מ־8 עד 5

תנאים טובים

לפנות טלפון 611881

לעבודה מעניינת

דרושה

כתבנית מזכירה

מעולה

עברית על בוריה

ידע בסיסי באנגלית

הדפסה בשתי השפות

נסיון של 5 שנים לפחות

נא לפנות למחלקת ה־מנגנון, אביק בע"מ תעשיות כימיות וצבעים, רמת־גן טלפון 721261.

דרוש סוכן לבגדי נשים

לעסק מתפתח.

הצעות נא לפנות לת.ד. 191 קרית אתא.

להברה קבלנית לכבישים

דרושים מיד

עוזרי מודדים

יוצאי צבא

תנאים טובים

להתקשר טלפון 23263, 063—25062

שירות התעסוקה

מדינת ישראל — שירות התעסוקה

דרושים

לבתי מלון גדולים בתל־אביב

✶ חדרניות יום — משנה 7.00—16.00 — תנתן השתתפות בהוצאות לינה

✶ חדרניות ערב — משנה 16.00—20.00

✶ מלצרים — מכל הסוגים, בעלי תעודות מקצוע

✶ פקידי קבלה — בעלי תעודות מקצוע או נסיון; ידע בהפעלת מכונות N.C.R.

✶ טבחים (קפטריה)

✶ טבח „סוסיה"

✶ צ'קרים (קופאים) — ידע בחשבון; עברית — אנגלית

למתאימים מובטח שכר גבוה

מועמדים המעוניינים במשרות הנ"ל מתבקשים לפנות ללשכת העבודה בתל־אביב, רח' יבנה 12, חדר 15 בימים א'—ה' בין השעות 8.00—9.00 ו־13.00—15.00

למחלקה בטפול במים ובשפכים

דרושים

* מהנדס אחראי

בעל נסיון בשטח הטפול במים ובשפכים. שליטה בעברית, ידיעת אנגלית.

* מזכירה

עדיפה בוגרת ביה"ס ללבורנטים. שליטה בעברית, ידיעת אנגלית.

המעוניינים מתבקשים לפנות בכתב, בציון פרטים מלאים לת.ד. 1969 ת"א (עבור אלסיד)

חרוש

הנדסאי/טכנאי אלקטרוניקה

אם כישוריך ושאיפתך המקצועית מתאימים לדרישות אחת מהמשרות הבאות, התקשר עמנו בהקדם:

✶ הנדסאי/טכנאי אלקטרוניקה (משרה מס' מ/14) — בעל נסיון מעשי של 5 שנים לפחות בעבודות פיתוח. (רצוי בוגר בי"ס טכני של ת"א).

✶ הנדסאי אלקטרוניקה (משרה מס' מ/20) — רצוי נסיון קודם במעגלים ספרתיים ואנאלוגיים.

✶ טכנאי אלקטרוניקה — לעבודה באחזקת מחשב ספרתי גדול. (משרה מס' מ/6)

הכישורים הדרושים:

א. בוגר בי"ס מקצועי מוכר או ביה"ס הטכני של ת"א.

ב. נסיון של שלוש שנים לפחות במעגלי פולסים או באחזקת מחשבים.

ג. שליטה באנגלית.

✶ טכנאי/הנדסאי אלקטרוניקה, בוגר בי"ס מקצועי או בי"ס טכני של ת"א (משרה מס' ס/15). תועסק במוסד למחקר ופיתוח בסביבות חיפה.

● פנה מיד לת. ד. 9757, חיפה 31096 (בציון מס' המשרה בה אתה מעוניין) ופרט קורות חייך, השכלתך ונסיונך המקצועי הקודם. ציין מס' טלפון להתקשרות.

هكذا من الأصل

כנס חרום ארצי
לעזרה לפרדסנים בעונת המלחמה

יתקיים ביום ראשון, ו' באייר, 28.4.74 בשעה 11
באולם בית סוקולוב, רח' קפלן 4, תל־אביב.

ראשי ענף ההדרים והפרדסנים יציגו תביעות הענף והפרדסן.

צבור הפרדסנים מכל הסקטורים
מוזמן להשתתף בדיון.

התאחדות האכרים בישראל

---

3 נאבקים על תפקיד ניהול חטיבת המפעלים בסו"ב

רכטר מציע את יוסף רף * הצעה להקים אגף אספקה

מאת אמנון ברזילי
סופר „הארץ"

מר יוסף רף מוצע לתפקיד מנהל חטיבת המפעלים של סולל בונה במקום שרגא רוסמן שנתמנה למנהל אגף הכספים של הקונצרן. מר רף, שהוצע לתפקיד על ידי מנכ"ל סולל בונה מר צבי רכטר, עוד לא השיב להצעה. במאבק על התפקיד נוטלים חלק גם שני עובדים בכירים של הקונצרן. מר יוסף לנר מנהל המחלקה הכלכלית שהציע עצמו ו מנהל אגף המינהל של חטיבת ה־מפעלים מר ראובן אבל.

בעקבות מינויו של מר רוסמן כ־ראש אגף הכספים, שהוא התפקיד השני בחשיבותו בסולל בונה, יש מגמה לביצוע שינויים פרסונאליים נוספים בחברה. כפי שנודע התגבשה בהנהלה סולל בונה מחשבה להקים אגף נוסף — לריכוז כל נושאי האספקה של החטיבות. קיימת הערכה כי משמעות הקמת האגף, שעליה עוד לא הוחלט סופית — רצונו של מר רכטר לצמצם את תהליך פיזור הסמכויות שבו הוחל עם ביצוע הכ־נית הריאורגניזציה בחברה. בכך הוא מנסה לצבור למדיניות ריכוזית שמגמתה לספק ביעילות רבה יותר על החטיבות.

מינויים נוספים בסולל בונה הם: מר טוביה ארקוש, המהנדס הראשי של סניף תל אביב בחטיבה הבנין, שיבוא במקום המהנדס אביר אברון הפורש מתפקידו לאחר שניהל את הסניף הגדול ביותר בחברה (עבודות בסדר גודל של 150 מיליון ל"י ה־שנה), יותר משבע שנים. מר אברון יהיה המנהל הכללי בחברתו של אריה פילץ. במקום אליעזר רוביג־שטיין, שיתמנה כמזכיר סולל בונה, יתמנה כנראה מר ראובן אבל ל־תפקיד ראש אגף אירגון ומינהל.

מר רכטר אמר בתגובה כי אין כל תכניות לשנות את מדיניות ה־פיזור של הקונצרן וחילופי הגברי נעשו רק במסגרת רצון כח האדם ועל מנת להזרים דם חדש בהנהלה.

ניצלו שני שייטי סירת מפרש שהתהפכה

מאת סופר „הארץ" בחיפה

ספינת משמר של משטרת החופים בנמל חיפה הצילה אתמול שייטי סירת מפרש שהתהפכה בלב ים. ה־דבר אירע ב־9.30 בבוקר. סירת מפרש, „גלית", ובה שלושה צעירים התהפכה במרחק קילומטר וחצי מערבית לחוף הכרמל. אחד השיי־טים, אבי שרייבר (30) שחה לחוף והזעיק עזרה. ספינת המשמר חילצה את שני האחרים יורם אופיר, ואבי בסיס והצמיכה על סיפונה את ה־סירה.

האנדרטה של תומרקין תוקם בככר עת"א

מאת יהודית וינקלר,
סופרת „הארץ" בת"א

האנדרטה לשואה ולגבורה, של יגאל תומרקין, עליה מתחו אנשי סי־עת בחיל ביקורת קשה בהיותם באר־פוריציה, תוקם בככר מלכי ישראל. הנהלת העיריה הגיעה למסקנה כי הפרת החוזה עם תומרקין עלולה לסבך אותה בהוצאות כספיות גדו־לות — אמר לי אמש סגן ראש ה־עיריה, עו"ד ח. מ. בוק, הידוע כ־אחד המתנגדים החריפים להקמתה של האנדרטה.

עו"ד בוק טען כי ספק אם אנ־דרטה זו תוכל לעמוד במבחן ההיס־טוריה אך ברור מעל כל צל של ספק כי אם תפר העיריה את החוזה עם תומרקין היא מתחבבת בהוצאות גדו־לות. לדבריו השבת הכיכר לקדמו־תה, כלומר כיסוי השטח שנחפר לשם הקמת האנדרטה, יעלה כרבע מיליון ל"י. „לצערי, האנדרטה תקום וכמעט האין מה לעשות", קבע. האנדרטה תעלה כ־600 אלף ל"י.

חוף גבעת עליה עוד לא נפתח

מאת יהודית וינקלר
סופרת „הארץ" בתל אביב

החוף הרחצה הדרומי של תל אביב, בגבעת עליה, אליו באים בעיקר תושבי שכונות הדרום, ייפ־תח באיחור אף כי שאר החופים נפתחו בשבוע שעבר. בעת סיור שתתבצע בחופים בתחילת השבוע טענו אנשי העיריה כי חוף גבעת עליה לא כלול בו בשל „חוסר זמן".

ביקורתי בחוף זה למחרת הסיור הרשמי. החוף זרוע שיירות פסו־לת, לסככת הצל עוד אין גג, חד־רי השירותים עדיין בשיפוצים, ה־מלתחות נעולות, המגבים נצבעו ב־צבעי אדום וכחול, אין פחי אשפה, ברזי מים מסודרים ושילוט.

האחראי על החוף טען כי הצי־כובים בפתיחתו נובעים מהעובדה כי היה בהופעה ולכן התעכבו העבו־דות להכנתו. לשאלתי אם אין לו מחליף השיב בשלילה והוזה דעתו כי מצילא כוג האריך עדיין אינו מאפשר רחצה.

תגובת העיריה

מזכיר העיריה, מר צבי אבי גיא, אמר אמש, כי בכל השנים נפתח החוף באיחור־מה משום שהקהל ב־איזור מתחיל את עונת הרחצה מ־אוחר יותר. עוד אמר כי גם בעבר העיריה נהגה לרכז את מאמציה לקראת תחילת העונה בחופים ה־צפוניים תחילה.

ביה"ח פוריה עלול להיסגר

מאת עמאללה מנצור
סופר „הארץ" בצפון

משרד הבריאות עומד לסגור את בית החולים פוריה (210 מיטות) בטבריה בגלל המחסור בכח עבודה מקצועי ובשירותים של רופאים־מומ־חים ובסירובם של רופאים אחרים לעבור לבתי החולים הגדולים ב־ארץ.

שר הבריאות, מר ויקטור שם־טוב, והעובדים בכירים במשרדו אישרו, בתשובה לשאלה, כי גורל בית החולים בדיון וטענו כי עוד לא נפלה הכרעה.

נודע כי אחת ההצעות היא לעשו־תו בית חולים פסיכיאטרי.

אופירה ויצחק נבון

חובקים בן - ארז

אח לנירה

כ"ה בניסן תשל"ד — 17 באפריל, 1974

לאנה ונעם יששכרוב

חובקים בת

נכדה

לרוזי עשהאל וסופיה יששכרוב

ת"א, א' אייר תשל"ד, 23.4.74.

הסינמטק הישראלי

בית עיבה העיריה הת פוטנציאל

פרטי יגדיב בסינמטק הישראלי

הצגות לחודש מאי 1974, ימי חמישי בשעה 16.00

2.5 אנטבעוני — פיטר סלרס, טרי תומס, ראס טמבלין)
9.5 אוהל הדוד תום — (לפי הספר על חיי הכושים)
16.5 ויגנו הלהם — (לפי ספרו של קרל מאי)
23.5 לחוקי גולדה — (ספר ידידות מופלאה בין לביאה לבני אדם)
30.5 פרח הסלע — (האגדה הרוסית הידועה)
נזהר לשכור — מודעה יהודה

טל. משרד: 284425 - טל. קופה: 255865

ל„פרפיסה "אורגנים „החוסכים"

שנות לימוד רבות

מכירה בלעדית: „זומרפלד" ת"א

HAHOMA — RESTAURANT

חדש בישראל

מסעדת החומה

עיר העתיקה רח' היהודים 128
טל' 271332 (ליד הכותל)

מקבלים הזמנות לארוחות חגיגיות ושמחות

מאכלים לאניני הטעם —

המסעדה פתוחה יום יום עד השעה 9.00 בערב.

גלוי דעת

משרד הרישוי ביצע שינויים בנוהלי רישום וזימון מועד למבחן מעשי בניגוד לדעתנו ותביעותינו.

הסדר חדש זה, גורם לסבל רב לציבור לומדי הנהיגה בכך, שלומדי הנהיגה צריכים לכתת רגליהם אל לשכות הרישוי, לעמוד בתור, לאבד אלפי ימי עבודה ולחכות חדשים בתור למבחן.

הננו מצטערים שכל מאמצינו לשיפור השרות לצבור לומדי הנהיגה עלו בתוהו. אנו פונים פעם נוספת לשר התחבורה, שיפסיק את הסבל המיותר הגרום לצבור בצפון הארץ בזמנים קשים אלה.

עם צבור לומדי הנהיגה בצפון הארץ — הסליחה.

ארגון בתי ספר לנהיגה

חיפה והצפון

רבין לקדמוני

אין להתיחס לאנשים אלא לעקרונות

מאת גדעון אלון,
סופר „הארץ"

המיועד לתפקיד ראש הממשלה, שר העבודה יצחק רבין, נפגש אתמול במשך יותר משעה עם סרן (מיל.) אסא קדמוני, מראשי התנועה לתחיה „ישראל שלנו".

בפגישה, שנערכה ביזמתו של מר קדמוני, נמנע מר רבין מלהשיב על השאלה אם בדעתו להקים ממשלת ליכוד לאומי. עם זאת הביע את תקוותו שכל הגורמים יסייעו לו ב־פעולה לחילופי משמרות בהנהגה הפוליטית.

בתגובה לדבריו של קדמוני כי תנועתו תדרוש שכל האנשים ש־כיהנו בממשלה בפרוץ מלחמת יום הכיפורים לא יכהנו בממשלה החד־שה, אמר מר רבין כי לדעתו אין להתייחס לאנשים אלא לעקרונות.

בהתייחסו לתנועות המחאה, אמר שר העבודה כי כל עוד יהיו הצער תיהן חיוביות, יוכלו לתת סיוע ו־לתרום לשיפור המצב השורר ב־מדינה.

בסקר טלפוני

52.4% מרוצים מבחירת רבין

במישאל דעת קהל טלפוני ל־500 איש, שערך שלום מכון המחקר דוקף השיבו 52.4 אחוז כי הם מרו־צים מבחירת מר יצחק רבין כמועמד לראשות הממשלה. 23.8 אחוז השי־בו כי הם מרוצים „פחות או יותר" או „כה־כה". 23.8 אחוז ענו כי אינם שבעי רצון מהבחירה.

לשאלה מי צריך להיות כעת שר הבטחון התפלגו התשובות כך:

1. פרס — 29.0%; 2. דיין 21.2%; 3. שרון 13.2%; 4. רבין 10.8%; 5. יריב 6.4%; 6. בר־לב 5.4%; 7. ויצמן 3.2%; 8. אחר 2.0%; 9. לא יודע 8.8%.

עורכי הסקר מציינים כי המרואיי־נים שענו „רבין" היו רוצים ש־יכהן כראש הממשלה ושר הבט־חון. הסקר נערך בירושלים, בחיפה, בבאר־שבע ובגוש דן.

הכל בכל בלוח

בלוח הכפול

ראה עמודים:
11 ,10 ,9 ,8 ,7 ,6 ,5
והמוסף השבועי עמוד 30

הלוח הכפול

„אפשר לרפא את כל מגרעות הדמוקרטיה על ידי תוספת דמוקרטיה."

א. סמית

חכמת חיים

בעוז ב-

ארץ

חברה לבטוח בע"מ

ישוחררו הערבים שנעצרו לקראת יום העצמאות

נחשפה חוליית מחבלים בנפת רמאללה

מאת יהודה ליטני
סופר „הארץ"

יותר מ־40 תושבים מהגדה המער־בית ומירושלים המזרחית המשתיי־כים לגורמים קיצוניים עויינים ו־אשר נעצרו כאמצעי־מנע לקראת יום העצמאות, ישוחררו ככל הנר־אה היום או מחר. כוחות משטרה וצבא הציבו אתמול מחסומים ב־דרכים המובילות מהגדה המערבית לישראל.

מושלה הצבאי של שכם, אל"מ יהודה שיראי, נפגש אתמול עם כ־ראש העיריה, עאדל שכעה, והודיע לו כי התושבים שנעצרו לפני החג ישוחררו בקרוב. אל"מ שיראי, הו־דיע לכר שכעה כי אין למימשל ה־צבאי כל כוונה לגרש שמונה עצו־רים לירדן. שמועות שנפוצו בעיר אמרו כי המימשל התכוון לעשות כך.

העורך בפועל של העתון המזרח־ירושלמי „אל פג'ר", ע'סאן חהבוב, נעצר בערב יום העצמאות בחשד־עבירה בטחונית. נודע כי בבית להם נעצר תושב העיר בחשד בקשר ל־רצח נהג הבזיקה המלכותית, ציון אברג'יל. מחוגי המשטרה נודע כי אלה התקדמות מהותית בחקירה זו.

בחברון ובהרה צוירו בליל יום העצמאות סיסמאות לאומיות על קירות הבתים בנוסח „פלשתינאים — הגבירו את המאבק". ברמאללה ביכו שלושים תלמידי בית הספר התיכון „אל האשמיה" לערוך שבי־תת שבת ופוזרו על ידי כוחות ה־בטחון. הורי התלמידים נקראו ל־בירור אצל מושלה הצבאי של רמאללה.

מחבלים

(ל.ע.מ.). זרועות הבטחון חשפו חוליה של מחבלים בנפת רמאללה. לחוליה זו מייחסים את הפיגוע ב־שני אנשי משמר כוחות הבטחון ברמאללה, ב־8 בנובמבר 1973: אחד נהרג מדקירות סכין והשני נפצע. בשעת המעצר נתפסו כלי־נשק ומטעני־קרב. אותם שודדו חברי החוליה מאנשי המשמר. כן מייחסים לחברי חוליה זו את ההצ־תות בבנק דיסקונט ובבנק לאומי ברמאללה.

הוכו 5 נערים דרוזיים בטבריה

מאת סופר „הארץ" בצפון

חמישה נערים דרוזיים בני 12 עד 15 מהכפרים מגאר ודלית אל־כרמל הוכו אתמול בחוף הכנרת ב־טבריה על־ידי צעירים יהודים.

דובר משטרה מחוז הצפון, רב־פקד שלום רוזן, אמר לסופר „הא־רץ" כי המשטרה עצרה חשוד בן 22 והיא מחפשת אחר שני.

4000 בחגיגת נבי שועייב

(ע). כ־4000 דרוזים מרחבי הא־רץ, לרבות רמת הגולן, השתתפו את־מול בחגיגה המסורתית על קברו של נבי שועייב בכפר חיטים.

שר העבודה המועמד לראשות ה־ממשלה, מר יצחק רבין, שייצג את הממשלה, העלה בדברי ברכתו על גם את קשרי הידידות בין שתי ה־עדות, עוד מימי משה רבנו והותנו יותר. קשרים אלה התחזקו אחר קום המדינה והושלו בברית דמים בארבע מלחמות ישראל. כן הביע מר רבין את צערו על הלך הרוחות בקרב ה־עדה לאחרונה, שאינו תורם לקירוב הלבבות ולשכיחה על היחסים הטו־בים, בעקבות מעשים של חמומי־מוח מעטים בקריה שמונה. הוא הב־יע את עזרת הממשלה בהגברת שילוב העדה בכל מערכות היחסים במדינה.

הופיע!

הבטחון הלאומי של ישראל

-ספר חובה למפקד לחיל לאזרח שאכפת לו ולכל מנהיג פוליטי -על מה שקרה ומה שעומד לקרות בבטחון הלאומי שלנו

יפות יפות חולצות קיציות

לגבר

בשלל צבעים ודוגמאות

שנידמן

3 קומות של אופנה
דיזנגוף 128 ת"א

צינורות

שחורים-מגולבנים

תקן

טל. 32793 ת"א

אספקה מידית

מחפש דירה פנה אלינו

ליון-דר

חברה לנכסים והשקעות בע"מ

ירושלים
רח' שמאי 12 ב', ירושלים
טל. 02/233778; 02/221937
תל-אביב.
רח' גורדון 11, טל. 03/233144
סניף גבעתיים
הרצוג 11, טל. 765187, אחה"צ

למכירה 6 דונם ומבנים

רחוב קפלן, בני ברק, גוש 6124, חלקה 10.

הלקיחם במושע על זכות ההכן משקף הזכון והפתוח־בפרי שבר בנוס גכנים.

הצעות בכתב נא לפנות תוך 15 יום.

אין החיים מתחייבים לקבל ה־הצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה.

כונסי נכסים

דן חבון, עו"ד
שד' רוטשילד 129, תל־אביב
טל. 224845

יעקב קורן, עו"ד
שד' רוטשילד 70, תל־אביב
טל. 615111

1974 EDITION

EUROPE

ON $5 AND $10 A DAY

by

ARTHUR FROMMER

סטימצקי

Woman

February 9th 1974 Issue

Woman's Own

February 9th 1974 Issue

סטימצקי

NEWSWEEK

Issue April 29th 1974

★ The Saga Of Patty Hearst

★ Israel: Duel For A Hilltop Syria Begins To Look Westward.

סטימצקי

א

אגודת הארכיטקטים העצמאית בישראל

הציבור מוזמן להשתתף

בדיון פומבי

על הנושא:

שיכון ביום - דירות קטנות?

הישיבה הראשונה תתקיים בקאונטרי קלוב ביום ה' 2.5.74 בשעה 4 אחה"צ ותמשך אל תוך הלילה.

בין הדוברים: ג. ברון, ג. סלזופה, ב. ריפא (על נקודות תורפה חברתיות וכלכליות בפעולות השיכון), ד"ר ח. דרין (על השינויים הדרושים במדיניות הכלכלית), ועוד.

המנחה: מר י. שחם, מנהל אגף הפרוגרמות, משרד השיכון.

דמי השתתפות לכיסוי ההוצאות — 15.— ל"י (כולל כיבוד).

למכירה

מחשב NCR 500

עם קורא כרטיסים

לפנות קיבוצי השומר הצעיר בע"מ, הנה"ח
טלפון 03—255133

חברה להשקעות של בנק לאומי בע"מ

הודעה

בהתאם לסעיף 23 של חוק ניירות־ערך תשכ"ח — 1968

חברה להשקעות של בנק לאומי בערבון מוגבל מודיעה בזה, כי פרסמה היום תשקיף בקשר להנפקת סדרה 119 של 4% אגרות־חוב 1984 צמודות (קרן ורבית) למדד המחירים לצרכן, בסכום נקוב כולל של

עשרים וחמישה מליון לירות ישראליות

אשר מתוכו אגרות־חוב בסכום נקוב כולל של 20,000,000 ל"י מונפקות באגרות־חוב רשומות על־שם ואגרות־חוב בסכום נקוב כולל של 5,000,000 ל"י מונפקות כאגרות־חוב למוכ"ז. עותק מהתשקיף המתק והיתר לפרסומו הוגשו לרשם החב־רות לשם רישום.

רשימת החתימות תפתח ביום 28 באפריל 1974 ותסגר לא יאוחר מיום 25 באוקטובר 1974.

עותקים של התשקיף ניתן להשיג בבנקים ואצל סוכני ניירות־ערך החברים בבורסה לניירות־ערך בתל־אביב. את הזמנות לניירות־ערך המוצעים יש להגיש לחברה באמצעות בנק לאומי לישראל בע"מ, הסניף הראשי, רחוב הרצל 19, ת"א, במישרין או דרך חברי הבורסה כאמור.

אין לראות בהודעה זו הזמנה לציבור לרכוש את ניירות־הערך המוצעים.

ד' באייר תשל"ד, 26 באפריל 1974

חברת החשמל לישראל בע"מ

משרד מחוז הצפון
מחלקת הרשת

מכרז

מתבקשות בזה הצעות לגיזום ולכריתת עצים מתחת ובקרבת קווי החשמל בכל הקוים שבאזורים: חיפה, הדרה, נהריה, עמק הבריה (לכל אזור בנפרד).

את טופס המכרז ופרטים נוספים, ניתן לקבל החל מיום ראשון 28.4.74 בין השעות 8.00—12.00, תמורת תשלום של 50.— ל"י במשרדי מחוז הצפון, תחנת הכח חיפה, ליד בניין „פז", חיפה, הדר בת. 122.

סיורים באיזורים יתקיימו בימים 3.5.74 ו־4.5.74. את ההצעות יש להגיש עד יום שישי 10.5.74 (ועד בכלל) בשעה 12.00 בצהרים.

הרשות בידי החברה לבצע את כל העבודות או חלק מהן ואין היא מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר, או כל הצעה שהיא.

השתמשו בחשמל בתבונה

האוניברסיטה העברית בירושלים
המכון לארכיאולוגיה
החוג לתולדות האמנות

משרד החינוך
אגף העתיקות
והמוזיאונים

החברה לחקירת ארץ ישראל ועתיקותיה

במלאת שלושים לפטירתו של

פרופ' מיכאל אבי יונה ז"ל

תיערך אזכרה לזכרו

ביום ראשון ו' אייר תשל"ד (28.4.74) בשעה 8 בערב באולם קנדה בקרית האוניברסיטה העברית בגבעת רם.

דברים לזכרו: פרופ' י. ידין (יו"ר)
פרופ' ב. מזר
פרופ' מ. ברש

הרצאה לזכרו: פרופ' נ. אביגד — פסיפסים ופרסקאות ברובע היהודי בירושלים (בליווי שקופיות).

תצוגת כתבי מ. אבי־יונה תיערך בו בערב בכניסה לאולם האזכרה.

למשפחות פוקס—תפוחי

השתתפותנו באבלכם בנפול יקירכם

יצחק ז"ל

עובדי הנהלת החשבונות
ציון חברה לבטוח בע"מ

לידידנו רונה ליפסקי

אתך אנו באבלך הכבד במות עליך אביך

יוסף ז"ל

„מנורה"
חברה לאחריות ולבטוח משנה בע"מ

לחברנו **ליאו שאודינישקי**

תנחומים לך ולמשפחתך
בנפול התגך

ד"ר יוסף האפרתי ז"ל

בעת מלוי תפקידו

צוות התחנה לחקר הבניה בטכניון

למאיר ולמשפחתו

קבל את תנחומינו הכנים
במות אביך היקר

סימון צ'ליק ז"ל

ההנהלה והעובדים
מכון תבל

למשפחות לוי ושקי

אתכם באבלכם הכבד במות יקירכם

אדגר לוי ז"ל

צוות העובדים
חברת ת. ח. שקי ושות' בע"מ

הארץ
יום שישי, ד' באייר תשל"ד
26 באפריל 1974

לים: רח' החבצלת 2, 224245-6, ת. ד. 273
ה: רחוב נורדוי 20
ון 8—661166, ת.ד. 5259

בתל-אביב: המערכת, ההנהלה, מחלקות המודעות, ההפצה והמנויים, רח' זלמן שוקן 21, טל' 824261 (30 קווים) ת.ד. 233

יל: הוצאת עתון הארץ בע"מ, רח' זלמן שוקן 21 תל-אביב
העורך: גרשום שוקן. האחראי: גדעון סאמט.
המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מחזירה כתבי-יד.
HAARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel-P.O B. 233, Tel. 824

אות אזהרה

הנתונים שפירסמה הלישכה המרכזית לסטטיסטיקה על היקף ון המסחרי (יבוא סחורות בניכוי יצוא סחורות) ברבעון ון של 1974, הזכירו לנו בפרוס יום העצמאות עד כמה ם אנו עדיין מעצמאות כלכלית. בעוד שבעובדה זו כשלעצמה יחוד, והציבור בישראל מתייחס אליה בשוויון נפש — אסור די בחלל משמעות אחרת של הנתונים: אם יימשכו המגמות ת בהם לידי ביטוי, נעמוד בעתיד הנראה לעין — והרבה יותר משמקובל לחשוב — בפני שואה משקית.

תקציב הלאומי ל-1974 הניח כי הגירעון השוטף (המורכב עון המסחרי בהוספת הגירעון בחשבון יבוא ויצוא שירותים עון במאזן המסחר עם השטחים) יתכסה תוך השנה תוך שימוש ציה יתרות מטבע-החוץ של המשק; ובסוף השנה יוותרו רק כ-850 מיליון דולר — סכום המספיק למימון יבוא ודשיים (לפי היקפו הכבה). הנתונים שפורסמו עכשיו, שאכנם ים רק גיזרה צרה יחסית של מערכת השבורות המשק במטבע חוץ, כבה קל לגלוש למצב גרוע עוד יותר: הגידול של 91% ון המסחרי בהשוואה לאשתקד, חורג אף מהתחזית הקודרת תקציב הלאומי, המניחה כי בחשבון שנתי יגדל הגרעון בסעיף 41% ,,בלבד".

נחום-מה בעובדה שעיקר העיכוב בקצב גידול היצוא) נגרם על-ידי האטה בעיסקות יהלומים וירידה ביצוא (שני סעיפים המתעמדים להשתפר במשך השנה) — משמע, התעשייתי, בעל הערך המוסף הגבוה, עלה בשיעור ניכר, בשיעור גבוה מהתחזית. אך על כך מאפילה העליה מה בהיקף היבוא (45%) — שיעור המתקרב לכפל השיעור שנקבע בתקציב הלאומי.

נתונים שפורסמו צריכים לשמש אות אזהרה לכל: לממשלה לוריה הכלכליים בפרס, אשר דומה כי מרוב עיסוק בענייני חיוניים והיוניים-פחות, לא נתנו דעתם די הצורך לסכנות יות המאיימות על ישראל בזירה הכלכלית, סכנות שאינן ת מסכנות מדיניות וביטחוניות; ואזהרה גם לציבור בכל- — שחייו מתנהלים כמימים-ימימה בלא לחוש או בלא לשים- זמיים המתקדרים.

מדיניות של מעצמה

החלטה המצרית-המערב-גרמנית על הקמת ועדה מיניסטריא-שותפת לטיפול בשיתוף-פעולה מדיני, כלכלי וחברתי — הוא ראשון למיסוד הקשרים המיוחדים שמדינות מערב אירופה ות ליצור עם מדינות ערב.

פני כשישה שבועות אישרו מיניסטרי החוץ של השוק המשותף, צרפת, הצעה לקיים ועידה של מיניסטרי החוץ עם עמיתיהם מדינות ערב לדיון על שיתוף-פעולה ביניהם. היה, כמובן, שמאחורי ההגדרות הכלליות עומד הרצון להגיע להסדרים חו אספקת נפט ערבי למדינות השוק. הדבר גרם תגובה נזע-ל ד"ר הנרי קיסינג'ר שראה בכך תרגיל צרפתי להכשלת ארה"ב ליצור חזית אחידה של המדינות המתועשות הצור-ם, מול המדינות המפיקות.

מובן אחד מורות בון את קידום היוזמה הצרפתית: בעוד עדיין אפילו מועד לפגישה המשותפת של מיניסטרי החוץ, התפנת גרמניה להחלטת הסדרים דו-צדדיים עם הערבים. מאידך, יש ומז לצרפת שאין לה שום מתמשלין על קשרים הדוקים עם ערב — למרות מדיניותה האנטי-ישראלית מאז 1967.

להניח שההתקרבות הגרמנית-מצרית, והגרמנית-ערבית תהיה מלווה ביטויים אנטי-ישראליים פחות חריפים מאשר נסיונות צרפת לזכות בחסדי הערבים. מותר להניח גם שבון רצה בכנות להורים להשכנת שלום במזרח התיכון. אך יש כי ההסכמים שהושגו בקהיר בעת ביקור הקאנצלר ווילי ם הם המשך אותו תהליך של ביטול היחסים המיוחדים מצד גרמניה כלפי ישראל בשל צילה של השואה. גרמניה של אינה רואה הצדקה לוותר על יצירת קשרים ידידותיים עם בשל מעשי גרמניה של 1934 או 1944, והגימה המתנהד-של הנשיא סאדאת תורמת, כמובן, לתהליך זה.

ך מעבר לאספקט הישראלי-גרמני, מסמל ביקורו של הקאנ-במצרים ובאלג'יר ביטוי לנכונותה של גרמניה המערבית לשת-אב למלא תפקיד של מעצמה בעלת מדיניות חוץ עצמאית זהה בהכרח עם זו של ארה"ב. יש משקיפים לא מעטים חשים במערב גרמניה את המעצמה האירופית החשובה ביותר ית השניה של שנות השבעים. ככל שתקפים ישראל להעריך תופעה זאת, ולפתח מחשבות על יחסיה-היא עם בון במצב עשויה להצטמצם הפגיעה האפשרית מההתקרבות הגרמנית-החדשה.

קלות בירוקראטיות גורמות לפיגור טיהור אגמי ארה"ב

מאת גלאדווין היל

The New York Times

מיוחד ל,,הארץ"

וואשינגטון

ה משותפת אמריקאית-קנדית ה בראשית אפריל, כי מטגר הסכם משנת 1972 שלפיו ינו לטהר מזיהום את האג-הגדולים. המיבצר נבצע לפי ד, מתקלות בירוקרטית הבפ-לדברי הועדה לחלוקת מענ-פדראליים למדינות ארה"ב ל-מתקנים לטיפול בשופכין ולת.

ויסקונסין, איליני, אינדיאנה, מי-שיגאן, מינאסוטה, פנסילווניה וניו-יורק.

התווה משנת 1972 קרא להשלמ-תו או להתחלת הפעלתו של הטיהור עד דצמבר 1975.

האחראי לעניני הסביבה בסטייט דפארטמנט — א. הארטשר — אמר, כי עד דצמבר יגיעו להתחלת הפע-לה של הטיהור, אף כי מתקנים חשובים לטיהור שופכין בדטרויט, דאלאס שבמיניסוטה ומפלי ניאגרה לא יושלמו לפני 1975, מיתקן טיהור בקליבלנד יושלם רק ב-1978 ומית-קן טיהור בבופאלו — רק ב-1979.

מר הארטשר מסר כי מאז 1971 הובאו על מתקנים לטיהור שופכין באגן כולו 1.178 מיליארד דולרים, שמהם תרמה ארה"ב כחלקה באותו היקום — כמיליארד דולרים.

קשיים בירוקרטיים

השקעות ניכרות נתעכבו — אמר איש הסטייט דיפרטמנט — מחמת קשיים בירוקרטיים, שעיכבו את מענקי הבניה של הסוכנות להגנת הסביבה למדינות.

הוא הסביר כי בשום פנים אין להסביר את העיכוב בעובדה ש-ממשלת ניכסון עיכבה את מתן מו-צית ההקצבות שהקונגרס אישר לה כמענקים. לגבי שנות הכספים האמ-ריקאיות 1973, 1974 ו-1975, אישר הקונגרס 18 מיליארד דולרים, וה-ממשלה שיחררה מכלל זה 9 מילי-ארד דולרים.

הסכום ששוחרר לשנת הכספים 1974/75 הוא 4 מיליארד דולרים.

דובר של הסוכנות להגנת הסביבה אמר, כי 1,524 מיליארד דולרים מכלל סכום זה הוקצו ל-8 האגמים — ותירוץ הדבר שהכספים מבוז-בים לבשיבתם מחשבונות עריים ל-צורך תעלות לצבודת הבניה.

עכנות לעגנת הסביבה המחלקת המענקים הגדונה שאסיים כבה ליכים שלה לפי חוק 1972 ל- המים. עם זאת מענה שחלק האשמה מוטל על המדינות: סכומי כסף שלא הוגשו בקו- לקבלם.

עדה המשותפת לשתי הארצות הבסוד שנקבע בתוהה לתיאום ת הטיהור. בראשית אפריל, ב- כם של שבת, מסרה הועדה כי כבוונה סכנית מתקדמת בית בהתאם למתוכנן, ברור כי את הכשלונות הבירוקרטיים, עד 1979 חלק ניכר מטיהור כים.

נבול הבין-לאומי הוצג ארבעה ך חמישה מהאגמים, כל האג-כולבד לייק סופיריור, לוקים רה ניכרת של זיהום.

שפכים משמונה מדינות

היקום הוא במידה רבה שכבים עיים ומפעלי תעשיה מ-8 ה-צה הגובלות באגמים — אהיו,

איך חוסלו דיין, אלון ואבן או: רבין בנתיב המוקשים

מאת יואל מרקוס

אחרי שכבו אורות הבמה באולם ,,אהלי" עם סיום אחד השרבים הי-יותר סאטאריניים בתולדות מפלגת העבודה, נותר מר יצחק רבין עם בעיה להתמודד בה: איך להיות ראש ממשלה? זו גם השאלה שהעסיקה באותו ערב רבים מחברי המרכז ב-קולואריס של אולם הישיבות ו-שימשה אף נושא להתערבויות. ש-כן המכשולים העומדים בדרכו של מר רבין מתפקיד של ,,מיועד" ה-מפלגה ועד לכהונת ראש הממשלה החמישי של ישראל' הם קשים ו-רבים.

קודם כל יש לזכור שהחלל שמר רבין מתבקש למלא איננו רק זה של גולדה מאיר שהיא היה מאוד, מגיבה מאוד וראש ממשלה מאוד. מצפים ממנו שימלא גם את מקומה של הגוואדרדיה הוותיקה של מנהי-גות המפלגה שנטורלה באותו ערב באולם ,,אהלי" בצורה אלגנטית מאוד. כפי שאמר חבר מרכז מאוכזב: כבר שנים אנו מצויירים בקריטיקים להת-גוששות אלוף-דיין על ראשות הד-ממשלה. ומה נתנו לנו? הופעה של כפילים".

ובאמת ראו מה קרה. בין-לילה הפכו שורה של שמות מפרצצים אפש-אפשריים לראשות הממשלה. גולדה כל כך נזעמת על מפלגתה שאף לא טרחה להיות נוכחת בישיבה ש-אמורה היתה להיות גורלית לחיי ה-מפלגה והמדינה. דיין הגיע להשעיים שניות בלבד — רק כדי להצביע — ונמלט במכוניתו במהירות של מש-תתף בבירוץ מכוניות. אלון ואבן ישבו המצר-פנים. ובאמת, לראות את כל הצלמים עטים על רבין ו-פרס, לא היה מחזה מרנין עבורם.

להגיד שרבין חיסל את הצמרת הוותיקה זו אוולות. אך אם להש-תמש בדימוי הכפילים אפשר לומר שכל כפיל היה גורם מכריע ב-ניטרול ה,,כוכב" שלו. ספיר וחסי-בתו חיסלו את גולדה ואבן. רבין חיסל את אלון ופרס את דיין... ב-נסיבות אלה לנצות להיות מיספר אחד במפלגה ובמדינה בשכל כך הרבה מיספרים כבדים (לשפבר ר-בכוח) נשמטים מצבר לכתגף ומה-כים אולי לכשלתף איננה משימה קלה כל עיקר. אך אין לו ברירה ל-מר רבין אלא להתחיל את צעידתו בנתיב הפילים הזה הנראה לכאורה ריק העלול לפתע פתאום להתמלא בעדר פילים הרומס כל אשר בדרכו — כולל מיועדים לראשות הממש-לה.

*

הקושי השני של רבין שהוא נתון במצב שלא היה בו שום ,,מיועד" לפניו. הוא מכהן כשר בממשלה ש-בראשה גולדה מאיר. הוא יורשה (בלי ברכתה) ויחד עם זאת חייב לה נאמנות כאחד משריה. זה מצב המחייב אותו להלך על בהונות רג-ליו שלא להפיל עליו, חלילה, את חמתה של גולדה — כי נראה היא אפילו עכשיו. אין הוא יכול למשל לערוך מסיבות עתונאים ולהביע דעות נובדות או סוחות לאלה של גולדה. וגם במו"מ הקואליציוני הוא חייב להיות זהיר מן יותר יותר משגולדה היתה מותרת. קשה ל-דעת איך יוחלץ רבין ממצב זה אך האפשרויות אינן רבות: או שיקצר את תקופת הביניים או שגולדה תפ-רוש למחצה מכהונתה ותאציל לו רוב סמכויותיה.

מוקש שלישי הוא מר ספיר עצמו. משמש כ,,מניפולטור" העומד בסימן שאלה כאשר בהצבעה במרכז אך כפסע היה בין פרס לנצחון. הית-כן שספיר איבד כחו? אני מציע בינתיים להתייחס לידיעות אלה כ-מוקדמות מדי. שכן אין לי ספק שאילו רק ספיר או מועמד מטעמי גוש ,,בר בן בקרנר" (מהגדת ב-בן) יש להניח שפרס היה מקבל פחות קולות. אך ה,,אילוי" אינו מ-שחק יותר מדי בפוליטיקה — מה שקובע זו התוצאה, וברור שבפועל ספג מר ספיר מהלומה גם בכך שלא עמד בו הכוח להציע מעמדו וגם בכך שהשיג רוב ושם לרבין. ה-שאלה כה יהיה משחקו של ספיר בעתיד תעסיק ודאי את רבין. האם ירצה להוכיח שהוא בכל זאת ה-בוס? יש הגורסים שכל מה שקרה במרכז היה צעד מתוכנן של ספיר ,,לשותף" את רבין כדי שהוא יבוא ,,להציל את המצב".

אם כי זו יכולה להיות התוצאה בפועל, קשה להאמין שספיר ניחן ב-תכונות תיחכום מקיאבליסטיות מה-סוג שמייחסים לו. על כל פנים ודאי שלא יתן לשכוח למר רבין שהוא חייב לו תודה ולפחות עד להת-בססותו כמנהיג עצמאי. על כן גם ביחסים עם ספיר בעתיד, כמו ב-יחסים עם גולדה בשבועות הקרובים, מהלך מר רבין בנתיב הפילים בו גדולה סכנת ההידרסות.

המוקש הרביעי הוא מר שמעון פרס. אין עורדין על כך שרבין איננו מאוהביה של רפ"י וקשה להניח שלא נבחר ברוב של שמונים אחוז, היה נדיב מאוד כלפיה. אך כאיש פרגמטי מודע מר רבין למשמעות ה-פוליטית של 46% קולות שהלכו ל-פרס ולעובדה שרק 22 איש בלבד יכלו להפוך את פרס לראש ממשלה. ה-דעת נותנת שמר רבין יהפוך את יריבו לבן-ברית חשוב — אך מה יגידו על כך מפ"ם, אוהו"צ ו-ספיר? ומאידך אם ישמע למה שהם יגידו — מה תאמר רפ"י?

*

וכך אנו מגיעים לקושי המיידי של מר רבין: שאלת הרכבת הממשלה — קואליציה ותיקים. בתחום כי-נון הממשלה לא כדאי להתנבא. יש אומרים שסיכוייו אפסיים ויש אומ-רים שכבר בכיסו ממשלה הנתמכת על-ידי 61 קולות היכולה לסמוך על רתיעתה של המפד"ל מללכת ל-בחירות (וכה עם ממשלת ליכוד). אבל שאלה זו מישנית כרגע באשר בדעת מר רבין להימנע מסחבת ו-לקבוע מועד קצוב למאמציו. יצליח, מה טוב — אם ייכשל יבחר במוצא הבחירות. ובמקרה זה הוא רשאי להניח שלא יוזז מראש הרשימה (בתנאי שכל המוקשים שכבר מני-תי אותם לא יתפוצצו עד הבחירות). השאלה היותר מורכבת והיא אלי בתואם הצוות שיבחר לעבוד לצידו מקרב מפלגתו. מה יהיה עם אבן? מה עם דיין? האם אלון יכהן ב-ממשלה? וספיר? והוותיקים? אפשר שיילך בדרך של פשרה כגון: מתן סגנות ראש הממשלה לספיר (ל-עניני חברה וכלכלה) חלוקת תיקי החוץ והבטחון בין אלון לפרס? אך אלו רק ספקולאציות לגבי צעדיו ה-אפשריים של אדם המהלך בחזית בשדה מוקשים.

ובסוף: ,,מיסמך וייצמן" שהפך לשיחת היום השאילתות על כספים שקיבל בהופעותיו בארה"ב בתקו-פת כהונתו כשגריר שם. כמי ש-אינו כריזה למה שנאמר ברחוב אני יכול להעיד שהדעות באמת ח-לוקות (אפילו בין אנשי רפאה) בין אלה הטוענים שנעשה עוול אישי ל-רבין לבין אלה שאומרים שזו נקודה הדורשת הבהרה בטרם יהיה ראש ממשלה. אינני מציע למר רבין ל-זלזל באפשרות שייעשה שימוש ב-פרשות אליבות אלה גם אם יצליח להקים ממשלה ולא כל שכן אם ילך לבחירות. על כן מוטב שבעתיד הקרוב ביותר יתן מר רבין הבהרות בשאלות מציקות אלה אם אינו רוצה שילוו כצל ובמכשול בדרכו ה-חדשה.

ואם כי אין כשרונותיו של רבין מוטלים בספק, הנה כל כן הקשיים העומדים לפניו כבירים. איך יצא מהמבוך שלפניו לא ברור אך אין ספק שסחבת ותקופת בינים ממוש-כים מדי לא יפעלו לטובתו. באשר כל הבקי בג'ונגלים (פוליטיים) יודע שלא טוב להלך יותר מדי זמן לבד בנתיב הפילים.

מלחמת שרון-מערכה ב'

סיכוייו לבטל את החלוקה למפלגות בתוך הליכוד גדולים

מאת רן כסלו

האירועים של השבוע שעבר ב-מרכז מפלגת העבודה, אינם מגבי-לים בהשפעתם למפלגה שלטת או למערך בלבד. יתכן שלא תהיה מפ-לגה בישראל — קטנה או גדולה, שהזעזוע העובר עתה על המפלגה הגדולה ביותר לא יגעו גם אותה. נראה כי כבר עתה — גם מחוץ לגבולות המערך — לא כל עסקני המפלגות מאושרים מההתפתחויות האחרונות. על כך, למשל, מעידה התנהגותם של ראשי הליברלים ה-עצמאים. הדיפוון בו הם הגיבו על אי-כניסתם — למעשה — להשתתף בממשלת רבין, מחשיד אותם, כי בעיית השלטון התקין בארץ עומדת באיזה שהוא מקום רחוק למדי ב-הראכיה של העדיפויות — לאחר בעיית שלטונם שלהם — בתוך תנו-עתם. יתכן כי השר משה קול ואחרים בליע, הנמצאים מזה זמן-מה בלחץ המגיעים לשינוי פני הנהגתם, היו רואים בעין יפה כשלון הנסיון לשינוי פני הנהגה בעבודה, שינוי המהווה תקדים מסוכן.

לעומת זאת, נראה איש האופו-זיציה המובהק, אלוף (מיל.) אריאל שרון, מרוצה מאוד מההתפתחויות האחרונות במפלגת ,,השלטון". ואף הפגין את שביעות רצונו בתגו-בה מיידית (פירסום ,,מיסמך וייצמן" ולתוצאות ההצבעה במרכז מפלגת העבודה. לא מן הנמנע כי בתקופה הקרובה ייצא אריק שרון להתקפה מחודשת על ההנהגה החדשה של ה-עבודה, אך דבר זה לא מונע ממנו לברך על תהליך ההתחדשות עצמו. לא צריך לנחש הרבה כדי להבין את הנובטה. אם אמנם יצליח המהלך החדש בעבודה, אם יהפוך המהלך הזה להליך של שינויים מעמיים במפלגה זו, לא יוכל הדבר שלא להשפיע על מהלך הענינים בליכוד. מערך עם הנהגה חדשה, יהיה יריב חזק לאין השוואה מזה שעמד מול הליכוד בבחירות האחרונות. ואם יר-צה הליכוד להתמודד בבחירות הק-רובות עם המפלגה מס' 1 של המדי-נה במדינה, או אפילו לשמור על כוחו — יצטרך גם הוא לשנות את פניו. בלי שינוי יסודי בהנהגתו ובלי שישנה את עצמו מבפנים — לא יהיה לו כל סיכוי.

דברים אלה נופלים לאריק שרון, כאילו מהשמים, במאבק שנפתח ב-תוך תנועתו לפני מספר שבועות. דרישתו המגוצרת לשינויים יסודיים במסגרת הליכוד מקבלת עתה תוקף חדש, ממש כבו השעה.

ריאליזם מעוכב

מי ששכר אכר את מסיבת העתו-נאים המפורסמת בה פתח שרון שוה את השתחררותו מצה"ל, את הקריירה הפוליטית שלו, לא יכול שלא לראות דמיון בין מצבו אז לזה של היום.

אז יצא מר שרון בדרישה נמרצת להקמת הליכוד: המערך הנגדי המ-אחד את כל כוחות המרכז והימין — מהרשימה הממלכתית המרכז ה-חופשי ועד למפלגה הליברלית ו-תנועת החרות, שיעמוד בבחירות מול המערך הגדול. לא היה אז עתונאי, באולם הגדול הנדוש בבית סוקר-לוב, שהאמין בהצלחתו של שרון. הפער האישי בין המפלגות, וביחוד — הפער האישי בין מנחם בגין ו-שמואל תמיר, היה גדול מדי, כדי שרעיונו עליו יראה ריאלי.

אלא שהמציאות הוכיחה את ההי-פך. אריק שרון לא הסתפק בהכר-זות בלבד, אלא יצא למערכה מסו-בכת, שנראתה לא פעם כוסרת הק-וה, ובה הוא השתמש בתכסיסים ללא-ספור — כולל אמצעי לחץ אי-שי שלא היו מן העדינים. לבסוף, להפתעת רבים, כולל ראשי המפל-גות שהרכיבו את המערך החדש — הליכוד הוקם, ממש ברגע אחרון. מה עוד — הוא הוכיח את עצמו בבחי-רות שהיו, עד כדי כך שקשה ה-יום למצוא בין ראשיו מי שיודה ה-יום שבזמנו התנגד להקמתו.

לפני מספר שבועות יצא מר שרון בדרישה שלדברים מאוד נראתה כמוס-רת שחר: לבטל לאלתר את המפל-גות המרכיבות את הליכוד, להקים מיד מפלגה אחת, לפתוח אותה להר-שמה המונית של חברים (שתחייב גם באותה מידה את חברי המפלגות המרכיבות את הליכוד — באופן אינ-דיבידואלי ולא כקבוצות), לערוך בחירות אישיות-פנימיות, ולהרכיב למפלגת הליכוד החדשה הנהגה חד-שה.

השוב נראה אריק שרון כדון קי-שוט, היוצא למלחמות נגד טחנות-רוח. לכל המתמצא בנעשה במפל-גות בכלל — ובמפלגות הליכוד בפר-רס — ברור היה כי דרישתו של שרון פוגעת באינטרסים החיוניים ביותר של רוב מנהיגיהן. במפלגה אותה הוא מציע ובשיטה, בה היא תקום, אין הרבה סיכויים לרבים מ-מנהיגים אלה לשמור על כסאותיהם. וזה — במציאות הפוליטית המסור-תית של הארץ — סיבה מספקת כדי שדרישה כזאת לא תתקבל.

אלא שבאור ההתפתחויות האחרו-נות במפלגת העבודה והליכוד שוב, שלמרות הדון-קישוטיות לכאורה, יש לאריק שרון כושר-ראיה פוליטי שהוא מפותח הרבה יותר מזה של עסקני מפלגות רבים, המתבשלים כל חייהם במיץ המפלגתי. אגב — עוד לפני שהוכרעו הדברים במרכז הע-בודה, דנה הנהלת הליכוד בפעם ה-ראשונה (באותו שבוע) בתביעתו של שרון — לאחר שדיון זה נדחה פעם אחרי פעם. חוץ משמואל תמיר, איש מראשי הליכוד לא העז להתייצב ב-אורח גלוי לצד התביעה. אפילו [illegible] מנחם בגין [illegible] יום [illegible] שרון — אולי בגלל שהוא רואה את עצמו מספיק חזק כדי להתחרות אתו על ההנהגה במפלגה כזו. אך יתכן גם שקובעת גם העובדה, כי הוא עולה בכמה ראשים, כמנהיג פוליטי, על חבריו בליכוד.

מערכה שניה

אריק שרון לא מסתיר היום כי כבר אז, כאשר דרש את הקמת הלי-כוד, הוא ראה בו רק שלב ראשון בדרך להקמת מפלגה אחת גדולה. אלא שאז היתה זאת תוכנית לטווח ארוך, לארבע השנים המבדילות בין בחירות לבחירות. המלחמה ואחרי-גה, קצב החיים הפוליטיים אחריה, תנועות המחאה שזיעזעו את המערכת הפוליטית בארץ — לא מאפשרים עוד התפתחויות שקטות ואיטיות — כפי שתיכנן שרון תחילה.

היתה זאת אולי השפעתה של ה-מלחמה עצמה, או השפעתן של פגי-שות שקיים עם חיילים כשותררים בחודשים אחרונים, שכתוצאה מהנה הגיע שרון למסקנה שכך אי-אפשר להמשיך. המנגנון המסורבל של ה-ליכוד משותק כמעט לחלוטין את פ-עילותו. היחס השלילי של הדור הצעיר לכל המיסגרות הפוליטיות הקיימות, דורש שינוי מהותי במיס-גרות אלה. המנהיגות הישנה, זו של השלטון וזו של האופוזיציה, אינה אמינה יותר על הציבור.

וכך החליט המצביא והפוליטיקאי המנוסה לצאת למערכה שנייה במל-חמתו — מיד. הוא זרק את הפצצה שלו בצורה אופיינית לו — ברעש ובבריוטליות. כצעד ראשון ניתק ש-רון כמעט לחלוטין את קשריו עם מפלגת האם שלו, המפלגה הליבר-לית. לדבריו — הוא אינו רואה את עצמו יותר כאיש מפלגה זו או אח-רת, אלא כאיש ליכוד בלבד. הוא לא משתתף אף בישיבות מוסדות המפלגה שלו, אלא במוסדות הליכוד בלבד.

הנשק האישי

עם זאת הפעיל אריק שרון גם את נשקו האישי, כמו שהשתמש בו גם במערכה הראשונה להקמת הליכוד. הוא הודיע למנהיגי הליכוד הודעה כי אם לא תתקבל תוכניתו לא ישתתף בבחירות הקרובות (או המתקרבות) ברשימת הליכוד לכנסת.

הנשק רב עוצמה מכמה סיבות. ראשית — חזר שרון מהמלחמה ה-אחרונה כאשר הילה חדשה מעל ל-ראשו. אין ספק כי האחוז הגבוה של המצביעים לליכוד בצבא, היה תו-צאה מהשתתפותו של אריק ברשי-מת הליכוד. מצד שני — אם יפרוש עתה הגנרל התוסס מהרשימה, תה-יה זאת שוב הוכחה להתאכזבות של זרם זה, שותרה רבים מאוד מה-בוחרים.

היעילות של נשקו קשורה גם ב-כוונתו. אריק שרון לא רואה באמת ובתמים את שיא הקאריירה שלו ב-ישיבה בכנסת. בדיונים משעממים במליאה ובאווירת התככים של מנגנון [illegible]. הוא לא צריך לעשות כל מאמץ כדי להבטיח את מקומו בר-שימת המועמדים של הליכוד. הלי-כוד הוא שצריך לעשות מאמץ די-גדול כדי שהוא ישאר ברשימה זו.

כל זה — בתוספת ההכרח לשינו-יים במסגרות פוליטיות, שוורו בתו-צאות האחרונות במפלגת העבו-דה, עושים את הצלחתו של אריק שרון במערכה ב' של מלחמותיו ה-פוליטיות, לריאלית מאוד. אולי אף עוד יותר ריאלית מזו שבמערכה א'.

כמה עלתה לעולם סגירת התעלה

אניות תקועות בתעלת סואץ

מאת אריק פייס

The New York Times

מיוחד ל,,הארץ"

מרכז האו"ם

סגירת תעלת סואץ עלתה לעולם ביותר מ-10 מיליארד דולר, בהוצ-אות ספנות גבוהות יותר, בצימצומים בסחר ובהפסדים אחרים, וגרמה מצו-קה לכמה נמלים מטרייסטה דרומה עד עדן. פרטים אלה נמסרו כאן ב-19 במאי, בדו"ח של 45 עמודים ש-חיברה ועדת האו"ם למסחר ולפי-תוח. הדו"ח הודפס בז'נבה, והופץ כאן אחרי עיכוב של חודשים אחדים.

בינתיים התחילה העבודה לפתי-חה מחדש של התעלה, הסגורה מאז מלחמת ששת הימים, וקהיר מתנבאת שתוך שנה תוכל התעלה לחזור לשי-מושה. מצפים שמחיר שיקומו של אזור התעלה ושל עריו ההרוסות על ידי המלחמה, יעלה על שישה מילי-ארד דולר.

הדו"ח הנזכר אומר כי סך-הכל ה-תוספת בהוצאות הספנות, הפסדי ה-מסחר או העברתו למסלול אחר ושאר התוצאות הכלכליות של סגירת ה-תעלה שהוגדרו במונחים כמותיים מאכר לגבי התקופה אמצע 1967 עד 1971 בשבעה מיליארד דולר; וכי ,,אותם שיבושים כלכליים" נמשכים בשיעור שנתי של 1.7 מיליארד דולר.

המפסידים והמרוויחים

הדו"ח העלה, שנסיעות ארוכות יו-תר על ידי אניות נוספים שאינן יכו-לות לעבור את התעלה, עולות ב-250 מיליון דולר לשנה, ונסיעות מו-ארכות דומות מצד אניות משא ל-מיטען בתפזורת — ב-125 מיליון דולר. מלבד זה מסתכם ב-175 מילי-און דולר לשנה ההפסד או העברתו למסלול אחר של היצוא מדרום-מזרח אסיה שהיה עובר דרך התעלה לוא היתה פתוחה; ולגבי שיבושים דומים ביצוא מארצות מזרח אפריקה מסת-כם ההפסד ב-124 מיליון דולר.

לא חושב הפסד ההכנסה של נמ-לים שבהם ירדה תנועת האניות אח-רי סגירת התעלה; אך הדו"ח קבע שבדרך כלל היו המפסידים העיקריים ארצות מתפתחות באזור ים סוף, ו-מצרים, בעוד שאת התועלת העיק-רית מסגירת התעלה הפיקו דרום אפריקה והמיזרח שהתחרה מזה קניה ו-האיים הקנריים השייכים לספרד.

בין המפסידים העיקריים היה ל-דברי הדו"ח נמל עדן בדרום תימן, שבו ירדו בשנתיים הראשונות אחרי סגירת התעלה מספר האניות העוג-נות ב-80%. העסק של תידלוק אניות שבדרך ומתן שרותים להן ירד שם ב-90% — מ-60 מיליון דולר ב-1966 ל-6 מיליונים דולר ב-1968. כן פחת אחרי סגירת התעלה ביותר מ-50% מספר האניות שעגנו בג'י-בוטי שבמובלעת הצרפתית על שפת מפרץ עדן. בנמל סודאן ירד מספר האוניות העוגנות בין 1966 ל-1968 ב-38%.

גם מספנות ונמלים ביוון הפסידו עסקים. בנמל האיטלקי טרייסטה חל צמצום של 32.5% בתנועה למזרח ה-תיכון, ים סוף המפרץ הפרסי, ועדי-דה הלולה אף יותר הייתה במסחר עם אסיה.

סוכנות ,,יונייטד פרס" מוסרת מפי ,,סוכנות הידיעות של המזרח התיכון" כי ב-22 באפריל הגיעו לאיסמאעיליה 50 מומחים אמריקאים מנושאת-ה-מטוסים האמריקאית ,,איבו ג'ימה" כדי להתחיל בעבודה בסילוק המוק-שים מתעלת סואץ והמפגיזיה. נושאת המטוסים עגנה, לדברי הסוכנות, מ-חוץ לפורט-סעיד.

סיכוי להפרדה בצפון

מאת א. שווייצר

עם שובו הקרוב של ד"ר קיסינג'ר למזרח התיכון, הולכים ומתרבים ה-סימנים האופייניים לפעילותו: מתח, הרבה אש היה ולא פחות תמרות עשן. למיניסטר החוץ האמריקאי יש שיטת פעולה המיוחדת אותו בין שאר מדינאי העולם. כדי שתצליח, זקוקה היא, לדעת בעליה, לאווירה דחוסה ורוויית משבר. המצב בצפון בוזר לפי מידה זו.

הדעת נותנת שבריית המועצות אי-נה מרוצה מפעילותה הענפה של ה-דיפלומטיה האמריקאית באזור ומ-ההישגים שרשמה לזכותה. מאז מל-חמת יום הכיפורים שבה ארה"ב ל-עמדת השפעה באזור — והיא שבה בעיקר הודות למאמצים שהשקיעה דווקא מוסקבה בהגברת כושרן ה-צבאי של מדינות ערב ובחיזוקן ה-מדיני. אך בכל שלא יהיו הסובייטים שבעי רצון מן ההתפתחות ה-זאת, אין זה בטוח שיכולים הם ב-טווח הקצר לשבש את מהלכיה של ארה"ב. המסקנה מכאן היא, שסיכויי הסכם הפרדה בין ישראל לסוריה הם יותר משקולים.

*

יתרונה הראשוני של ארה"ב הוא, כי לא רק היא, אלא גם מצרים רו-צה בהסכם ישראלי-סורי. קהיר זקו-קה להסכם זה כדי שתוכל לעבור לשלב השני במגעיה עם ישראל. בלי-בת להיות ערבית, חשים המצרים את עצמם מנועים מהסדרים נוספים, ה-גם שהם רוצים בהם. סוריה עצמה שרויה בין רצונה להחזיר לעצמה את כל הגולן בהקדם האפשרי, ל-בין המחיר שהמשך הלחימה בצפון תובע ממנה. הודעתו של שר הכל-כלה הסורי בימים אלה על עלות ה-מלחמה ועל מיעוט התמיכה הכספית לארצו ממדינות ערב, מעידה על עייפות כלשהי מאלישות הסורית הכי-לית. הנתונים להסדר קיימים איפוא — ואין אלה נתונים המחייבים את ישראל לעשיית ויתורים חד-צדדיים.

יש הסבורים כי הסובייטים יעשו הכל כדי להכשיל את השיחות. יתכן שהסובייטים אמנם נוטים להפריע, אך השאלה היא עד איזה גבול. ספק אם בריית המועצות מוכנה לשגר חיל משלוח לחזית הסורית — ואילו מל-חמה כוללת בין ישראל לשכנותיה, עלולה, מבחינתה של מוסקבה, להש-פיע את יחסי הכוחות הבין-מעצמ-תיים במצבם הנוכחי. ולא זו בלבד, אלא שמץ בחידוש המלחמה הכללית סיכון ניכר של עימות בין המעצ-מות, דבר שכפי הנראה אינו מקו-בל על ברז'נייב וחבריו. מכאן כי בסופו של דבר, תשלים מוסקבה עם הסדר, גם אם הוא מתוצרת אמרי-קאית, אם סוריה ומצרים יסכימו לו.

סוריה עומדת בפני ברירה קשה: הסכם עם ישראל לא יוכל לתת לה את כל מה שהיא רוצה — ומן ה-סתם יתן הרבה פחות. ואילו המשך המלחמה כשהיא לבדה יעלה לה יותר משתוכל לשאת לאורך ימים. הסיכוי לגרור את מצרים לחידוש מלחמת יום הכיפורים, אינו טוב: מצרים אינה מעוניינת בזה, ובסופו של דבר גם הסובייטים אינם רוצים בכך. ו-אם כי — בהיות ראשי סוריה אנ-שים ששיקוליהם אינם מהירים כל צרכם למשקיף ישראלי — יש קשיים בהערכת צעדיה של דמשק. נדמה כי יבחרו ברע במיעוטו ויסכימו ל-הפרדה.

*

אפשר לשאול מדוע היממו הסו-רים את החזית, אם הם נוטים להש-לים עם הפרדה שלא תיתן להם את מבוקשם? הנימוק המסתבר הוא, כי ביקשו לבחון את נכונותה של ישראל, הנראית להם — לא בלי הצדקה — ארץ נבוכה ונתונה ב-משבר פנימי קשה, לשלם את מחיר החזקתה של הגולן. התגובה היש-ראלית הנמרצת, בין אם הפתיעה את דמשק ובין אם רק אישרה את ההנחה כי לאריה הציוני עוד נותרו שיניים, הבהירה כי הפרדה בלבד לא תספיק כדי להשיג הסדר בתנאי דמ-שק. והדעת נותנת שלדמשק לא נותר לפי שעה אלא להמר על ד"ר קיסינ-ג'ר ולקוות כי מה שישיג מן היש-ראלים לא יהיה פחות מדי.

נדמה כי מתוך ציפיה שמיניסטר החוץ האמריקאי ילחץ חזק על יש-ראל, מבקשת הדיפלומטיה הסורית לצייר תמונה מפתה של היתרונות הצפויים לארה"ב אם תעשה את רצונה של דמשק. יש בכך משום תלישת דף מהספר המצרי: גם קהיר ניפנפה לנגד עיני האמריקאים בערך הרב שבמדיניות הנוחה לספ-נסול ערך, יש הבדל ניכר בעיני ארה"ב בין סוריה לבין מצרים. מצ-רים היא מרכז העולם הערבי — מה שאין כן סוריה, יתר על כן, ספק אם תהיה ארה"ב מוכנה לדחוק את רגלי בריית המועצות מסוריה, כפי שהיתה מוכנה במצרים: הסיכוי אי-נו שווה את הסיכון. כללי ההפשרה הבין-מעצמתית פועלים כאן לרעת סוריה, ויוסיפו כך לפעול בעתיד הנראה לעין.

הדברים אמורים בתנאי שישראל תנהג בתקיפות להגנת צורכי בטחונה החיוניים, אך ללא נוקשות בלתי מתפשרת. רוצה לומר, עמידה על תנאי יוקרה, עלולה לגרום לחיזוק התמיכה הערבית בסוריה, ולהגביר את יכולתה להמשיך במלחמת התשה. היא גם עלולה לחזק את ידי הניצים בקהיר וביתר חלקי העולם הערבי. האם כי בטווח הקצר לא צריך הדבר לגרום לחידוש המלחמה ה-כללית, לאורך ימים היא תחזק את הנטייה במדינות ערב לבקש פתרון באמצעים אלימים. זה איננו רצוי — ועד כמה שהדבר תלוי בישראל, רק אינטרסים חיוניים באמת ראויים לשמירה עיקשת, גם במחיר מלחמה מחודשת.

*

לפי הידוע, קיימת הסכמה עקרו-נית בישראל לגבי אופי ההסדר עם סוריה — אם כי ודאי יש הבדלי דעות לגבי פרטיה. עובדה זו צריכה להקל על מי שינהלו את המשא ומתן עם ד"ר קיסינג'ר ובאמצעותו עם דמשק — ובמובן זה המשבר הפני-מי הפוקד אותנו לא בהכרח יפריע למהלך השיחות. העובדות הבסיסיות נוחות להסכם כלשהו — ואם ינהג תקיפות בעיקר עם סבלנות נסויה לפשרה לגבי נושאים משניים ושו-לים, אפשר לקוות להצלחה.

אך מן הראוי לזכור, שהסכם הפ-רדה עם סוריה איננו סוף פסוק. אדרבא, השגתו תשמש אות ומנאי לשיחות על שלב ב' עם מצרים. ו-לפתיחת משא ומתן עם ירדן [illegible] על הסדר ביניהם. עמם. מהלכים אלה יחולו בד בבד עם מע-רכת בחירות בישראל — ותהיה זו הזדמנות נאותה למפלגות המשתת-פות בה להבהיר לעצמן, ולציבור הבוחרים, את מחשבותיהן לגבי עתיד היחסים עם כל שכנותינו. האם תקופה זו בין אירועים מצוימים חוזיים יקנו לבחירות הקרבות אופי של משאל עם, הרי אין להצטער על כך: יחסינו עם הארצות השכנות ראויים שישמשו נושא מרכזי בהכרעה אלק-טוראלית.

חיילי צה"ל דרוכים בחזית הצפון

כשתגמרי לסדר את דירת פאן-לון החדשה שלך

תוכלי לצאת לחופשה נהדרת על חשבוננו במלון פאן-אמריקן
ים המלח

בדירת ,,פאן-לון" החדשה שי-תרכשי, מושקעים, נוסף לחומרי בניין מעולים — ידע, מאמץ ומחשבה איך לאפשר לך לחיות טוב יותר בדירתך ולהנות מ-איכות בנייה גבוהה, מרמת תכנון מושלמת, מגימור מעולה ומאיכות הסביבה.

אם את מאמינה שמקום המגורים שלך הינו חלק מאורח חייך ומההווי המשפחתי שלך, הכנסי לאחד ממשרדי המכירות של ,,פאן-לון" ותדעי מה מייחד כל-כך את אתרי הבנייה שלנו ואת דירותינו — שזכו זו השנה השניה ברציפות, בתואר ,,הקניה הטובה".

ל,,פאן-לון" דירות איכות בשלבי בניה בבת-ים, ראשון-לציון, חולון, בני-ברק, לוד, הרצליה ופתח-תקווה.

בחודשים אפריל-מאי יקבל כל רוכש דירת ,,פאן-לון" אירוח של שלושה ימי חול במלון הפאר פאן-אמריקן ים המלח.

רשת משרדי המכירות
ראשל"צ — רוטשילד 50, טל. 947043; הרצליה — סוקולוב 58, טל. 937578;
חולון — שנקר 47, טל. 845264; אשדוד — רוגוזין 4, טל. 055-25861;
פתח-תקוה — ראה בני-ברק, טל. 786191/2; בני-ברק — רח' ז'בוטינסקי 20 (פינת רבי עקיבא), טל. 786191/2; בת-ים — רוטשילד 22, טל. 883395
לוד — שדי דוד המלך; יועצי השקעות חוץ — פרישמן 10, טל. 240224/5, ת"א;

פאן-לון

עידן-יועצים לפרסום

פיאודליזם במימשל הישראלי (ב')

כשלון התקציב כמכשיר תכנוני

מאת עוזי בנזימן

ראש הממשלה לא ידעה שלתקציב יש שתי אלטרנטיבות

יום לפני ישיבת הממשלה שדנה בהצעת תקציב המדינה סר מר פנ־חס ספיר לגולדה מאיר והציג בפניה את התקציב. ראש הממשלה לומדת לדעת, כי התקציב מסתכם בכ־36 מיליארד ל"י. ראש הממשלה אינה יודעת, כי לתקציב זה יש שתי אלטרנטיבות. גם שאר חברי הממ־שלה — בפניהם מוצג התקציב ל־מותרת — אינם יודעים, כי אגף התקציבים במשרד האוצר הכין שתי הצעות־תקציב נוספות.

ימים מספר לפני ישיבת הממשלה התכנסו בביתו של ספיר בכפר־סבא קומץ פקידים בכירים ממשרד האו־צר (ביניהם: הממונה על התקצי־בים, יועצו הכלכלי של השר, ה־ממונה על הכנסות המדינה) ודנו ב־שלוש הצעות התקציב. שר האוצר הכריע בעד אחת מבין השלוש והב־רירה היתה סופית־מסוכמת. וכך הוצג תקציב המדינה בפני הממשלה כ־ברירה אחת. כך הוא גם הוצג בפני הכנסת והציבור.

מסגרת לפעילות המימשל

תקציב המדינה הוא המסגרת ל־פעילות המימשל. זה הציר עליו סו־בבות המדיניות. בהיעדר כלי תכנון לאומיים אחרים מודגש ביותר־שאת במציאות הישראלית חשיבותו של תקציב המדינה כמכשיר המעצב את מדיניות הממשלה, משפיע על הח־לטותיה וקובע את סדרי עדיפויו־תיה. למעשה, התקציב אינו משמש פונקציה זו והממשלה אינה רואה בו כלי תכנוני לאומי. הממשלה אינה מקיימת דיון רציני על מטרותיה ה־לאומיות ועל ניצול תקציב המדינה לשם כך. הדיון בממשלה על תקציב המדינה מתמקד בעיקר בוויכוחים בין שרים המבקשים לנגוס זה מזה כמה פרורים מעוגת התקציב (פנחס ספיר אמר לאחרונה בשיחה עם מס־פר בקאי־צמרת כי הוא מזועזע כל פעם מחדש להיווכח כיצד השרים אינם מבינים את מצב המשק וכל מעייניהם נתונים להגדלת תקציבי משרדיהם). חשוב לבחון אם גורם אחר מקיים דיון כולל בזיקה לתק־ציב. לשם כך יש לשרטט את תהליך הכנתו של התקציב.

עד לשנה שעברה היה כל אחד ממשרדי הממשלה מגיש בחודש אוקטובר תכנית ובה הצעת התק־ציב לפרטיה. תכנית זו הוכנה ב־תאום עם הרפרנט הנוגע בדבר ב־אגף התקציבים ותמציתה היתה בי־פה של סעיפים מתקציב השנה ה־קודמת. מאשתקד הונהג חידוש: ה־משרדים נדרשו להקדים להצעת ה־תקציב המפורט הצעה לתקציב־מס־גרת. במיסמך זה היה עליהם לשר־טט תמונה כללית על הרמה והה־רכב של תקציב המשרד. ההנחה היתה שדרישה להציג תקציב־מסגרת תא־לץ את המשרדים להקדיש מאמץ מחשבתי לשם תכנון עבודת המש־רד לשנה הבאה. כתוצאה מכך יכול היה להיווצר באגף התקציבים מעין דיון כולל על צרכי הלאום תוך הת־בוננות על מגמות הפעולה של ה־משרדים. המשרדים נדרשו להגיש את תקציבי המסגרת בחודש יולי. בדיעבד הסתבר, כי המשרדים אינם מסוגלים לעמוד למעשה בדרישות אגף התקציבים. תקציבי המסגרת שהגישו היו דלים. מרבית המשר־דים התקשו להצביע על תכניות פעולה, לנמק את נחיצותן, להגדיר את תפוקתן החזויה, לתאר את שי־טת מימושן, להעריך את ההוצאות הכרוכות בכך וכדומה.

להגדיל יכולת המיקוח

בעקבות תקציבי־המסגרת היה על המשרדים להגיש תקציבים מפורטים במתכונת המקובלת מזה שנים. ה־תקציבים המפורטים מכילים אלפי סעיפים עם רמת פירוט מירבית (מס־פר העובדים בכל יחידה במשרד ו־משכורותיהם). המשרדים רגילים ל־הגיש תקציבים אלה ברגע האחרון ובכך להגדיל את יכולת המיקוח ש־להם. בצורה זו מונעים את האפש־רות להפעיל את התקציבים המש־רדיים כמכשירים תכנוניים.

כדי להמחיש את רמתם הקלושה של הצעות התקציב שמגישים ה־משרדים הרי אוסף של סיפורים ש־ליקטתי באגף התקציבים:

✱ משרד השיכון מתקשה לעצב בכוחותיו את תקציבו. למעשה כו־תב את תקציב המשרד הרפרנט ש־לו באגף התקציבים.

✱ משרד התחבורה אינו מסוגל לדווח על המצב הכספי של מרבית הפרוייקטים שבביצועו.

✱ החשב הכללי מתקשה לנקוב במספרים אמינים על ההיקף הכולל של חובות המדינה (כולל הצמדה וריבית).

✱ התקציב שמגיש משרד המש־טרה לקוי ביותר. אגף התקציבים נכשל בנסיונותיו לשכנע את מש־רד המשטרה לשנות את הצעת ה־תקציב כך שניתן יהיה ללקט ממנו מידע בסיסי על פעולות המשטרה.

ממצאים מבהילים

מחקר שנערך על דרך הכנת תק־ציב משרד השיכון — בהנחה כי יש בו גם כדי לייצג דגם של משר־דים אחרים — מנה בין השאר את הליקויים הבאים:

✱ התקציב אינו מגדיר יעדים, או תפוקות כוללות.

✱ בתקציב אין סדר עדיפויות ברור.

✱ אין מידע על מידת השגת יעדים שלשמם, לכאורה, הועמד ה־תקציב.

✱ אין התייחסות להשלכות לטווח ארוך של הפעולות המופיעות ב־תקציב.

✱ תיאום לקוי בין הפעילויות התורמות לאותה פעולה.

✱ ריבוי סעיפים ופריטים המק־שים על הבנת התקציב והמונעים התרכזות בעיקר.

✱ התקציב הוא שנתי בשעה ש־הפעילות המשרדית, מטבעה, רב־שנתית.

בסכמו את תולדות תקציבי המש־רדים קובע המחקר האמור, כי ה־בעייה העיקרית היא שהתקציבים מעוצבים מתוך נטייה ברורה להב־טיח פיננסית בעוד שאינם מספקים את צרכי האינפורמציה של דרגי הניהול ודאי שאינם מאפשרים ל־דרגים העליונים בכל אחד מהמש־רדים לגבש מדיניות.

היו נסיונות להעניק תוכן ומתכו־נת חדשים לתקציבי המשרדים. כך למשל הציעו בעבר שניים מאנשי אגף התקציבים לבנות את תקציבי המשרדים על שני מסמכים: אחד שיענה לצרכי הדרגים הבכירים ב־משרד (תקציב שיתרכז במשימות העיקריות של המשרד, שיציג נתו־נים על תחומים שפעילותו של ה־משרד נוגעת בתוך הממשלה ומחו־צה לה, שיסופק מידע רב שנתי ו־כדומה); מיסמך אחר יענה לצרכי דרגי־הניהול האופרטיבי של המשרד (תקציב שיתרכז במשימות מוגדרות של יחידות המשרד, שיתווה תכנית מפורטת עם לוח זמנים לביצוע, ש־יאפשר מעקב אחר מידת ההשגים ו־כדומה); נסיון אחר היה לערוך מחקר על יכולתם של משרדי הממ־שלה לתכנן את עבודתם. הממצאים היו כה מבהילים שהוחלט לגנוז את הדו"ח.

בחזור לדרך הכנת תקציב המדינה. במקביל להכנת תקציבי המסגרת ב־משרדים — מכינים הרפרנטים הנוג־עים בדבר באגף התקציבים תקצי־בי־מסגרת משלהם. על בסיס שני תקציבי המסגרת מוכנה טיוטת ה־תקציב הראשונה של כל משרד. מיסמך זה משקף למעשה את הבי־קוש למשאבים של המשרדים. ב־מקביל, מתעניין אגף התקציבים ב־מצב מטבע־החוץ לשנה הבאה, ב־היקף חובות המדינה, בשיעור ה־הכנסות הצפוי וכדומה. על בסיס מידע זה מתגבשת טיוטא ראשונה של תקציב המדינה ונערך עליה דיון. במהלך ליבון התקציב נדרש כל רפרנט להכין מספר טיוטות (המש־שש) לתקציבי המשרדים עלי־הם הוא ממונה וזאת כדי להתאים את התקציבים למשאבים ולשיקולים הכלכליים הנוגעים באגף. בסוף ה־תהליך מגבש המשרד שתיים או שלוש אלטרנטיבות לתקציב.

אז מתעוררת בעייה כיצד להציג את החומר בפני שר האוצר. למשל, תקציב השנה נבנה תחילה מתוך הנחה שיהיה צורך ללוות 1.5 מי־ליארד ל"י מבנק ישראל. אך אנשי אגף התקציבים ידעו שמר ספיר לא יסכים לפתרון כזה. לפיכך בוסס התקציב על פתרונות אחרים, גיו־סים לא פשוט (הנחות לא בדוקות על הכנסות ממלווה מרצון, מכירת רכוש ממשלתי ועוד). לאחר „ש־החומר מתורגם ללשונו של ספיר" מתקיים הדיון המצומצם בביתו בו הוא מכריע איזה תקציב מבין שלוש ההצעות יוגש לממשלה.

ובכל זאת מחטיא התקציב לחלו־טין את התפקיד העיקרי — להיות כלי־התכנון המרכזי בידי הממשלה, לאלצה לגבש מדיניות. התקציב לו־קה גם בתפקידו כמכשיר המשקף הוצאות והכנסות ומאפשר לכאורה שליטה ופיקוח, וזאת בין השאר מט־עמים הבאים:

✱ בעת הכנתו ברור שבמרוצת השנה או שיוגש תקציב נוסף או שיקוצץ התקציב.

✱ התקציב אינו כולל את כל האמצעים הכספיים שבשליטת ה־ממשלה (למשל: אמיסיות בקצאות מוכוונות) ובכך אין הוא משקף את מלוא פעולות המימשל.

✱ התחייבויות הממשלה אינן מתוקצבות במלואן.

חולשתו העיקרית של התקציב — שאינו מאפשר ראייה כוללת. אם לחזור לשאלה שבראשית המאמר — האם מתקיים דיון כולל תוך שקילת עדיפויות במהלך הכנת התקציב — הרי שום גורם אינו עוסק בכך. ה־ממשלה אף אינה יודעת על האל־טרנטיבות שנדונו באגף התקציבים ל־גבי דמותו של התקציב.

לכשלונו של תקציב המדינה ל־תפקד ככלי־ניהול ותכנון השלכה ישירה על רמת הפעילות הירודה של רבים ממשרדי הממשלה ועל הפי־צול התיפקודי בין משרדים ושר־יות.

החרמון תמורת קוניטרה

מאת זאב שיף

מהו המעט שישראל יכולה לוותר עליו ברמת־הגולן

על אף מלחמת ההתשה המתנהלת בחזית הסורית, ואולי דווקא בגללה, ברור כי בקרוב ייעשה מאמץ נוסף לחדש את המשא־והמתן להשגת מה שנקרא הפרדת־כוחות, ואשר אינו אלא נסיגה ישראלית מסוימת תמו־רת הסכמה סורית להקמת חיץ של כוחות או"ם והקפדה על הפסקת־אש. שר החוץ האמריקאי דחה אמנם את בואו למזרח־התיכון, אך הדחיה אי־נה אלא זמנית. בקרוב מאד יתחיל לדחוק בישראל לגלות רוחב־לב על מנת להסיר אבני־נגף מהמשך המשא־והמתן עם מצרים.

עד אז, ויתכן מאד שגם בעת שגם המשא־והמתן יהיה בעיצומו, ימשכו ודאי התקריות ברמת־הגולן. שר ה־מלחמה הסורי, מוסטפה טלאס, הב־היר זאת הגיגית באמרו, כי „לא יי־נתן לאויב הציוני מנוח באדמותינו הכבושות". גישה זו מודרבנת על־ידי ברית־המועצות. מזכיר המפלגה הקומוניסטית ברז'נייב, אמר זאת ב־מפורש בעת ביקורו של אסאד ב־מוסקבה. ברז'נייב הזהיר כי הסכ־נה היא שעל רקע הפחתת המתיחות עלולים התוקפן ופטרוניו להקפיא את המצב.

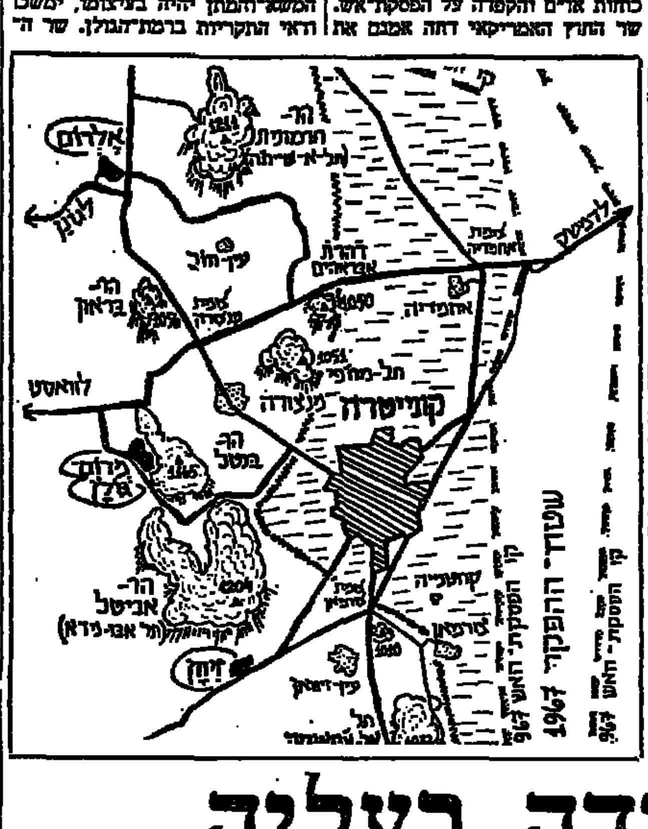

הבעיה היא שגישות שני הצדדים ועמדותיהם לגבי השאלה הטריטו־ריאלית, מנוגדות כל כך עד שקשה לראות כיצד תיתכן פשרה שתבטיח רגיעה לאורך־ימים והמשך המשא־והמתן לקראת שלום. ישראל אומ־רת, באורח כללי, כי אינה רוצה לרדת מרמת־הגולן וכי אינה מוכ־נה להעניק פרס לתוקפן על כך שי־צא למלחמה, שכן דמנו וניגף ב־סוף. הסורים אומרים: „לא יתכן ש־כל הקרבנות של מלחמת אוקטובר היו לשווא. פינוי סימלי מגזרה ש־כבשה ישראל במלחמת אוקטובר פי־רושו חזרה למצב שגרם למלחמה..." ועוד: כל הסדר הוא התחלה ושלב ראשון לקראת פינוי מוחלט של כל רמת־הגולן מישראלים.

מבחינתה של ישראל השאלה היא האם מוכנה היא לשלום, כפי ששיל־מה כבר בחזית המצרית, על מנת שהפשרה בינה לערבים תמשך ו־יתחדשו השיחות בדינמה לקראת שלום או הסדר סופי. הדעה ה־כללית בממשלה היא שעל שני הצדדים לגלות נכונות לתת ת־מורה בעד המשך המשא־ומתן. ב־אורח מעשי השאלה היא מה גובה התשלום שעל ישראל לשלם עתה בחזית הסורית, מבלי להסתכן יתר על המידה. כיצד לספק לסורים את יוקרתם בלא להעניק להם מתנה על תוקפנותם, וכיצד לוותר בלא שוויתור זה יעשה את המשך ישיבתנו ברמת־הגולן לבלתי־אפשרי.

מידת הויתור הישראלי אינה יכו־לה להיות בשום פנים קשורה למל־חמת ההתשה. להיפך. ככל שמל־חמה זו תחריף יגבר קולם של אלה הטוענים, כי אסור לוותר וליטול סיכונים לקראת העתיד. הויתור ת־לוי בשאלה אם אפשר להאמין ל־סורים עד כדי כך שכדאי להעניק להם בשלב זה יתרונות טופוגרפיים שיקנו להם שליטה מוחלטת של ישו־בים ישראליים ועל צמתים חשובים.

יש כאלה המוכנים לספק בצורה זו או אחרת את יוקרתם של הסו־רים, אך איש אינו מוכן להאמין שלא ינצלו לרעה יתרונות שישיגו בשטח בעקבות הפרדת הכוחות. יתי־רה מזאת, אין כמעט, אם אין בכלל, אישים בצמרת המדינית בממשלה של ישראל המאמינים, כי במקרה ש־יושג הסכם להפרדת־כוחות יבוא א־חריו שלב שני בהסדר עם הסורים.

מכאן שבכל מקרה אין לוותר ל־סורים הרבה. אפילו יהיה שלב נו־סף בשיחות, יש לוותר עתה מעט כדי לשמור על קלפים לעתיד.

הבה נבחן את פני השטח על מנת לראות מהו אותו „מעט" שישראל יכולה לוותר עליו בשלב זה של ה־שיחות. את השטח הנתון במחלוקת ניתן לחלק בצורה כוללת לשלושה חלקים: רמת־הגולן, המקורית של פני שטח של כ־1150 קמ"ר, ואשר נכבשה על־ידי צה"ל במלחמת ששת הימים; „המובלעת", שנכבשה על ידינו במלחמת יום הכיפורים, וש־גדלה כ־400 קמ"ר. אזור החרמון על כל מוצביו, שאינו אלה מובלעת הפורצת כלשון ארוכה לגב ההר, כ־אשר מצידה האחד שטח סורי ומה־עבר השני אזור הפתח־לאנד שבלב־נון.

ישראל כבר הודיעה, כי תהיה מו־כנה לבצע את הסכם הפרדת הכו־חות במובלעת. החשיבות הצבאית של שטח טרשי ועני זה מתבטאת בשני דברים.

✱ בלג'ה, שהיא אזור טרשי ה־יכול לעכב תנועת שריון ולהתפלג ל־מעברים צרים.

✱ בתילי־הגעש המקנים שליטה ותצפית טובה.

עתה נהנית ישראל משני יתרונות אלה ומצבם של הסורים גרוע יותר מבחינה גיאוגרפית. באזור המובל־עת מצויים כ־20 עד 25 תילי־געש המסודרים בשלשה טורים. לסורים יהיה רווח־רב אם ישיגו את נסיגת ישראל מהמובלעת וירידת צה"ל מ־תילים אלה. התנאי של ישראל צ־ריך, לכן, להיות שכוחות האו"ם הם שיתפסו את התילים הקרובים יותר לרמת־הגולן וכמה מהתילים, הנמצ־אים עתה בידי הסורים, כמו תילי כודנא. גם כך תוכל דמשק לרשום לעצמה הישג חשוב.

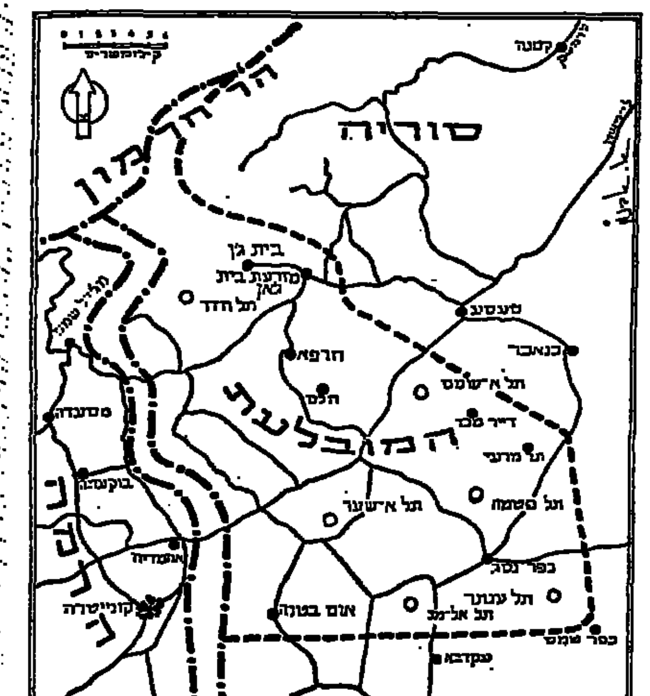

מחווה לסיפוק יוקרה

בחלק השני, רמת־הגולן, יכולה ישראל לעשות מחווה לסיפוק יוק־רתה של סוריה. המקום היחיד הוא השטח העירוני של קוניטרה והמי־שור החקלאי שממזרח ומצפון־מזרח לעיר. הסורים אמרו כבר, כי אינם מסתפקים בכך, וכפי שנמסר הם מקשים גם על התילים שממערב ל־עיר (בדומה לתילים שבמובלעת יש גם שני טורים של תילים כאלה בר־מת־הגולן, משני צידי הכביש הרא־שי). נראה כי כוונתם להר אביטל (תל אבו־נידא, בגובה 1204 מ'), ל־הר בנטל (גובה 1165 מ'), שניהם ממערב לעיר. ואולי גם לתל מחפי (גובה 1051) שמצפון לה ולתל — ע'אסניה (גובה 1072) שמדרום לקו־ניטרה.

נכון כי תילים אלה שולטים על העיר, אך מסירתם לסורים תיצור מצב חדש בכל צפון רמת־הגולן. ל־ישראל לא יהיה יותר כל תוואי קר־קע להיאחז בו בגיזרה זו. יתרה מ־זאת, הישובים מרום־גולן ועין־זיוון נמצאים ממש למרגלות הר אביטל והר בנטל וכן הכביש הראשי קו־ניטרה־נפח. ירידה מתילים אלה פי־רושה פינוי שני הישובים הללו.

יש להניח כי קיסינג'ר ינסה למ־צוא פשרה בכך שהתילים ימסרו לכח האו"ם, אולם אנשי הבטחון ב־ישראל ימליצו ודאי להשיב בשלילה על הצעה זו.

על מנת שהויתור באזור קוניטרה לא ייראה כתשלום לתוקפן שהפסיד על ישראל למצוא את התמורה ל־ויתור זה בהחזקת כל מוצבי החר־מון. בעוד שהכל מכירים את יוק־רתם של הסורים, שוכחים את יוקרתה של ישראל שהותקפה ושילמה מחיר דמים כבד. את יוקרתה תמצא עתה במוצבי החרמון. אין זו יוקרה בלבד. כל עוד תוחזק הסורים לה־שיג בכח־הזרוע מוצבים אלה ומדב־רים על מלחמה גם אחרי שתושג הפרדת הכוחות, אין להעניק להם כיום יתרון גיאוגרפי בראש ההר. אילו היה זה רק מוצב הפיתולים, ממנו אי־אפשר להשקיף לשטח יש־ראל, ניחא. אך הסורים מתכוונים גם למוצבים אחרים.

יש הטוענים כי יש לבחון מחדש את ההצהרה שניתנה על־ידי הגב' גולדה מאיר, כי ישראל מוכנה לוותר על מוצבי החרמון בשביל כח האו"ם. במקרה כזה לא ימנע דבר בעד הסורים להתפרש עמדות ליד עמ־דות האו"ם.

ירידה בעליה

הסיבות להקטנת מספר העולים מבריה"מ

מאת אליהו סלפטר

אחרי המיבצע המדהים עם נוער יהודי מרכז אירופה, היה זה מעין סם־מרפא לעלות בוינה למטוס בו היו גם כמה עשרות עולים בדרכם לישראל.

היה ביניהם המהנדס הצעיר שהת־מחה במקצוע חיוני וכאשר החלי־ט, לפני כחמש שנים, לעלות אר־צה — הוא החליף מקום וסוג עבו־דה מדי שנה כדי להתרחק ככל ה־אפשר ממקצוע שיכול היה לשמש תירוץ לשלטונות להימנע מלהעניק לו אשרת יציאה.

היה גם היהודי כבן החמישים, דו־בר עברית צחה שלמד לראשונה ב־ילדותו ושב לחדשה בכוחות עצמו אחרי מלחמת ששת הימים, אשר לפני שנתיים פרש מעבודתו כמתר־גם בכיר של ספרות מדעית כדי להת־מסר למתן שיעורים פרטיים בעברית לעשרות צעירים שהתכוננו לעלות לישראל.

היה הגברתן הצעיר המוצק, בעל שערות ארוכות ופיאות־לחיים, לבוש חליפת ג'ינס מהאופנה האחרונה; „מהיכן הג'ינס? קניתי במוסקבה, זה ייבוא מהודו, מכנסיים עולים כ־12 רובל". אין ספק שלמרות בואו יתמזג ללא קושי בנוף של „התבורה" ברחוב דיזנגוף.

היתה האשה התמירה, יפת־התואר אשר בתה יצא לישראל לפני חודש ובינתה, סטודנטית של הפוליטכניון במוסקבה, יושבת לידה. במשך 25 שנה היא עבדה כמגיהה באחד ה־עתונים החשובים ביותר של הבירה הסובייטית. פרט לרוסית היא יודעת רק מספר מילים ביידיש ואין לה מושג ממה תתפרנס בישראל. למה בכל זאת החליטה לעלות?

„הגיע רגע בו החלטתי שהילדים שלי אינם יכולים לגדול בחברה בה התנאי להצלחה הוא להסתיר ולשקר לאורך כל החיים!"

לדברי העולים חל בחדשים שלו־שה האחרונים שינוי־מה במצב ה־יחס אל בקשות להיתרי־יציאה. עדיין הרבה יותר קל להשיג היתר ב„שט־חים החדשים", שצורפו לבריה"מ עם תום מלחמת עולם השניה (הרפוב־ליקות הבאלטיות, בוקובינה, בסרא־ביה) וברפובליקות האסייתיות (גרו־זיה וכו') מאשר ברפובליקות ה־ותיקות — הרוסית, הביילורוסית וה־אוקראינית. אבל בשתי הערים ה־גדולות, מוסקבה ולנינגראד, בק־שות חדשות מקבלות עתה טיפול מהיר ובדרך כלל חיובי: אפשר להשיג היתר־יציאה תוך חודשיים.

מאידך, אותן בקשות ישנות שלא נענו בעבר ממשיכות להיות מוק־פאות כמקודם, בלי כל הסבר או סיבה. דבר לא נשתנה לטובה ב־אוקראינה או בערי־השדה של יתר הרפובליקות הותיקות.

מדוע ירד בחדשים האחרונים מס־פר הבאים מבריה"מ? שאלתי אח־דים מהעולים. באי־רצון ברור מציי־נים, כי יש בכך חלק לחששות מפני מצב המלחמה בישראל. אך הסיבה העיקרית — ההדים השליליים על תנאי הקליטה המגיעים חזרה במכ־תבים מישראל. יש תלונות על ה־דיור, על בעיות תעסוקה וכלי ה־תקשורת הסובייטיים מבליטים גם את האספקטים הבטחוניים וגם את ה־אספקטים הכלכליים. אך הטענה ה־עיקרית שמהדהדת בקרב העולים־בכוח הוא רושם של יחס שלילי כל־לי מצד הותיקים אל העולים.

„תגיד לי: הישראלים באמת רו־צים שנבוא?" שאל עולה כשנימת־חרדה בשמעת מקולו.

וצעירה מאחוריו שאלה: „האם באים עולים גם לא מבריה"מ־המועצות בימים אלה?"

על רקע שיחות אלה מצאתי ענין מיוחד בכמה מנתוני דו"ח על עליה וקליטה ממלחמת ששת הימים ועד סוף שנת 1973, שפורסם באחרונה על־ידי משרד הקליטה.

✱ מהנתונים מתאשר, כי הצימ־צום בעליה, ביחוד עליה מן המערב, אינו תוצאה של מלחמת יום הכיפו־רים אלא החל זמן רב לפני המל־חמה. ב־1971 עלו מצפון־אמריקה ו־אוקראינה כ־8,500 יהודים, ב־1972 ירד מספרם ל־6,000 וב־1973 הגיעו רק כ־5,000.

✱ עם גל העליה מבריה"מ חלה עליה בולטת בגיל הממוצע של העו־לים. ב־1971 היה הגיל התציוני 27 שנים, ב־1973 הגיע ל־30 שנה, לעו־מת הגיל התציוני של האוכלוסיה ה־ותיקה שהוא 25 שנים.

✱ בשנה שעברה היו 43% מהעו־לים בעלי מקצועות אקדמאים וחופ־שיים — לעומת 17% באוכלוסיה הו־תיקה. עם כל הקשיים ששיעור גבוה זה מציב בתחום הקליטה, מצביעה החלוקה המקצועית על הנכס הרב שיש בבואם, אם נדע להעסיקם באו־פן יעיל: בין בעלי המקצועות הק־בוצה הגדולה ביותר הם מהנדסים — קרוב ל־2,500 באו בשנה שעברה. במקום שני מורים ומדריכים — כ־1,700, אחריהם רופאים (1,100), טכ־נאים (1,070), אחיות ועובדי רפואה אחרים (1,035) ורוקחים (215). ובאו גם קרוב ל־7,100 עובדי ורושת מק־צועיים.

✱ בבריה"מ יש עדיין כ־100,000 בקשות להיתרי עליה שטרם אושרו על־ידי השלטונות.

אחדים מהעולים שפגשתי במ־טוס טוענים שיש לצפות להג־ברת מספר הבקשות ההולך ל־יציאה, כי בזמן האחרון בתקלים היהודים שוב בקשיים להתקבל למשרות טובות ולעלות בסולם במקומות עבודה המובחרים — וזה דווקא ברפובליקות הותיקות ש־שם אחוז הבקשות עד כה היה יחסית קטן.

✱ אשתקד היוו העולים קרוב ל־מחצית מכלל תוספת כוח־האדם ב־משק. בעוד מכלל המועסקים במשק מהווים העובדים בתעשיה כ־27%, מבין המועסקים מקרב העולים בקלטו בתעשיה כ־40%. דו"ח משרד הקלי־טה מציין כי בואם של רופאים רבים בקרב העולים פתר את בעית חוסר הרופאים באזורי פיתוח וגם את המחסור שהיה צפוי במהנדסים בענפי תעשיה שונים.

✱ מתברר, לפי המשאלים, שלא רק עולי המערב סבורים ברובם (כ־70%) שעם בואם ארצה הם מורידים במידה ניכרת את רמת חייהם. כך חושבים גם כ־30% מעולי בריה"מ (הישראלים לא בנקל משלימים עם המחשבה שיש תחומים — כגון חיי תרבות, שרות רפואי, חינוך כללי וכו' — בהם אכן מוריד העולה מבריה"מ — ביחוד אם הוא בא מה־ערים הגדולות — את רמת חייו).

קליטת העליה הוא דבר יקר ושני מרכיביו העיקריים הם — יצירת מ־קום עבודה ושיכון. הבטחת דירות ל־14,000 המשפחות ו־9,600 הבוד־דים שעלו אשתקד עולה בוודאי בין מיליארד וחצי לשני מיליארד ל"י.

אך חלק לא מבוטל מסכום זה מת־אזן על־ידי ערך ההשכלה שהעולים מביאים אתם. אם מעריכים שחינו־כו של רופא, מהנדס או רוקח עולה, עד לכניסתו לעבודה, כ־125,000 ל"י, הרי 3,700 המהנדסים, רופאים ורוק־חים שעלו אשתקד הביאו, בצורת ידע, נכס של כ־460 מיליון ל"י. ואם נעריך את השכלת יתר בעלי המקצוע הלא־אקדמאים ב־40,000 ל"י לנפש, מייצגי 11,000 העולים בק־בוצה זאת נכס של כ־440 מיליון ל"י.

אם נוסיף לזה את הסך של כ־850 מיליון ל"י אשר, לדברי משרד הק־ליטה, הביאו עמם אשתקד העולים והשקיעו בארץ, אנו מתקרבים ל־סכום כולל שאינו רחוק מההוצאות לבניית השיכונים עבור עולים אלה.

ישראלים אחרי המלחמה (י"ב)

פעמיים חייל

מאת יאיר קוטלר

ביולי 1973 עלה דויד קויפמן ל־ישראל מעיר מולדתו צ'רנוביץ אשר בבוקובינה. כעבור תשעה חודשים בלבד כבר ביקש לרדת. הוא ביקר במשרד הקליטה לטיפול אחרון ב־עניניו. במקרה נודעו לי פרטי ה־סיפור. התקשרתי לצורך כתיבת ה־מאמר עם המוסדות הממשלתיים ה־נוגעים בדבר. התעניינותי בגורלו של דויד קויפמן מנעה את ירידתו. תלאותיו בדרך יסוריו הקצרה ביש־ראל חושפים את אטימותם של פקי־די ממשלה, שנושא קליטת העולים רחוק מליבם.

דויד קויפמן, הנמנה עם שכבה מתעצמת של ישראלים חדשים אחרי המלחמה, נשלח משדה לוד לקיבוץ רמת־דוד בעמק־יזרעאל. חלפו מספר שבועות לשהותו באולפן ופרצה מל־חמת יום הכיפורים. הקיבוץ — גם האולפן — נתרוקן מחבריו. הכל גויסו למאמץ המלחמה. קויפמן, י־ליד 1946, לא מצא לעצמו מנוחה. הוא סיפר לכל מי שהסכים להאזין לו כי בברית־המועצות רכש נסיון קרבי כחייל. הוא יכול להביא תו־עלת לצה"ל, אך לא היה אל מי לפנות בימים הראשונים של „רעידת האדמה" שפקדה את ישראל באוק־טובר החולף.

קויפמן נטל יוזמה, התנדב לש־מירה היקפית במשק, הסמוך לבסיס חיל האוויר. לא היה צורך לאמן אותו בנשק. הוא שירת שלוש שנים בצבא האדום. היה סמל ראשון ב־חיל דוגמת התותח"ש הישראלי. הש־תתף בפלישה לצ'כיה מ־7 במאי 1968 עד 21 באוגוסט אותה שנה. אחר כך חזר לבסיס בבריה"מ. באר־צו הקודמת היה חבר בקומסומול, אך השקפותיו רחוקות מן הקומוניזם.

השמירה בקיבוץ החלה ב־6 בע־רב ונסתיימה ב־6 בבוקר. כך שמר דויד קויפמן לשביעות רצונם של החברים. הוא לא התאונן. ביום עבד בפרדסים, במשק. הוא נמנה עם הג־ברים הצעירים הבודדים שנותרו ב־רמת־דוד. חבריו לאולפן הוותיקים הועברו לרמת־שפירא. אחרים חזרו לחו"ל. רק בנובמבר, יותר משלושה חודשים אחרי בואו לישראל, החלו לימודיו הסדירים באולפן הקיבוצי. בודדים נותרו בו. כך היה עד ינו־אר.

אחרי מאמצים, התרוצצויות וביו־רוקרטיה ישראלית מושרשת, קיבל בינואר ממשרד הקליטה בחיפה חדר לעצמו בדירה בת שלושה חדרים בבתניה, הנחלקת לעוד שני עולים צעירים בודדים מבריה"מ. הוא חי־יב בשכר דירה (130 ל"י בחודש) עד לפני שהשיג עבודה. לישראל עלה בגפו ללא חפצים ונעדר מזו־מנים. רק בסוף פברואר השיג ע־בודה מתאימה באורדן, מפעלי מת־כת בע"מ בנתניה, בתפקיד של מ־בקר איכות. בבריה"מ השלים השכ־לה של הנדסאי. בצ'רנוביץ עבד כ־הנדסאי־כבאי במפעל למכונות. גר בדירת אביו הקשיש, המבקש לעלות לישראל. חסרה לקויפמן שנת לימו־דים אקדמאית אחת כדי לקבל תואר מהנדס. בספטמבר הוא מתעתד לב־קר באוניברסיטה בתל־אביב.

הצרות מתחילות

ב־20 במארס החלו צרותיו בישר־אל של העולה החדש דויד קויפמן. לשכת הגיוס בחיפה הוציאה על שמו צו התייצבות לשירות סדיר החל מארבעה עשר באפריל. בקבלו את הצו הופיע בלשכה, ביקש לשוחח עם האחראי כדי לקבל דחיה — אך הוא לא מצא את דרכו במבוך מש־רד הגיוס הנועש. איש לא טרח ל־סייע בידיו. ההיפך נכון. פקידת המודיעין, שלא הבינה את לשונו, אף הזעיקה את השוטר גרינברג ש־יסלקו מן הלשכה. הוא מפטפט קמ־עה בעברית, אך שפתו רוסית. כל מבוקשו הסתכם בכמה משפטים: אם יקבל דחיה לכמה חודשים יצליח לק־לוט את אביו, העומד להגיע מצ'ר־נוביץ, אך חשוב יותר: יזכה בק־ביעות במקום עבודתו המוצלח. קוי־פמן סיפר את סיפורו לאחד מפקי־די הלשכה הדובר רוסית. זה התר־גם, היפנה אותו מהדרך (מספר 14) לאינפורמציה, אך הפקידה פלטה כל־פי העולה הנבוך: כתוב מכתב ב־איזה שפה שאתה יודע.

כאורח חדש מבטשט עשה כמצוות הגברת הצעירה. כתב הכל ברוסית. הפקיד בידיה את המסמך. השעה היתה 8.30 בבוקר. ב־12 בצהרים חז־רה אליו הפקידה הזועפת, הטילה את מכתבו בפניו ואמרה: אף אחד לא יודע פה רוסית... אתה עושה לנו בעיות... אתה יכול לכתוב עברית...

הבשורה החדשה

השיב לה קויפמן כי אינו שולט בעברית עד כדי כתיבת מכתב. איש שעמד לידו ושמע את המתרחש הת־נדב למשימה. כתב את סיפורו של דויד קויפמן בעברית. חלפו כמה דקות. הפקידה מן המודיעין חזרה וזרקה פעם שניה בפניו את מכתבו השני. פקדה כאילו היתה קצינה בכירה שהכל סרים למרותה: אתה הולך לצבא ב־14 באפריל. אחר כך פנתה לשוטר גרינברג וציוותה עליו לסלק את „המיטרד" קויפמן ממשר־די הלשכה.

בפתח הלשכה אמר השוטר גרינ־ברג לעולה קויפמן: אתה לא תוכל לנסוע עכשיו לחו"ל. השיב העולה לשוטר: אני לא רוצה לנסוע... אני רוצה לדבר עם המפקד כדי לדחות את גיוסי. התבגל השוטר באדיבות: סליחה, כתוב עוד מכתב ברוסית. עשה קויפמן כמצוות השוטר. נטל גרינברג את המסמך השלישי של קויפמן וחזר לאותה גברת מן המו־דיעין. עייף ומתוסכל חזר קויפמן ל־ביתו.

חלפו כמה ימים. הדואר הביא עמו בשורה חדשה לדויד קויפמן: צו ההתייצבות הראשון הוחלף. המועד לא נשתנה: 14 באפריל 1974. הת־רוצץ דויד קויפמן ממשרד למשרד, מפקיד לפקיד. הוא אף הגיע לקצין הגיוס בתל־אביב, אך איש לא הו־שיעו. חזר ללשכת הגיוס בחיפה. ביקש ראיון עם מפקד הלשכה. הפ־קידה ביקשה ממנו להמתין. חלפו שלוש שעות. אמרה המזכירה: ל־מפקד אין זמן.

חבריו החדשים של דויד קויפמן במקום עבודתו באורדן, צברים גמ־רים מסיימי שירות צבאי ועתירי נסיון בסבך הביורוקרטיה הישרא־לית, החלו לגלות ענין בגורל חברם הזקוק לעזרה. אחד מהם גילה יוז־מה, שלח מכתב לקצין הקבילות של צה"ל עם העתק ללשכת הגיוס בחי־פה. בחזות הגיע מברק למענו של קויפמן. הזמנה מלשכת הגיוס. יצא לחיפה לראיון עם מפקד הלשכה משה רוזן. סיפר את סיפורו בקצרה, אך המפקד (לדברי קויפמן) התעניין למה התאונן העולה החדש על הנ־הגות פקידות הלשכה. גם השיחה עם מפקד הלשכה לא הניבה פרי. בקשתו לדחות את גיוסו לחצי שנה נדחתה. בשלב זה התייצב במשרד הקליטה, ביקש למלא טופסים כהכ־נה לירידה.

מפקד לשכת הגיוס בחיפה משה רוזן והפקיד א. פוקס, ראש מדור התנהגות, שטיפלו בתיקו של דויד קויפמן, השיבו כי הם פעלו בנדון על פי צרכי המצב והוראות מטכ"ל. מר פוקס אף הדגיש בשעה נמרצת, כי לשכת הגיוס בחיפה ממליצה על דחיית גיוס של עולה חדש רק אם מוצאים הצדקה לכך, אך על הדחייה עצמה מחליט מפקד הלשכה. מפקד הלשכה, על אף העובדה כי שוחח עם דויד קויפמן, אמר כי אינו מכיר את המקרה, אך מתשובותיו המקו־טעות בטלפון התרשמתי על בקי־אותו בסיפור המעשה. הוא ביקשני שאפנה לענף הגיוס בתל־אביב „ה־מכירים את המקרה."

קצין בכיר בלשכת הגיוס כבר שלט יפה בתיקו של דויד קויפמן כאשר פניתי אליו בשאלתי. על פי חוק שירות הבטחון מותר לקרוא עולה חדש לשירות צבאי אחרי חצי שנה להיותו בישראל, אך כמובן שאפשר לדחות את הגיוס לעוד חצי שנה. ב־ימים אלה כך אמנם נוהגים כדי ל־אפשר לעולים להיקלט בארצם החד־שה, אך לשכת הגיוס בחיפה גילתה נוקשות. דויד קויפמן חייב שירות סדיר, אך אחרי שהוכיח כי כבר שירת פעם בצבא, אמנם זה של בריה"מ, קוצר שירותו בינתיים — לרוע מזלו של העולה קויפמן — הוארכה החל מ־1 באפריל התקופה. צרכי צה"ל מחייבים בעקבות המל־חמה האחרונה.

הסברי הקצין הבכיר

ב־14 בחודש לא התייצב דויד קויפמן, לא כיבד את צו הגיוס. הוא היה מבולבל ומדוכא, ותיכנן ירידה, אפילו עד כדי חזרה לבית אביו ב־צ'רנוביץ. הוצאה פקודת מעצר נג־דו אך למזלו לא בוצעה עד לפנייתי לקצין הבכיר בענף הגיוס. לוא היה דויד קויפמן מצרער — הסביר הקצין הבכיר — היו ודאי מתחשבים בבק־שתו, אך הלשכה בחיפה לא הלכה לקראתו, לא יעצה לו איך לנהוג. פעלו על פי הנחיות כתובות, אך יכלו גם לגלות גמישות. רצון־טוב לעולה צעיר שהגיע מבריה"מ אחרי ששירת כבר שלוש שנים בצבא ה־אדום.

לשכת הגיוס, אחרי ששמע את סי־פורו של דויד קויפמן גם מפי, גילה בידי התחשבות במצבו. לשכות ה־גיוס, הכורעות בנטל העבודה, חוש־דות בעולים המבקשים דחיה פן ישתמטו מגיוס בסופו של דבר. מס־תבר כי רבים העולים החדשים ה־מסרבים לשרת בצה"ל, ביחוד יוצאי גרוזיה ורפובליקות סוביטיות אח־רות. לולא שירת כבר בצבא האדום היו מחייבים את דויד קויפמן ב־12 חודשי שירות.

משרד הקליטה יכול היה לסייע בידי דויד קויפמן, אך פקידי המש־רד כנראה לא ידעו שהם יכולים לפנות בקובלנות כשלו לעזרת ה־ממונה על יחסי הציבור במשרד ה־בטחון, או למרכז הגיוס באגף כח האדם במטכ"ל או אפילו ללשכת ה־גיוס — אך יוזמה כזאת לא היתה בידיהם. עתה יקבלו את עירעורו של דויד קויפמן, ידחו את גיוסו כנהוג במקרים רבים לחצי שנה, יבטלו את פקודת המעצר.

דויד קויפמן, שקיבל את משכורתו הראשונה בישראל ממעסיקו הראשון אורדן (1550 ל"י ברוטו, או כ־1450 ל"י נטו), הגיב בשמחה: באתי לישראל כדי לחיות בה... הייתי עצוב עד שהשגתי עבודה... עכשיו נולדתי מחדש... באורדן מצויין... כולם עוזרים לי... לא מצאתי ביש־ראל אנשים נפלאים כאלה... לא אספר לך סיפורים מה היה לי בסוכ־נות בחיפה... די במה שהיה לי בלשכת הגיוס...

דויד קויפמן כבר לא יורד.

מפלגת העבודה: סוף הדרך? (ב')

פרגמטיזם הפונה נגד עצמו

מאת ירמיהו יובל

ניתנה כמפלגת העבודה להב־ זו שאלת־היסוד של הפולי־ ישראל. אין לענות עליה בלי ההילה את המרכיבים הע־ בהדרדרותה של כמפלגת ה־ אל מבנה הנוכחי — בשיון בבחירות הבאות. אין כוו־ וקא לניתוח, בנוסח מדע של צידופי־כוחות ומהלכי־ אלא יותר לבדיקה של מה לכוונות, למשכנות, לרוה־ הדיספוזיציה היסודית. ב־ מרות: כותבי הבימה ה־ (או הרוחני) של תהליך.

הנעיקרי הוא הפיכת השל־ מצעי לתכלית בפני עצמה. יש להוסיף התהליך מקביל: יאליזם של תנועת העבודה, יתו לקניות פארודוכסליות של אים לא־חוקיים: פראגמא־ תמי מזה. ואשליה עצמית הפיכה־הבציאות) מזה.

יום שציין את תנועת העבו־ ק בשורש כבה פנים. במקום הוא עבר על צירוף בין כר־ ולה יזמיזמי וגבים. לבין המשמעות של פעולה הסגרה צמוד רבזים ש־ משהו שמעבר לה. אפילו עצו כלהדבר על מכריות סור־ חזיון להתכוון אליהן בפלוי בפם; והתהליך העשייה היה בהפתעות חריפה להבמצעותו וכך, עם כל ההדגש על ביום ליום, היתה גם ערות כך, כי בה שהולך ובההולך בשמה ההברתי כמו בשטח — הנו יצירה בעלת מובן משלה, שיש טעם לעבוד בענה, כשם שצריך להקדיש הכניסית רבה לשם במוב־ על כן: לא פעם חרגו השנה מגבולות הבוסר ה־ — דבר שנסתייע על־ידי המחתרת והרגשת העילית אידה, שעברה בירושה אל מן הימים שלפניה. גם על כבון אלה כיסתה ההרגשה זה אמורה לצדק אותם — אים לשרות מטרות בעלות; ימי הזורים האידיאליסטיים ידים על קטנות.

ביום דלא משמעות

יותר היום בהנהגת העבודה זה הוא התכסים ללא ה־ ההתבולה המכשירית גרי־ היום אין מקפידים על קט־ לא על גדולות): אך ה־ דיאליסטי המצדק גנוז ברר־ המודעות החיה למשמ־ עולה שוב איננה חלק של עצמה היא נשברה רק ב־ לולי וקפאה לידי מליצה. ירוף פורה של מחשבה רע־

יונית ופראגמאטית, הוטל הדגש ב־אופן חד־צדדי על הגורם הפראגמא־טי בלבד.

בטווח הרוך לכך מצוי בעובדה, שגורם ההתבולה חדר מהדרגה ל־הדך עצם המיבנה של חיינו הצי־בוריים — כפי שנשמעת היום הלד־גה מוצדקת בדעת־הקהל. ואמנם, כאשר הריאליזם בידולל לידי אחד כמרכיביו ומתהפך בפראגמאטיזם גרידא. הרי, לבשל, מי שקצר בעבר ההילה על כושרו להוליך שולל את הבריטים, את הערבים, או את מש־קיפי האו"ם, עשוי להמשיך בכך גם לגבי היהודים, אם הדבר נראה לו רצוי לצרכי מדיניותו או שאי־פותיו האישיות; ומי שהורגל ל־התבולות כספיות וכלכליות יוסיף לכסוף אותן בתוך המערכת ה־משקית של מדינת ישראל.

הופעות אלה הן רק הביטוי הקיצוני של העובדה, כי הפראגמאטיזם תפס את עמדת־הבכורה, האמצעי נעשה חזות־הכל, בעוד שהמטרה החברתית שאליה הוא היה אמור להתכוון נד־חקה לעמדה נחותה, ונעשתה למצוות אנשים מלומדה.

דלדול הד־צדדי זה של הריאליזם מוסבר בחלקו על־ידי המשקל הכר־כי — המוצדק כשלעצמו — שניתן לגורם המדינה מאז היווצרותה. אין ספק כי עיקר המאמצים היה צריך להתכוון לפיתוחה, ולהגנתה ולביסוסה של המדינה. אך בגלל תשומת הלב המרכזית לנושא זה — ובשל הצורך להעניק עמדות בכורה לאלה שעסקו במלאכה היומיומית — קרה כי, לגבי רבים, איבדה גם המדינה את מובנה כאמצעי, ונת־פסה (במובלע או במפורש) כערך בפני עצמו.

הקשר בין התפתחות זו לבין שג־שוג הפראגמאטיזם כבר נדון במספר הזדמנויות, ואין צורך להרחיב עליו את הדיבור. אך מכיוון שמפלגת העבודה — בשל הרקע והגימוק של עברה החלוצי — הוסיפה לומר ל־עצמה, כי מה שטוב לשלטונה טוב גם למדינה, נוצרו ערבוב והשראה הדדית בין שתי התפיסות — זו המעמידה את הכל על המדינה, וזו הרואה את חזות הכל בעצם של־טונה של המפלגה.

על רקע זה, בין השאר, יש להבין את העובדה, כי בעוד שבעבר עמדו בראש תנועת העבודה אנשי־מעשה שהיו בעצמם אינטלקטואלים ובעלי ,,חזון" (אלה שקבעו והפיצו את כמרותיה הערכיות), הרי גלריית ה־מנהיגים של היום מורכבת מאנשי ביצוע לשעבר, קציני־צבא ופקידי־ממשלה בכירים — או מאנשי האר־גון והמנגנון הכוח של המפלגה — אלה שבימי בן־גוריון היו רק נוש־אי־הכלים, המופקדים על גיבושה של עוצמה פוליטית בבחינת מ ש ע ן ו א מ צ ע י להשגת מטרות לאו־מיות, ואילו בשנים האחרונות הם עולים בעצמם לעמדת המנהיגות ה־ראשונה, וזאת בזכות שליטתם במב־גנון־הכוח שהפך למטרה בפני עצ־מה.

אבדן מימד העתיד

כאן גם מונח אחד ההסברים ל־בעייה המוזרה עוד יותר — אבדן המימד של ה ע ת י ד כגורם מעצב של פעולות ההווה. דבר זה מגיע לביטוי בתלונה רווחת אחרת, על כך שענייני המדינה מתנהלים בדרך של אלתור, על־ידי הסדרי־שעה וכ־אילו מן היד אל הפה — בלי תכנון רחוק־טווח חיקה לידים לאומיים ברורים. גם דבר זה הוא ביטוי ל־עודף של פראגמאטיזם שפנה כנגד עצמו.

יש אנשים הסבורים, כי פתרון ה־בעייה הוא טכני ביסודו: יש צורך לשפר את דרכי הממשל ואת אופן קבלת ההחלטות, על־ידי יצירה כ ל י ם נוספים למחשבה ולתכנון. וודאי שבלי כלים כאלה לא תיפתר הבעייה, אך הם לבדם לא יעקרו את שורשיה — ואולי לא יגיעו לידי שימוש כלל, ויעמדו כאבן שאין לה הופכין — מאחר ואין זו ביסודה בעייה אינסטרומנטאלית. שאלת־ה־יסוד היא שוב: באיזו מידה מש־תמרת, בתוך הפעולה היומיומית, משמעותה הערכית רחוקת־הטווח. שום תכנון אינו אפשרי בלי הצבת יעדים חברתיים, הנחשבים לרציניים ממש ולא למצוות אנשים מלומדה; אך לשם כך נחוץ שינוי בדיספוזיציה היהודית, אשר יוסיף אף גורם ה־מטרה והערך אל מעשי ההווה, וכך יעניק להם מחדש את מימד העתיד.

במלים אחרות: ההתייחסות החב־רתית אל העתיד היא בעייה ,,רוחנית" או ערכית ביסודה; ולמרות שהיא זקוקה לטכנולוגיה מימשלית, אין היא יכולה להיווצר על־ידי טכנו־לוגיה כזו. התכנון החברתי מניח, כי העתיד חודר אל תוך ההווה ומשפיע על עיצובו מעשית, אך דבר זה אינו יכול להיווצר רק בתוך התייחסות פורמאלית אל העתיד, כמימד־זמן סתם. יש צורך בהתייחסות ת כ נ י ת אל מטרות וערכים שבאופק שרק על ידיה מ ו ח ד ר העתיד כגורם ממשי אל תוך ההווה, ומסוגל להש־פיע על חלוקה המאמצים בתוכו.

לכן, כדי לגבור על גישת האיל־תור בענייני המדינה יש צורך, בצד השיפור המימשלי, להתגבר על עמ־דת הבכורה של הפראגמאטיזם, ש־לפי טיבו הוא מתמצה בהשכנות של הזמן הקצר בלבד. במלים אח־רות, דרושה שיבה אל הדפנים של הריאליזם הישן, של הצירוף בין ,,חזון" ומעשה וראציונאלי הוך הת־אמה לנתוני הזמן החדש. אך מפ־לגת העבודה לא תוכל להנהיג את המדינה בדרך זו אם לא תחולל תחילה את השינוי בתוכה־היא.

צד נוסף של אבדן הריאליזם הוא השקר העצמי, או הסתירה־המציאות, שבתוכם חייה הנהגת המפלגה ב־שנים האחרונות, הן בשאלת יחסינו עם הערבים, והן בשאלת המצוקה החברתית. על כך ברשימה הבאה.

קריאת־עתיד מן העבר

מאת שבתי טבת

יש רעיון בתולדות הישוב החדש באר"י במלה הרהור, עד כמה לא נשתנו הצרכים, הנסיבות והבעיות, ועד כמה רק הורחבו, הסלימו והח־ציבו. כאשר מדובר בדור המייסדים כן העליה השניה, גלווית לאותו הרהור גם ההשוואות מגדלותו ומ־דבקותו. למקרא ספרו של יוסף גור־ני ,,אחדות העבודה 1919—1930"*), מתבררת גם חד־פעמיותו. שכן מה־השוואה של הימים ההם לימינו אלה ברור שהכלל אינו זה שבעיות גדו־לות יוצרות אנשים גדולים. להיפך, דומה דווקא שאנשים גדולים יוצ־רים (ולעתים רחוקות אף פותרים) בעיות גדולות.

אין ספק שמייסדי אחדות־העבו־דה יצרו בעיות גדולות בנסותם ל־פשר את חזונם הגדול עם המציאות הארץ־ישראלית. אמנם, ספרו של גורני אינו עוסק באותם הרהורי השוואה. עיונינו במפלגה אחדות־העבודה שנצטרפה ב־1919 מפועלי־ציון ומבלתי־מפלגתיים ונפסקה עם איחודה עם הפועל־הצעיר ב־1930 במפא"י. הספר שביסודו הוא עבו־דת־מחקר לקבלת תואר ד"ר לפי־לוסופיה, הוא קודם כל מחקר חרוץ ויסודי. אף ניכרת בו מסגרתה של עבודת־התואר עד כדי כך שעניינים מסויימים הצריכים להיות חשובים לספר על דרכה של אחדות־העבודה אינם נזכרים בו די הצורך.

כך למשל נפקדים ממנו חיי המע־שה היום־יום של הסתדרות העוב־דים וכל הבעיות והשיג־ושיח שלה עם ממשלת המנדט והסוכנות היהו־דית. מאחר ואחדות־העבודה היתה לא רק ההוגה והמדריך הרעיוני של ההסתדרות, אלא גם המארגן והממלא־התפקיד שלה, יש בכך אף משום חסרון. התפיסה הציונית והמדיניות המעשית של אחדות־העבודה הן הושפעו לא מעט מהתמורות שהת־חוללו במדיניות ובמינהל של ממש־לת המנדט כבאלה שפקדו את ההנ־הלה הציונית. הקורא הרגיל אף עשוי לומר שגורני גוד על עצמו דבקות יתירה לדרך ההרצאה המד־עית ולא טרח די לתת לספרו נוסח של קריאה יותר קלה.

*

אף על פי כן הרי זה יותר מ־ספר־לימוד, אפילו אין מחברו מגיע על סמך החומר שבדק למסקנות או לגילויים ,,סנסציוניים", או בלתי־צפויים, אף בכל מקום מעודדי וי־כוח. ואם כך, הרי זה תודות לעמ־קנותו ולבקיאותו של גורני ויכולתו לחבר פסיפס־פרטים, מדוייקים ו־מובדרים היטב, תמונה בהירה וחדה. אכן, הוא בונה את דיוקנה של אחד־דות־העבודה כבהדרת־תואדך מסוע־פת, שכל פרט שלה כהדיק ומלוטש.

בשביל התלמיד הרי זה ספר יסוד, שהוא גם מיקראה מקיפה ומהימנה מהמקורות. בשביל הקורא הכללי זה ספר עיון מצויין, בכך שבתחילה עד סוף יש בו גירוי להרהורים לגבי ימינו ולהישמעות בין שיטיו של קריאת־עתיד מן העבר.

השאלות שגורני מעלה נוגעות ב־בעיות השפעתה של האידיאולוגיה על המציאות, וממילא דן בעצם מהותה של האידיאולוגיה שיצרה את אחדות־העבודה דאז ונוצרה ב־אמצעותה. אותה אידיאולוגיה כרו־כה בשמותיהם של ברל כצנלסון, דוד בן־גוריון, יצחק טבנקין, יצחק בן־צבי, שמואל יבנאלי האחרים, ה־מוכרים לקורא הכללי יותר בפעליהם מאשר בהגיגיהם. גורני עוקב במרץ בלתי־נלאה אחר המסע הנרצו של־הם, כל אחד לחוד וכולם ביחד, מה־חזון הגדול לחיי המעשה בארץ־ישראל.

כך באמת מתעוררת השאלה שב־פתח הרשימה הזאת. הן איש לא כפה על מייסדי אחדות־העבודה ל־ראשית התחבטויות אידיאולוגיות כה קשות בנסותם לפתור את הבעיות שהתעוררו בדרכם. יתר על כן, ה־בעיות היו יותר יצור־רוחם מאשר כורח־המציאות. שכן ללא יוצא מן הכלל התעוררו מקיומו של הפער בין החזון לאפשרות הגשמתו בפועל. גורני מציין, כי אנשי אחדות־העבו־דה היו שונים באופיים מחברי מפ־לגות אחרות, בכך שהיתה להם נטיה חזקה יותר לאקטיביות. הם חיפשו עולם גדול יותר, שלם יותר — במילה אחת אוטופיה. ממילא יצרו בעיות גדולות יותר משהיו במציאות או בדעת הזולת.

לפי גורני תחילתה של אחדה"ע בתחושה של ימות המשיח. מלחמת־העולם רק נגמרה, הצהרת בלפור עדיין היתה בתנופתה לפני שנת־חללה על־ידי הביצוע העוין של ממשלת המנדט ובבריח־הכוחות פעלה ממשלת הפועלים הראשונה בעולם — אלה חיזקו את האמונה שהמוני ישראל יעלו תוך עת קצרה וכי חברה סוציאליסטית שתיבנה בעת אחת עם ועל־ידי יצירות רוב יהודי בארץ־ישראל (שמטרתו מדי־נה) איננה בחזקת אוטופיה.

שנים זה מתמצה באחד הפרקים היותר מרשימים בספר, הדן ברעיון הקומונה. מ,,חברת העובדים" שהי־תה צריכה להקים את כל חברי ה־הסתדרות, העובדים כל אחד כ־יכולתו ומתפרנסים מקופה אחת, עד אחרית גדוד־העבודה, אשר מקומונה ,,מקומית" ביקש, לפי פלג מסוים שלו, להיות להסתדרות כולה, דרך כקומו של הקיבוץ ומשמעותן של שכונות העובדים בעיר — הרי זו מסכת מפליאה הנקראת בנשימה עצורה. שליטתו של גורני בחומר היא שלמה, וחוק הרושם שהוא קרא כל מה שנכתב בנושאי עיונו, החל מפתקאות, רשימות, מאמרים וכלה בהעדות, במכתבים ובפרוטוקולים. וכך יש דווקא הפרט הזעיר, התובי, הוא השופך אור על פרשיות מהות־קות התהליות מאחורי המסך העבה של הסבר.

הספר מצטיין בהגדרות בהירות וחדשות של מצבים ונושאים שאינם חדשים לעצמם. כך טבע גורני את המטבע ,,פשרה־מקדמת", לתיאור דרכה המעשית של אחדות־העבודה, שהיתה נתונה תדיר ביכוח אידיאו־לוגי קוטבי. הפשרה־המקדמת היתה תולדה הן של התיכוה הציונית, הן של המפגש בין האידיאולוגיה וה־מציאות. בכך היתה מכשיר מלכד ויעיל שהביא את אחדות־העבודה להשגת רבות ממטרותיה, להגדלת השפעתה בתנועה הציונית, לביסוס הסוציאליזם הקונסטרוקטיבי, ליצי־רת מפא"י כמפלגה שהיתה לנושאי־השלטון מאז שנות ה־1930. באיזו מידה בשתמרה רוח אחדות־העבודה במפא"י ובאיזו מידה נשתמרו בה מידותיה, אלה שאלות שגורני מציין כראויות למחקר בפני עצמו.

אף על פי כן דומה שבכל הנוגע להשגת המטרה הציונית הוטיפה ה־פשרה־המקדמת של אחדות־העבודה להדריך גם את מפא"י, עד כינון המדינה.

*

אנשי אחדות־העבודה תמרו כלים רבים, המצויים בדרך כלל לאנשי־מדינה בארצות רגילות ומתוקנות. אבל דבר אחד נמצא להם בשפע שאין לו את הדוגמה — במרץ. המרץ, כפי שמציין גורני, היה להם מנוף, מנוע ומדריך. ,,דעתנו האחת שלמ־רות אי־היותנו מדינה, נהיה לכואת על־ידי מידבורי אמר אחד ממנהי־גיה, וכך לפי גורני, ,,האקטיביזם היה אפוא מכשיר הגשמה של ה־ציונות המדינית, כפי שגרסה אותה אחדות העבודה".

מרץ הדוחף תדיר פשרה־מקדמת, הוא שגבר על התמודדים בדרך ל־הקמת המדינה. שכן, מראשיתה דגלה התנועה בריבונות ובשלטון יהודיים בארץ־ישראל. אולם הנסי־בות לא איפשרו לה לתבוע מדינה לאלתר. שלביה של הפשרה המק־דמת היו יצירת אוטונומיה מקומית — כלומר יישובים יהודיים בעלי שלטון־בית — השלב הבא לאח־ריהם, ובאמצעותם היה השגת רוב יהודי, שלאחריו תבוא המדינה.

תכונות אלה הן המשורדות בקורא את הגעגועים לאנשי אחדות־העבו־דה. שכן היו זורמים רעיון ורצון בלתי־משתנים ובלתי־נלאים. ברל כצנלסון דיבר על ההכרה והרצון, ולפי גורני אין לפרש את צמד ה־מושגים האלה, אלא כתכנית השלי־זות ההיסטורית של מעמד הפועלים הרצון הנו להגשימה.

בימים של מבוכה ושל חשש שה־רעיון הרצון התרופפו, טוב להמ־ליץ על ספר זה, שהוא אנטומיה של הכוח ששמר ובנה את היישוב החדש והביאו אל סף המדינה. בש־מעת בו קריאת־עתיד צלולה מן ה־עבר.

*) אחדות העבודה 1919—1930 ה־יסודות הרעיוניים והשיטה המדינית, מאת יוסף גורני, אוניברסיטת תל־אביב הוצאת הקיבוץ המאוחד.

מצרים אחרי ההפרדה (י')

ערכם של אדם וחמור

ביטויים של סלידה על העבר הנאצרי

מאת עודד זראי

כאשר נושם אדם לרווחה ועובר מהרגשה ממושכת של מועקה להר־גשה נינוחה — הוא מתחיל להעריך בצורה מוחשית יותר את העבר המ־עיק. כאשר אין מפריעים לו ואין בולמים אותו, הוא פורק ונותן את מלוא הביטוי להרגשתו והערכתו ל־גבי אותו עבר. תוך כדי כך הוא עשוי לגלות מציאות גרועה יותר מ־זו שהעריך כאשר חי בעבר. זה בערך מה שאירע לאורח המצרי כיום, לאחר ההפרדה, ביחס להער־כתו את תקופת העבר הנאצרית. כפי שהדבר מתבטא במאמרי העיתונאים בקהיר, בשיחות הרחוב ובבדיחות הנשמעות במפגשים.

התמונה הקודרת ביותר שניסה מי־שהו מחוץ למצרים לצייר על העבר הנאצרי מחווירה לעומת התמונה אר־זה מציירים כיום המצרים עצמם ב־יחס לאותו עבר. כל סלידה מן הע־בר הנאצרי טומנת בחובה ציפיות של האזרח המצרי לגבי העתיד. כא־שר משתמשים אנו בביטוי האזרח המצרי צריך לזכור שהכוונה היא לאזרח המצרי הממוצע המייצג את מרבית שכבות האוכלוסיה מבלי ל־קחת בחשבון את היוצאים מהכלל (ויש כאלה כפי שיתברר בהמשך הסדרה). למשל, ניגוח הפאן־ערביות וההתערבות בענייני זרים נוסח נא־צר, טמון בחובו לגבי האזרח הכא־רי כיום את הרצון לשוב לחיק המצריות. אותו דבר אמור לגבי ,,ה־סוציאליזם הנאצרי שטשטש את הד־גל", הזיכוי, מדיניות הצירים והמ־עגלים, בעיות המתנים ועוד.

מנהל העסק נכשל

סאלח ג'אודת העתונאי המצרי ה־וותיק מתאר בשבועון הקהירי ,,אל־מצאוור" את אותו העבר בנוסח ה־משל הבא (כאשר הוא מדבר (בהדגש שלו) ,,אל איש הרחוב המצרי: אם היה לך סכום כסף והקמת מפעל או בית מסחר, והפקדת אותו בידי אדם בוכשר ונאמן, וזה מסר לך רווחים מסויימים מזמן לזמן, והנה אחרי 15 שנה אתה טופתע לראות כי ה־רווח במפעל זה הם אפס. המפעל פשט את הרגל והכסף חלף עם ה־רוח ואתה שקוע בחובות עד הצ־וואר שכן איש איפונך זה הרשה לכל מיני סוסים למעול ולשחק כ־אוות נפשם. אחר כך יש מהם מי שברח ונמלט, יש מי שנפל ויש מי שהתאבד, כלום אתה יכול לסמוך ולהאמין עוד באותו מנהל ?". לפי־כך קובע ג'אודת כי חוקיות המשטר שקם לפני 20 שנה בטלה ונפלה ב־יוני 1967 ובמקומה באה חוקיות ה־משטר ב־15.5.71 (כאשר אנור סאדאת את עלי סברי).

ג'אודת מדגיש כי אין בכוונתו ל־עשות חשבון עם אותו עבר, אלא כל מטרתו היא לחזק את ההווה ולהב־טיח את העתיד. יחד עם זאת מט־עים הוא כי אין להתעלם מטטיות אותו עבר ומאוזידת הרדיפה הפני־מיים של אותם ,,מבקרים" בלתי ר־צויים בכל שעות היום והלילה, וכן סתימת הפיות, דיכוי החירויות, ה־דוחה סיטונית של אנשי הרשות ה־שיפוטית, וכן יצירת מוקדי־כוח ש־נתנו את התוצאות השחורות מש־חור בתבוסת יוני 1967. באותו יום של התבוסה נפל העבר ואיננו עוד, ותחולה מהפכה חדשה בתולדות מצ־רים.

חלון הראווה של העבר

גישה זו לעבר נפוצה כיום יותר ויותר: אין להשמיצו אולם יש ל־הבהירו כדי שהדבר ישמש לקח. לדבריו הציג העבר את חלון הר־אווה שלו החל מחיסול הקפיטאלים, הפיאודלים, הניצול, האימפריאלים, עשיית צדק לפלאחים ולפועלים, ר־שום צדק חברתי וכלה באיחוד ה־אומה הערבית. אולם לישום אותו חלון ראווה לא היה כל קשר עם הסיסמאות היפות שהושמעו. ,,הישום המעשי היה כאן. סבלנו ממנו אנו המצרים לבדנו ולא היה בו דבר מסימני הדיכר של חלון הראווה".

המשטר החברתי שהיה לכאורה בבחינת צדק סוציאלי, הוביל למעשה להתרוששות העשירים ולהרעבת ה־עניים. הרטורקה האגרורית האמפט־רופסות על הרכוש גרמו למשפחות לגווע ברעב כאשר ערכו של החמור באותו עבר עלה על ערכו של האדם המצרי. והרי דוגמא:

אורח הגון היה לו, לאשתו ולשי־שה ילדיו, יותר כבאתיים פדאן. הוטלה עליו אפוטרופסות אשר הק־ציבה לכולם יחד לצורך מחייתם 20 לירות מצריות לחודש, היינו, 4 לי־רות מצריות לנפש. זאת בעוד ש־באנשי האפוטרופסות נרשם כי היו מוציאים על אוכל לארבעה חמורים באדמתו של אותו אורח 80 לירות מצריות, היינו בממוצע 20 לירות ל־חמור לחודש. כך ירדה דרגתו הא־נושית של האורח באותו עבר לח־מישית מערכו של החמור.

מה אירע למדענים ולבתים אלה אשר תלינו בהם את כל התקוות לב־נית המפעלים? הם הוכו. גרדפו ד נבלטו מהארץ. ומה אירע לילדינו באוניברסיטות? נמלטו לחו"ל שם החיים הם רווחה והאיש הנבון במ־קום הנבון והגמול שוה לערך הצ־בודה. ומה לגבי הפועלים, הכבאים ואנשי המקצוע? יצאו להפש את פת הלחם הטובה בארצות הערביות וכדי להתרחק מהדיכוי. ואיחוד האומה ה־ערבית, כה הגשים מבנו אותו עבר? הוא הרס את לשונו כלפי המלכים הערביים ונשיאיהם, תוך קללות ופ־גיעות, כשהוא מאשים את פלוני ב־בגידה ואת אלמוני בשירות. כך הפ־כה הליגה הערבית לזירת ,,קרטה".

אשר ליחסים הבין־לאומיים הרי יחסינו הורעו עם כל הארצות ולגבי רבות מהן הגיעו הדברים לניתוק יחסים. וכיצד לירות כדור בכל מי שחושב להפעיל את עטו כדי להקים קבר זה כן הקבר, כשום שחשבו בזיים מאז ה־15 במאי 1971 וידעתו שוב את כבוד האדם המצרי מאז ה־6 באוקטובר 1973...

(מאמר עשירי בסדרה)

הגיעו
סנדלי הרשת האופנתיים

להשיג בחנויות המובחרות
היבואן:
יוסף טוינה בע"מ
רח' ברזילי 5, תל־אביב
טל. 611615

הנהלת הסוכנות היהודית לארץ־ישראל
קרן החנוך לישראל

מכרז בניה ק/178

לבנית מעון יום בראשון לציון
מתרומות ארגון אוזה

1. הנהלת הסוכנות היהודית לא"י (להלן הסוכנות) מזמינה בזאת הצעות מקבלני בנין לבנית מעון יום בראשל"צ
2. הבנין המתוכנן הוא בשטח של כ־540 מטר מרובע.
3. את תנאי המכרז והחומר הקשור בו אפשר לקבל החל מיום א' 28.4.1974 בבנין הסוכנות, רחוב קפלן 17, ת"א, בחדר מס' 206 בשעות העבודה, תמורת תשלום של 350 ל"י אשר לא תוחזרנה.
4. סיור קבלנים יתקיים ביום ב' 7.5.1974 הפגישה ליד משרד מהנדס העיר. — בשעה 10.00
5. את ההצעות יש להכניס לתיבת המכרזים במשרדי הסוכנות בכתובת המצויינת בסעיף 3 לעיל עד ליום ד' 29.5.1974 שעה 13.00
6. תנאי התשלום במוזמנים כפי שיקבע בחוזה שייחתם.
7. ההשתתפות במכרז זה פתוחה אך ורק לקבלנים רשומים בהתאם לחוק רשום קבלנים לעבודות הנדסה בנאיות תשכ"ט, והרשאים בהתאם לחוק לבצע את העבודה המוצעת בהתחשב עם היקפה הכספי ומהותה. עם קבלת החומר על הקבלן להמציא אישור מתאים מטעם רשם הקבלנים בדבר הואמנתו לעבודות כנדרש בסעיף זה.
8. אין הסוכנות מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

מרכז קופת־חולים

רכב למכירה

1.	קורטינה אוי	1970
2.	טנדר פורד	1964
3.	טנדר פורד	1964
4.	טריומף 1300	1970
5.	גלבוע (בתאונה)	1970
6.	טנדר סוסיתא	1965
7.	לארק מנוע שבי	1965
8.	לארק מנוע שבי	1965
9.	מסחרית טגורה פורד (בתאונה)	1969
10.	טרנזיט קבינה כפו׳	1969
11.	אמבולנס	1968
12.	טנדר 100 —	1968
13.	קורסיר אוט׳	1964
14.	טאונוס אוט׳	1968
15.	קורטינה סטיישן	1968
16.	רביט קטנוע־צינה	1964
17.	רביט קטנוע	1964

הרכב יוצג בחניון מרכז קופת־חולים, רח' ארלוזורוב 101 תל־אביב, בימים א'—ה' 28.4.1974—2.5.1974 בשעות 8.30—12.00.

הצעות בצירוף המחאה בנקאית בגובה 10% יש להגיש למחלקת הכספים במרכז קופת־חולים רח' ארלוזורוב 101 תל־אביב עד יום ה' 2.5.74, שעה 12.00

אין התחייבות לקבל כל הצעה.

משטרת ישראל
המטה הארצי / אגף המנהלה
מכרז מס' 11/74

1. משטרת ישראל מזמינה בזה
הצעות מחירים להספקת 2000 אפודות
לשוטר במידות ב, ג וביחוד. 580 אפודות לשוטרות במידות 38—48. האפודות תהיינה בהתאם לפרטי צה"ל: החיים כס־ 6—090—55—400 ו־092/6—56—401 בתוספת גדיל וכפתור מצל כל כתף לחיבור כותפה. עם ההצעות יש להביא דוגמאות. את הפרטים אפשר לראות במשרדנו. מועד ההספקה יולי 1974.
2. פרטים נוספים אפשר לקבל במשרדנו בין השעות 08.00—12.00 ברח' אכק 4, יפו.
3. המועד האחרון להגשת ההצעה הוא בתאריך 2.5.74 בשעה 12.00
4. נא לפרט בהצעה את המחיר (כולל המיסים) לכל מידה בנפרד.
5. המשטרה שומרת לעצמה הזכות לדרוש ערבות לביצוע ההזמנה והבאיה.
6. הצעות יש להגיש או לשלוח במעטפה סגורה ולציין על גבה, ,,מכרז 11/74" לפי המען: משטרת ישראל / אגף המנהלה, מזכירות אמ"ן, שייך ג'ראח, ירושלים.
7. אין משטרת ישראל מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר, או כל הצעה שהיא.
8. הרבת ביול החוזה תחול על הזוכה במכרז.
9. בדיקות התאמה למפרט הבהצבה באחד המכונים בארץ ע"ח הספק.

ראש מדור הקניות

המפתח לפרסום בארץ
פרסום ב־הארץ

משרד ראש הממשלה
המועצה הלאומית למחקר ופיתוח
מודיעה על כנס:
,,התיאוריה הארגודית ודינמיקה טופולוגית"
תאריך: 9 עד 14 ביוני 1974
מקום: בית הארחה קבוץ כפר גלעדי
יו"ר הועדה המארגנת הלל פורסטנברג, אוניברסיטה עברית, ירושלים.
מרכז הועדה המארגנת: שבתאי גירון, המועצה הלאומית למחקר ופיתוח.
הנושאים:
— מערכות ברנולי ומבנו.
— המבנה של מערכות דינמיות.
— נקודות גנריות ותכונותיהן.
— התיאוריה הארגודית ומכניקה סטטיסטית.
ההשתתפות על פי הזמנות בלבד.
בדבר פרטים וטפסי בקשה להשתתף לפנות אל:
,,היחידה לכנסים למחקר מדעי בישראל",
המועצה למו"פ, קרית בן גוריון בנין ג', ירושלים.
טל' 02—39231 שלוחות 299/328

עירית - אשקלון
תושב העיר,
נוכח סכנת פיגועים במקומות ציבוריים
נידרשים כולנו לעירנות מיוחדת.
הורים ומורים — לימדו ושננו לילדים להתרחק מכל חפץ חשוד.
אזרחים בתחנות אוטובוסים, סופרמרקטים, משר־דים ומקומות ציבור, אנא הודיעו מיד על כל חבילה נטושה למשטרה או לאיש הבטחון הקרוב ביותר.
אל תגעו בחפצים שהנכם מוצאים ברחוב, בגן ציבורי וכו'.
אל תהססו מלהזעיק את המשטרה בכל מקרה של ספק.
ברוך אבוחצירא
מ"מ ראש העיריה

דוקרט - ביח"ר לסריגים
חיסול עודפי ייצוא קיץ וחורף
ז'קטים לגברים וחליפות לנשים
מצמר שלוב עור וד'מש
שמלות • סוודרים • כותנות • חולצות
בהזדמנות שמלות קיץ לגברות מ־50 ל"י
ת"א: שד' רוטשילד 75 (פינת מזא"ה)
שעות 8.00 — 17.30
לוד: אזור התעשיה (ע"י טלרד)
שעות 8.00—16.00 פרט ליום שישי

ברמות־זאב הרצליה
מוקמת עתה
שכונת קוטג'ים בסגנון ספרדי
* 5 חדרים * 4 מפלסים * 2 חדרי אמבטיה * 3 שרותים * מטבח רחב * חימום
קבלנים: חברת ,,שלי השקעות" בע"מ

אנגלו־סכסון סוכנות לנכסים בע"מ
הרצליה, רח' סוקולוב 11 טל. 930258

משרד ראש הממשלה
המועצה הלאומית למחקר ופיתוח
מודיעה על הכנס:
,,החיפוש אחר על־מוליכים בעלי טמפרטורה קריטית גבוהה"
תאריך: 23 עד 28 ביוני 1974
המקום: בית הארחה קבוץ כפר גלעדי
יו"ר הועדה המארגנת: ס. גי דויטשר, אוניברסיטת תל־אביב
מרכז הועדה המארגנת, שבתאי גירון, המועצה הלאומית למחקר ופיתוח
נושאי הכנס:
— סכויים למציאת על־מוליכים בעלי טמפרטורה קריטית גבוהה.
— מנגנוני ,,אקסיטון"
— על־מוליכות ואי־יציבויות
— השאלה של TC מקסימלית
— מתכות אורגניות והמצב הנורמלי
— מבנים חד־מימדיים
— על־מוליכות בצורות גרגיריות כלואות משולבות
וצורות מטה סטביליות.
ההשתתפות על פי הזמנות בלבד.
בדבר פרטים וטפסי בקשה לפנות אל:
,,היחידה לכנסים למחקר מדעי בישראל",
המועצה למו"פ, קרית בן־גוריון, בנין ג', ירושלים.
(טל': 02—39231 שלוחות 299 או 328)

למכירה ברחובות
סוכנות משגשגת למכירת רכב
בגלל סיבות משפחתיות
בא לפנות בכתב לת.ד. 4353 חיפה
עבור מספר 587 (מיקוד 31040).

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה—1965
מרחב תכנון מיוחד בית שמש
הודעה בדבר אישור תכנית מפורטת
תקון לתכנית מפורטת
בהתאם לחוקי התכנון והבניה, תשכ"ה—1965 נתנת בזה הודעה אישור של הנ"ל הנקראת תכנית מפורטת מיוחדת מס' 5/32/, תקון לתכנית מפורטת מיוחדת ה/5/32/18 (להלן ת). במשרדי הועדה המיוחדת לתכנון ובניה בית שמש ובמשרדי ה המקומית לתכנון ובניה בית שמש.
מקומם של השטחים אשר התכנית מתייחסת אליהם: (1) גושים: גוש 5212, חלקה 10:(2) זהוי נוסף: פורסמה להפקדה בי.פ. 1969 מיום 13.12.73 עמוד 436.
עיקרי הדברים המוצעים להקבע או להשתנות על ידי התכנית הם: שינוי יעוד משטח צבורי פתוח לאזור מסחרי כולל חנויות האולם. הכל כאמור בתכנית המאושרת.
כל הבעונין בקרקע בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה את נפגע על ידי התכנית וכן כל הזכאי לכך על פי סעיף 100 לחוק, תוך חודשים מיום פרסום הודעה זו ברשומות להגיש התנגדות ידי הועדה המקומית האמורה.
ג. בן אור
יו"ר הועדה המיוחדת לתכנון ובניה בית שמש
אפריל 1974

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה — 1965
מרחב תכנון מיוחד בית שמש
הודעה בדבר אישור תכנית מפורטת
בהתאם לחוקי התכנון והבניה, תשכ"ה—1965 נתנה בזה הודעה ד אישור של הנ"ל הנקראת תכנית מפורטת מיוחדת מס' א/5/32/, אהור לאולם התעמלות בבית שמש. (להלן התכנית). במשרדי הועדה המיוחדת לתכנון ובניה בית־שמש ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ובניה בית שמש.
מקומם של השטחים אשר התכנית מתייחסת אליהם: (1) גושים: גוש 5201, חלקה 52: (2) זהוי נוסף: פורסמה להפקדה בי.פ. 1969 מיום 13.12.73, עמוד 436.
עיקרי הדברים המוצעים להקבע או להשתנות על ידי התכנית הם: שינוי יעוד הבנינים מאזור מגורים, 2 קומות, לשטח לבנייני ציבור. כאמור בתכנית המאושרת.
כל הבעונין בקרקע בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה את נפגע על ידי התכנית, וכן כל הזכאי לכך על פי סעיף 100 לחוק, רשאי תוך חודשים מיום פרסום הודעה זו ברשומות להגיש התנגדות במשרדי הועדה המקומית האמורה.
באפריל 1974
ג. בן אור
יו"ר הועדה המיוחדת לתכנון ובניה בית שמש

هكذا من الأصل

مكاين الأهل

מלחמת הבחירות בצרפת בהילוך גבוה

מאת אליהו מאייסי
סופר „הארץ" בצרפת

שבאן־דלמס: „רק אני מסוגל לנצח את מיטראן בסיבוב השני"

פאריס

ב־1965 הציב דה־גול את מועמדותו כדי לבקש את חידוש המנדט שלו. לשמחו התייצב כבר אז כמועמד משותף של השמאל — פראנסוא מיטראן. לכל אחד משני המחנות היה רק מועמד אחד, כך שהוגשמה למעשה דו־הקוטביות המפורסמת. לגבי צרפת היה זה מאורע, כי ריבוי המפלגות ופיצול הכוחות הפוליטיים לעשרות מפלגות ומגמות גרמו בעם הצרפתי להתנכרות כללית כלפי הסגל השליט.

עם הקמת שנת 1958 הצליח דה־גול לכונן הנהגה איתנה שבראשה הוא נשיא הרפובליקה הנבחר בבחירות כלליות, בעקבות משאל־עם שהביא ב־1962 לרביזיה בחוקה. הרוב הפרלמנטרי, שהוקם לראשונה על ידי קואליציה של המפלגה הגוליסטית והמפלגה שכונית (המכונה המפלגה הרפובליקאית הבלתי־תלויה), הצליח להתבסס ולהתלכד סביב אישיותו של דה־גול.

האופוזיציה נתגלמה יותר ויותר במפלגה הקומוניסטית, בעוד שהמפלגה הסוציאליסטית נחלשה והלכה. התוצאה היתה שהחיים הפוליטיים בצרפת נסו לעבר שיטה של שתי מפלגות. היה זה אנדרה מאלרו, מיניסטר ו„נביאו" של דה־גול, שהתנבא תוך מעוף רומנטי כי „לא עומד שום דבר" בין הקומוניסטים לבין הגוליסטים. אלא שהוא טעה.

שני הישגי פומפידו

ברגע שדה־גול עזב ב־1969 את ארמון אליזה בעקבות כשלונו במשאל־העם על הרגיונאליזציה, הצליח ז'ורז' פומפידו, ראש ממשלתו לשעבר ועוזרו המוצנע, על מועמדותו לנשיאות כבלי אף לשאול את פיו של דה־גול. הקרע בין שני האנשים היה מוחלט ונמשך עד מותו של דה־גול.

אך פומפידו הבין מאז סילוק הממשלה ב־1968 על ידי דה־גול, שאם ירצה להיות יום אחד נשיא, עליו למלא לצורך זה שני תנאים: א) להשתלט על מנגנון המפלגה הגוליסטית — ובכך הצליח די בקלות, כי דה־גול בו לאותה מפלגה שתמכה בו תמיכה עיוורת; ב) לבוא לידי הסדר עם האיש שעשוי היה להיות יריבו במירוץ לנשיאות, הוא מנהיג המפלגה השניה בקואליציה, הוליר ז'יסקאר ד'אסטאן. דה־גול המיד התייחס בחשדנות לז'יסקאר, ולבסוף גרם ז'יסקאר למפלת דה־גול, בזה שהורה להסדירו להצביע „לא" במשאל העם של 1968.

באופן זה הצליח פומפידו ב־1969 לקיים את אחידות המועמדות מטעם הרוב. לעומת זה נתפלג השמאל והפסיד בבחירות בצורה עלובה.

עתה מת גם פומפידו, לאחר שפיטר אף הוא, כדה־גול בשעתו, את ראש הממשלה שלו — הגוליסט ז'אק שבאן־דלמאס. אף שבאן נתכונן, בדיוק כמו פומפידו בימי חייו של דה־גול, להיות מועמד לנשיאות ביום שבו פומפידו ייעלם. אולם הוא לא הצליח להרחיק את הסכנה של מועמדות מצד ז'יסקאר. עם מות פומפידו במארס, היה הרוב מפולג.

קודם כל מצא את עצמו שבאן־דלמאס מול ז'יסקאר ד'אסטאן. כלבד זה התחילו ידידיו הגוליסטים להבין שכתוצאה מכך תהיה מועמדותו חלשה מאד, כיוון שמערערים על יוקרתו של שבאן גם בקרב המפלגה הגוליסטית עצמה. באותו זה נפתח מאבק עז בין המנהיגים הגוליסטים.

מריבות בין הגוליסטים

מיניסטר הפנים ז'אק שיראק עשה את עצמו חלוץ האמנות לפומפידו. אלא שהגוליסטים ה„אורתודוכסים" ראו את פומפידו כאן הקרע בינו לדה־גול ב־1968, כאחד המינים, וכתוצאה מכך קמה מריבה בין „גוליסטים היסטוריים" לבין „פומפידוליים". הסתתרו ונוספות להסתתר מאחורי פרשה זו שאיפות אישיות, שאין להן כל קשר לאידאולוגיה ולפוליטיקה.

התוצאה הישירה מכל אלה היתה שיש עתה לרוב לא פחות משלושה מועמדים: הגוליסט שבאן; הרפובליקאי הבלתי־תלוי ז'יסקאר; המיניסטר לשעבר של הדואר ז'אן רואייה, שהוא כעין „פנטר שומרי" של הסוחרים הזעירים ובעלי המלאכה, ועלול לעודד הסיסה בקרב המעמדות הבינוניים.

נוכח מצב זה כבר נשמעו קריאות ש„הגוליזם מת". יתכן שאמנם כן הוא, מה עוד שהפעם הצליח השמאל להעמיד מועמד מסכם יחיד, פרנסוא מיטראן, כיוון שהקומוניסטים לא הציבו מועמד משלהם. מזה שנתיים מורגשת תחיה במפלגה הסוציאליסטית — היא נתחדשה עקב הצטרפות ידידיו של מיטראן לשורותיה. עתה קיימת מפלגה סוציאליסטית איתנה ה„נוטה שמאלה" בצורה בלתי־ברורה.

מישאלי דעת־הקהל מראים שמיטראן יצבור קולות יותר מכל מועמד אחר בסיבוב־הבחירות הראשון (לפי שיטת הבחירות הצרפתית, אם אחד המועמדים זוכה ברוב מוחלט כבר בסיבוב הראשון, הוא מוכרז נשיא ואין סיבוב שני; אך אם אף אחד מן המועמדים אינו מגיע לרוב כזה, נופלת ההכרעה בסיבוב השני, שבו מתייצבים רק שני המועמדים שקיבלו בסיבוב הראשון את הקולות הרבים ביותר).

פרנסואה מיטראן

השתלשלות מהלך הבחירות ברורה איפוא: שבאן וז'יסקאר יודעים שבבחירות ה־5 במאי יצבור מיטראן יותר קולות מכל אחד מהם, וזה מביניהם שישיג באותו תאריך יותר קולות, יוכל להתייצב נגד מיטראן לסיבוב השני ב־19 במאי.

אך המועמד השלישי של הרוב, על נאומיו הנלהבים בפני אנשי המעמדות הבינוניים, עשוי לשבש את החשבונות, כי ממי יטול קולות, מז'יסקאר או משבאן? או אולי אף ממיטראן? איש אינו יכול לדעת זאת. לפי הסימנים הראשונים נראה ששבאן הוא שיסבול יותר מכל ממועמדות זו. בינתיים עוסקים כל החוגים הפוליטיים בצרפת בניחושים מי יציג את הרוב בסיבוב השני בדו־הקרב הסופי נגד מיטראן. ומסר־ראות זה איפשר לשבאן למצוא את סיסמת הבחירות שלו: „אם ז'יסקאר ינצח אותי ב־5 במאי, הוא ינוצח על ידי מיטראן ב־19 בו. רק אני מסוגל לנצח את מיטראן".

„הסכנה הקומוניסטית"

על כך משיב ז'יסקאר בהצגת תדמית של „אדם רציני" בנוסח „שמרני מודרני". המטרה היא להראות שעבר זמנם של הגוליסטים, ושיש לאחד את כל הכוחות המתונים מול „הסכנה הסוציאליסטית־קומוניסטית". בתגובה על כך משווק שבאן את משווק „המדיניות הסוציאלית", כדי לזכות בקולות מן השמאל.

אולם הפילוגים בקרב הרוב הם כה רבים ועמוקים, שמנהיגי הגוליסטים חרדים מפני סכנה אחרת: שבעקב פילוגים אלה יראה הרוב מנוחק בעיני דעת הקהל, שהמאבק המשולב שבאן — ז'יסקאר — רואייה יעורר סלידה אצל הבוחרים, והם יצביעו בהמוניהם בעד מיטראן והוא ייבחר כבר בסיבוב ראשון ברוב מוחלט. תחזית זו הושמעה לא פעם.

לפי מבט ראשון נראית תוצאה זו כרחוקה למדי כן הרעת, כי רק לעתים רחוקות השיג השמאל בצרפת את הרוב המוחלט של הקולות, אף לא תחת החזית העממית ב־1936. אפשר אף להניח שאם מיטראן לא ייבחר בסיבוב הראשון, לא יהיו לו סיכויים רבים לנצח בשני את יריבו, יהיה זה שבאן או ז'יסקאר — כי אז יירתם מסע ההפחדה נגד „הסכנה הקומוניסטית".

איך התפוררה האוטופיה

פרשת אתיופיה וחבר הלאומים

מאת רוברט וואלטש

לונדון

בלב הזוכרים את המאורעות הבין־לאומיים בשנות ה־20 וה־30 המאפיינים בהשתלבות ובהשתלשלות של תהליכים היסטוריים על־אף השיבורים המהפכניים של כל הנסיבות, עשויים המאורעות האחרונים באתיופיה לעורר מחשבות בלתי־נעימות על אחת הפרשות המאוסות ביותר בדיפלומאטיה הבין־לאומית בתקופת עליית הדיקטטורים „אירופה בין שתי מלחמות העולם".

אולי ניתן לטעון כי עכשיו יש לנו דאגות אחרות, ואנו גם התרגלנו להפיכות בארצות אפריקה. יש לנו גם מעין יחס סנטימנטאלי לגבי ארץ ותיקה שממנה יצאה מלכת שבא לביקור אצל מלך שלמה בישראל לפני כ־3000 שנה, ושליטיה סיגל לעצמו את השם הסמלי „גור אריה יהודה". אולם מחוץ למסגרת הרומאנטיקה היה מקרה אתיופיה המבחן הבולט ביותר לעיקרון ה„בטחון הקולקטיבי" ולאפשרות פעולה בין־לאומית לפי דרישות המוסר הבין־לאומי ולא לפי צרכים אופורטוניסטיים. הדבר היה לאחר שהוכרז, למחרת מלחמת העולם, על אחריות חבר הלאומים החדש לשמירת החוק ולמניעת מלחמות וכיבושים צבאיים. העובדה המעציבה והמבישה היא כי הציבור הבין־לאומי, לאחר כל ההצהרות המתנפחות, לא עמד במבחן זה.

בימים ההם נעשה קיסר אתיופיה דמות סמלית בזעזעת שפגעה במצפון הציבורי של העולם התרבותי, שאמנם התביש והתנצל אבל לא עשה דבר לעזרתו של הקיסר. הנאום של היילי סלאסיא באסיפת חבר הלאומים ב־30 ביוני 1936 אמנם עשה רושם עצום. זה היה שיא דרמאטי בטרגדיה גדולה. היה רק ההיכבו לתיאטראלי. תוצאות מעשיות לא היו.

כל זה חוזר עתה לתודעתנו, הודות לספר שהופיע באנגליה בימים אלה, על תולדות חבר הלאומים*).

המוסר והנסיבות

השתלשלות המאורעות בחבר הלאומים מעוררת שאלה עקרונית מרחיקת־לכת, אולי פילוסופית ואולי אפילו מטפיסית, היינו עד כמה אפשרית פעולה אידיאליסטית בתסבוכת של נסיבות סותרות. הדבר תלוי לא רק בכוחם המוסרי של אנשים, אלא גם בתנאים אוביקטיביים המגבילים את חופש הפעולה של אנשים וחברות אנשים ומביאים לידי־כך שלפעמים, שמירה קפדנית וצדקת על עקרונות עלולה להביא נזק יותר קשה מאשר כניעה. זוהי העבודה המבזיבה שביטא מארטין בובר באמרו שבכל מצב יש להעריך את האפשרויות המעשיות ולהכיר את קו־התיחום (Demarkationslinie) שמעבר לו לא חייב האדם (או המדינה) ללכת. אחרת תוצאת הרצון הטוב תהיה גרועה מאשר העדר רצון טוב. ודרושה הכרה ראליסטית מראש, כדי לא ליפול קורבן לאשליה. התשלמת מרקע פילוסופי זה היא חסרונו של ספר זה. הספר אינו מברר את הבעיה האמיתית. ערכו הוא קודם כל בסקירה על סיכומים שקרו, על הישגים וכשלונות ובהדכרת דברים שנשכחו.

אין פלא שעולה בלבנו הקבלה אל האו"ם של ימינו. כבר ב־1918 אמר לויד ג'ורג' כי הבעיה האמיתית הקודמת לכל היא שאלת פירוק החימוש, והנה עד היום מעסיקה שאלה זו את המעצמות וכשלון פתרונה מעכב כל התקדמות אמיתית, כפי שראינו רק עכשיו נוכח אכזבת קיסינג'ר בביקורו האחרון במוסקבה. גם כשקיסינג'ר בסיכומו עם אירופה אמר בכעס כי במדינות אירופה ישנם גם עתה משטרים „ריאקציוניים" יש בזה הד לדברי הנשיא וילסון ב־1918. וילסון גרס כי סילוק המלכים יבטיח דמוקרטיה אמיתית, אך למעשה אחרי המלכים באו מוסוליני, היטלר וסטאלין.

הנשיא וילסון כפה ב־1919 את חבר הלאומים על הוועידה הפוליטית האירופית נגד דעתה הראליסטית, והמוסד החדש היה בעל מום מלידה כשאמריקה יזמתו הסתלקה ממנו. בלי אמריקה, רוסיה וגרמניה, לא היה החבר אלא כמעון של מדינות אירופיות, שאותות מהן עוד־קיל מעצמות גדולות. התנהלה־סיכסוכים מתמידים בין הגדולות שבריטניה, אנגליה, וצרפת, שלפעמים כמעט הגיעו עד ניתוק יחסים. היה זה מוסד בין־לאומי בלי כוח ביצוע, שדיבר בלשון של אוטוריטה עליונה.

בנסיבות אלה יש להתפלא שבכל זאת היו כמה הישגים חשובים לחבר, למשל הצלת אוסטריה המקוטעת בשעת התמוטטות, או פעולתו של פרידיוף נאנסן, ההומאניסט הגדול, שלקח תחת חסותו את מאות אלפי הפליטים שהיו נטולי מולדת. למרבה הפלא לא נמשך המחבר בפתרון הסיכסוך בין יוון לטורקיה, אחד ההישגים הגדולים (החלפת אוכלוסיה). הוא גם עובר בשתיקה על המנדאטים והסידורים במזרח התיכון.

הסאנקציות נגד איטליה

כאלפת פרשת הסאנקציות נגד איטליה שעליהן החליט חבר הלאומים בלב חרד לאחר חמס אתיופיה. חבר הלאומים נרתע מסאנקציות דלק וגם מסגירת תעלת סואץ, שני הדברים שהיו יכולים להיות יעילים, משום שאנגליה וצרפת פחדו שצעד כזה יביא למלחמה עם איטליה, ולכך לא היו מוכנות. לכן בהכרח בא הסוף המשפיל, כלומר הפסקת הסאנקציות והכרה בכיבוש הארץ על־ידי איטליה. האומים הכוזבים שהושמעו או מתפרסמים כאן מחדש. אבל בעיני אירופים רבים נחשבה אתיופיה ארץ ברבארית; וגם היה להם מוסר כליות משום שבאמת בעלי הבריות של איטליה לא עמדו בדברים למסור לה כטח קולוניאלי אחרי מלחמת העולם (בעת בה מושבות עוד נחשבו זכות טבעית של ארצות אירופה). אפילו סוציאליסט כבארנארד שו (הסופר) העריץ את מוסוליני ואמר שהוא מעדיף שלטון איטלקי, שידאג לפתוח לכבישים ואוטוסטראדות, על משטר ילדים מפגרים. המגמה המערבית היתה לא להעליב את איטליה יותר מדי בעת שהיא דרושה לקואליציה נגד היטלר.

בנאום של הקיסר בשפה האמהארית באסיפת חבר הלאומים ראוי גם לקריאה היום. היילה סלאסיא חזה או את העתיד. הוא אמר כי מה שקרה לו, יקרה לאחרים, כשיבוטל החוק הבין־לאומי שעליו התחייבו חברי חבר הלאומים. למעשה הופר החוק גם קודם, ביחוד כשיפן פלשה למנצ'וריה. אולם אחר כך לא היה מעצור. באה פרשת אוסטריה וצ'כוסלובאקיה, פרשת אלבאניה ויוון, „אי־התערבות" חד־צדדית בספרד, ואף ב־1941 עוד טיפל חבר הלאומים בפרשה פינלאנד (פלישה רוסית). כל המבנה התמוטט, האוטופיה נתפוררה.

ואילו ב־5.5.1941 חזר היילה סאלאסיא לבירתו אדיס־אבבה. צבא בריטי של הגנרל וייוול בהשתתפות אורד וינגייט וגם ישראלים רבים, שיחרר את הארץ עוד לפני שקוחרנו ארצות אפריקאיות רבות שהיו תחת שלטון אנגלי. ב־9.5.1941 שלח צ'רצ'יל מברק לסאלאסיא: „אתה היית הריבון הראשון שגורש על־ידי הפאשיסטים מכסאו ומארצו; אתה הראשון לחזור". סאלאסיא התזיק מעמד יותר מ־30 שנה בפרובינציות הפוליטיקה האפריקאית המתהפכנית. עתה בא עליו המשבר מבפנים.

*) George Scott: The Rise and Fall of the League of Nations. Hutchinson of London 1974. 432 pp. £ 4.80.

ארגון הסגל האקדמי
של אוניברסיטת תל־אביב
אסיפה כללית מיוחדת
של ארגוננו
תתקיים ביום א' 28.4.74 בשעה 13.00 באולם מס. 144
בנין גילמן (מדעי הרוח)
סדר היום: משא ומתן ארצי
ובעית התשלום בסמסטר הקיץ.
הועד

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה—1965
מרחב תכנון מיוחד בית שמש
הודעה בדבר הפקדת תכנית מפורטת
שינוי לתכנית מתאר מקומית/מפורטת

1. בהתאם לחוקי התכנון והבניה, תשכ"ה—1965 נתנה בזה הודעה בדבר הפקדה של הנ"ל הנקראת תכנית מפורטת מיוחדת בנ' ת/5/32/43, שנוי לתכנית מתאר בית שמש בש/1 ושנוי לתכנית מפורטת מיוחדת ת/5/32/28. (להלן התכנית).
במשרדי הועדה המיוחדת לתכנון ובניה בית שמש ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ובניה בית שמש.
2. מקומם של השטחים אשר התכנית מתייחסת אליהם: (1) גושים וחלקות: גוש 5211, חלק מחלקה 44; (2) שם השכונה: רחוב הנשיא.
3. עיקרי הדברים המוצעים להקבע או להשתנות על ידי התכנית הם: (1) שנוי יעוד משטח צבורי פתוח לשטח לבנייני צבור עבור מעון ילדים. הכל כאמור בתכנית המופקדת.
4. כל המעוניין בקרקע בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע על ידי התכנית, וכן כל הזכאי לכך על פי סעיף 100 לחוק, רשאי תוך חדשיים מיום פרסום הודעה זו ברשומות להגיש התנגדות במשרדי הועדה המקומית האמורה.
15, אפריל 1974 — ב. בן אור
יו"ר הועדה המיוחדת לתכנון ובניה בית שמש

משרד הבריאות שרותי אספקה
ת.ד. 7094, תל־אביב
מכרז מס' 15/428/74
נתנת בזה הודעה לציבור כי שרותי אספקה מבקשים הצעות ל:
גזה רפואית ברוחב 90 ס"מ.
פרטים אפשר להשיג במזכירות שרותי האספקה, רח' נחלת יצחק 15, תל־אביב, טל' 253202 בשעות הרגילות.
את ההצעות יש להגיש ב־3 העתקים במעטפה שאפשר להשיג בשרותי האספקה. מועד אחרון להגשת ההצעות הוא 5.5.74 בשעה 12.00 לפי הכתובת: ועדת הרכישות הציבורית, משרד הבריאות ירושלים, קריסטון, רח' הנביאים 2, ת.ד. 1176.
על המציע לצרף ערבות בנקאית של 10% כערך הצעתו כערבון לקיום תנאי ההצעה באם תתקבל.
אין שרותי האספקה מתחייבים לקבל את ההצעה הזולה ביותר או איזה הצעה שהיא או להזמין את כל הכמות ממציע אחד.
פ. ראוגרודסקי
מנהל שרותי אספקה

בנק ישראל
מכריז בזה על
התחרות להגשת הצעות
למטבע חנוכה תשל"ה מכסף בן ־.10 ל"י
כל הפרטים כלולים בתנאי התחרות שאפשר להשיג בבנק ישראל, היחידה להנפקת מטבע, ירושלים, או בסניפי בנק ישראל בת"א ובחיפה, אצל פקיד הקהל.
חברי אגודת הגרפיקאים וחברי אגודת הציירים והפסלים יוכלו לקבל את תנאי התחרות באמצעות אגודותיהם.
הפרסים שיחולקו לזוכים יהיו:
* פרס ראשון — 3,000.— ל"י
* פרס שני — 1,250.— ל"י
* פרס שלישי — 750.— ל"י
התאריך האחרון להגשת ההצעות הוא יום ה', 6.6.1974, בשעה 12.00 בצהרים.

עירית ראשון־לציון
הארכת מכרז מס' 13/74
עירית ראשל"צ מודיעה בזה על הארכת המועד האחרון להגשת הצעות מאת קבלנים
לבצוע עבודות ביוב בשטח רובינשטיין.
המועד האחרון להגשת ההצעות, בצרוף ערבות בנקאית או צ'יק בנקאי (ערבות אחרת לא תתקבל) בשעור של 5% מערך ההצעה הוא יום ראשון, י"ג באייר תשל"ד, 5.5.74.
חנניה גיבשטיין
ראש העיריה

המדרשה הליברלית
ע"ש פרץ ברנשטיין
הרואה את תפקידה בהקניית ידע בנושאים מדיניים דומיננטיים ובפיתוח חשיבה פוליטית שמחה להודיע לציבור הרחב, על פתיחת שנת הלימודים הראשונה בחמשת החוגים הבאים:
* תולדות הסכסוך הישראלי—ערבי
— בראשות ד"ר משה שרון
* פרקים בתורת החברה והמדינה
— בראשות ד"ר דן סואן
* פרקים בתורת הכלכלה המדינית
— בראשות פרופ' ל. ברגר
* החינוך בישראל של מחר ויעדיו הציוניים
— בראשות ד"ר שאול לוין
* מדיניות החוץ של מדינת ישראל
— בראשות פרופ' ב. אקצין
ההרשמה תחל ב־1.5.74 ותסתיים ב־15.5.74
לשם קבלת פרטים והרשמה, נא לפנות לבית ציוני אמריקה, רח' דניאל פריש 1, תל־אביב, טל. 258089 בימים ב'—ה' בין השעות 16.00—19.00.

בית הספר לריפוי בעיסוק
הר הצופים ירושלים
מודיע כי
נותרו 3 שבועות
לסיום ההרשמה
בעלי תעודת בגרות (רצוי אחרי שרות צבאי) יפנו בכתב או בעל פה לבית הספר לריפוי בעיסוק, הר הצופים, טלפון 02—287530.

אם
אתה
רוצה
קיץ
ללא יתושים

ימי החום באים. עמם עלולים לבוא היתושים — אם לא נקדים רפואה למכה ונחסלם בעודם במצב של דגירה. לשם כך:
* בדוק בחצר ביתך, במרתף ובמקלט. מצאת בהם מים עומדים — דאג לסלקם. אם נקוו מים רבים במרתף — שטף נטש על פני המים והתקשר מייד עם הרשות המקומית. היא תדריך אותך כיצד לשאוב את המים.
* דאג לתיקונו של ברז דולף, צינור פגום — נקו שלוליות והשמד עשבים בסביבת ביתך.
* בורות ספיגה המשמשים לסילוק שפכים עלולים לשמש מרכזי דגירה ליתושים. יש לדאוג שבורות אלה, וכן תאי הביקורת על צינור המוביל מהבית אל הבור, יהיו סגורים הרמטית (מכסים „אנטי מלריים").
* אם למרות כל הפעולות הללו, מופיעים בביתך יתושים רבים, הודע על כך לרשות המקומית.
זכור: מניעת דגירת יתושים עדיפה בהרבה על השמדת היתושים לאחר שהתרבו, ואף זולה יותר. פעולה יעילה של מניעה תבטל את הצורך בשימוש מופרז בחומרי ריסוס.
משרד הבריאות

עד סוף חודש אפריל
מכירה מיוחדת
10%-30% הנחות
מהמחירים הקיימים. מלאי מוגבל.

*סלונים *סדורי קיר *חדרי שינה *מנורות
*שולחנות כתיבה *פינות אכל *כורסאות
SCANDINAVIAN FURNISHERS
תל אביב: רק בסניפנו החדש־ רח' צייטלין 18, טל. 260336
חיפה: רח' פבזנר 11 טל. 645707, 643443

קבלן - בונה
אם נותרו לך דירות
בבניה אשר טרם מכרת
חברת שיכון ופיתוח לישראל בע"מ
רוכשת דירות
לצרכי קליטה
בנות 3-1 חדרים
* * *
בהצעות יש לפנות למשרדי החברה, רחוב הארבעה 18 א', הקריה, תל־אביב, טלפון: 260191

APRIL — 1974

24 Wednesday יום רביעי | 25 Thursday יום חמישי | 26 Friday יום שישי

27 Saturday שבת

(כתב יד:)
וכמת נותרו עוד 5 ימים
להנות מהנחה של 7½%
על תשלום מראש של
מסי עירית תל־אביב־יפו
(v) לסידור בחוץ!
(v) 7½% הנחה

עירית תל־אביב־יפו

מי ומי בוועדה המרכזת החדשה

מאת אמנון ברזילי

...ביצת הקביעה של מעיין צבי ... בנוצי"ם הקרובים על אהד ... הנפהה בהסתדרות. עד כמה ... הדבר ... יהליכו ה־ ... כי יהיה מזכיר חברת העובדים הבא. ...

קודים מבית ההסתדרות. התיסוס הבלתי פוסק בחוגי ההנהגה הכוח"ה ומעשייה, מערכת הבחירות לכנסת, הרכבת הממשלה ותפילותיה התישו את צמרת העבודה.

כיצד נקבעה מעמדות הרמב

באגף ההסתדרותי גרם מצב זה לביצור בעמדו של משל שזכה לאיבון בלתי נמוך מצד ראשי האיגודים המקצועיים. הם ראו ב־משל איש משלהם ובהתמכתם התקבלה מועמדותו לתפקיד מזכיר ההסתדרות פה אחד בלשכת המפלגה נדונה בזמנו יחד עם סיעת העבודה בהסתדרות. אך בחירתו של משל עדיין לא הקזקה את מעמדו במפלגה. אין זו הכוחה כראשי העבודה סבור רים שמשל הוא האיש בהא הירידה שיכלה להניע להנהגת ההסתדרות. סביר יותר להניח כי היה זה כתבמד של אין ברירה, שבתוקף הנסיבות נאלצה העבודה להסכים לו. אך כשם שקודמו בתפקיד הח"כ יצחק בן אהרון היה כבול בבחירת הנצי־גים לועדה המרכזת, נכבל גם משל באותו ענין. אף כי לכאורה ניהל משל לבדו את ועדת המינויים, השפעה בבחירת 20 חברי הועדה המרכזת, היתה אפסית. כמעט כשם שניסלה ממנו היכולת לקבוע מי יהיה מזכיר חברת העובדים.

הקודם בתפקיד מזכיר חברת ה־עובדים היה אשר ידלין, שמונה לפני כשנה והצי לתפקיד יו"ר מרכז קופ"ח. כאן התכונן מספר שמות לתפקיד: משה קשתי דיל, אהוד שילה, המשנה למזכיר חברת ה־עובדים ומנכ"ל תנובה, אפרים רייז־נר. קשתי היה בעל הסיכויים הטו־בים ביותר לתפקיד. לוא היה בן אהרון ממשיך להיות מזכ"ל, כנראה היה מקבל דיינר את התפקיד. לאחר מותו של קשתי עלו סיכוייו של זרמי בעיקר בגלל התנגדותו של יו"ר הנהלת בנק הפועלים מר יעקב לויצון למועמדותו של שילה. כאשר זרמי דחה את ההצעה, נתבדר כי התפקיד שוריין לאיש איחוד הקבו־צות והקיבוצים. לא ברור מדוע, אך כנראה שהמינוי קשור במסירת תפ־קידים נוספים בגוש ההסתדרותי הגדול שמתחלקים בין אנשי האי־חוד, השוכר הצעיר והקיבוץ המאו־חד.

השפעתו של משל לקביעת המצ־טרפים לועדה המרכזת, הסתכמה ל־שלושה בלבד. רק תשעה מבין 20 חברי הועדה הם נציגי מפא"י. 11 הנותרים הם נציגי הסיעות: אחה"ע, רפ"י ומפ"ם (3 נציגים לכל תנו־עה). לי"ע (2) והעובד הדתי (1).

מתוך תשעת חברי מפא"י עזבו את הועדה המרכזת חמישה חברים. יהושע לוי הגזבר שפרש לגימלאות, ידלין, יצחק שפירא מזכיר המרכז החקלאי עבר את גיל הפנסיה, גב' נוזהת קצב שנבחרה לכנסת ומר אלי מויאל שאף הוא נבחר לכנסת. מר משל היה צריך להכריע לגבי עתידם של שלושה חברי הועדה המרכזת. אחד מהם ישראל קיסר, נציג עדת התימ־נים, כוח עולה במפלגת העבודה ומוגה בהבלגתו גזבר ההסתדרות.

על השניים האחרים מר רפאל בש יו"ר המרכז לתרבות וחינוך ומר אוריאל אברהמוביץ יו"ר המחלקה לאיגוד מקצועי, נמתחה בארבע ה־שנים האחרונות ביקורת חריפה. ב־שיחה עם מקורביו לא הסתיר מר משל, גם בהיותו כיום מזכיר ההס־תדרות, את מורת רוחו מכשרם ומ־פעילותם. רבים ציפו כי המזכ"ל יביא לפיטורים מהועדה. משל נר־תע בצעד דרסטי (בש שיכל את בנו במלחמה), אך קיצץ בחריפה מסמ־כויותיהם. בש יהיה מנהל מחלקת התרבות. מחלקת ההסברה והחינוך נלקחו ממנו. אברהמוביץ יעבוד עם ארבעה סגנים, כשנראה יהיו בעלי סמכויות שוות לשלו.

לגבי חמשת חברי הסיעות מפא"י החדשים, היתה השפעתו של משל על מינויים כמעט הרת משמעות. לשמואל בהם, נציג המשמרת הצעי־רה, הובטח המקום בועדה עוד לפ־ני ארבע שנים. גב' נאוה ארד, יו"ר מחלקת החברות בעבודה, נבחרה ב־לחץ הנשים ובזכות החלטה המחיי־בת צרוף נשים למוסדות המפלגה. השניים שהם מתחת לגיל 40 נחשבים לכוחות מבטיחים בהסתדרות. גב' ארד שהיא עובדת סוציאלית העמוד בראש המרכז לבטחון סו־ציאלי. בהם היה בארבע השנים ה־אחרונות מנהל המחלקה המדינית בהסתדרות.

עוד חברים בועדה המרכזת יהיו אורי סבג מזכיר מועצת פועלי באר שבע ודוד פתל חבר כנסת לשעבר, שיצטרפו לועדה ללא תיקים. הם יוכנסו לועדה בלחץ העדות. עוד חבר בועדה יהיה איש האיחוד, ש־ימונה לתפקיד מזכיר חברת העוב־דים.

תחלופה בנציגי מפם

התחלופה הגדולה ביותר היתה ב־מפ"ם ששניים מנציגיה היה אהרון אפרת ויהודה ידין נבחרו לכנסת. השלישי מר צבי נתנזון איש האי־גוד המקצועי נשאר בועדה. אליו הצטרפו נפתלי בן משה שנחשב ל־בעל דעה עצמאית בולטת ועשוי לחזק את הפרופיל השמאלי של מפ"ם, האיש נגבה כה יעקב וילן, שנחשב לאיש משק. במפ"ם סבורים כי הליכתו של אפרת הוא אבידה שאין לה תחליף.

נסיגה בולטת נרשמה אצל הסי־עת אחה"ע שאיבדה את מוקדי ה־כוח שלה בהסתדרות. במקום בן אהרון צורפה גב' עדה גילן, מורה שהיתה יו"ר מחלקת הארגון של מרכז הסתדרות המורים. נשארו ב־ועדה היה נתן אלמוליגו ויהושע ושציינא שלא יהיה עוד מים יו"ר המחלקה לאיגוד מקצועי על פי הח־לטה אחה"ע, בגלל גילו.

לוועדה המרכזת הצטרף כנסם רפ"י מר גדעון בן ישראל שלושה ציוים לתפקיד יו"ר מחלקת האי־גוד המקצועי. בן ישראל שהיה ב־עבר מזכיר מועצת פועלי באר שבע ואחר כך חבר כנסת, היה בשנים האחרונות הממונה על יחסי העבו־דה במשרד העבודה. בתפקיד זה שימש מתווך בסכסוכי עבודה מטעם הממשלה וזכה להערכה רבה. הוא נחשב איש מקצוע שהתמחה בתחום האיגוד המקצועי. למרות כישוריו קשה להניח כי מפא"י וראשי האי־גודים המקצועיים שרובם משתייכים לחטיבת מפא"י יסכימו להשכים את התפקיד בידיהם ולמסור אותו לאיש רפ"י.

יחד עם בן ישראל יקוד מטעם רפ"י אהרון הראל שהוא יו"ר מחלקת ה־ארגון. השאל בן־שכחם, הראל הח־ליט כי לא יצטרף לועדה המרכזת, בלי לנמק את הסיבות לכך. אך יתכן כי בלחץ ראשי העבודה בהסתד־רות יאות להמשיך בתפקידו. יהוכ־תיו בעיקר בתחום הרפורמות בהס־תדרות, הגם שלא יצאו לפועל, זכו להערכה בהסתדרות.

במפתיע נודע כי הוכפלה נציגות לי"ע בועדה המרכזת. ראש הסיעה בהסתדרות מר הלל זיידל, נבחר ל־כנסת השמינית. את מקומו יקח מר אברהם הסון מזכיר תנועת העבודה הליברלית. לאחר שהוחלט על הוס־פת נציג נוסף, ימשיך זיידל להיות חבר הועדה, בדעה מייעצת. הנציג של העובד הדתי, גם הוא בדעה מייעצת, יהיה מר אברהם ארליך ש־יחליף את ח"כ הרב מנחם הכהן, אשר ימשיך להיות רבה של ההסתד־רות.

מספר חברי הועדה המרכזת גדל באחד ויהיה 21. 12 חברים חדשים הצטרפו לועדה. זוהי תחלופה ניכ־רת, בעיקר בהסתדרות. אף שבראש ההסתדרות עומדת אישיות פחות מב־ריקה מזו שקדמה לה, הרושם הוא כי ההרכב הנוכחי של הועדה ה־מרכזת טוב יותר. הגיל הממוצע צעיר יותר, אנשים בעלי כישורים מקצועיים יותר חודרו לעמדות מפתח בהסתדרות. קיים סיכוי סביר כי הצוות שנבחר יוכל לעבוד בשיתוף פעולה פורה יותר כאשר בארבע ה־שנים האחרונות.

...ופל בשעורי הילודה בארה"ב

מאת הארולד שמאק
The New York Times
מיוחד ל"הארץ"

ואשינגטון
...ורי הילודה הפוריות בארה"ב בשנה שעברה לנקודת השפל ... של ארה"ב — כאמר של המרכז הלאומי לסטטיס־טיקה של הבריאות. ...ה זו השנה השניה ברציפות ... הגיעו שיעורים אלה לשפל ... דבר המצביע על גביה רבת־ ...וה.

...ל הירידה ההולכת בילודה ירד ... הפוריות הלאומי לכדי 1.9 למשפחה. גם שיעור זה הוא לשיעור של השנה שעברה במידה ניכרת מרמת־התחלו־ ... היא 2.1 ילדים למשפחה. ... המגמה הנוכחית הגיע לשיעור אפס בגידול האוכ־ ... במחצית הראשונה של ה־ ...ה־21. אך המומחים מדגישים ... כלל הנטיות הסטטיסטית ...ת הן ארעיות. אמנם שיעורי הפוריות יורדים מאז 1970, ...לדעת כמה זמן תימשך ה־ ...

דיה. היה זה שפל חסר תקדים, בתוך ב־6% מאשר ב־1972 שגם הוא היה חסר תקדים.

אחד הנוכחים אמר שהשאלה ה־גדולה היא באיזו מידה משקפת ה־ירידה הנוכחית את ירידת היקף ה־משפחות שהושלמו ובאיזו מידה היא ביטוי של החלטות נשים לדחות את הולדת משפחותיהן.

המשרד למיפקד האוכלוסיה עורך מ־סקרים ביחס לסוג שונה של שי־עור פוריות הקרוי שיעור פוריות כולל. שיעור זה מבוסס כמספר ה־ילדים במשפחה שהושלמה.

שיעור זה נגזר משיעורי הפוריות האינדיבידואליים של נשים בכל אחת מקבוצות הגיל החל ב־14 וכלה ב־49 ומורה מה יהיה גודל המשפחה שהאוכלוסיה אם יימשכו כמות שהם שיעורי הפוריות לאותן קבוצות גיל.

מימצאי המשרד למיפקד האוכ־לוסיה מורים כי שיעור הפוריות ה־כולל בארה"ב ב־1973 היה 1.9 ילדים לכל משפחה — וזוהי ירידה מהשי־עור 2.03 שנמדד ב־1972. שני ה־מימצאים הם ביטוי לשפל שכמוהו לא היה בהיסטוריה של ארה"ב.

בעוד שמימצאים אלה פירושם ש־שיעור הפוריות הלאומי הכולל נמ־צא מתחת לרמת התחלופה שהיא 2.1 במשך שנתיים רצופות, נמשך הגידול בכלל האוכלוסיה של ארה"ב ויימשך הלאה עד לשלב מתקדם במאה הבאה גם אם יתמידו השיעו־רים הנמוכים הנוכחיים. לארה"ב יתווספו נשים בגילי הלידה והמספר הכולל של הלידות כנראה ימשיך לעלות על מספר המיתות. על כן אין אפשרות ואין מקום לאמוד את מספר השנים מעתה עד לשנה שבה יגיע גידול האוכלוסיה לאפס — סבור מומחה במשרד למיפקד האוכלוסיה. במשך כמה שנים לפני ואחרי ש־ארה"ב הגיע לנקודה זו יהיו שי־עורי הגידול הירידה באוכלוסיה כה קרובים לאפס עד שהאוכלוסיה תעמוד כמעט במצב סטאטי.

על אף השפל בשיעורי הלידה ו־הפוריות בשנת 1973, גדלה האוכ־לוסיה בארה"ב ב־1,164,000 נפש כתוצאה מעודף הלידות על המיתות. שיעור הגידול של האוכלוסיה עמד על 5,6 אחוזים לעומת 6,2 אחוזים ב־1972.

...מצאים מראים כי ב־1973 היה ... הילודה 15 לידות לכל אלף ... מכלל האוכלוסיה. שיעור זה ...מוך ב־4% מהשיעור בשנה ... שנחשב בשעתו לשפל חסר ...

...ר הלידות שהיו בארה"ב ב־ ...היה כ־3,141,000 — הקטן ב־ ...מאז שנת 1945 שבה היה ...2,8. ...19, עם תום מלחמת העולם ... קפץ מספר הלידות ל־ ...3,4. מאז ואילך היה המספר ... של הלידות בכל שלושה מי־ ... ובין השנים 1954 ל־1964 ... מתחת ל־4 מיליונים. ... שיעור הילודה נבדק לגבי ... של אלף נפש באוכלוסיה, ... שיעור הפוריות בבודקים של ... לגבי כל אלף נשים בגיל ...ת (15 עד 44). ...ע היה שיעור הפוריות 69.3 ... לכל אלף נשים בגילי הפר־ ...

משפחה קטנה יותר: הסטטיסטיקה והפילוסופיה

מאת ג'יימס ראסטון
The New York Times
מיוחד ל"הארץ"

ואשינגטון

"לפי הסטטיסטיקה של המרכז ל־בריאות הממשלתי ירד שיעור הילוד־ה בארה"ב לרמתו הנמוכה בהיס־טוריה; ואם לשפוט לפי העובדות שמסביבנו, אין זה משום שמישהו יצא מן האופנה.

הממשלה מדווחת כי „שיעור הפו־ריות הלאומי ירד ב־1973 ל־1.9 ילדים למשפחה (ניסיתם אי־פעם לגדל תשע עשיריות ילד?), וב־שנה שעברה היו כ־3,141,000 לי־דות — המספר הנמוך ביותר מאז 1945. כן מספרים לנו שאם תי־משך מגמה זו של יותר מין ופחות תינוקות, יתייצב גידול אוכלוס־יית ארה"ב ברמת אפס במחצית ה־ראשונה של המאה ה־21.

בסיכומו של דבר זוהי בשורה טובה. כבר עתה מעבידים אנו יותר צאצאים משיש ביכולתנו להבין לנפ־שם או לשלוט בהם, וברור שהגידול הרוחני שלנו כבר התייצב לפני זמן רב. גופנו מקדים את רוחנו, ואף כי ההישג של ארה"ב טוב מזה של רוב המדינות, אין היא יכולה ל־המציא כבר, מקומות עבודה, בתי ספר, בתים או תחבורה במידה ה־מספקת להדבקת פוריות העם.

נראה איפוא שהבריות החליטו להתאים את עצמם לממשלה, וזהו מפנה. כל שאר העקומות הממשלת־יות עולות — מחירים, אבטלה, שע־רי ריבית, פשע, אונס — אך גידול האוכלוסיה בירידה.

המעניין שבדבר אינו כמובן ה־סטטיסטיקה אלא הפילוסופיה; לא אם טוב או רע הדבר — אלא מדוע. גאלופ מציע הסבר לחלק מהסיבות לירידה בשעור הילודה: „יוקר ה־מחיה, במיוחד מחיר החינוך, שי־מוש נפוץ באמצעי מניעה, דאגה מפני תנאי צפיפות, חוקי־הפלה לי־ברליים יותר, ושינוי בערכים וב־אורחות חיים כפי שמתבטא בשחרור האשה."

קרוב לוודאי שניתן להוסיף גם את הסיבות הבאות: אי הודאות בחיים האמריקאיים כיום, הירידה בכבוד כלפי סמכותן של המשפחה והכנסיה; הספקות אם הצעירים רו־צים לחזור על העבודה המפרכת ועל התורות של הוריהם; ההשלמה הנפוצה עם הגירושין; הסיפוק ה־קל שניתן להפיק ממין ומבידור; קיצורו של דבר, הזירות הנגידות הנוגברות של הנוער והיסוס להתח־חייב למישהו או למשהו לצמיתות.

כאשר בדק את כל אלה מכון גאלופ, נתן את אישורו למה ש־מסתבר מאליו. לידתו וגידולו של חמישה־שישה ילדים מהווים בעיה ואילו שמונה־תשעה ילדים אינם ב־אים בחשבון, אפילו במסגרתה של החווה החקלאית המסורתית. לפי ממצאי המכון, המספר המסביר כיום הוא 2 ילדים למשפחה ואילו ילד אחד מהווה כידוע בעיה הן להורים הן לעצמו.

הדבר שבו לא טיפל מכון גאלופ היה המספר הגובר של זוגות נשו־אים ושאינם־נשואים שאינם מעונ־יינים בילדים כלל. אחד הכתבים לחיי המשפחה מדווח לי שבנושא ה־מין הן לגבי נשואים הן לגבי ש־אינם נשואים, נעשה מיושן. הצעי־רים מעבירים פנים כאילו ענין זה הוא כהיאבקות כעיתך להשביעו ב־אורח טבעי, כאילו היית אוכל או נושם (וזהו כמובן שקר), ומכל מ־קום גילו יותר עניין ודאגה לגבי הבעיה הקשה יותר של התחייבות לצמיתות הכרוכה בגידול ילדים.

שאלה זו קשה יותר אפילו מה־שאלה שבה מתלבט בן הזוג העומד לפני הנישואין. אינך יכול להיפ־טר מילדיך באמצעות גירושין. אבל יכול אתה להשתמט מן הבעיה.

לנטיה למשפחה קטנה יותר יש אפילו לרווקות מתוכננת עד זיקנה, יש כמה יתרונות לגבי החברה כ־כלל. נטיה זו מקהה את חודו של הסיוט של הכפלת גודל האוכלוסיה כדי 40 שנה, ועושה את הבעיה של תכנון החיים העירוניים קלה הר־בה יותר.

ואף על פי כן, ייתכן שיש פר־דוכס בנטיה זו. שהרי הצעירים מתגעגעים למדומה לדבר מה ש־יוכלו להאמין בו בימים אלה, וה־משפחה היא קרוב לודאי המפלט האחרון.

כאילו טוענים כי עולמנו עולם מסוכן ורקוב, מלא מלחמות, רב־אים, פשע, סמים — ומדוע איפוא להכניס עוד נפש אחת לברוטליות שלו? עם זאת, אם נכון הדבר שאין להאמין עוד למטיפים, שאין לב־טוח עוד בפוליטיקאים ושהחברה בכללה היא גילגל של שקר ועוו־לה, הרי שהמשפחה, על כל המא־בק שבה, עדיין העסק הכדאי ב־יותר. אולי אפילו יותר כאשר ה־בדידות המשותרת כביכול.

יבוא יום והסטטיסטיקאים הממ־שלתיים ירחיבו אולי את מאבחנים וימדדו לא רק את התוצר הלאומי הגלמי ואת האוכלוסיה, אלא גם את גידול האושר. לפי שעה יש מן המרגיע בנתונים האחרונים. אם אין אנו מסוגלים לשפל במספר האוכלו־סין הקיים, מה טעם איפוא להכ־פיל את חובת הבעיה?

אוניברסיטת חיפה

מודיעה

כי החל מיום שישי 26.4.74 ועד 30.4.74

תפעל מזכירות מיוחדת למושב חבר הנאמנים

בדבר פרטים ניתן לפנות לטלפון מס' 04—253783 או טלפון מס' 04—254429 שלוחה 57

הטכניון — מכון טכנולוגי לישראל | ביה"ס להנדסאים | משרד העבודה, משרד החינוך והתרבות, המכון הממשלתי להכשרה מקצועית

ההרשמה למגמה ל

הנדסה רפואית (ביו־הנדסה)

תפתח ביום שלישי 7 למאי ש"ז

המבקשים להרשם יכולים לעשות זאת ...

תנאי הקבלה:
מתקבלים בוגרי/ות י"ב בעלי תעודת בגרות אקסטרנית או בוגרי/ות בתי ספר תיכוניים מקצועיים 4 שנתיים בעלי תעודת גמר ממשלתית. עדיפות תנתן לבעלי רקע רפואי.

• **פרטים והרשמה:**
במשרד ביה"ס הארצי להנדסאים בקרית הטכניון חיפה, ת. ד. 4459 (אוטובוס 19, 1/19).

ההרשמה: — כל יום בשעות 09.00—14.00 בימים א' ב' 09.00—18.00

אוניברסיטת חיפה

מזכירות ההרשמה וקבלת תלמידים

להלן לוח בחינות המיון ובחינות כניסה אחרות לשנה"ל תשל"ה

חוג	סוג הבחינה	התאריך	שעה
כל החוגים	בחינת מיון כלל־אוניברסיטאית	יום ב' 13.5.74	09.30
ערבית	מבחן כניסה	יום א' 5.5.74	08.00
אנגלית	מבחן כניסה	יום ו' 3.5.74	08.00
צרפתית	מבחן כניסה	יום א' 5.5.74	09.00
ספרות כללית	מבחן כניסה	יום א' 28.4.74	15.00
אמנות יצירה	בחינה מעשית בסדנות	יום ד' 15.5.74, יום ה' 16.5.74	הזמנה אישית תישלח
אמנות חינוך	בחינה מעשית בסדנות	יום ב' 6.5.74	11.00
אמנות תולדות	בחינה עיונית		
המח' להכשרת מורים לבתי־ספר על־יסודיים	מבחן כניסה	יום א' 5.5.74	09.00
ע"ש א. בירם: כלכלה, סטטיסטיקה, מתימטיקה	מבחן כניסה במתמטיקה	יום א' 28.4.74	08.00
כלכלה הד־חוגי	מבחן כניסה בהנהלת חשבונות	יום ו' 3.5.74	10.00
בדיקה בעברית	בדיקה	יום א' 28.4.74	11.00

הנהלת הסוכנות היהודית לא"י
ועדת המכרזים הכוללנית — אזור תל־אביב

מכרזים לרכישת גרבי סטרץ ומוצרי טריקו

1. הנהלת הסוכנות היהודית לא"י (להלן „הסוכנות"), מזמינה בזאת הצעות לאס־פקת גרבי סטרץ ומוצרי טריקו בכמויות המפורטות מטה:
א) מכרז מס' 13/74־הא, 1,000 תריסר גרבי סטרץ לנערים, 600 תריסר גרבי סטרץ לנערות.
ב) מכרז מס' 14/74־הא, 1,100 תריסר גופיות, 1,000 תריסר תחתוני סליפס, 900 תריסר תחתוני נשים.
2. את תנאי המכרז וטופסי הצעה אפשר לקבל החל מיום א' 28.4.74 במשרדנו בתל־אביב, רח' קפלן 17, חדר 438, בשעות 08.00—12.00.
3. את ההצעות יש להגיש לכל מכרז בנפרד בשני העתקים ולהמציאן לתיבת המכרזים הנמצאת במשרדנו רח' קפלן 17, חדר 438, או לשלחם בדואר רשום אל אותה הכתובת.
4. ההצעות חייבות להגיע אל הסוכנות לא יאוחר מיום ה' 9.5.74 בשעה 12.00.
5. אין הסוכנות מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא והיא רשאית לפעול לפי שיקול דעתה הבלעדי המוחלט.

ביום א', 5.5.74, מתחיל אולפן ... (בר־קבא) קורס ערב חדש ל־ ... עברית ו/או אנגלית ... הצלחה מובטחת! פרטים: ...: גורדון 5, טל. 224532 ...: „במעלה", טל. 664923

אוניברסיטת תל־אביב

הפאקולטה לאמנויות | הפאקולטה למדעי הרוח ביה"ס להסטוריה

מודיעים על הרצאות אורח של פרופ' אריק סגל, מאוניברסיטת ייל („מחבר סיפור אהבה")

באולם פאסטרנק, בית מוסיקה, קרית האוניברסיטה, רמת־אביב

יום ראשון 28.4.74 בשעה 14.00
Athletics and Greek Mentality

יום שני 29.4.74 בשעה 20.00
The Business of Roman Comed[y]

ההרצאות תתקיימנה בשפה האנגלית. הציבור מוזמן

Packard

INSTRUMENT COMPANY
announces
an introduction lecture
and demonstration

TRI CARB SAMPLE OXIDIZER
to be given (in English) by:
MR. P. MERTENS, Product Manager,
Packard Instrument Co.,
Downers Grove, Ill.

JERUSALEM
Monday, May 6 from 10 to 12
Lecture room 7 (3rd floor),
Hadassa Medical School, Ein Karem.

REHOVOT
Tuesday, May 7 from 10 to 12
Main Auditorium, Faculty of Agriculture.

TEL-AVIV
Wednesday, May 8 from 10 to 12
Hall No. 2, Argentina Building
Tel-Aviv University, Ramat Aviv.

PACKARD INSTRUMENT
(Israel) Ltd., 14, Koresh Str., Jerusalem
Tel. 222351

עירית חיפה

האגף לתרבות, נוער, חברה וספורט
המחלקה לתרבות בשיתוף עם המחלקה לנוער וספורט

השבוע במרכזי התרבות בחיפה רבתי
(3.5.74 — 26.4.74)

מרכז לתרבות ע"ש ארדשתיין רח' י. ל. פרץ 20
** יום ב' 29.4.74 בשעה 6.15 בערב — פגישה עם משה ריבלין (מנכ"ל הסוכנות היהודית): „חינוך לערכים ציוניים" מנחה: צבי אש — מנהל המדור להשכלת עם

מרכז לתרבות ע"ש פבזנר רח' פבזנר 54
* שבת 27.4.74 בשעה 11.00 לפנה"צ — הרב שמעון אוסא: „שלבי גאולה בישראל"
** יום ב' 29.4.74 בשעה 8.00 בערב — רב שיח על „הזדהות העם עם המדינה לאחר מלחמת יום הכיפורים" בהשתתפות: משה ריבלין — מנכ"ל הסוכנות היהודית, אריה צימוקי — מרכז המועצה הציונית בישראל, פרופ' מיכאל הלצר — עולה מבריה"מ, מנחה — יהודה עזריאלי — עתונאי

מרכז לתרבות ע"ש רוטשילד מרכז הכרמל
* שבת, 27.4.74 בשעה 11.00 לפנה"צ — פרופ' צבי קורצוויל: „יום העצמאות כחג לאומי דתי". מנחה: חיים יעקובוביץ
יום א' 28.4.74 בשעה 7.00 בערב — בשיתוף אגודת האסטרולוגים המקצועיים — הגב' צונגר — נשיא האגודה התיאוזופית בישראל: „היבט אסטרולוגי על המצב הפוליטי הנוכחי"

בית ההסתדרות קרית אליעזר
שבת 27.4.74 בשעה 11.00 לפנה"צ — יעקב מינסקי: „היבטים חברתיים של מל־חמת יום הכיפורים"

מרכז לתרבות „גנים" רח' הגנים 21
יום א' 28.4.74 בשעה 8.00 בערב — במה לאמנות הקולנוע בעריכת יוסי אורן: „אוניבבה"

בית ענבי ליבשיץ ק. חיים מזרחית
יום א' 28.4.74 בשעה 7.00 בערב — רחל מאיר על „הצילו" — התיאטרון העירוני חיפה.

מועדון נוה־יוסף
יום א' 28.4.74 בשעה 7.00 בערב — צבי צוקרמן: „רמת הגולן במערכה" (בלווי שקופיות)

מרכז קהילתי רוממה רח' הפרחים 3
יום ב' 29.4.74 בשעה 9.00 בערב — במה לאמנות הקולנוע בעריכת יוסי אורן: „אוניבבה"

מרכז לתרבות ע"ש א. חושי יזרעאליה
יום ב' 29.4.74 בשעה 8.30 בערב — במה לאמנות הקולנוע: „החיים, האהבה והמות" במאי: קלוד ללוש

מרכז צארנה רח' דגניה, ק. חיים
יום ב' 29.4.74 בשעה 7.30 בערב — מרים אביגדור: „היבט היסטורי על יחסי בריה"מ—ישראל ממלחמת השחרור עד ימינו"
יום ד' 1.5.74 בשעה 7.30 בערב — במה לאמנות הקולנוע בעריכת יוסי אורן: „גמל תעופה"

מרכז הנוער — קרית שמואל
יום ג' 30.4.74 בשעה 8.00 בערב — אלי אבידור: „תרבויות עמים — מקסיקו וגואטמלה", בליווי שקופיות

מועדון אלי כהן ואדי סאליב
יום ג' 30.4.74 בשעה 7.00 בערב — צבי צוקרמן: „מצדה", בליווי שקופיות

מרכז לתרבות ע"ש נגלר קרית חיים
יום ג' 30.4.74 בשעה 10.00 בערב — במה לאמנות הקולנוע בעריכת יוסי אורן: „החיים, האהבה והמות". במאי: קלוד ללוש

מועדון הנוער — כתנה דוד
יום ה' 2.5.74 בשעה 7.30 בערב — במה לאמנות הקולנוע בעריכת יוסי אורן: „גמל תעופה"

* בשיתוף משרד החינוך והתרבות — המחלקה לתרבות תורנית
** בשיתוף המועצה הציונית בישראל — חיפה

هكذا من الأصل

مكزامن الأصل

האוניברסיטה העברית בירושלים

המחלקה למינהל תלמידים — המשרד לקבלת תלמידים

רישום מועמדים לשנת הלימודים תשל"ה ללימודי "מוסמך" ותעודה

הרשמת מועמדים לשנת הלימודים תשל"ה ללימודים לקראת התואר "מוסמך" וללימודי תעודה תפתח ביום ה', י"ב באלול תשל"ד (30.8.74) פרט לתחומי הלימוד לידם צוין תאריך קודם.

מתקבלות בקשות לפקולטות כתי"ם:

הפקולטה למדעי הרוח
בתחום: לימודי תעודה בתרגום כתבי מדע — סיום ההרשמה — 30.4.74

הפקולטה למדעי החברה
בתחום: החוג לפסיכולוגיה — סיום ההרשמה 23.5.74

הפקולטה למתימטיקה ולמדע הטבע
ביה"ס למדע שימושי וטכנולוגיה
המרכז להוראת המדעים

הפקולטה לחקלאות

הפקולטה למשפטים
המכון לקרימינולוגיה

ביה"ס לספרנות — סיום ההרשמה 30.6.74

ביה"ס לעבודה סוציאלית

המרכז להכשרת מנהלים למרכזים קהילתיים — סיום ההרשמה — 31.10.74

הפקולטה לרפואה
מדעי הרפואה הבסיסיים
נוירוביולוגיה
בריאות הציבור
תעודה באופתלמולוגיה

ביה"ס לרוקחות

מועמדים לפקולטות: מדעי הטבע, מדעי הרפואה, רוקחות, ספרנות ועבודה סוציאלית — חייבים לפנות לפקולטה לייעוץ מוקדם לקבלת טפסי הרשמה.

המועמדים ימציאו גליונות ציונים למזכירות הפקולטה אליה הם מבקשים להתקבל (מועמדים לפקולטה למדעי החברה מתבקשים להמציא את גליונות הציונים ב־3 העתקים).

המעוניינים ירשמו במשרד לקבלת תלמידים. טפסי הרשמה וה"מדריך לתלמיד החדש" ניתן לרכוש תמורת 5 ל"י (ע"י פניה אישית או בכתב ב"אקדמון" גבעת רם ירושלים 91999, ת.ד. 41, ירושלים.

ללא צירוף המחאה על הסך הנ"ל לא יישלחו הטפסים והמדריך; חיילים בשירות חובה יקבלו את הטפסים והמדריך חינם, אישית או לכתובתם הצבאית.

בוגרי מוסדות להשכלה גבוהה בחו"ל יירשמו במשרד לתלמידי חו"ל, הר הצופים, ירושלים.

בוגרי האוניברסיטה העברית בירושלים המבקשים להמשיך לימודיהם באותה הפקולטה, ירשמו במזכירויות הפקולטות.

מועמדים מגויסים שחל עליהם "חוק החייל המשוחרר"

מועמדים שהתקבלו ללימודים בתשל"ד, מחזור א' ומפאת גיוסם נבצר מהם ללמוד בשנה זאת, קבלתם תקפה לשנת הלימודים תשל"ה באותו תחום לימודים אליו התקבלו — בתנאי שיפנו בכתב במועד ההרשמה למשרד לקבלת תלמידים, בבקשה למימוש קבלתם לתשל"ה. **מועמדים שלא יפנו במועד — קבלתם לתשל"ה אינה מובטחת.**

המעוניינים להתקבל על־סמך חוק החייל המשוחרר חייבים לצרף לבקשתם אישור משלטונות הצבא לזכאותם במסגרת חוק זה.

בית ספר תעשייתי קמ"ג

החלה ההרשמה
לשנת הלימודים תשל"ה (1974-75)

מתקבלים: מסיימי כתה ט' או בוגרי כתה י' מקצועית, המעוניינים להשתלב בתעשייה עתירת מדע כבעלי מקצוע מעולים.

משך הלימודים: שלוש שנים בנושאים עיוניים ובנושאים מקצועיים.
אין פנימיה בביה"ס.

מקצועות הלימוד: מסגרות מכונות, ריתוך אוטוגני, חשמלי וכלל כמו כן, אחזקת מתקנים מיכניים.

לבוגרים, שיעמדו בהצלחה בבחינות הממשלתיות, זכות גישה לבחינות לטכנאים/הנדסאים. התלמידים מקבלים שכר בהתאם לחוק ולהישגיו.

הרשמה ותאום מידע:
- במשרד העבודה בבאר־שבע (חדר 53)
- בבתי הספר אצל היועצים החינוכיים
- בביה"ס תעשייתי קמ"ג, ת"ד 9001 בבאר־שבע או טלפון [illegible] שלוחה 474.

קריה למחקר גרעיני - נגב

משרד העבודה - האגף להכשרה ולהשתלמות מקצועית
מחוז באר־שבע והנגב.

הטכניון — מכון טכנולוגי לישראל

המכון ללימודי חוץ
מודיע על **פתיחת לימודי תעודה**
אשר יתקיימו בשעות הערב
בתל-אביב ובירושלים

- **תורת השמאות (בת"א בלבד)**
מועד הפתיחה: יום רביעי, 1.5.1974

- **ניהול כח־אדם (בת"א בלבד)**
לימודים דו־שנתיים המיועדים לעוסקים בניהול סגל או למבקשים לעסוק בכך.
מועד הפתיחה: יום ראשון, 5.5.1974

- **קורס מתקדם לפרסומת (בת"א בלבד)**
לימודים חד־שנתיים, המיועדים למנהלי שיווק, לעוסקים בפרסומת במפעלים ובמוסדות, לעובדי סוכנויות פרסומת ולכל העוסקים בפרסומת לסוגיה.
מועד הפתיחה: יום שני, 20.5.1974

הקורסים הבאים יפתחו בחודש מאי, *1974*

- **ניהול הייצור (בת"א ובירושלים)**
לימודים דו־שנתיים המיועדים להכשרתם של מנהלי ייצור, שהינם בעלי רמה השכלה מתאימה.

- **ניהול שיווק (בת"א בלבד)**
לימודים חד־שנתיים המיועדים לעוסקים בניהול שיווק, בקידום מכירות ופרסומת, למנהלי מכירות או למעוניינים לעסוק בכך.

- **קורס מתקדם ליחסי ציבור (בת"א ובירושלים)**
לימודים חד־שנתיים המיועדים לעוסקים ביחסי ציבור או בתחומים הקרובים למקצוע, וכן לאנשי מינהל בדרג בכיר.

- **שמאות רכב (בת"א בלבד)**
לימודים דו־שנתיים, המיועדים לעוסקים בשמאות רכב ולאלה המתעתדים לעסוק בכך.

- **קציני בטיחות בתעבורה (בת"א ובירושלים)**
לימודים דו־שנתיים, המיועדים לבעלי נסיון במפעלי התחבורה, לשם הכשרתם כקציני בטיחות.

- **פיקוח על הביצוע בבניה (בת"א בלבד)**
לימודים חד־שנתיים המיועדים לסגל טכני בכיר בעל השכלה בהנדסה אזרחית.

- **ניהול כללי (בת"א בלבד)**
לימודים דו־שנתיים המיועדים לבעלי תואר ראשון בהנדסה, מדעים, או מדעי החברה, כמו כן יוכלו להגיש מועמדות אנשי מינהל בכירים.

- **קורס מתקדם לניהול משרד (בת"א ובירושלים)**
לימודים חד־שנתיים המיועדים למנהלי משרדים ולמזכירות בכירות במפעלים ובמוסדות גדולים, המבקשים לייעל עבודתם וללמוד גישות ושיטות חדישות בנושאי עבודתם.

- **עיצוב המוצר (בת"א בלבד)**
לימודים תלת־שנתיים אשר מטרתם להכשיר מעצבי מוצר ולהקנות להם ידע ומיומנות טכנית בתהליכי עיצוב המוצר.

חיילים משוחררים המעוניינים לנצל זכותם ללימוד חינם, מתבקשים להמציא בעת ההרשמה אישור מטעם השלישות הראשית המעיד על שרות מילואים של 75 יום לפחות.

פרטים והרשמה:
בתל-אביב: המכון ללימודי חוץ, רחוב ליסין 14, תל־אביב. טלפון 268126/7, 266992.
בירושלים: הטכניון, השלוחה בירושלים, בנין העירייה, רח' יפו 22 טלפון 232251(241), בימים שני ורביעי בין השעות 17.00—19.00.

אוניברסיטת בר־אילן

שמחה להודיע על
פתיחת המחלקות הבאות בשנה"ל תשל"ה:

א. מגמה בין חוגית במדעי היהדות
(תוכנית מורחבת)

מגמה זו מומלצת למתעתדים להורות את לימודי היהדות בבתי ספר תיכוניים בכל החטיבות.

ב. מחלקה לתיאטרון

המטרה היא להקנות השכלה בהיסטוריה של התיאטרון ובשיטות משחק ובימוי כדי להכשיר מדריכים מקצועיים למגמות בבתי ספר ובתנועות הנוער.

ג. מחלקה לתולדות האומנות

לימוד ההיסטוריה של הציור, הפיסול, והאדריכלות; הכשרת סטודנטים בעקרונות האסתטיקה והביקורת האומנותית.

פרטים נוספים וכן טפסי הרשמה ניתן לקבל לפי פניה בכתב אל המשרד לקבלת תלמידים, אוניברסיטת בר־אילן רמת־גן.

היום האחרון להגשת המועמדות הוא ז' בסיון תשל"ד, 31.5.1974.

משרד החינוך והתרבות — אגף הנוער — הלשכה להדרכה ולכח אדם
עיריית תל־אביב—יפו — האגף לתרבות, לנוער ולספורט

המדרשה למדריכי נוער
החלה ההרשמה

לשנת הלמודים תשל"ה (מחזור כ"ה)

מתקבלים:
א. בעלי השכלה תיכונית.
ב. במקרים מיוחדים — מסיימי י"א שנה ליכוד בעלי נסיון בהדרכה.

משך הלימודים: 18 חודשים (לימודי בוקר)

מילגות: הניתנות לתלמידים המצטיינים ע"י משרד החינוך והתרבות.

עבודה בשכר: בתקופת הלימודים יועסקו התלמידים בעבודה חלקית בשכר.

הסמכה: לבוגרי המדרשה אשר יעמדו בכל הבחינות המחייבות, יוענק התואר "מדריך מוסמך", אם השתלמו היא בגרות חלקית (3 בחינות) לפחות. משכורתו של מדריך מוסמך זהה לזו של מורה מוסמך.

רישום ופרטים: המדרשה למדריכי נוער — רח' המבצע 6 תל אביב. (מול בית מפעל הפיס, על יד הקריה).
בשעות 8—12 לפנה"צ. טל' 255345

מנהלי מפעלים
מנהלי מנגנון וכח־אדם
מנהלי הדרכה

נצל אותנו

מוסדנו הקים מחלקה מיוחדת
לייעוץ והכוון בעניני הדרכה והכשרת כח אדם מקצועי
למפעלי תעשיה ולמוסדות מינהל ושרותים

בא התקשר אלינו ישירות לפי הכתובת:
שד' דוד המלך 39 תל־אביב.
טל. 03־261688

משרד העבודה — המכון להשתלמות מקצועית משולבת — אורט ישראל

משרד העבודה — משרד החנוך והתרבות
המכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית

המכללה של הדסה

ירושלים

מודיעה על הרשמה לשנת הלימודים תשל"ה (1974/75)

להנדסאים במגמות:
לימודי מחשב
אלקטרוניקה
צילום מדעי־טכני

בשיתוף פעולה עם משרד הבריאות למגמות:
עובדי מעבדה רפואית ומדעית
דשמים רפואיים
מזכירות רפואית ומדעית

בשנה"ל תשל"ה הפתח מגמה אקדמית תלת־שנתית
טכנולוגיה רפואית ומדעית

ליד המכללה קיים בית ספר ערב דו־שנתי למגמות:
עובדי מעבדה רפואית ומדעית
מזכירות רפואית ומדעית

לכל המגמות מתקבלים תלמידים בעלי תעודת בגרות אחרי ראיון אישי.
תלמידי שנת ב' המצטיינים בלימודיהם יוכלו להנות ממילגות.
תלמידי המגמות ללימודי המחשב, אלקטרוניקה וצילום מדעי־טכני זכאים להלוואה מטעם המכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית.

פרטים והרשמה: בכל יום בין השעות 10.00—13.00 במשרד המכללה, רח' הנביאים 37, ירושלים, טל. 222291.
בעת ההרשמה יש להמציא תעודת בגרות, תעודת זיהוי, תעודת יוצא צבא, סך 50 ל"י דמי הרשמה ו־2 תמונות.

שגרירות הרפובליקה הפדראלית של גרמניה

מרכז התרבות וספריית הירש

שיעורים ללימוד השפה הגרמנית
למתחילים ולמתקדמים

בשיטה אור־קולית ואודיו־לינגואל

בשעות לפנה"צ, אחה"צ ובערב

טרימסטר II: 5 במאי – 31 ביולי 1974

ההרשמה בימים 21—23 באפריל, 28 באפריל – 2 במאי 1974 בין השעות 13.00—18.00 במשרד מרכז התרבות ת"א, ככר מלכי ישראל 19.

פרטים נוספים בטלפון 239036 בין השעות 15.00—18.00.

דמי לימוד: בקורס של שעתיים בשבוע — 50 ל"י, בקורס של 2 שעות פעמיים בשבוע — 100 ל"י. (ספרי לימוד אינם כלולים).

דמי לימוד יש לשלם בשעת ההרשמה.

הועדה לאנרגיה אטומית
המרכז למחקר גרעיני נחל־שורק

מודיע על פתיחת **מחנה לנוער שוחר מדע**

אשר יערך בין התאריכים 21.7—2.8 ש"ז.

המחנה מיועד לתלמידים מצטיינים בוגרי כיתות י"א במגמות ריאליות אשר יעמדו בתנאי הקבלה.
המשתתפים ישמעו הרצאות בנושאים מדעיים שונים וכן ישתתפו בעבודות מחקר בנושאי: פיזיקה (פיזיקה מצב מוצק, לייזרים, כורים ופיזיקה גרעינית) כימיה, מתמטיקה ואלקטרוניקה.

מספר המשתתפים מוגבל ל־35 תלמידים.

טפסי הרשמה ניתן להשיג במזכירויות בתי הספר או בפניה בכתב למרכז למחקר גרעיני נחל־שורק עבור "מחנה הנוער".

מועד סיום ההרשמה 10.5.74.

אוניברסיטת בן־גוריון בנגב

מודיעה

למועמדים מגוייסים שחל עליהם "חוק חיילים משוחררים" והתקבלו ללימודים בשנת הלימודים תשל"ד, אך מפאת שרותם הצבאי נבצר מהם ללמוד בשנה זו, כי קבלתם תקפה לשנת הלימודים תשל"ה באותה יחידת לימוד אליה התקבלו, וזאת בתנאי שיפנו לא יאוחר מ־31.5.74 בבקשה לממש קבלתם לתשל"ה.

מועמדים כנ"ל מתבקשים לפנות בכתב למרכז לרישום ומעקב, אוניברסיטת בן־גוריון בנגב, ת.ד. 2053, באר־שבע, ויצרפו למכתבם אישורים על שרותם הצבאי.

מדרשת שדה־בוקר בנגב — משרד החינוך והתרבות, המחלקה להכשרת עובדי הוראה

צעיר וצעירה

לימדו באוירה מיוחדת ובנוף קסום, מקצוע שהוא יעוד

בבית־המדרש הממלכתי למורים ולגננות במדרשת שדה־בוקר בהר־הנגב

נפתחה ההרשמה לשנת תשל"ה

המגמות: —
1. גננות
2. מורות לגיל הרך
3. מורים ומורות לביה"ס היסודי
4. מורים ומורות לחטיבת הביניים — במגמת חינוך חברתי

משך הלימודים שנתיים או שלוש שנים (בהתאם למסלול)

התמחויות:
הומניסטיקה, ביולוגיה, הדרכה בבתי־ספר שדה,
ליד המוסד קיימת פנימיה, מתקני ספורט, ובריכת שחיה.
במסגרת הלימודים ינתנו שעורים מיוחדים באנגלית ובמתמטיקה לתלמידים אשר לא עברו או לא ניגשו עדיין לבחינות הבגרות.
חייבי גיוס ישרתו בעתודה הפדגוגית בתקופת לימודיהם.

בדבר פרטים נא לפנות בכתב למזכירות בית־המדרש הממלכתי למורים ולגננות
מדרשת שדה־בוקר — הר הנגב

משרד התיירות — עיריית ירושלים
פיתוח מזרח ירושלים בע"מ

יריד ירושלים לאמנות ואומנות
"חוצות היוצר"

אמני ירושלים! הבטיחו לעצמכם מקום תצוגה ביריד "חוצות היוצר" אוגוסט 1974

ההשתתפות ביריד פתוחה לאמנים, ירושלמיים במיוחד, בתחומים הבאים:

צורפות • קרמיקה • זכוכית אמנותית
אריגה ורקמה • תשמישי קדושה
הדפסים אמנותיים • גילוף עץ • בטיק
תחריטים • ציור ופיסול

אמנים המעוניינים להשתתף ביריד, מוזמנים להגיש מועמדותם לועדת היריד עד יום שלישי, כ"ב אייר תשל"ד 14.5.1974

אל: פיתוח מזרח ירושלים בע"מ
רח' ממילא 18, ירושלים.

מאת: ____________

כתובת: ____________ טל: ______

אני מעונין/ת להשתתף ביריד לאמנות ואומנות ב"חוצות היוצר". תחום עיסוקי האמנותי ____________ מוצרי התצוגה העיקריים ____________

הודעה זו אינה מהווה התחייבות מצדנו להשתתף בתערוכה הנ"ל. רשמנו לפנינו כי בחירת האמנים והקצאת השטחים תיעשה ע"י ועדת היריד — לאחר ראיון, ועל כך נקבל הודעה במועד.

התאריך ________ החתימה ________

יימס בונד האמיתי קיים וחי בצרפת

מאת הרברט לוטמן
The New York Times
מיוחד ל„הארץ"

פאריס

ב צרפת חי לו ג'יימס בונד. ...ים. לפני שנים אחדות הודה ...ל בונד, איאן פלמינג המנוח, ...הדוגמאות לגיבורו הפיקטיבי ...ט שכונה „טרייסיקל" (תלת ...), צאצא של משפחה עשי...וסלוויה מלפני המלחמה, ...ת זמנו בין ריגול לרדיפה ...שים.

...ידו זה של נער שעשועים ...טרייסיקל עיוהד באנשים ... הקלפים ב„ב.אי.־5, הוא ...ריגול הנגדי הבריטי. אך כי...ייסיקל ? דוסקו פופוב, ...שקר האוהווז. הבריטית, גילה את ...אוטוביוגרפיה שלו „בריגול/...די" שהתפרסם החודש בניו־...

הוא עתה בן 61, בעל ה...ל הקיסרות הבריטית. הוא ...ן להלהין בהבין הבריטי. ...לדבריו „קצינים לעולם אי...שורים — הם רק בשליחים ... אין הוא איהב ...ימס בונד, ומסביר ...של האמת, אני חושב אותו ...כהיי. בונד נפל לעתים קרו...בן לשאננותו ; ואילו טריי...ותואר על־ידי הכבונה עליו ... באסטרכן, כ„אחת הדמו...קריות של עולם הסוכנים ...", לא פעל בספונות. הוא ...דית בלונדית נאה, נשא אי...ה, ועתה חיים הם עם שלו...ם בני 10, 6 ו־4 — על גב... לקאן, בבית שהיה לפנים ...יר של הבישופים של גראס. ...ין נלחם ארוכות עם המנ...בריטית עד שקיבל רשות ל... תיאורו כיצד ועדת אכס...עסקה בסוכנים כפולים) של ...אי.־5 הצליחה להפוך ל...פולים את כל המרגלים ה...שנשלחו לבריטניה במלחמת ...שניה. ספרו „שיטת הכו...פולים במלחמת 1939—1945" ...ד אחרי המלחמה. הוא הוד...די שירותי הבטחון הבריטיים ...ותקים, שבהם הושמדו 75

האיש ששימש כדוגמא לפלמינג, דוסקו פופוב, כתב ספר על פועלו בריגול

והשאר הוכנסו לספנת. סאר ג'ון מוכרח היה להכות עד 1972, כשהיה בן 80, לפני שהרבסאת אוניברסיטת ייל הלויזה לגשת ל־פירסום ולהכריח באופן זה את ה־בממשלה הבריטית לשחרר את החומר. הצעד הצליח, אך ההחלטה לתת אי־שור לפירסום הסיפור מוכרחה היתה להתקבל בדרג הגבוה ביותר, על־ידי מי שהיה אז מיניסטר החוץ, סאר אלק דאגלס־יום, ועל־ידי מיניסטר הפנים דאז רג'ינלד מודלינג.

אזהרה מהתקפת נמל הפנינים

אומר פופוב : „עד שפורסם ספרו של סאר ג'ון, הייתי קשור על־ידי חוק הסודות הרשמיים". הוא שמר על השתיקה אף כשעתונים, ציטטו בעמודי הסטר שלהם את גילויו של סאר ג'ון, כי טרייסיקל נתן אזהרה מוקדמת כפני ההתקפה היפנית על נמל הפנינים, אלא שלא שמו אליה לב.

בספרו מתאר פופוב את גיוסו ל־ביון הצבאי הגרמני על־ידי ידיד ותיק (פופוב סיים את לימודיו ב־אוניברסיטה למשפטים בגרמניה ש־לפני המלחמה), אף כי נאמנותו ה־ראשונה היתה נתונה לבריטים. ב־ספר מופיעים רוב גיבורי הריגול של מלחמת העולם השניה, כולל „סיי" המפורסם שהיה ראש ב.אי.־6, קור־פוס ביון־החוץ של בריטניה. אותו „סיי" וזהו בינתיים כסאר סטיוארט מנזיס, שביקש את פופוב להיות סנ־דק של בנו בבורח.

באחד מ־14 ביקוריו בפורטוגל ה־ניטראלית נפגש טרייסיקל עם קים פילבי, שהיה אז ממונה על מחלקת חצי־האי האיברי של מ.אי.־6 ר' עתיד היה לערוק למוסקבה. עם סגנו של פילבי, „ראהאם גרין, לא נפגש פופוב מעולם, אף כי גרין כתב ל־אחרונה : „כר פופוב, שכתור טריי־סיקל היה הסוכן הכפול החשוב הד־מצליח ביותר שעבד בשביל הברי־טים בימי המלחמה, כתב ספר ה־ראוי להיות חיבור קלאסי על ריגול".

וטרייסיקל גם הכיר הברה רופפת קצין־ביון יפני צעיר בשם איאן פל־מינג. נזכיר פופוב : „ערב אחד המר־תי על סכומים גדולים בקזינו של אסטוריל — אף כי למעשה עשיתי רק „בלופ". ראיתי שפלמינג עומד בדיוק מאחורי. הרצה להתחקות אח־רי הכסף — שאותו קיבלתי מן ה־גרמנים — או אחרי ? על כל פנים זרקתי את הצרור על השולחן — היה זה רק כדי לאלץ מישהו שלא כמא היה בעיני סיפסיק לשתק. פל־מינג הוויר, אך אחר כך חייך.

הוא הכניס סצינה זו לתוך „קזינו רויאל".

דוסקו פופוב

מוצאו של פופוב איפשר לו לש־חק את משחק הכסף בצורה משכ־נעת. פעם אחת אף הניע את המנה... גים עליו בריגול הגרמני להשתמש בו כדי להעביר כספים לסוכניהם ואחרים בבריטניה.

ימי השעשועים נסתיימו

„אך ימי כנער שעשועים נסתיימו כשנסתיימה המלחמה", אומר הוא. „נתנו לי את העיטור של הקיסרות הבריטית, שתי חליפות אזרחיות, ו־אמרו שלום. החלטתי להיכנס לעס־קים בארה"ב, אך נוכחתי שאינני אד־...

הב לעבוד כפי לשמו. לפיכך חזרתי לאירופה והשבתי שאוכל לצרף שם עסקים עם נסיעות למקומות מעני־נים ועם עשיית דברים שאני אוהב לעשותם".

פופוב הוא עתה יועץ בין־לאומי לבעיות פיננסיות ומשפטיות, אך ער־רו השווי מציד שאין הוא מכיר לעבודתו להפריע יותר מדי לחיים בצד בריכת השחיה המוסתרת על־ידי 400 דונם של עצי זית. נוסף על הבית הגדול, עם מראהו המרהיב על פני הנוף של פרובאנס, יש למשפחת פופוב דירה בנוה־נאפש חדש ב־הרים מעל ניצה. בהברובניק שלפני המלחמה, שם היה סבו בנקאי ואביו בעל בית חרושת, למד פופוב את הרגלים של חיי מותרות.

אמת שפופוב נראה כמו גיבור־בדיוס של פלמינג, בחליפת טוויד. כתונת פסים ועניבה מנוקדת שאר־תם לבש לרגל ביקור של יום אחד בפאריס. אך הוא עשוי היה להיות דומה גם ל„ציצרו" מצליח — לולא שילמו הנאצים לאותו משרת־מרגל בשגרירות הבריטית באנקארה את שכרו בכסף מזויף (צופי קולנוע עשויים לזכור את המעשה על פי הגירסה הקולנועית שלו, „פרשת ציצרו", עם ג'יימס מייסון בתפקיד ה־ראשי).

אכן היה פופוב מעורב גם בפרשת ציצרו : הוא סיפק רמז שהצביע על הדליפה בשגרירות באנקארה. כן היה מעורב ב„מבצע בשר כרוסקי" שבו הלבישו הבריטים גופה בבגדי קצין בריטי, מצוייד במסמכים השאיים. כוונתם היתה להטעות את הגרמנים באשר לסקום המדוייק של ההתקפה בעלות הברית על דרום אירופה. פרשה זו תוארה בסרט „האיש שלא היה".

כשקיבל פופוב את עיטור הקיסרות הבריטית, שמו חבריו לחייו כ„האיש שוסם שבע דיביזיות" על־ידי הט־עיית הגרמנים. הוא מסעים : „אם לדייק, היו אלה 15 דיביזיות".

האיש שחסם 15 דיביזיות

פופוב גם בשלת — על־ידי הגא־צים ובעידוד מ.אי.־6 — לארה"ב. בשליחות זו לקח עמו שאלון ש־צוטצם למידות של נקודות ודעד־ריות. היתה זו כבראה הדוגמה ה־ראשונה של טכניקה זו (שצימצמה סדרים לגודל של פסקים במכונת כתיבה) שנגלה לידי בעלות הברית. המודע שהבאצים רצו בו הצביע על התקפה יפנית על נמל הפנינים. ב־קום להגעיק את צי ארה"ב, בנו א־גר הובר, ראש לשכת החקירות ה־פדראלית, את הרמז שקיבל. פופוב סבור שהשרותים הבריטיים, על אף התחרות המסורתית ביניהם, לא היו עושים כדבור הזה.

הסיפור החיים של טרייסיקל לה־יות כפי שהיה ? עד לפני זמן קצר יוחסה נשמר בסוד אף שם־הצופן שלו. הפירסום בארה"ב של „בריגול נגדיי" יציג את האדם שמאחורי השם, לפני העולם. אחרי זה יבואו מהדורות אחרות, בלונדון, פאריס, מילאנו ויוגוסלוויה. אף כי משטר טיטו קיבל לידיו את נכסי משפחתו, היה פופוב ביוגוסלוויה כדי לבקר אצל אביו, ועקב הגילוי בדבר פעי־לותו במלחמה הוא בעשה אדם מפור־סם גם שם.

גרמניה ? שום כריל גרמני לא הביע עניין של ממש בסיפורו של פופוב. פופוב סבור שרוב הגרמנים שהאמינו כי טרייסיקל היה האיש שלהם בלונדון ובליסבון, עדיין אי־נם יודעים את האמת.

נערים שאפתנים

שחמט
מאת משה צ'רניאק

התחרויות נוער אחרונות בארצנו הוכיחו התקדמות ניכרת ברמתם של שחמטאינו הצעירים. במרכז הנוער בתל־אביב ובבית התלמיד בפתח־תקוה נגלו כשרונות רבים. אך גר־לויים אינגו מקרי ; הוא בא כתוצאה מפעילות סדירה ומתמדת. חיפה, ש־היתה בעבר למרכז פעילות שחמטית בקרב הנוער ירדה למקום השלישי. צעירי ירושלים ורמת־גן אינם בול־טים בתחרויות נוער (אף על פי ש־רמת־גן רשמה מספר קבוצות נוער למשחקי הליגה). לעומת אלה, יש סימנים שבאר־שבע תבעיר בעתיד הקרוב קבוצת נערים שאפתנים גב־עלי יכולת.

המצטיין שבהם, ינקי קופל, עלה לפני שבועות אחדים לגמר אליפות הארץ לנוער. הנה אחד ממשחקיו.

לבן : א. שמייר

שחור : י. קופל

½ גמר אליפות הארץ לנוער, 1974.

1. ה4, ג5; 2. פ—ת3, ד6; 3. ד4, ג:ד4; 4. פ:ד4, פ—ו6; 5. פ—ג3, א6; 6. ר—ה2, ה6; 7. א4, ר—ה7; 8. מה—ו3, מה—ג7; 9. 0—0, פ—ג6; 10. ר—ה3, כ5; 11. צ—ה1...

מכין את הקרבת הכלי. עדיין לא ברור לטובת מי התוואנס השגנן : 11. ר:ו6, פ:ו6; 12. ה:ד, ר—ב; 13. ה:ה6...

11... ר—כ; 12. פ—ד5!

הקרבה זו (או מבצבים דומים) הנ־כה לשיגרה והרוב המקרים היא כ־דאית. למשל : 12... ה:ד5; 13. ה:ד5, פ:ה5; 14. צ:ה7+...

12... פ:ד5; 13. ה:ד5, ר:ה5; 14. צ:ה6+!

רך כך יכול הלבן להצדיק את ה־הקרבה ; אחרי 14 ו:ה5, פ—ה5; סד־בים סיכוייו של השחור. עתה, לער־בת זו, יפסיד 14... ו:ה6; בשל 15. מה—ה5+.

14... ר—ה7; 15 צ:ד—ה1.

הלבן יכול לזכות במלכה אך אין זה כדאי : 15. פ—ה5, ו:ה6; 16. פ:ז7+, מ—ד8; (16... מ—ו7; 17. פ: ה6 ואחר־כך 18. מה—ה5+) 17. פ: ג7, מ:ג7; ולשחור תמורה חומרית מספקת.

15... פ—ה5;

הגנה יחידה, הבאפשרות לשחור ל־הינצל.

16 ה:ה5, ה:ה6;

בא בחשבון 16... 0—0—0;

17. פ:ה6 מה—א5; 18. צ—ה1.

עדיף 18. מה—ו3, למשל: 18... מ—ד7; 19. ה:ה6, ר:ה6; 20. מה:ה7+, או 18... ר:ה5; 19. ה:ה6, ר:ה6; 20. פ—ג5+!, או 18... מה:ה2, 19. ה:ה6, או 18... מה—ג5; 19. ה:ה6, מה:ה6; 20. מה:ה7, מ—ה7; 21. ר—ה5 וזוכה.

18... מ—ה7; 19. מה—ה, צ:ה—;18

כנגד 19... מה:א2; 20. ר—ה5 כד פה תיקו. לפתות.

20. פ:ה8+, צ:ה8; 21. מה—ה6+, מ—ה8; 22. ה:ה6?

לא 22. ר—ה5 כי אז 22... מה—ג1 ומאיים 23... ר—ה8. אך במקום הכ־סע בטקסט, עדיף 22. צ:ה8, ר:ה8; 23. ה:ה6.

22... צ:ה1+; 23. ר:ה1, ר—ה5+; 24. מ—ב1, ר:ה5 הלבן נכנע.

הוא יכול לבחור בין שני המטים: מה:א2× או מה—ה1×.

שחמט בישראל

משחקי ליגה

תוצאות הסיבוב החמישי בליגה א' : איזור הצפון : פ"ת — גצרת־עלית 2½:1½ (1), הדרה — חיקי הפועל חיפה 3:1 (1), „הרצליה" — שמר־אביב — אנוק, מגבזבת — 0, 1:3 קדימיכוו — גליל עליון — הפ' חיפה 3:1; כפר מסריק — הפ' חפר 4:2.

הדירוג : פתח־תקוה 22½ (1), נר־צר נתניה 21½, נצרת־עלית 21 (1), „הרצליה" חיפה 20 (6), גליל על־יון 19½, בית נגלר 19.

איזור הדרום : ביתי"ר ת"א — צעי־רי רמת גן 1½:3½ (1), מרכז הנוער ת"א — „רטי" 1:4½, רשבסקי — בליל 2½:3½, חולון — הפ' ראשל"צ 3:½; אס"א רים — חיקי רמת־גן 1:4½, אוניברסיטה ב' ת"א — צעירי הפ' ירושלים 3:3.

הדירוג : חולון 22½, ביתי"ר 22(1), מרכז הנוער 22, „רשבסקי" 21, אס"א רים 18 (6).

השלבות : במפגש ליגה לאומית, שבוחה מן הסיבוב השני, הביסה קבוצת טכניון א' את הפ' ירושלים בתוצאה 5:0 (1): בליימן — גינס־בורג, לשיפוט, קוסקי 1 עיקרדה, פרץ 1 ליברמן, מינטקי 1 יהודייב, גולשטיין 1 טכס, גולד 1 דוזון.

ליגה ב' : הקבוצות המובילות צפון : בהריה 6½ (מתוך שני מפ־גשים בלבד) ; שפלה : הפ' נתניה 12½, כפר־סבא א' 11 (4) ; מרכז : אל־על 10½, „רובינשטיין" ב' 10(4); דרום : אוניברסיטת הנגב, הפ' רחו־בות 8½ כ"א.

ליגה ג' : צפון : בית אלפא 13, גליל מערבי : מצובה 16; חיפה : צעירי „הרצליה" 15; שומרון/שרון : פרדס־חנה 15½; מרכז : נוער רמת־גן 13 ; גוש דן : קרית־אונו 15½; דרום : צעירי קרית־גת 12 (4) ; הנגב : מועדון באר־שבע 16.

תחרויות בנתניה. התחרות ה־בינלאומית תיפתח ב־8 במאי, תח־רויות „הפועל" — ב־9 במאי. סיום כל התחרויות — 19 במאי. בתחרות הבינלאומית ישתתפו 4 שחקנים מ־חו"ל (עד כה נרשמו האמנים הבינ־לאומיים : ביאסס מקנדה, דוקר מ־אוסטריה, ... מגאריבלה ...), ו־8 ישראליים: לפי ... השתתפותם של לי..., ..., צ'רניאק, בליימן ולזרמן.

בתחרות „הפועל" אי ישתתפו אמ־נים, מועמדים בכירים ומועמדים בע־לי מד־כושר 2050 ומעלה. בתחרות „הפועל" ב' — מועמדים, דרגה רא־שונה ושניה, תחרות „הפועל" ג' תהיה פתוחה לבעלי דרגות נמוכות.

חצי גמר אליפות הנוער. ב־ימי חג הפסח נערכו תחרויות חצי הגמר לאליפות ארצית לנוער שאמנם לא היו שוות, לא במספר המשתתפים ולא ברמתן. התחרות חזקה נערכה ב־פתח־תקוה. הדרי התוצאות : שניידר, שרבצל תיר גריינברג 7 (מ־9) ז־גלמן, למברגר ואמיגר 6½ כ"א. ב־רחובות ניצחו קופל וליטמן עם 6½ ואחריהם : אלבר, מליגרסקי 6 כ"א. בהתיישבות העובדת : שריר ובאומן 7 כ"א. טרם נתקבלו התוצאות בן הבתים האחרים.

ידיעות בקצרה. במועדון „לס־קרי" ת"א הולה האליפות השנתית. משתתפים 24 שחמטאים (שיטה ש־ווייצרית) ובכלל זה עולה חדש, אמן סובייטי יוסף זילבר כריגה. הפרס הראשון — 1000 ל"י ● במועדון „רשבסקי" ת"א נערכת תחרות מני־מית בה משתתפים 12 שחמטאים, רובם מועמדים לאמן ומועמדים בכי־רים. אחרי 4 סיבובים מוביל גולץ עם 3 נקודות, אחריו שורץ 2½ (1), יושע, צוקרמן, פיקלני 2½ כ"א ● היום ומחר יתמודדו במלון „הקר־בו" בנתניה כ־80 שחמטאים בכי־רים (כולל 30 אבנים) בשני משח־קי ליגה מזורזים (סיבובים 6 ר"7). בכך מודש האגוד הארצי את מסורת השנים הקודמות, בהן נערך הסיבוב האחרון „בברוכר". במסגרת המפגש בנתניה צפויים כבה משחקי צמרת. היום, לבשל, יתמודדו בתיים עם „רובינשטיין" „לסקרי" ת"א עם מכ־בין א'. מחר: „רובינשטיין" עם אר־ניברסיטה ת"א, בתי"ם עם טכניון א', „לסקרי" חיפה עם „לסקרי" ת"א.

דו־קרב המועמדים

לנינגרד : פטאסקי — קורצ'נוי 2:2 (1). במשחק השלישי מימש קור־צוב את יתרונו וניצח. המשחק ה־רביעי נסתיים בתיקו, אחרי 42 מס־עים (קרפוב שיחק הגנת קארו־קאן). תיקו צפוי גם במשחק החמישי ש־הופסק בעמדה שקולה.

אודיסה : קורצ'נוי — פטרוסיאן 2½:1½. במשחק הרביעי ניצח פטרו־סיאן, ששיחק בכלים לבנים. קורצ'־נוי החמיץ את סיכוייו לנצחון, הס־תבך ועבר על הזמן במסע ה־39 (לא הספיק לעשות את המסע ה־40).

בעיה מס' 757
ג. קורולקוב, 1939

הלבן מנחיל תוכה.

בעיה מס' 758
פ. רודשבינסקי, 1972
פרס ראשון

מט בשניים

גזור ושמור

המרכז
לטלוויזיה לימודית
בגיש

תוכניות מיוחדות

השבוע: ד' אייר — י"א אייר (28.4—3.5)

...ספרות ללא תוכן
...לעקות בשפורפרה ריקות — של כוונה, משחת־...ים, אנשובי וכו' ? לזורק ? כבוכן שלא. לפתוח ...אל ים הנבעה אחרת — כן השפורפרות ליצור ...
...נוי ...מט
יום א', ד' אייר, 28.4 שעה : 16.00

...ר מס' 27
...בים ב'
יום א', ד' אייר, 28.4 שעה : 16.12
המדרה : בידלוגיה.
...ר לנבוהים בבחינות הבגרות ולכל שוחרי המדע.
יום א', ד' אייר, 28.4 כשעה: 16.42

...די
...ז אוסטרלי המספר על נערה מתבגרת השואפת ...מר אל העיר הגדולה ולהיות בה.
יום א', ד' אייר, 28.4 שעה: 16.56

...מי שמר וידידיה מרחוב האוניברסיטה
...גש בשיר ובסיפור עם המלחיבה נעמי שמר
יום ב', ה' אייר, 29.4 שעה: 16.00

...די אלתרמן
המדרה : „יונו שיח" — שירי משוררים
יום ב', ה' אייר, 29.4 שעה: 16.51

...גנות הבמה של שקספיר
...ם המשחזר את תיאטרונו של שקספיר, מביא קטעים ...מחזותיו ומספר על עבודתו של המחזאי הידוע
יום ה', ט' אייר, 2.5 שעה: 16.37

...ידות
...קי ספרות"
יום ו', י"א אייר, 3.5 שעה: 16.35

—גזור ושמור—

...יבה במכונה
...בוי חיפה ב־12 שעות
...בבית בספר לכתבור
...רימון"
...זינגוף 85, טל. 281985
...עירות פיקוח ממשלתי

...ניה יפה וזולה
...ציה אתרונוביץ, כבוהלת כח...לה בבשרדנו, חזרה זה עתה ...ער של מקומות הבריפא הו...ו של הוכניה, ועומדת לר...כם בתכנון נסיעתכם השנה ...ביה.
...זה היום היא הארץ הזולה ...ר באירופה עם שרותים כמו...
...קש רב — הזמינו מקומותי...עתה !
...זונדוס תורס
...אביב, נחלה בנימין כס. 23
...לפון 6226...
...ש...

...נהג,
...יש לי אח
...תותחן. אבא,
...עזור לו להגיע
...מהר הביתה
...לחופשה.
יוני

Library of Jewish Knowledge

FIRST TITLES OF THE SERIES — PUBLISHED RECENTLY

● **THE BIBLE AND CIVILIZATION**
by Gabriel Sivan. Introduction by Dr. Shalom M. Paul.
The most comprehensive treatment of the impact of the Hebrew Bible on Western civilization—in law and politics, language and literature, art and music.

● **BIBLICAL ARCHAEOLOGY**
edited by Dr. Shalom M. Paul and Dr. William G. Dever.
Deals with a fascinating topic according to the subject matter of archaeology—building and fortifications, temples and altars, water supplies and tombs, art and architecture, writing and inscriptions.

● **KABBALAH**
by Prof. Gershom Scholem.
The world's greatest authority on Jewish mysticism here summarizes his lifework with a comprehensive account of the history, ideas, and impact of the Kabbalah.

● **THE JEWS OF THE UNITED STATES**
edited by Priscilla Fishman. Introduction by Rabbi Arthur Hertzberg.
This work comprises the 300-year history of U.S. Jewry and a description of its way of life and institutions today.

TO APPEAR SHORTLY

● **WHAT DOES JUDAISM SAY ABOUT...?**
by Rabbi Louis Jacobs.
One of the best-known Jewish scholars in England explains the Jewish attitude to the problems besetting contemporary society—from abortion to hijacking, and from drugs to transplants.

—AVAILABLE AT SELECTED BOOKSTORES—

KETER PUBLISHING HOUSE JERUSALEM LTD.
P.O.B. 7145, JERUSALEM

יהושע אורנשטין, הוצאת „יבנה" ת"א
רח' רמב"ם 26, טל. 623856 ; רח' אלנבי 80, טל. 625098

ספרים חדשים :

חיי היהודים במזרח אירופה בדורות האחרונים

מאת פרופ' צבי שרפשטיין
תיאור חיי החומר וחיי הרוח של המרכז היהודי הגדול, שהיה במשך דורות מרכז רוחני גדול, שם נבטה לראשונה התנועה הציונית ונפתחה התנועה שיצאה לסלול לפני העם את הדרך לציון. הספר מלווה תמונות.

חגי ישראל

מדריך למחנכת בגיל הרך
מאת ד"ר נחמה נויר־יגיב
ספר הדרכה למחנכת, כיצד להקנות לילדים בגיל הרך יסודות של מסורת תרבותית־לאומית, לטפח את חגי ישראל ולהחדיר אותם בלב הילד.

אני ואתה

ספר לגיל הרך
מאת גיצה נפתלי, גלית רבינוביץ
ציורים : איה שמואלי
ספר לילדים בגילים 1—4 ומטרתו מתן ביטוי מילולי על־ידי הילד לאירועים, רגשות ומחשבות. מיועד לגננות, למטפלות ולאם. ספר חדש מסדרת „תמונות מספרות".

אנו החיות

סיפורים מאת שבתי קפלן
סיפורים ואגדות אשר הנפשות הפועלות בהם הן חיות „המייצגות" את האנשים ומשמשות „אספקלריה" לחייהם. הספר מנוקד ומלווה איורים מעשי ידי אריה גלגו.

תעלומה בכיתה

סיפורים מהווי בית־הספר
מאת זאב ורדי
צרור סיפורים מרתקים ופרשות מסעירות, אשר גיבוריהם הם נערים ונערות תלמידי בית־ספר, בישראל — בימינו.

הארנב העליז
שלגיה ושבעת הגמדים

מאת וולט דיסני. עברית : שולמית לפיד
2 ספרים נוספים מסידרת הספרים המצויירים בשלל צבעים, לפי סרטי וולט דיסני. נדפס בהידור רב בתבנית אלבומית.

יוגי הדב

מאת אנה ברברה. עברית : לאה שני.
ספר חדש מסידרת הספרים המצויירים בשלל צבעים, במתכונת סידרת ספרי וולט דיסני. נדפס בתבנית אלבומית.

להשיג אצל כל מוכרי הספרים בארץ.

ספרים חדשים בהוצאת עם עובד

שלא ככל האדם – מאת אפרים סידה

בניתה המוכיחה את שלום עליכם כעצב ובהומו ־ שוזר בה, מעלה המספר המחונן. עולה חדש מבריה המרעצו פרקים מן הווי ברילנה היהודית של לפני מלחמת העו' השניה ולאחרי.
181 עמ' 16.— ל'

היצירה מאת אמיל זולא

על הרקע הססגוני של חיי הבוהימה בפאריס נפרשה מסכ' חייו, שאיפותיו ומאבקיו של צייר לוחם. שאמנותו בצדקו דרכו מביאה אותו לכלל עימות עם מוסכמות ומגנו.
400 עמ' בכריכה רכה : 10.— ל"י
בכריכה קשה : 14.— ל"י

כתובים א'

מפוסק ומבואר ע"י ד"ר משה ענת. בסדרת תנ"ך לעם.
899 עמ' 30.— ל"י

לילדים

מעלית הפלא מאת א. מ. שמידט

מסע אל הבלתי נודע בו הכל אפשרי.
ספרה החדש של מחברת „הרפתקאות ויפללאי", עם ציוריה של אורה איתן.
סדרת "דן הסכך". מנוקד.
135 עמ' 12.— ל'

הטיול הגדול מאת דונאלד נלסון

כלב התולה יוצאים לטיול משעשע בו הם פוגשים חיו יער שונות ומשונות. עם ציוריו של אדוארד גורי.
סדרת שפן הסופר. מנוקד.
36 עמ' 10.— ל'

מהדורות חדשות

מבחר סיפורים מאת חיים הזז
הקמיע מאת אונורה דה בלזק
ילדות עשוקה מאת טובה גגינה

תשובות לשאלות החמורות
המטרידות את כולנו כיום
הופיעו בספר:

הבטחון הלאומי של ישראל

מאת איש מקצוע, העוסק במחקרי
בטחון לאומי, אשר הכין בקיץ 1973
תחזית מדוייקת של אסון יום־הכיפורים

מרכז ההסברה
שירות הפרסומים

פרסומים חדשים

בנושאי

* חוץ ובטחון
* העלייה — מספרים ותכונות
* רווחה חברתית בישראל
* האוכלוסייה והרכבה
* הארץ שבה אנו יושבים
* איכות הסביבה בישראל
* התפתחות המירקם הישובי בישראל
* משק חירום 1974
* תקציב המדינה 1974
* דוד בן־גוריון
(תולדות חיים — ראשי פרקים)

אפשר להשיג על פי פנייה אל שירות הפרסומים, מרכז ההסברה בנין ג, הקריה, ירושלים טל. 02—39211 שלוחה 293 וכ בלשכות המחוזיות של מרכז ההסברה תל־אביב, רח' אחד העם 13 חיפה, רח' אחד העם 5, באר־שבע, בנין מרכז הנגב.

יד
יצחק
בן־צבי

השבוע ביד יצחק בן־צבי

ירושלים

יום ראשון ד' אייר תשל"ד — 28.4.74 — באנגלית
ב־19.00
ירושלים ערב מרד המכבים —
ד"ר ישראל (לי) לוין
יושב ראש : ד"ר דוד ...

יום שני ה' אייר תשל"ד — 29.4.74
ב־18.30
קהילת חברון במאה הי"ח — מר יעקב ברנאי
ב־19.30
ייסודה והתפתחותה של העדה האשכנזית בחברון — מר משה שפירא
בשיתוף עם המחלקה לתרבות של עיריית ירושלים

יום שלישי ח' אייר תשל"ד — 30.4.74
יום חמישי י' אייר תשל"ד — 2.5.74
קורס ירושלים למורים
בשיתוף עם הועדה המשותפת להשתלמות עובדי הוראה במשרד החינוך והתרבות

יום רביעי ט' אייר תשל"ד — 1.5.74
ב־20.15 קתדרה
לחוקרים בתולדות הישוב היהודי בארץ ישראל
הנושא : וינסטון צ'רצ'יל ובעיית ארץ ישראל בתקופת מלחמת העולם השניה
מרצה — מר גבריאל כהן
משתתפים בדיון — ד"ר גבריאל שפר
— ד"ר יוסף הלר
יושב ראש — פרופ' דוד ויטל
מרכז הקתדרה — פרופ' יהושע בן־אריה
הזמנות במשרד ה„יד", רחוב אברבנאל, רחביה, ירושלים, ת. ד. 7660, טל. 39202

יום חמישי י' אייר תשל"ד — 2.5.74
ב־17.00
החוג ללימוד תלמוד ירושלמי

ההרשמה לסמינריון השנתי בתל-אביב
בנושא : הישוב היהודי בארץ ישראל לדורותיו
שייפתח ביום חמישי ט' סיון תשל"ד — 30.5.74
בשיתוף עם עירית תל־אביב—יפו, המחלקה לתרבות ונוער בבית „יד לבנים", רח' פנקס 63 תל־אביב.

כתובתנו החדשה

„סדן" — סוכנות לבטוח בע"מ
„ר. צ." — חברה לרכב וציוד בע"מ

שדרות המגינים 53 חיפה

(קומת קרקע)
טלפון 512268.

דחוף:
מעונינים לרכוש

מלגזה משומשת

כושר הרמה 2½ טון מנוע דיזל גלגלים פניאומטים משנת ייצור 1970 והלאה
בכושר עבודה ומצב מכני טוב
תרכובות ברום בע"מ
ת. ד. 180 באר־שבע

הופיעו בהוצאת עם עובד

מהדורה שניה של הספר

מישור החוף התיכון והדרומי

מאת רנה הברון
148 עמ' 10.50 ל"י

חוברת לעבודה עצמית לספר "תורה לילד"

מאת מ. כוכבא
מחיר הספר: 8.80 ל"י
מחיר החוברת: 4.50 ל"י

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

יוסף האפרתי ז"ל

פנקסו של יעקב תם

הד"ר יוסף האפרתי, חוקר ומרצה בכיר במחלקה לספרות באוניברסיטת תל־אביב, שהתמחה בשירה העברית, נפל בשבוע שעבר ברמת־הגולן, בעת מילוי תפקידו. מאמר זה והלקט מתוך יצירתו הפליטוניסטית של טשרניחובסקי — שלא נדפסה מאז פרסומה בעתונות שנות העשרים — הוכנו על־ידי המחבר ל„תרבות וספרות" לרגל שנת השלושים למותו של שאול טשרניחובסקי. רצה הגורל ופרסום מאמר זה כורך את האבל על מות יוסף האפרתי עם ציון זכרו לל המשורר שהיה אהוב עליו כל־כך.

ב־5 באוקטובר, 1924, בשבתו ב־אחוזתו הנאה של סיכיבו, ריבקין, בעיר סווינימונדה שבמחוז שטטין, בגרמניה, במנוחה שלמה ובחוסר בטחון גמור בכל הנוגע לפרנסתו, כתב טשרניחובסקי אל משה קליינמן, עורך „העולם" את הדברים ה־באים:

ידידי היקר מר קליינמן,

זה כמה שאני מתכוון לכתוב לך — ולא עלה לי הדבר עד היום. גם לשלוח לך איזה דבר לא היה בידי, כי פניתי לסוג ספרות שאין לו מקום ב„העולם".

מה אכתוב לך? — צרות ו־צרות. זה ד' חדשים שלא קיבלתי מדביר־מוריה אף פרוטה, והם מבטיחים כי המצב הזה מי ידע כמה יאריך; בידיהם יש שה ספרי. זה 3 חדשים שנגמרו בדפוס שני ספרים מ„ליל בהוצ' שטיבל: „שירים חדשים" ו„עלילות גלגמש". בברלין אין עד היום הספר השני, והראשון גם לא נזכר עד היום בשום מודעה — סימן רע!

יקירי, אינני רוצה ואינני יכול להרבות במלים: הוציאני מ־שעבוד הספרות או ה־מו"לים — איך שאתה גורס, אחת היא לי — ובלבד שאפטר מהם. האמנם אין כל משרה בשביל, משרה איזה שתהיה, ובכל מקום שתהיה? ולו אך יכולתי לשוב לעבודתי בתור רופא! רצוני בזה תקבל מעין פיליטון קטן: מפנקסו של יעקב תם. כמדומני, שאצלנו עוד לא נסו לכתוב באופן כזה, להעיר על כמה קורויים מתוך סקירתו של איש תם מאמין לכל דבר.

בבקשה להודיעני אם מוצא אתה ענין בפיליטון מעין זה, ופעם לשלשה חדשים אפשר היה לקבץ די חמר לפיליטון בעילום שם המחבר.

איך חייך בלונדון?

וקבל ברכתי לשנה החדשה אתה וביתך.

ידידך מכבד
שאול טשרניחובסקי.

פ. ס. יוכל היות שאפשר למצא הלוואה לערך 50 £ בערבון 25 גליונות דפוס (מלה שאינה ניתנת לקריאה — י. ה.) שירים — ערוכים לדפוס, ושלא ראו אור עולם עד היום? ובלבד שלא תהא הרבית גבוהה יותר מדי"[1].

בלי ספק יש במכתב זה כדי להמחיש לא רק את מצבו החומרי של טשרניחובסקי, שרוב שנות חייו חסר אפילו שולחן משלו, אלא גם את אחד הקוים המצודדים ביותר באישיותו: אותו חן של הסח־הדעת שבו הוא עובר חליפות, מהזעקה המרה אל קליינמן להצילו מיד ה־מו"לים (כשהיא מודגשת בשני קווים!), להצעת הפיליטון הראשון של יעקב תם, ואחר, אל אותו „עיקר שכחתי", שבאין ברירה הוא חוזר בו ומציע את עצמו למימכר למו"ל. זה אותו קו המתגלה לא רק באישיותו אלא גם ביצירות הרבות שלו; זה אותו תום המתגלה למשל באידיליות שלו, אצל האסירים העוברים לדבר על תיקון הכף, שהיא דאגת יום המחר שלהם, אחרי שזה־עתה ישבו בשמיים נוכח השמש השוקעת שהתעלמה מהם („הכף השבורה"); או אצל המספר של „ברלה חולה", המבליע כלאחר־יד את דאגת קריינה, ששני בניה כבר מתו, בריבוי להג על אבות תפלות;

[1] המכתב שמור בארכיון „גנזים" ונדפס כאן ברשותו.

היכולת להיות נתון לזוטות שלפניו תוך הימנעות מקשירתן עם דברים מכבידים או מזעזעים שאירעו לפני כן או מאיימים לבוא עליו — זו אחת התכונות היסוד של דמות התם ושל עצם התום, התופסים מקום מרכזי ביצירת טשרניחובסקי, ובעיקר באידיליות ובפואימות המאוחרות. אמנם דווקא באותם פיליטונים המוצגים במכתב זה לראשונה, לובש התם דמות שונה ומיוחדת, אלא שזו משלימה את הגילויים המגוונים של יסוד התום ביצירתו.

משנת 1924, ועד 1942 סמוך לשנת מותו, מפרסם טשרניחובסקי בשם הבדוי יעקב תם עשרות רבות של פיליטונים מעניני השעה שבהם הוא נאמן פחות־או־יותר לקו שהתווה במכתבו אל קליינמן „להעיר כמה קורויים מתוך סקירתו של איש תם מאמין לכל דבר". רשימות אלו מעורבות בתוכן מעשיות, משלים, אמרי חכמה, ופארודיות, והן מתפרסמות ב„העולם", „הארץ", „דאר היום" ו„סכות". אם כי אחדות מרשימות אלו הן פנינים של ממש, נראה לי כי סידרת פיליטונים זו חשובה לנו עקב העדות שהיא מביאה על אישיותו הספרותית של טשרניחובסקי לא פחות מאשר בשל ערכה האמנותי.

אל מה מכוון יעקב תם את חציו קודם כל — צרת המו"לים. תלותו של הסופר בשכר הסופרים, העובדה שלא נמצאה לו היכולת להתפרנס מעבודתו הספרותית מטרידה אותו מאד והוא חוזר אליה שוב ושוב. אחדות מן הטובות ברשימות אלו עוסקות בענין זה.

בכך עוסקה גם הפארודיה שהוא כותב על „אני מאמין" שלו:

אני מאמין

שיר מאת ש. טשרניחובסקי

שחקו שחקו על התלומות
לא משלשום ומתמול,
שחקו כי ב„הוצאות" אאמין,
כי עודני מאמין במו"ל.
כי את כתב־היד מכרתי,
גם השכנתי שיר ושיר
כי עוד אאמין ב„תרשיה"
ב„מוריה" וב„דביר".
מו"לי ישליך פתותים
פתותים,
ידשיבני — ואם בצום —
לא ברעב ימות סופר:
דרור לנפש, זה לרוח!
אאמינה גם בעתיד
(אף אם ירחק מאד הפעל),
אך בוא יבוא: יתן שכר
ו„הונורר" כל מו"ל ומו"ל.
ישוב, יפרה גם המשורר;
ובספר — בלי חרוז
ידפיס שיריו שלושה אלף,
עין בעין יראה זוז.
ידרוש, יפעל, יכה ימרום,
דור על עטו אמנם חי,
לא בעתיד ובהבטחות
לא יסתפק אך ב„תנאי".
אז תבאי חדש יתנה מבורר
להווה חדק לבו עד,
לו לזקן מפל קבה
פרחים ילקט לזר.

(„העולם", שנה י"ג, גליון ט', תרפ"ה, עמוד 163).

על נושא קרוב במקצת, סופרים, אגודת הסופרים ויחסים בין סופרים עברים, בן הראוי להביא קטע:

קראתי בספר אחד ע"י אבדור־סן, המספר הידוע, בעל המחבר של אגדות לילדים, דברים נפלאים לא יאומן כי יסופר, והיה מתירא המספר הזה מפני בני־אדם הרוצים במותו ומתנכלים בנפשו לקחתה (אפשר לומר — נפשו לספותה). ופעם קבל מאת אחד ממעריציו הרבים, בהזדמנות ע"י אניה שבאה מאפריקה הדרומית, משלוח של פירות יקרים מאד, שאין להשיגם בארצו. וכשקיבל אותם שמח עליהם מאד, אלא שלא טעם מהם עד שנכנס אצלו אחד ממכריו והגיש לו מהם לאכלה. ובבוקר נכנס אליו שוב ושואל: — העוד כולכם חיים? — מפני שהיה חושש שמא הושם רעל בפירות כדי להמיתו. וכשראה שהם כולם בקו הבריאות אכל מן הפירות גם הוא.

ושאלתי פה את מכירי הסופרים הוותיקים, איך הם נוהגים במקרים כאלה, שהרי בידוע כ־ אין סופרי ישראל אוהבים זה לזה, ויש באמת מקום להששות שלא יקרה הו"ח מה שיוכל לקרות — ובטלו את חלומותי. כי לוכר: הם לא כוהנו שהם באמת שונאים זה לזה בכלל, ובארץ בפרט, ויש מומחים היודעים לספר יפה האיך הם שונאים; אלא שלעולם לא יעלה על דעת מעריצו של סופר ישראל לשלוח לו פירות, או בכלל איזה דבר. ומה שאני אומר, שראיתי כמה אנשים מקבלים פירות מא"י וכדומה, אין להביא מזה ראיה. השולחים אינם אנשים מן הישוב, אלא סתם בחורים ובתולות ואין זה אלא סכסוכי אהבה.

(„העולם", שנה ס"ז, גליון ל"ט, תרפ"ט, עמוד 748).

„אוצרות תמי", שפרסם טשרניחובסקי ב„העולם", שנה י"ג, גליון ס', תרפ"ה, הם צרור של פארודיות על שירים עברים עתיקים וחדשים. אחדות מהן, כגון הפארודיה על כהברה עמנואל, חו על „אני מאמין" שלו עצמו עוסקות בנושא הישן של סופרים ומו"לים, ואילו האחרות הן פארודיות על הזלזול בחוקי המשקל והחרוז בשירי משוררינו החדשים, כמעטונבין, שטינברג ואחרים. גם הנודים האקספרסיוניסטי בסיפורי אביגדור המאירי זוכה לתגובתו של יעקב תם:

מה בינו
לבין בולכבוזי

אני לא ישנתי כל אותו הלילה לאחר שקראתי את הספור הנורא והאיום של אביגדור המאירי ב„השלח" (מ"ג חוב' ב' תרפ"ה). שם הספור „חנה־לע" ובראשו פסוק („מוטו" בלע"ז). את המוטו, כמובן, לא הבינותי, כי הוא כתוב מדיארית ואין בן־ישראל זקוק לשפה זו — ואולם הספור נורא ואיום מאד, כפרתו יהיו כל ספוריו ורומאנזיו של ארתו הגס הייניך אוורס.

הספור מתחיל בלילה, אחר עשר וחצי — וזה כבר נורא. נמצא המספר על החזית — וזה איום; הוא על המשמר — וזה כוב איום. הנה הוא שומע קול בוכים והוא זוחל כדי לתהות על קנקנו של הבוכה ומגיע אל בית עלמין יהודי — וזה עוד יותר איום. מצא שם עלמה, יהודית, המספרת לו שנפלה בידי קוזאק — וזה כידוע בודאי איום. מתחילה התנפלות — וזה איום. ורוצה פתאום הנערה להוך כדורה זו — וזה שוב איום: רק אחוריה גם חתנה, וזה עוד יותר איום. אחרי כן שב חתן דנן ובידו זרוע מקוטעת וזה נורא; מוצא האופיציר שהוא יצא מדעתו ויורה בו — וזה איום. ומוצא המספר על אצבעה של אותה זרוע המקוטעת המצובתת בכפו של אותו החיל המומת, טבעת ובה מלים חרותות שאפשר לראות מהן כי דווקא בערב זה צריכה היתה להיות חתונתם של שני אלה (הנערה והחיל) — וזה איום ונורא בודאי ובודאי.

ולא הייתי מאמין בשום אופן לכל המסופר, אלמלא העיד המחבר שהיה כתוב מפורש על טבעת זו: חנה—משה כץ, כ"ד אב, תרע"ד.

ולא ישנתי כל הלילה. כך אני.

ואולם על טולסטוי מספרים, שלאחר קראו ספור ידוע משל אנדריוב, אמר:

„הוא מאיים עלי ואני איני מתבהל!"

(„העולם", שנה י"ג, גליון ג', תרפ"ה, עמוד 62).

יחסו של טשרניחובסקי לציור המודרניסטי הוליד את הרשימה הבאה של יעקב תם:

מכתב אל
הנביאה שוטה

יקירי,

כותב אני לך למען תדע גם אתה, עד כמה קשה לנו הלא־מודרניים, לבמרים ודמים פשוטם כמשמעם, להיות בעולמו שלו. עיניים לנו ואיננו רואות, אזניים — ואיננו שומעות וכו' (ואתה בעצמך יודע את הפסוק עד גמירא). ואנוס אני לפנות אל רופא מומחה למחלות־עיניים ובעה"ש אפנה אחרי כן אל פני, המומחה למחלות אוניים, וכן שוב עד גמירא.

ומפני מה מורי־שיחי זה?

מתוך שהלכתי ונכנסתי לכמה תערוכות של ציירים בכדי להתקין עצמי בפאריס להכנס לא"י, ששם הצייר מרובה על המצייר. וגרם לי דבר זה צער ועגמת נפש מאד.

כה אומר לך, ידידי?

כד הויבא סליא הייתי מצייר באופן עוד יותר גרוע, ואיש לא עמד להכריז עלי: גאון הוא.

ואני בעצמי לא הייתי מאמין בזה, אילו בא מי שהוא לומר כזאת.

כשהתכוונתי לצייר קו ישר, כי ישר היה זה שהיה לנגד עיני, ועלה בידי רצוץ — בושתי ונכלמתי, ולא אמרתי: אכן, כך הוא באמת, רצוץ הוא. עמוק עמוק בלבי קבוע כלל זה: שתי ידיו של אדם (אם איננו בעל מום) אורך אחד להן. ואם נכשלתי מחוסר יכולת ונצטערתי, כי

(הסוף בעמוד 21, טור 1)

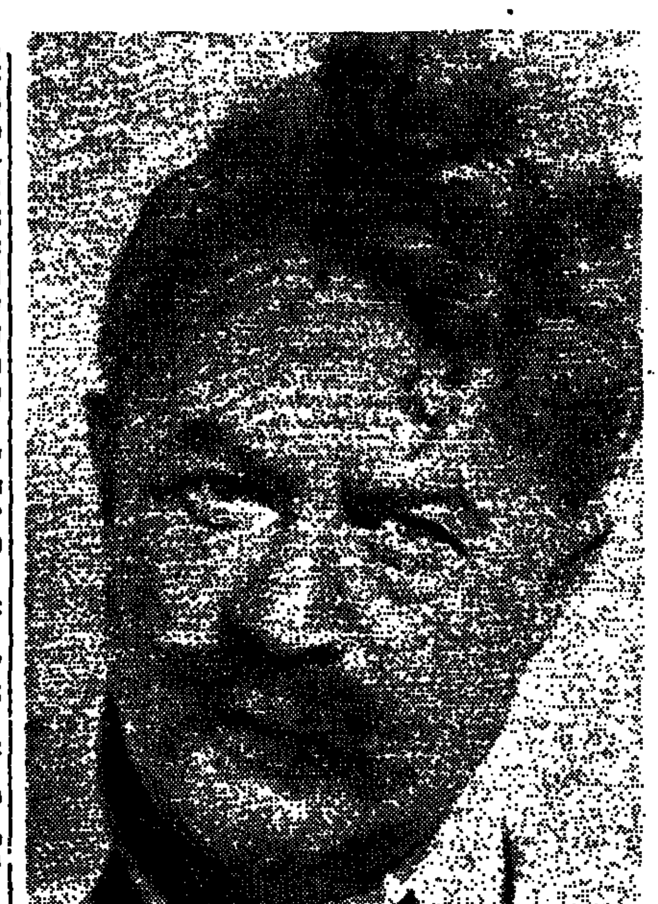
שאול טשרניחובסקי: הרשימות הפליטוניסטיות מגלות רבים ממסמני הסגנון האופייניים לפואימות המאוחרות.

יוסף האפרתי ז"ל נפל ברמת הגולן ביום ד' ה־17 באפריל 1974 והוא בן 43. היה מבחירי החוקרים בספרות העברית.

* קרוב לודאי שנפלה כאן טעות דפוס, וצ"ל: משכבותי.

מכתב מתל־אביב

מאת חיים פסח

רחוק מפנינים, רחוק מדי

קשה להיות סופר ריאליסט בתקופת הסגיה של המאה העשרים. רואים בו, ולפעמים בצדק, מין אנאכרוניזם מהלך קצה חרש לדופק התקופה, אבר מדולדל מגוף כבת כבר מזמן. קשה, אולי גם משום שהרומן הריאליסטי הוא עדיין ההישג החשוב ביותר בספרות המאה שעברה, וסופר ריאליסטי כיום מתגמד ממילא בצל הענקים. אמנם כן, אבל ההיסטוריה של הספרות מלאה אנאכרוניזמים כאלה. כלום היתה אי־פעם תקופה בזמן החדש שבה לא נכתבו רומאנים בסגנון כיוצן יותר? הנה בצרפת של ימינו כותבים ופורחים ריאליסטיקנים קאתולים ומארכסיסטים צעירים צד בצד עם אכזיסטנציאליסטים ואנשי הרומן החדש הנצבים להיפישת־עולם שונה של קבוצות קוראים שונות. באקלים הרבגוני המתאים יתכן בהולם פלוראליזם מאוכד. וגם אם נניח שאמנות משיגה קרובה יותר לדופק התקופה, ועניין זה עדיין טעון הוכחה, איזו רעה צמחה להי־האמנות בארץ מקיומה בד בבד עם ביטויים של אמנות נאיבית, אכספרסיוניסטית ושל אקול דה פרי? זאת ועוד: תמיד ניתן לצפות לתחיה של סגנון שחוכה כי עבר עליו הכלח. הנה הניאו־קלסיציזם בצרפת של המאה ה־17, והנה הניאו־גותיות באנגליה של המאה ה־19. תמיד ניתן לצפות לסופר שיהפוך את היוצרות, שיבלבל את ההיסטוריה, שיסחוף את כולנו אחריו.

משה שמיר איננו סופר כזה. „יונה מחצר זרחי" חלקה הראשון של הטרילוגיה „רחוק מפנינים" (עם עובד) הוא רומן ריאליסטי עם סממנים מודרניים. את המס למודרניזם משלם שמיר בשבירת ההתפתחות הכרונולוגית של המסופר. כך למשל הפרק המסומן 1944 קודם לפרק המסומן 1933, 1945 קודם ל־1920 וכו'. ניסיתי גם לקרוא את העלילה לפי הסדר הכרונולוגי ולא מצאתי שהפסדתי דבר. קריאה בספר זה היא נסיעה על כביש חלק ובטוח; הסגנון, בטוח בכוחו, אחיד להפליא. נערה ירושלמית מוצאת בוכרי מדברת באותו סגנון עצמו כגברת אמריקאית שזה עתה הגיעה ארצה; לשונה של זו איננה שונה במהות מסגנון של חלוצה ותיקה מרוסיה. ודווקא מסופר ריאליסטי ניתן היה לקוות לגיוון הגיוני יותר, לדביקות רבה יותר במציאות לשונית. ודווקא ממי שחש בעליל את מהפכת התחייה של הלשון העברית ניתן היה לדרוש יותר תעוזה ויציאה מן המעטה הבטוחה של לשון דיבור כמעט עתונאית.

לילה סוער אחד

„יונה מחצר זרחי" הוא למעשה רומן בעל מגמה אידיאולוגית, והפרק הפותח מרכז על סיבה. לאה, גיבורת הספר מסמלת את היהודי שעזב לתחיה בארצו וכדי להבהיר עניין זה אנו מוזמנים לכסא ארוך, מעין מדריך לתייר היהודי: „עכשיו נלך אל ארצות נשוריה של לאה". ואנחנו נוסים לקו מסילת הברזל עד בירות, עוברים על־פני שפלת יהודה, הצימרון, השרון, הגליל, ואם הכרה. הנה בירות של לאטקיה (משם הוא כוכבי באו בנאי המקדש הראשון) ומשם לאנטוליה, קיסרי, תאתשאש, תאלסיה, הרי יילה, תבל הרפק, ניקולאיב... והאמת בנקודה זו, מתנגש כבבות באפס כוחות, אתה מתחיל להבין שאכן ארוכה ומייגעת הגלות.

הקריאה ב„יונה מחצר זרחי" היא ביקור במוזיאון של בובות שעוה, דמויות המשחקות יש דמיון [...] ביותר לכל יצור אינדיבידואלי. למשל, שלי, היהודיה האמריקאית תואמת להפליא את האיכאג' ה[...] אלי של היהודי האמריקאי: צ[...] טוב לב ונאיבי. בן אבדית או[...] הקה הוא עצם תרכית כל הק[...] אינטלקטואל (שפינוזה, קריסטאל, פי) שיטתי, וכדי לא להותיר צל ספק הוא גם משוגע למוסיקה (צארים). לאה, גבורת הספר, היא ללא בחר ונשארת בבחינת סמל כותה; היהודית החלוצית של רו[...] בהכותו של בתולה זקנה, בלתו[...] חוקה וחרוצה כאז. הקצין הבריטי מושל ירושלים הוא צנום גבהק וכמובן, כנוכם ביוהר, אך בעצם [...] בן ואכזר, ומדבר כפי ששום א[...] לא דיבר עד היום הזה.

כל־כך רב הריחוק מן הראליה שנראה שבמקומות רבים טרח ה[...] במיוחד לגפות יהכרם סבבי בל[...] יום־יום בכל הנוגע לענייני ה[...] „הרגשתי בבשרו, מגשו, את ה[...] קום בו שתי זרועות של גבר א[...] זות בה, כמהקות אותה"... ובמ[...] אחר: „היא השיבה במלה זיהום" (ההדגשות שלי ה. פ.)

אין כל פלא, אם כן, שעולם שבו המגמה כולטת בצירים ח[...] יקום המאוכלס באנשים־סמלים אינם מצליחים להתגשם, עתיד פוקדם או בבאחר להדרדר לש[...] אציות מגוחכות. ואמנם, באחד שיאי המתח של הרומן, כשהקצין הבריטי, כבר הספיק לצבל היטב את הרע[...] ים והבהה לאן הובילו מערכת היחס הסמלית שבין שתי החלוצות, לו (הרוסיה) ושלי (האמריקאית) סיפורים שילכו והיו כדיוקים סמלים יותר ויותר — נבונה הפתעה. השתים מקיימות יחסי פ[...] ביניהן, ובעקבות לילה סוער א[...] „נולדה" להן בת. והתינוקת את[...] איכפט — האמנו — היא תימניה. ובכך הגענו, והשעה טובה, למימוש גלויות שלם בארץ־ישראל.

אכן כה שמהים ביותר בסיפור יות הסמבר־קימות אלה הוא הצד של שכן של הומור. כדברי המש[...] רר: „...לו היה סלע/גם מים/מ[...] /עין/אגם בתוך סלע/לו היה צלו[...] פים בלבד/"... לו היה רק גרגר אחד של הטטור, משהו להטיב בו את הנפש... לרגע, שניים, נדמה כאילו דבר אחר בכל זאת יפרוץ, בסופו אזכבתו של המספר את זיזה, התיאור יחסיו עם אחותו האביע, אתה חש ש[...] כאן אולי משהו אמיתי ונכון, אה[...] בשבה שמא אפילו בשעה מאוחרת ז[...] יתעלה הסופר ויגבר על האידיאולו[גיה] — „אולם אין מים".

תרבות וספרות

הלל וייס

ספרות האמש הקרוב

אוקטובראים עברים — תולדותיה של אשליה

מאת יהושע א. גלבוע

פרסום המכון לחקר התפוצות — בית־הספר למדעי היהדות, אוניברסיטת תל־אביב, בעריכת שלמה סימונסון, תל"ד, 141 עמודים + 3 עמודי תצלומים

תולדות התחיה הלאומית של עם ישראל בעת החדשה, כשלעצמה היא תופעה אנורמלית, רצופות זרויות התהוות על עצמן בעקשנות מרובה ובוואריאציות כמעט זהות. ספרו החדש, של החוקר יהושע א. גלבוע הוא ביטוי לאחת הזרויות האפייניות הללו. עיונינו, תיאור מאבקית, לבטיה, והתיסרותה של חבורת סופרים יהודים צעירים, ברוסיה בעשור הראשון למהפכה. קומוניסטים היו בכל מאודם. רובם שללו את הרעיון הציוני. ובכל־זאת, היו קנאים ליצירה בלשון העברית. כולם נמוצו בין הפטיש הייבסקי לסדן הסוביטי. חלקם נמלט מרוסיה בעוד מועד. בין הנמלטים: א. שטייבמן וא. קריב. הנותרים נדם קולם, הד גלו למחנות הסגר, נפוצו לכל רוח.

סוגים שונים של קוראים ימצאו עניין רב בספר. לא רק בכל אפנה סולז'ניצין, או כתרומה להבנת הנפלה שביציאת יהודי ברית־המועצות כיום. ולא רק מתוך רצון להעמיק הבנה בהצטרכות־היחסים המורכבת שבין השלטונות הסוביטיים ליהודים כאן מהמהפכה, אלא בעיקר מתוך רצון לגזור גזירה שווה לגבי הנוצרות פוליטיות, ספק ציוניות הפועלות בארץ, ואשר אפלו אין לפקפק בכשרות האצלות שלהן או במוטיבציה הטהורה שלהן, זוכני כי סופן יהיה אחד, בשל התנכרותן למהות היהודית. גם חוקרי ספרות עברית ימצאו עניין רב במחקרו של גלבוע, כפני שאותה חבורה קטנה של סופרים בדיקה לפרשת דרכים מרכזית בספרותנו. פולמוס ביאליק־שלונסקי נובע בין השאר בהפיסות פוליטיות־לשוניות שאפיינו את המתחים שבין סופרי אוקטובר לבימסד הבורגני־ציוני, או האידישיסטי. החוקר הספרות למד לדעת כי אידיאות רבות, סגנון וניכה המופיעים ב„כלפי תשעים ותשעה" של אורי צבי גרינברג נובעים מתוך הרקע האוקטוברי של המשורר. לא רק יסנין, מאיאקובסקי ובלוק, אלא רוח אותם הימים והאידאות הפלאקטיות שלהם מהוות תבריך חשוב בתסכים שהפעילו את הזרמים האנטי־ביאליקאיים בספרותנו.

השרידה היהודית

אוקטובראים עברים הוא מחקר אקדמי, פרק מתוך עבודת דוקטור הנקרא ברובו כרומאן מתח, וזה אולי עיקר כוחו. אמנם בשל היות הספר נאלץ לכפוף עצמו לשיעור של ספר מדע ולפולחן הצדות הפולים, נגרע הרבה מלמלמותו של הסיפור. הסופר והחתונאי שבגלבוע אינו יכול לפקוד אחר הדראמה המרתקת באופן חופשי. הוא נאלץ להגדיר את דבריו באמות ציטטות ולא אחת הוא חדל מהיות מחבר הספר ונהפך למלווה המובאות. לרבות מהמובאות הוא נאלץ להקדים רמזי התנצלות על עצם הבאתן.

האוקטובראים לא ראו את קנאותם ללשון העברית ואת אמונתם במהפכה כסתירה מניה וביה. אדרבה, הם ראו בעברית ובמהפכה שני צדדים של אותו מטבע. הלשון העברית היא בעיניהם ביטוי נוסף לשחרור מכבל הירושה. אף הכתבה תפקידה לשחרר את הצובד היהודי מהשלטון הטפילי של הבורגנות היהודית. תופעה זו של קנאות לשפה בצד נאמנות למהפכה כובזת, אבל איננה מובנת. קשה לקורא להבין על כה זה ראה יהדי מתבולל ולא־ציוני לקדש עצמו לשפה העבריה. מדוע זה נותרה ה„שרידה היהודית" השפה העברית, כיסוד עקרוני חובי יחיד בעיני אותם סופרים, שבמודע עשו להנתק שורשים.

הסבר היסטורי, פילוסופי, סוציולוגי ופסיכולוגי חסר כאן, ואין די במובאות משל קריב, שטייבמן, הד ויש. צמח, כדי להסביר את התופעה אלא רק לתארה. אף ההסתמכות של גלבוע על הסוציולוג קארל מאנהיים שטבע את המושג „מבנה נפש־אוטופי" אין בה כדי להסביר כיצד זה נקלט „הקומוניזם העברי" ל„מבנה רגשי והמשבתי רצוי מלכתחילה"... שפרק זמן כסיים כיאן להתחשב בעבודות כוחשיות כבביבי. האנקדוטה שמביא המחבר על אותו מתבולל, שטען בהרצאותו כי עזב את היהדות ואילו מכם ברוה קרא כנגדו „אבל היהדות לא עזבה אותך", מבטאת את הסדיר האי־רציונלי המשפיע על ההנהגה המתבולל. אך באנקדוטה אין הסבר להתנהגות, כי אם תיאור וציפיה לכשלון ההתבוללות.

גלבוע בוחן שלושה קבצים עבריים שנתפרסמו בחוהר סוביטי ברוסיה בעשור הראשון שלאחר המהפכה. „צלצלי שבצ", מאסף שראה אור בחארקוב ב־1923; „בצפר צרור שירים של שבואל (סילי) גובק, שהופיע בקייב ב־1923; והקובץ „בראשית" מיבנה 1926, שנדפס בברלין, הוא הגדול והחשוב שבהם. ספרו של גלבוע מכוהר בעיקר סביב המאבקים הנואשים והתרפתקות הדראמטיות שקדמו להוצאתו של „בראשית" ובעיקר סביב אישיותו הנלעגת וההראויות גם יחד של ש. היוג. כאות מכתביו אל אודי הסופר הזיים שלום בן אברים הם מקור לאראבוב לבקב אחר עזריות הנוגעות ל„בראשית", „לרבות הלכי רוח, כוונות, תבניות ופעולות של חברה הסופרים הקשורים בקר בין הזוה".

האיכות הספרותית של הקבצים האלה לא היתה מהמשובחות. יוצרים קומוניסטים כבני־דבר הביחסו אליהם כאל כוצרים שנתאהרו תיאורה ב„ספרות האמש הקרוב", שייכה לאותה ספרות פלאקטית ש„אמרה כבר את שלה". ביחוד כותב

(הסוף בעמוד 22, טור 5)

העורך: יהושע קנז

יורם ברונובסקי

מיתולוגיות ישראליות (א')

פרסום

זהזה שאין תחום בו מוצאת הרבה התמונות של ימינו ביטויים כה בולטים כמו תחום הפרסום הציבי. קשה לנקוט כאן מלה אחרת שלבאור זה מבוטאת לאותה התופעה כבו, למשל, „תהילה" — זו נראית מיוחדת ומונח כליזם, שייכת בעיקר לבילון המדאוי שכלה כן העולם יחד עם תפיסת־התרבות האליטרית, ההירואית, של ימים עברו. בתהילה היה כן האלוהי הנשגב, היא היתה ערך שכולה הוד והדר, כוסא של סאיפות הבכורה ביותר של האדם. ואין המדובר בתהילה „חיובית" בהכרח — הרוסטראטוס הגלה באש את מקדש־ארטמיס באפסוס כדי לזכות בתהילה ובודאי לא קיווה לתהילה חיובית. אך הבעשה שלו היה ב„דא־תד באמת בסרעשי הצה התהלה תו זוכות אותו, בגילויה שאנגדה הספרות, בתהילה המיוחלת לתהיה בודאי שלילית אך היתה — התהילה — ערך גדול המחצה בכי־בכי־בה לאלים (גם לא כל האלים ואיליכפים בהם מהתהילה „היובית", בדע).

בזהה מבבה תבליה שוני הפרסום הבודדי, יורשה הבורגני, השבבה בבזוק־תלחיים והבזטף של התהילה האריסטוקרטית. הפרסום הוא צבעי, בתחזה, כתבוף, בתבדיד — הוא הביד נבון לסמון שאין הוא בכלל הוא, יתנא לא מגניין בעצבו, שהוא בצבם „חתן בסובר" שאורע מולו ונתגלה ברבים מאחת פעילותו הבקוריה של כשדה מקרי להזהי צבור בקריים, לכבל. בני־אדם שביקדו את התהילה התחרו באלים — האנשים המבקשים כיום את הפרסום בתחרים עם אנשים אחרים. התהילה היתה כחלולה, אך הפרסום אינו רוצה להיות מפורסם, הוא „הסוד הבלכלי" של האיש הידוע בצבורה.

כאלה הם פני הדברים בדרך כלל בעולם המערבי הגדול שבאכלסים אותו מכה עשרות אנשים כהוליים, כבו אי־אז — וכבה אלפי רבבות של אנשים מפורסמים, המופיעים, הנוצרלמים, המתכרזים המודברים (בפי כתוגרים אחרים) וביניהם אותם ההיסטראספים קטנים של הברת־הבפע המוכנים לכל פריק ולכל שחיתות — הבקרים רבים גם לפעמים — על מנת להיות מוכר, בגולם וכו'. לפי כלל פסיכו־סוציולוגי שקל להתקבות אחר גורמי עובדת בידות־הפרסם בהם הפך לערכו האמתי של המתפרסם, בין אם הוא אדם ובין אם הוא מוצר — אגב, שתי הקטגוריות הללו נאמדות ונעשות לאחת בתרבות־הפרסום של ימינו. יש לציין, לצומת זאת, שהפרסום הוא כשבע הדברים קצר ביותר בבחינת הזמן, הוא ארעי לאין־ערוך מן התהילה: רבים הנוהקים והתאזרות קצה המפורסמים־היום הם נשכחי־תבהר.

מחיר הזיקה

האי שאין זה חזון מעודד ביותר: אותו עולם של יחסי צבור והבאהה והבאיצות וכו' שאפשר למצוא את תיאורו, למשל, בספרו של הסוציולוג פרסין מאיר „מדיסון אבניו", (השדר הניו־יורקית שבה מרוכזים משרדי הפרסומת). כן, זה עולם נדאל ובריגט עד כאוד — אבל, בסופו של דבר, הוא כנראה בלתי נמנע בתרבות הבידור או האמנות המודרנית, גם להצטמצם רק בתחום אחד של הפרסום ומן הסתם, זה שבו בולכוה המידות הרצוה בליסטו־יתר. בתוכה הדו־פרצופיות היסודית של יצירה־האמנות שבכת ובעונה אחת „אין לה מחיר" (אין לה קשר עם עולם של מחירים) וגם יש לה מחיר ומחירן ברורים ביותר. בתחום זה הצביל היסודי של המפרסם או הכבה־פרסם (ובבחינתנו זה אותו דבר) הוא להסתיר את תאוות־הפרסום ולהציג עצמם כ„אבגים" כהורים הבקרבים את המחיה בלבד וכגיותקים בעבוני עולם־השפל הזה. ה„פרסום" מכבה להראות כאן כ„תהילה", אם להתבלק שוב להבהילה שלנו.

בישראל אנו עדים לחידוש גם בתחום זה. ואם עולם־הפרסום של ארצות־המערב (ארה"ב בראש ובראשונה) בראה מבהיל ומבציל למדי — הרי לגוכה הגירסה הישראלית שלו הוא כופיע לפעת באור סביר ומובן לגבריו, אפילו מיתולי. בסופו של דבר, שוכר העולם המת"ל הזה על בידה של ספיות — כתקריבת בו עיד הבידה־הטובה היסודית הזאת של נסיון להסתיר את הצביס, להיות כודע מגאולתו ומבריבותו ולעבוד אותה רק משום שההבר בתחיים בכל התנאים האחרים. ואילו אצלנו אינו „סימני ערכין" בזהים להזזיר בין: הפרסום, בבלי לנבות להסב הרד את היותו פרסום בלבד, נהפך לעיד בפני עצבו בהא רק בייתלים לו אלא גם מהבאים בהשגתו, שמוכנים לשלם את כל מחיר הזיקה הכרוך בו בפרהסיה ומתוך התיהורה־דעה. לפני שנים אחדות הבריו צעיר ישראלי הנודע שם בפורסב (קולק) שהוא הוציא ספר כדי לזכות בהצלחה ובפרסום. עמיתו האמריקאי הפועל כאותם הבניינים היה אוכר בבקוש, אבי בגיה, שהוא כתב ספר כדי „לבטא את עצבו" או כדי לשרת את האמנות. הצעיר שלנו אינו מורה להסתיר את כוונתו ומוכן אפילו לגלות את „הנוסחה" שלו — נוסחת ההצלחה הפרסומת. ימצאו אולי כאלה שייחסו זאת לאותה „כנות" צברית מפורסמת, אך ההסבר הזה מתעלם מיסוד חשוב של המושג „כנות": אין כנות ללא מחיר ואדם שהוא כן באמת חושב פעמים לפני שהוא מביע דברי־כנות (סוזה בפשע כמורים או ברגש עמוק מסוים) משום שהוא יודע את עונשה של הכנות הזאת או את המתחייב ממנה. ואילו הכנות הצברית המיתולוגית באה משום שבעליה יודעים ידיעה יהודית מאד, הנובעת מכל החינוך שקיבלו, שהם יהיו פטורים מכל עונש — שהחטאים שלהם והמידות־הרעות שלהם אינם כלל בני־עניה בחברה הזאת. לפיכך הצעיר הישראלי כותה בפה מלא ובבאוה שהוא „בסדר" אחרים ו„מסתדר" בעצבו, שהוא מתפרסם בצורות כל הכריקים המתפירים האפשריים. לעומת הכנות הזאת כל צביעות נראית לי צדיפה.

אני נתגבר

יתכן שהדבר יראה כפאראדוכס שאת כל המידות־הרעות הללו, שחלקן אנגלוסקסיות כמו הצביעות וחלקן ישראליות למהדרין (כמו הכנות הגרועה מן הצביעות) מגלם לדידי איש שהוא אירופי אף יותר כן האירופים, הנראה בהופעותיו בכלורויה, למשל, כבטפור צד הכפניר האחרון ו„תליני" בכל שרק אפכר: בגינוני, בביבטאו — בכל. לפני כשבעת נחוג ברוב עם „שבוע אפרים קישון": המחלקה לתרבות של עיריית ירושלים קיץ ערכה לכבודו של סופר סוג ג' זה אירועים שלכמותם זכו כן הסתם רק המסורדים ההכיכתרו בזר־דפנה על גבעת הקפיטול. וכך קרה שגיבורת התרבותי של ישראל, ה־Poet Laureate שלה, הוא יצרן ספרים הכתובים בשפת־עילגים ובאותו הומור שמצוני, הגוני הנף עד־בלי־די, שמקבילות לו ניתן למצוא בהומורסקות הסוביטיות „הרשמיות" בשנות השיא של דסטאליניזם (הגלוריה ברוב כמלבתיות הראווה לנו פעם את חוד־עבודתו של קישון: כבל לשולחן הלוזה כוזעת־תאכל על כתו של כפלין שפרסמה בשעתו בפ"ם ובה מכיל קישון את עוקצו הסאטירי תגובתו; אני תלויתי מגל לשולחני את אחד המאמרים שכתב קישון בעצם ימי מלחמת יום הכיפורים ובו הוא מתאר בהתלהבות עריבות־לכל־דבר את „המלחמה הנפלאה ביותר שידע העם הזה אי פעם").

אין לכחד שתרבותנו ראויה לגיבור זה כשם שגיבור זה ראוי לה. הרי הוא יצר אותה. אכן, איש אירופי זה היה „תלושי" די־הצורך ליצור את הצבריזם־בתרבות. הוא יצרו של הפסבדו־סלנג האווילי („באמשים אדי, גומוים"), של הפולקלור הצילב המזויף שכבר חגג את נצחונו עם פרסום „הישראלי" הקישוני־ידוש (ודש הוא מייצגה של הקיקיוניות בגראפיקה) בציור־עידוד לסיסמת־עידוד. הוא הצביע בכנקודיותו של קישון, „אבו נתגבר". (אגב, יש לי הרושם שקישון כבר התגבר). לכן גאה ויאה שירושלים קיבלה אותו בשערי בנבצח — הוא ניצח אותה, הוא גבר על ביאליק, על עגנון ועל אצ"ג ודמא גם על נביאי ישראל. בעיתון „מעריב" התפרסם צילומו של קישון ומשני עבריו שני ראשי־הערים — של ירושלים ושל תל־אביב. ואיכן, קישון הוא „ביצבינו מאנ" (אני השבו שהוא ראוי לשגיאה תריותר כוז של ה„אטיטה" שלו עצבו שבאמת מוטיבוצה מופיע הבינית). אבל, רגע, הרי קישון הוא גם בינלאומי מאד. וכאן אנו חוזרים לנושא העיקרי שלנו.

כוחות עיוורים

אין ספק שקישון הוא הסופר הישראלי הידוע ביותר בחו"ל. כאשר בקרב אנשים בחו"ל המתעניינים בבעיה בארץ עולה נושא הספרות העברית — קישון הוא השם היחיד שעשויים להכיר המתעניינים הללו. במקרים הלא־מעטים שהדבר קרה בנוכחותי תביד בבוכותי, התחלתי להסביר, לתרץ ולהתנצל. אפשר להעלות טענות רבות נגד הספרות העברית אך היותו של קישון הנציג הבי"א הידיעה שלה ב„זירה העולמית" הוא בגדר עוול משווע שאין היא צריכה ליפול לו קורבן. בפרסומה הזריו בחו"ל אין כמובן כדי להתמיה — הרי זה, כאמור, בגדר חוק שרק הבינוני ולכמה ממנו יכול להתפרסם „להפליא", ואם לא היו לכך די הבר כאות יכולה היתה „יצירתו" קישון להיות הדוגמא. אין טעם להאריך בכל ולא בזה עיקר העוקץ — עיקר בכך שאותה שכבה שבאין ברירה צריך לכנותה „האינטליגנציה הישראלית" מזהה את הפרסום הזה — וכל פרסום אחר — עם איכותו של המפרסם.

איזה עיוות יסודי צריך היה לחול כדי שעוברית כבליות תמכה להצרכה הראויה לעידות, וכדי שהולהבר מנבה בלא שתהיה את סבבה שאמרה — הנכה להצניה רק משום שבלההה יפה בידי ההזהנות?

מתי חל העיוות הזה שלפי כל העדויות לא היו סימנים בימי הישוב בבכרם המדינה, כאשר תמלה אינטליגנציה היתה בסחררת כן הכריכאות? כל אלו שאלות הפתוחות ל[...]קר ולא־בהבן שהוא ראויה הריפוי.

לא כבבר יצא קישון להגבתו של ישראלי כבפורסם אתר, שאף הוא בין הבייצגים העיקריים של הישראליות בעולם: אורי גלר. באיזה רשימה הגנה היא ציין הבך פיזור־אתיות הגדר לבבות את הכלים למורה איפה ההבדל, שאורי גלר הוא כיום „אחד האנשים המפורסמים ביותר בעולם, צבבה, שבישראל אין רוצים להכיר בה בבתך קבאה. בלי ספק, צדק קישון בדבריו: בארץ מקנאים באורי גלר כשם שמקנאים בה באפרים קישון. וזה אולי הסימפטום המעציב בכל, כי פירושו הוא שהיהוי של פרסום ואיכות נעשה נחלתה של „הנפש הישראלית" ברבדים העמוקים ביותר שלה, שם נולד ארנו רבש כפיתוי וכאמולל: הקנאה. יזמבי שיש משהו אופייני וצגום בכך שהוא קישון או אפילו בעל „כתות עליונים" הוא מייצגה של הישראליות בחו"ל כשם שהמוריסטם כפורסם ונקף („סטירוקן קונסטרוקטיבי" כשם שהגדיר עצמו הומוריסט שמצבבי אחר, יוסף לפיד) הוא נציג ספרותה — אבל צבבה הרבה יותר גראית לי ההסבה המתחברת כאליה, שנציגות זו היא נציגות נאותה. כי פירושה של הסבבה כזאת — בין אם היא באה על ביטויה בקנאה באורי גלר או בציבוע חגיגות מגלכהיות לאפרים קישון — הוא שאכן זו הצביעה הנאותה.

אפרים קישון, לימינו ראש עיריית הבירה, ולשמאלו ראש עיריית תל־אביב, עם פתיחת שבוע קישון בתיאטרון ירושלים.

יונתן רטוש

תמליל קטן לפוליטיקה ישראלית

כלים ומנוחים — מהם מצויים, בהם מובאים בתור הצעה — שאינם שגורים למדי בצבור הכללי, או שהם כשובבים בפי הקהל, אם בדיוק צורתם ואם בדיוק הוראתם, או שעדיין כרבים להשתמש שלא לצורך בלועזיותם.

אבצע — אינטרס. אבצעי־חוקה — אינטרסים־פרלמנטריים. (בעצם אינטרס הוא כמשמעות המקורית של המלה הוותיקה בצע, אלא שנתבלבל כולה הרע של זו ונתחדה בעיקר לגניבי בבוך ולגנאי).

בוצע יהיה אינטרסנט. כאן אין פגם בגון הגנאי, שכן גם זה כשתבע תמיד בשימושה של המלה אינטרסנט, אם כי תמיד יש כמובן גם אבצעים צדקים (לגיטימיים: צדק — לגיטימי).

אחורה (בכתיב מלא: אחוורה) — ראקציה (בהוראה החברתית של הכלה). אחורן (אחורן) יהיה ראקציונר, אחורני (אחורני) ראקציונרי, וכן אחורנות, אחורניה, אחרנאות.

מי שכדאי לו יכול גם לשחק לבכיל בבטויים „אחורי ישראלי" ו„עוכרי ישראל".

ניתן גם לגזור מכאן פעלים: לאחור, להתאחור, בנקודת־ראות שבאלנית ניתן למשל לומר: הנוצר העבודה הישראלית התאחרה בתקופת המדינה; או, נוסח פולבוס איר: בדינדין אחור את המדינה בתקופת הנהגתו וזיין מוסיף ואיחר אותה, ביחוד מאז מלחמת ששת הימים.

אסמך — מנדט (לכנסת, לצירות וכו'). הפועל: לאסמך. שם הפעולה: אסמוך. התפעל: התאסמך (אסמך את עצבו).

המונח ועדת מנויים תואם כמסכת־כות את פני הבה לנהוג במשטר הצבורי (בכתיב מלא: צבורתי — פוליטי) שלנו: מ מנ י ם את המועמדים לבחירה, את האסמכים (בכתיב מלא: האוסמכים) לתפקידי נבחרים או כועבדים להיות נבחרים, כביכול, כדרך שממנים פקידים או קצינים. זאת אוכבת: ...פרלמנט, ועצם האסמך, מוענקים להם, במוצאלים עליהם בדרוך של הדרוגה (היירדכיה) לשכאית (בירוקרטית), מלמעלה, כאורח משטר של קמוצבה (אוליגרכיה — שלטון של קומץ), ואין הן מופקדות בידיהם מלמטה, על ידי העם, כדרך עמוכה (דימוקרטיה) ובאודת עמוכי (דמוקרטי). (ולכן מחזיק כל אחד מן הממנים הללו בכסאו כל זמן שהוא נאמן למ מנ יו, ועליהם, לא על העם).

(מדרג, שיש המבקשים להשתמש בו להוראת היירדכיה, משמעו מערכת של מדרגות, למשל בצלע הר, לצרכים חקלאיים, וכלה זו אף משמשה כך בפועל).

אכן, השם ועדת מנויים, התואם כל כך את המציאות הקמוצבית (האוליגרכית), של המשטר הקיים אצלנו בפועל, אין בו, כאמור, ולא כלום משום עמוכה (שלטון העם — דמוקרטיה). בעקרונו של דבר, משטר עמוכי (דמוקרטי) עומד על תהליך של אסכוך, מתן אסמך (מנדט) מצד הבוחר, מצד העם, הוא הצבור, ל נ ב ח ר, לא מתן סמכות למנוגה מלמעלה.

(מסתבר שלכן צצו, ביחוד בזמן האחרון, נסיונות מיות שונים, לחפות על שיטת המינויים הקמוצבית, האי־עמוכית בפרוס, השלטת אצלנו, להסוותה בהתחכמויות לשוניות, ולכנות את ועדות־המינויים בלשון נקייה בבנויים מעין „ועדת שבוך", „ועדה מסדרת" ושאר עלי־תאנה של אחיזת אוניים).

*

נותרה עוד בעיה אחת. לדיוקו של דבר ניתן לומר שאין היא צבורתית (פוליטית) כלל וכלל, כי אם קורותיה (הסטוריה) בלבד, אולם במציאות שלנו יתכן שעשויה להיות לה סבה (בכתיב מלא הסבה) בסבבה עונות בתשוה של הופעות רבות וטונה בהיגו.

סבה (בכתיב מלא: סובה) היא תוצאה, בדרך כלל, תוצאה עליפה, של סבה, כה שנקרא בלשון העתונאית שלנו „השלכה". . . תסובה — באנגלית variety, הוא קבוץ של דברים הס ו ג י ם זה כזה, הנראה שהוהקים אצלנו שלא כראוי במלה בבנן, הבריה כעצם סיבה על, קבוץ של ג ו נ י ם שונים, בעצם שונות — וריאציה; שונה: (וריאנט — של דבר א ח ד).

השאלה היא מה יהיה על אותו „מנדט" שבבבוכי המקובל בפינו „תקופת המנדט"?

ניתן כמובן לומר בעברית: „תקופת האסמך"; או אולי, ליתר דיוק, כפי שהיה מקובל לבדי פעם, „בבנות", „תקופת הבבנות הבריטית". כבבון שאנו לא נהגו לבריטים שום „אסבך" לשלום בנו, בריטניה „בוננה" כביכול — על ידי „חבר־הלאומים" הבבה — לשלוט בארץ, סבה שלכה בפועל, בתוקף כבוש צבאי. אותה „בבנות" כישכה לכליסות (לאימפריה) הבריטית עלה־תאנה כשבשני (לגאליסמי) לכבבול הצליואי (האימפריאליסטי) שלה כאן; עלה־תאנה כשפטני שכבובן התאכבנו גם אני להרעל (להסיק הועלה) בו בצורות שונות בהעמלה ובהתפרסמות לוחמות.

אני כשלעצבי הייתי רואה לכנות תקופה זו לפי צעם מהותו על אותו כלכנן ולא לפי העילה המשפטנית שבה תירצה הכליסות (האימפריה) הבריטית את שלטונה כאן. בשעתו כניתי (ולא אני לבדי) „השלטון הזר". היום, כשקשקע בתהום הקורות (ההסטוריה), ההי ראוי היה לדייק ולפרש „השלטון הזר הבריטי", ביכים הזם היה „הבריטי" בגדר המובן מאליו, ולפיכך כיותר. היום המובן מאליו הוא, כבובן, „הזר" וניתן אפוא לבתקו ולומר בפשטות „תקופת השלטון (או השעבוד) הבריטי", או „התקופה הבריטית", או „תקופת השליטאות (האימפריאליזם) הבריטית"; כבובן, להמציא אולי מחקרים מעניינים הבהינת הבשפטניות של השלטון הזר באותה תקופה. בבקרה כזה אולי ניתן אף כך להשתמש בכלה הזרה מנדט. סוף סוף, גם עצם השלטון היה זר.

1. אבצע. אבצעי־חוקה. בצע. אבצעים צדקים. צדק.
2. אחורה. אחורן. אחורני. אחרנות. אחורניה. אחרנאות.
3. אסמך. לאסמך. אסמוך. התאסמך. אסמך.
4. צבורי.
5. הדרוגה. קמוצבה. לשכאיה. עמוכה. עמוכי. מדרג.
6. קמוצבית.
7. קורותית. סבות. תסובה.
8. להעל.
9. שליטאות.

ובן סיון

בר והתבן

יוה למדריך הלשון של רשות השידור

זות השידור הוציאה זה עתה, בול, ספר עבה (370 עמוד) ר מדריך לשון לרדיו ו זיזיה (אספו את החומר: אבא יד, הגיה שי). הספר דן בשאי הבעיות של הדיבור העברי ב , ויפה עשתה הנהלת הרשות יאה תקנון זה של הילכות דיבור לרשות הרבים. אינו דומה שו ראה, וכשהדברים כתובים ר ים, ולא רק נשמעים, נוח לדון

יזה הדיבור העברי בתקופה זו, נשמע הוא בראש חוצות ואף כל בית בישראל, ברדיו וב ויה, שני תחומים להן: האמד שום ההגייה והדיוקי שינויי ה ת בנטיות השם והפועל וב יתן לאותיות השימוש משיה: — דברים שה„נקודות" קובעות אקסיראנס בלעז, ורוב רובם ניינים, שמן השפה ולחוץ. צריע העיקר המסור בידינו ל יגויים זה אלף שנה. אם שונים דיבורנו בדיוקי לשון אלה יש צה וכמה סיבות והבן: השינו אינפלקטיביים הרבים של המ חוד עצמן, שקשה אף ללומד מסודר לעמוד בהם, מה גם יב העברי, שככל כתיב צריך סייע בידי הלומד בהגיית ה, כתיב זה קונסוננטי הוא ב (ולא ווקאלי) ברוב רובם של ם שבכתב (כיוון שאינם כנו. הוסף לכך היעדר מסורת של תקין, 'טבעי', אף בין המש שבמשכילים, והרי לך מכלול, שאינם מסייעים לסטאנדאר ה של דיבור 'תקין'.

ג'ונגל סמאנטי

ן זה של ווקאליזאציה תופס כ־ לישי הספר. כאן הצליח בני הפליא בריכוז החומר ה'בעייתי' דיכתו בצורה מסודרת ובהס־ ולעת, בהבאת דוגמאות מע־ רוב, בהקבצת הקטיגוריות ה־ של מערכות השכות והפע־ איתור השאלות העיקריות, ש־ הרגיש לדיוק, עד להן, וב־ בפרופורציה המתאימה, לפי שכיחותן ותפוצתן. אמנם יש ניינים, שבהם נוקט הוא עב־ ומירה (כגון דרישתו לבטא יבור בקמץ בציון מספרים ב־ כגון 26, 47, 39) אבל כנגד זה יוא עומד צד בזכות לעניי־ שרים מכירים בהם (כגון ב־ הפועל ישן בגוף נסתר ב־ אין מתיר בנדויד לבטא את ה־ פתח, שלא כדעת הטועים ש־ 'בטאה בצירי, כמו בהווה).

ם האחר, התופס כשליש ה־ א עניינים שמן השפה ולפ־ כאן כלולות בעיות משמעות, וגיה, התפתחות לשון, סדר ה־ משפט, וכל אותם תחומים ש־ זנים במיטת סדום של ניקוד אסים ודגמים, שאינם משת־ ו מעולם. כאן ותחומים שהלה התפתחות מתמדת, הגוברת ר במידה שהלשון מהווה כלי תברתי. בכמה מעניינים אלה כאן לכאן, ופעמים מסכמים ג'ונגל סימאנטי הוא זה, כפי אים בלשני זמננו.

ד מבקש להשליט סדר בכל השאלה ולקבוע את מסבירו־ א מתנגד לביטויים ארמיים; ינה נוחה מ'תרגומיזמי' שפשו החדשה: הוא נלחם במלים ניבות הצצות חדשים לבקר שה לו להשלים עם שינויי ים החלים במלים (וגם עם ה־ מלים') ומרחיקים אותן מ־ וגם כמה וכמה מלים חדשות, מכירים בהן, לא ישרו בעי־ מעשה אין בנדויד מכיר ב־

התפתחות הלשון באלף השנים ה־ אחרונות ואף לא בספרות העברית החדשה. כשהוא אוסר להשתמש במ־ לה קרבן ('קרבן תאונה', 'קרבן ה־ שואה') שלא לפי משמעה הארכיאו־ לוגי, או בביטוי 'קיבלו על עצמם', בפני שבמגילת אסתר כתוב רק 'קיב־ לו עליהם' או בביטוי 'למרות' („אם אין מעשה מרי של ממרה") אין הוא טורח לבדוק אם ביאליק או אחד ה־ עם או עגנון, שלא לדבר על שאר הסופרים, קטנים וגדולים, השתמשו או משתמשים במלים אלה, אם כעט ואם הרבה, שלא כפי שהוא דורש (דורש תרתי משמע). העברית של בנדויד היא עברית ששורשיה מרד־ בים, וזוהי מעלה שאין גדולה ממנה, אלא שאליה זו קוץ בה: ענפיה מוע־

אבא בנדויד

טים ביותר, וכשאין ענפים וצלים אין נשימה, ואם אין נשימה אין נשמה, והיא, העברית, יוצאת במדריך הזה חנוטה, אסורה וכבולה.

הנה דוגמאות מספר מהילכותיו של בנדויד, דוגמאות המדברות בעדן:

ארמית. בערך ארמית (וב־ סוגריים: ולאטינית, ללמדך בגזירה שווה) אומר מכיוננו: „מי ש־ אינו יודע ארמית (או לטינית), מו־ טב שימשוך ידו ולא יסתבך בביטויים זרים שאינו מבין אותם ואינו יודע את דקדוקם ואת נטיותיהם. כאן ה־ כישלון אורב בכל פינה. יומרה של למדנות סופה ביזיון. אבל אין לך ביטוי ארמי שאין לו מקבילה עברית מסורתית מדויקת ונאה... לעולם ההחליף העברי עדיף...". ובנדויד מביא לדוגמה את הביטויים האר־ מיים הידועים להשמטה מפיו: בלית (או בדלית) ברירה, בר קיימא, חי־ לופי גברי, מקדמת דנא, נכסי דלא ניידי.

שבחו של קיצור

מי שקורא דברים אלה ודאי יתמה להשוואה שבין ארמית ללאטינית. אבל נניח לרגע שאמנם כך הם פני הדברים, שליהודי בימינו ארמית ר לאטינית היינו הך. כלום למי ש־ אינו יודע לאטינית (או יוונית) אסור לומר דרך משל: סלפה, מאתימאטי־ קה, ראדיו, טלוויזיה, פסיכולוגיה, אקסיומה, אבסורד, פיסיקה, מוסיקה ועוד מלים רבות כאלה שבנדויד ר חבריו מיוחדים להן במדריך פרק שוב ומלמדים את הקריינים איך ל־ בטאן ולהשתמש בהן. מדוע איפוא התקופה הארמית, שהיא שוות ערך ל־ לאטינית, אליבא דבנדויד? מקנאתו של הקורא, המשתמש לפעמים בבי־ טויים ארמיים כדי ביזיון וקצף מ־ בנדויד, היא שעליו להזיל מיד מ־ הפגין יומרה של למדנות' ולהחי־ ליף את כל המלים הארמיות שבפיו ברעותיהן העבריות הטובות מהן. דא עקא שדוקא מלה כגון דווקא חביבה עליו מתחליפה העברי בדיוק; מר טוב בעיני מ־ אדון; עובדה ממעשה; קריין מקראן; בר מצווה מבן מצווה; לעילא ולעילא מלמעלה ולמעלה; בדחילו ורחימו מבפחד ובאהבה; ותו לא מושוב לא; וכולי וכולי (מוכלל ו־ כולל).

ראשי תיבות בימינו רימים קשה ורק מיעטם יפה, או אולי הב־ רוי. ודאי שבעברית הזיה יש לרסן תהליך ניטרוק זה, אבל כשנלחמים בתופעה זו אין צורך לסמן את ה־ ראש בתל להעלים עין מעובדות הידועות לכול. המסר של בנדויד על ראשי התיבות, וכיוון שבא לכלל כעס בא לכלל טעות:

„שבחו של קיצור", טוען בנדויד, „במקומו הראוי: קיצורים בניסוח צמצומי מלים מיותרות". עד כאן טוב ויפה. מכאן ואילך מטעם הקצף: „אבל לא קימוצי הברות. זה חשבון קטנוני הוא ואין עושים אותו בשום לשון חיה, לא בכתב וכל שכן לא בעל פה". והרי כל בר בי רב יודע על ניטרוקים רווחים, ודווקא בעל פה, בלשונות חיות: נאטו, אונסקו, סאלט, נאפי, סיף, פרב ועוד רבים כאלה שאדם יכול למצוא בגליון ה־ שבוע של טיים או של כל עיתון לוע־ זי. ואנחנו הפושעים עושים יום יום 'חשבון קטנוני' באומרים צה"ל, פלמ"ח, תפו"ז, מג"ל, אי"ם, רמטכ"ל, שלא לדבר על מלים שהאקדמיה 'הר־ קטנונית' מאלצת אותנו להשתמש בהן: ז"ית, סכו"ם ... דחפור, רמ־ זור ... וכמהן רבות בכל מילוניה המקצועיים, וכמובן גם רש"י, רמב"ם, ורבים רבים מגדולי היהדות מקומצי הברות הם רי"ל. בנדויד מתמרמר על השימוש בניטרוקים די"ש, רבי"ם, תר"ל, צל"ש ומרים (במקום משא ומתן). אני לא שמעתי שאומרים מרים, אתם שמעתם? שאינן לטעמו, וקצתן גם אינן לפי טעמי או טעמך, הקורא, אבל כדי לשבר את אוזנו הערלה תוכך בנדויד את יתדותיו בהנחות כוללניות מסולפות. אכן, מכלל לאו כוח של בנדויד אי אתה שומע אלא הן.

בעיית התחת

ראיתי הלכה ונזכרתי מעשה: בערך 'תחת' לחץ, 'התחת' משמר (המדי־ כאות מציינות שהביטוי טעון תיקון) כתוב: — העדויות שנעבד ממנו ב־ לחץ, מתוך לחץ, בכוח של לחץ (ולא: תחת לחץ). — ה־ אסיר הועבר במשמר, בלי־ ווי משמר, או: משמר של שוטרים העביר את... עד כאן לשונו של בנדויד. מעשה שהיה בסופר ד"ר שמעון ברנפלד, שהתקיף את חברו איש פרידברג על שהשתמש בבי־ טוי ה'מתורגם' 'תחת השפעה'. על כך השיב פרידברג ב'השילוח' תר"ן: „בעיניו לא ישרה מה שהשתי־ משתי במלה 'תחת' ביחוס להשפעה ... וגם המבקר בעצמו ובכבודו כותב שם 'באופן שאפשר להכיר על נקלה את השפעת הספרים עלי־ הם'. ומאחר שיש על ביחס ה־ השפעה אל האדם, הלא מחויב להיות 'תחת' ביחס האדם אל ההשפעה". אם הלוחץ לוחץ על, בשימא ש־ הנלחץ נלחץ תחת. אם השומר שומר על, מותר לאסיר לעבור תחת משמר. אם השמים עלי־ נו, כלום אין אנו תחתם? ואוסיפה:

בעמוד 112, השוטר בביטויי מספר מלכד בנדויד: 'בני יהודה' שלים. (אבל: קבוצת 'בני יהודה' עולה... משחקים (ולא משחקת) של 'בני יהו־ דה'.

לפי הלכה זו צריכים אנו לומר חברת מקורות הופרת אבל 'מקורות' הופרים. חברת 'אגד' מסיעה, אבל 'אגד' מסיע. מדינת הפיליפינים מכריזה אבל הפיליפינים מכריזים.

רן שחורי

תערוכות בתל־אביב

שלי הררי (גלריה יודפת) היא מאמנן קרמיקאיות, השואפות ל־ הקנות לעבודתן אופי שונה מהמסו־ רת העיצובית הקרמית. הדבר ניכר בממדי העבודות („עצים" בגובה אדם), בדרך ציבור החומר, בגבשו־ ריהן ובקונצפציה העיצובית. היא מבקשת להקנות למדיום אמנותי עתיק ושמרני זה רוח של שבבנות חזן לבטוח בכך בעוקיותו המקודשת. אולם, נראה שרמזוה אינו מצליח להתעלות מעבר להמצאה אחת, ה־ חוזרת על עצמה בוריאציות שונות. רוב פסליה הקרמיים- בגדים כ„קע־ רות" גדולות־קוטר, שבתוכן מפו־ זרים מרכיבים קטנים ועצבנים דמויי כוסיות או עקומים. לעתים מוצבת קערה כזאת על גבעול עבה ומתבקש מעצמו דמויה לעץ או לפרח. המוצר הסופי אלגנטי מאד, מאופק בצב־ עוניות ובצורניות, ויפה לשימוש כאגרטל גדול או כאלמנט קישוטי.

בגלריה מכם מציגה רחל שבים ציורים בהירים, הנשלטים על־ידי הלבן והנתחמים על־ידי צורות גיאו־ מטריות בסיסיות. בדיה לוקים במו־ סר הגלוסיות ובפשרנות. מצד אחד, האלמנטים המעניינים בהם הם קט־ עי מציאות, כפינות קיר, חלונות ודלתות, שאור השמש המריח מטיל בהם צללים עמוקים. מצד שני, אין רחל שבים יכולה להשלים עם מצ־ פונה הציורי ולעשות שימוש בסבנ כפי שהוא. לכן היא סורחת לסגננו, להחליקו ולישרו באמצעות צורות גיאומטריות בהתאם לעקרונות סמי־ אבסטרקטיים. בדומה לה, כפי שמקר בל על הרבה ציירים, שבחלוקת שטח על־ידי קווים וצורות יש יותר מה־ „אמנותי" מאשר בלקיחת פראגמנט מהמציאות כפי שהוא. התוצאה פשר־ נית. האלמנטים הכפויים ומשתקי האור־צל בשארים ברמה פרימיטיבית בשל הפרספקטיבות הסכימטיות וה־ בלתי־נכונות ובשל היעדרם של אר־ חם מיכלולים פלסטיים, המקנים ל־ טבע את עושרו ויחודו. הצללים נופ־ לים באופן שרירותי וחסר הגיון. הצבעוניות דקורטיבית ואינה נו־ בעת מתגיותו של המיבנה הריאליס־ טי שבתשתיתה, אלא, מרצון להרכיב משטחי־צבע יפים. כנגד זאת, אין בציורה די עוצמה ותחכום, המאפ־ שרים לראותו כמופשט גיאומטרי בעל ערך. וזאת, בשל חלוקת השטח הפשטנית והמום ליקויים בהרכב ה־ צבעוני.

עבודותיה של רחל שבים הן דוג־ מה אופיינית לאקלקטיות אמנותית, הנתפסת לסממניה החיצוניים בלבד של קונצפציה מסוימת, ללא יכולת לעכלה ולפתחה בצורה משמעותית. השימוש הרב במרכיבים מציאותיים והליגטימיות שניתנה להם על ידי ה„פופ" וה„היפר־ריאליזם", עדיין לא הכו דים בתודעתה. היא מסתפקת בהשאלת הסימפטומים — צבע חלק, שימוש בסקוטש־טייפ ובמרכיבים פרספקטיביים ללא הבנה דרך המח־ שבה שהביאה להופעתם. לכן, נע־ ארה הפיסוה האמנותית מעובנת ב־ אנכרוניזם של כעין קוביזם סינתזי־ בעל סממנים „מודרניים".

תופעה דומה, אך אבסורדית עוד יותר, מתגלה בתערוכתו של משה גבעתי (גלריה דבורה שוקן). הוא חוזר על שיטתו של אייב קליין, אשר מרח דוגמניות בצבע ונתן להם ל־ התגולל על הבד הלבן. אולם, מה שהיה אצל קליין בשנות ה־50 המוקדמות ראשיתה של מחשבה אמנותית ניטי־ ות ומרדנית וחיפוש אחר ביטוי מש־ מעותי, אשר פתח במידה רבה את הדרך לניאו־פיגורטיביות ול„פופ" — נהפך אצל גבעתי ל„גימיק". הח־ תמת הגוף העירום בבד עוברת אצלו עיבוד מדוקדק ושקדני במכחול, כך שבתוצאה הסופית — בבגדים הגדו־ לים עמוסי הפרטים, האווריריים וה־ מתקתקים — לא נותר דבר מהתה־ ליך ההתחלתי.

מכתב לעורך

מקרא ותרגומו בפסוק של עגנון

סיפורו של ש"י עגנון „צבאות ה־ שם" (תרבות וספרות 5.4.74) מיוסד על חיי הישוב בארץ ישראל בתקופת המנדאט. כשהסופר סח בפרעות, ש־ פרעו ערביי הארץ ביהודים ובעמי־ דתם של צעירי ישראל כנגדם, הוא כותב: „האלמלא בחורי ישראל ש־ עמדו בפרץ לא היתה לנו פליטה חס ושלום בארץ, ועל זה היה ר' שלום תמיה. אומר היה ר' שלום אנו בצלותי ובבעותי לא היינו יכולים להגן עליהם האילו הם בחרבם ובקש־ תם הגינו עליהם".

הלשון הארמי „בצלותי ובבעותי" (בתפלתי ובבקשתי) בשפטם האחרון שכלו עברי תמה לכאורה. ולא מצד עירוב הלשונות בלבד אלא אף מצד הניסוח הדקדוקי: ארמית בלשון יחיד בתוך משפט עברי שכלו לשון רבים. על שום מה העדיף הסופר נו־ סח ארמי בלשון יחיד שעה שיכול היה לנסחו בלשון רבים (בצלותנא ובבעותנא), ובכך להתאימו תיאום מלא עם המשפט העברי?

הדברים יתיישבו רק בהשקפת מקור הלשון הארמי. את הלשון „בחרבי ו־ בקשתי" שבכתוב „ואני נתתי לך שכם אחד על אחיך אשר לקחתי מיד האמורי בחרבי ובקשתי" (בראשית מח, כב) מתרגם אונקלוס „בצלותי ובבעותי", בעקבות אונקלוס גם ב־ מכילתא (בשלח ב): „וכי בחרבו ר בקשתו לקחה? אלא לומר לך חרב־ זו תפלה, בקשתי זו בקשה". וכן דרשוהו גם בתנחומא (בשלח ט) וב־ תלמוד (בבא בתרא קכג, א) ובמדר־ שים אחרים. שימושו של עגנון במט־ בע הארמי דווקא מלמדנו שני דב־ רים: לשוני ועניני. לשוני — מתוך עדיפות ללשון ראשונים (אונקלוס) על לשון אחרונים (תלמוד ומדר־ שים). עניני — בעתות של פוגרומים ופרעות אותו ישראל בשני כלי נשק: בתפילה ובקשה מזה ובחרב ובקשת מזה. ביקש הסופר לומר ששניהם דבר אחד הם, פסוק ותרגומו.

יהודה רצהבי
תל־אביב

ספרות האמש

(סוף מעמוד 20)

יכלו אנשי „בראשית" לדבוק בלהט המהפכני, אך לא יכלו ללוות את הצטנעותו ואת התמסדותו. הדהודו של מ. חיוג עם מ. י. ברדיצ'בסקי מסביתה, את „התפיסה „האגוצנטרית שלו ואת „דבקותו „העיקשת בממתבה בתוניון „ליהודי שלא „הצליח להיש־ מע.

„בתקופת מיכה־יוסף ברדיצ'בסקי הצעיר לא יכולנו לאחות את ה־ גבולין. מתניים־מתנים. לא נטמענו בין הזיים לא נשתנינו. כמוכי סנ־ חרים, חולי אדם, כמפלצות מהור סרות זה... והנה, נגעה בנו הרבר לרציה והפקה את עינינו והן פקו־ חות מני או ואינן נסגרות."

מעולם הספרות והאמנות

קונצקיס כמחזאי

הסופר היווני הגדול ניקוס קאזנ־ צקיס נתפרסם בעולם בעיקר בזכות ספרו „זורבה היווני". אבל אין זה כמובן ספרו היחיד, ולעברית תור־ גמו מלבד „זורבה" עוד שניים מ־ ספריו „חירות או מוות" ו„פאפה יאנרוס", ואין זה אלא קומץ מיצי־

ניקוס קזנצקיס

רתו רבת־ההיקף. מלבד רומנים, כתב קאזנצקיס סיפורי מסע, שמהם ראו אור בצרפתית ב־1971 הסיפורים על יפאן וסין, כן כתב פואמה מונומנ־ טלית „האודיסיאה" שאף היא תור־ גמה לצרפתית (1972), הנחשבת אחת מיצירותיו החשובות ביותר. קאזנ־ צקיס ידוע פחות כמחזאי, אך כתב כ־15 דרמות, ששלוש מהן „מליסה", „קורוס", „כריסטופר קולומבוס" ראו עתה אור בתרגום צרפתי בהוצאת „פלון". מחזותיו כמעט שלא הועלו על הבמה ביוון, אפשר מפני שעלי־ לתן קלושה ביחס לעושרו של ה־ טכסט.

„מליסה" נסב על אשתו הנרצחת של טירן קורינתוס, שבנה נוקם נק־ מת דמה באביו. זה מחזה פיוטי על אנשים גאים וקשים, הנכונים להקר־ יב הכל כדי להגשים את מה ש־ נחשב בעיניהם כחובתם. כרבות מ־ יצירות קאזנצקיס, נסבים גם מחזות אלה על אישיות יוצאת־דופן. כך נסב „קורוס" על תיזיאוס ומלחמתו במינוטאור. במחזה זה חותר קאזנ־ צקיס אל משמעות עמוקה יותר מזו שבמיתוס הנודע. כאן בא תיזיאוס לכרתים כדי למגר אלוהות מפלצ־ תית הגרשעת, ולהמליך תחתיה אל צודק יותר וטוב יותר. בתום מאבקו הוא אומר: „קידמתי את העולם ב־ פסיעה אחת". גם קולומבוס של קא־ זנצקיס מסרב לקבל את העולם כפי שהוא. הוא מבקש להגדילו ולגדל גם את האדם עצמו. השקפת עולמו אומרת: „אשרי האיש אשר נאבק ביומו כדי לממש את חלום לילו־ תיו... רק כך יגדל העולם".

המנון לחיים ולהנאות

חייו של המשורר היווני הגדול יאניס ריטסוס בן השישים וארבע רצופי תלאות. כאיש יודע־חולי כל ימיו עשה תקופות ממושכות בבתי־ חולים; כשמאלני עשה תקופות מ־ משוכות במחנות מעצר, לראשונה עם תום מלחמת האזרחים היוונית משנת 1948 ועד 1952, ובשנית מאז עלה לשלטון משטר הקולונלים, ב־ אפריל 1967. בפעם הזאת התארגנה למענו קבוצת סופרים צרפתיים ש־ כינתה אותו „מהגדולים שבמשוררי זמננו". אך לשווא. ריטסוס כמעט ולא היה ידוע במערב. מאז, תור־ גמו לצרפתית ולאנגלית רבות מ־ יצירותיו. לא מכבר יצא בצרפת ספ־ רו „הקיר אשר במראה, בעקבות איסמאנא" (הוצאת גאלימאר). רבים משירי הקובץ נכתבו באי לארוס, שם עצור היה המשורר. השירים עוסקים פעמים רבות בתיאור ה־ חיים במחנה המעצר. אך בעיקר הם נסבים על הבדידות האיומה.

שירתו רצופת דימויים אישיים. ב־ ניגוד למשוררים מגויסים רבים, אין ריטסוס מקשיב אלא לקולו הפני־ מי בלבד. הוא מבטא בעיקר את מבוכתו של אומה המופשת מזה זמן רב מעט לחם והרבה אור, ואף פעם אינה מצליחה למצוא אלא מעט לחם בלבד.

הספר מסתיים במונולוג ארוך של איסמאנא, המנון לחיים ולהנאות, שרוחו נוגדת את עמדת אחותה אנ־ טיגונה, המתה ללא שחייתה. מות־ שוא, בשמו של מוסר אבסורדי, מ־ תוך אינו אמביציה גבורית מטור משת. ההוראות היחידה של איסמנא גם היא שהחיים הם עניין יקר־ערך.

מדיטאציה על־אודות הגלות

למתרת ההפיכה ביוון, אשר בעק־ בותיה גלה מארצו, בחר ואסיליס ואסיליקוס להימנע מכל יצירה סו־ בייקטיבית ולשמש עד. בין השנים 1967—1973 כתב מחזור „Z" טרילו־ גיה המשקפת את מציאות חייהם של חבריו שגלו למערב כמותו. החלק הראשון של הטרילוגיה נתפרסם ב־ צרפת בשם „רומה הצלצלי" („גאלי־ מר") והוא מספר על כשלון ארגון ההתנגדות היוונית בנכר. כל מה ש־ יש הוא התנגדות למשטר הקולונ־ לים בהתאם לטיב ההשקפות של קבו־ צות שונות, אשר אל תוכן חודר ה־ מספר, המכונה „הסוכן הנודד" ה־ חודש את גרמניה המערבית, צרפת וסקנדינביה כדי למכור קונטורסים, ידידים, עדויות ואנקדוטות. הכרך השני שראה אור זה עתה קרוי „לר־ ניק 2" (בהוצ' „גאלימר"). כרך זה פחות אידיאולוגי ובו אוסף של תמו־ נות רגעיות, והדיוקנאות הלקוחים מ־ מכלול חייהם של הגולים. תמצא כאן את הפועל המתגעגע לארצו ר מוצא תיקון לגעגועיו בהאזנה קבועה לשידור היווני של רדיו מינכן; או הפועל שמחפש לו נחמה בשיטוט של שבת ברחוב הראשי של ציריך ותוך חיפוש אחרי עמיתים לגורל. ומעל לכל תמצא כאן את החיפוש הנוקב אחר המולדת האבודה מצד שני דו־ רות של גולים: הגנראציה הוותיקה של לוחמים קומוניסטים שגורשו מ־ יוון לאחר מלחמת האזרחים והם יושבים ברובם בארצות מזרח־אירופה והמעמד הצעיר של הסמאלנים ש־ השתקע בארצות המערב. מסופר כאן בין־השאר על הסוכן הנודד, גולה צעיר, המגיע במסעותיו למוסקבה, פוגש כאן במהפכנים הוותיקים ר מתאכזב. ספר זה הוא קלידוסקופ של הגיגים מקוטעים המצטרפים כדי מדיטאציה על־אודות הגלות.

תיקון שיבושים

במאמרו של אהוד בן עזר על ה־ טמפלרים, ב„תרבות וספרות" בשבוע שעבר נפלו שני שיבושי דפוס מצער ביותר. וצריך להיות: „לצורך מחקרו נעזר כרמל במקורות ארכיו־ ניים של מיניסטריון החוץ בברלין; בתיקי הטמפלרים במיניסטריון החוץ ובקבינט המלכותי של מדינת ויר־ טמברג בשטוטגרט; ובמסמכים ה־ שמורים בגנזך המדינה בירושלים" וכו'. ובמקום אחר: „הפרק המעניין ביותר בספר הוא האחרון, העוסק ביחסים בין המתיישבים הגרמנים והישוב היהודי בארץ־ישראל, בשנים 1868—1914".

זה עתה הופיע

נסיעה בארץ ישראל
והרהורים על
אהבתו הנכזבת של אלוהים
מאת פנחס שדה

סיפורו של מסע במרחב ובזמן בארץ ישראל. במסעו מאיר פנחס שדה בהארה חדשה את הארץ הנופית, ואת חיי אישיה הגדולים כדויד ושמשון, ירמיהו וישו. במרכז הספר עומד הפרק הגדול על משה, האיש שחזונו הביא את הישראלים לארץ זו, ונבחנת השאלה הגדולה; מה היתה משמעותו של אותו חזון מיסטי, לבין המתרחש כיום בארץ.

אפלטון
שלוש שיחות על ידידות ואהבה
בתרגומו של י. ג. ליבס

ספר זה כולל שלושה דיאלוגים שנושאם העיקרי הוא ידידות ואהבה: ליסיס, המשתה ופיידרוס. בין שלוש שיחות אלה קיימת התייחסות פנימית ברורה והמשכיות מובהקת, כשמחברן נותן תשובות לשאלות שבשלב הקודם נשארו ללא פתרון, ומרחיב ומעמיק את הדיון במלוא כוחה של הגותו הבשלה. ספר זה הופיע בכריכה רכה והוא שני בסדרה אחרי הספר „משפטו ומותו של סוקרטס".

ש
הוצאת שוקן / ירושלים ותל־אביב

רכישות חדשות
יוסף ישראלס, קרמן, מישונז, עובדיהו, מרסל ינקו.
ליטוגרפיות חתומות: שאגל, דלי (DALI)
ברק (BRAQUE), אגם, רוברטס (ROBERTS)
* * *
גליצנשטיין: כד ברונזה עם פיגורות (חתום)
* * *
שונים: JUGENDSTEL, FRENCH EMAIL, BRONZE EMPIRE
מנורת שולחן CLOISONNÉ עתיק
כלי כסף שונים
רוז גלריה לאמנות
סמטת בית השואבה 1 (פינת אלנבי 94)
תל־אביב, טל. 613924
Rooz
שעות עבודה 9.30 — 13.00; 16.30 — 19.00
תצוגה מתמדת של ציורים מעולים

ספרית־פועלים ספרים חדשים

ישעיהו שפיגל
הגשר
ספר על פליטי השואה במאבק השתרשותם בנוף החדש של אדמת ישראל. גם כאן, כמו ביצירותיו הקודמות, מעלה הסופר בכוח אמנותי ונוסטלגיות רבה את הדרמאטיקה של האדם היהודי בבדידותו ובהיסטוריה־חלוצית.

*

נתן רוטנשטרייך
על קיום האדם ומידותיו
פרקים עוסקים ברעיון הקידמה. האם יש קץ של קידמה במרוצת הזמנים או לאו, ובמה עשויה להתבטא; האם טכנולוגיה מבטלה בהכרח ערכים; מה בין מדעי הטבע לבין ערכים; היחיד וההיסטוריה — להגדרת התחומים שבהם בולט כוחה של האישיות או בולט כוחה של ההיסטוריה.

הועד לתרבות יהודית בישראל

הופיע:

א. „ביי זיך" מספר 3, קובץ של סופרי אידיש, עולים חדשים. מחיר החוברת — 6.— ל"י

ב. „פאלק און מדינה", ירחון, מספר 20, לחודש אפריל 1974. מחיר גליון בודד 1.50 ל"י

ג. בסדרת הספרים של סופרי אידיש מברית המועצות הופיעו:
1) הירש אשעראוויטש: „צווישן און דונער", ספר שירים — המחיר — 16.— ל"י
2) מאיר חרץ: „אין פרעמדן גן־עדן", שירים — המחיר — 14.— ל"י
3) אלי שכטמן: „ערב", רומן מחיי יהדות ברית המועצות, 2 כרכים, (הפצה מ־5.5.74) — המחיר — 40.— ל"י

נמסרו לדפוס ספרים נוספים: הסופר יאנקל יקיר, ספורים; המשורר יוסף לרנר, שירים.

סדרת הספרים תופיע ע"י ההוצאה ע"ש י. ל. פרץ.

הזמנות לפי הכתובת: רח' בני אפרים 228, מעוז אביב, תל־אביב, טלפון 470111.

המכון הישראלי לקולנוע
הופיע גליון מס' 1 של כתב העת
קולנוע 74
דו־ירחון לקולנוע וטלוויזיה

מן התוכן:
יוצרי קולנוע על סרטי מלחמה ושלום / ישעיהו ניר: הרהורים על הטלוויזיה בזמן המלחמה / פייר פאולו פאזוליני: הקולנוע הפיוטי / סיפור והסרט: נחל הינשופים / ראיון עם מיכאל קאקויאניס / ראיון עם נסים דיין / אלברט קליין: הנושא היהודי בקולנוע הסובייטי / נתן גרוס: הסרט הישראלי 1948—1953 / סקירה על כל הפסטיבלים לקולנוע ועוד.

מחיר החוברת: 8.— ל"י
להשיג בקיוסקים ובחנויות הספרים. הפצה: אטלס
דמי מנוי לשנה (6 חוברות) 40.— ל"י
לסטודנטים, תלמידים וחיילים 35.— ל"י
בענייני חתימה והזמנת חוברות נא לפנות:
המכון הישראלי לקולנוע
רח' ליפסקי 10, תל־אביב, טלפונים: 453385, 457750

קסו של יעקב תם

(סוף מעמוד 20)

במקום שצריך היה להאר־ הארכתי במקום שצריך היה ואלו נראה לי פעם שרג־ ול אדם אחת אדומה ואחת, הייתי ממש רץ אל רו־ שכן אמר לי פעם שעיקי"ה ניק התובש, כי יש מחלה שדלטוניזם שמה ועוד מי־ ולות עיניים רי"ל. אם אדם מודרני אתה ו־ ישר — אמור: כל האדם ואחת קבועה בקדקדו וצי־ שמה במצחו.

* * *

נסתי למאנה כך. אכן, לא שמע מעולם, כי משה קליינבן הדפיס מפנ־ (כעת אני מקה, כי האגודה בי השפה העברית בווינא" השכל תדאג שיבואו דברי חבריהם; כי הם מבינים ש, כפי שיכמעתי). ואולם האמין לי על דברתי, שסו־ ני הושיבני על כסא והת־ מצייר אותי. בעזה"ש כע־ שלושה ימים גמר. ידי, אני ידעתי את מי רצה ר, ובכן, לא נתקשיתי הרבה שהכרתי את פרצופי. אבל בא לצייר איש אחר, מובט־ שאשתו שארת־בשרו לא ינו לעולם; ועל אחת כמה ו אשתו שניה שבשניה. ת פני, (פני אברך בתי). עשה משרת־סלק, כאותו שמכי־ לפסח: העיניים — קורנ־ שתים; והשפתי — שפתי ינן, שכת הדבר ר"ל. וחס־ ו. ידע אתה, חביבי, בצרותו זה! שופרי זה התכוון, נת־ ובעשה קסן. תבנית תוסם תוכי. אלתי: ומה הדמיון ביני ול־? עד בי: הצלמן אנוכי? גבהתי: אבל לכה דווקא כך. אחרת: כלומר, פנים — מ־ משרת־סלק, עיניים — קר־ תיות בשק, שפתיים — של מת בר, ולא להיפך? כלומר, עי־ ם — צבע משרת־סלק, פנים ולים וכו'. ועתה לי כך הוא רואה או־ וזה הוא פרצופי שלי האמי־ ולא זה שאני נושא זה אר־ בעים שנה.

אני יודע מה שהייתי רוצה להיות: לקצר בחוכמי, לשפר את מצחי, ושאלתי:

„אם כן, למה זה אנכי?" כ־ לומר: למה ישבתי והיה לי להט־ ריח עצמי שלושה ימים, הלא אפשר היה שתחשב זוגתי תהיה היה מסתכל בה ומצייר או־ תי; או היה יושב בני שהוא כמובן דומה לי.

ועבה: דוקא מטעם זה, שלא ידבה בדמיון בשוגג; וכיוון ש־ אני יושב, הוא רואה ממה שית־ רחק, כדי שלא יעלה פוטוגרפיה בידיו.

את הפסוק „הדע מה שתשיב למצייר" ידעתי; אך לא ידעתי מה לענות.

* * *

וגם אצל ריבאק הייתי.

אנשים כנים וישרים הם ציו־ רינו. כל היהודים שלהם הם ב־ אמת דוויים וסחופים ורצוצים שבורי יד ועבורי רגל, גדמים ו־ קטעים. רואה אתה שאמנם כת־ חוללים עלינו „פוגרומים חבי־ דים", או „ריבולוציה פרמנ־ סית", כדריכתו של ליב טרוצ־ קי.

והבתים? מקלפים הם עשו־ ים, ורוח כצויה תשא אותם.

היתה שם תמונת אשה — ו־ נמצא כתוב עליה: הזהנתו של הצייר. וכמעט שלא נכנסה בי רוח שטות לשאול: עד כמה אש־ תו העלובה דומה להוזתנתו; אלא שעלה בידי לכבוש את יצרי ב־ עד מועד. והבינותי שכך הוא מתוקם בחותנת.

* * *

הייתי אצל אבל פן.

וראיתי אצלו את בנותיו של לוט.

בנים, כנראה, תמיד היו בנים, כלומר, דעתן קלה. אש וגפרית, וסדום ועמורה נהפכות ומלאכים יחפזון. — הן... שמא סובר אתה למזון סעודה דאגו? לא! באלמא רבתי! הן לקחו את הסדרות ואת הרעלות את הנטיפים וכו' (עיין ישעיהו).

ויעקב אבינו! ידעתי כי איש תם היה. בסוד אגלה לך, שסבור אני תם זה ר"ת הם. ואילו היה התיד סית תחת ה„מבו" „נוך", הייתי יודע בוודאי מה זה.

שמע, נא, יקירי.

צייר המצייר אותו רגע נורא: „בבוקר והנה היא לאה"...! ה־ לא יודעים אנו כי בערב היתה רחל. ויעקב אבינו למרות היותו תם, חשד בלבן הארמי וכו'. והנה ראה מה שאירע!

יעקב אבינו חובש מצנפת. לו ראית מצנפת זו! אופן של אב־ טומוביל ממש. כמה אמות ארג כרך לראשו אינני יודע, אבל ל־ שבת חבוש תרבוש שכזה אי־ אפשר על גבי כסא שדפנו גבוה למעלה מן הכתף; על אחת כמה וכמה לישון בו. שמע מינה: ש־ יעקב אבינו חבש אותו אחר שקם ממטתו. קם ועשה את המצנפת הענקית שלו, עסק בחלוקו; ובי־ נתיים היה זמן ללאה לשים עליה את בגדיה, ואז — אך אז פנה אל האשה הצעירה לראות ולהסתכל בה: מי היא.

אמור מה שתאמר — צדיקים היו אבותינו. וכך עשה אבינו יעקב שהיה תם... ספק שכמותנו לא היה מאחר כל כך להסתכל באשה השוכבת על צדו בלילה הראשון אחרי החתונה, ועל אחת כמה וכמה אילו ידע שחותנו לבן הארמי מתנקש לרמותו.

* * *

הבכנסתי אצל שגל, השגל ה־ גדול!

ומה שראיתי שם, יקירי, אין די מלים בפי לספר.

נסים ונפלאות!

ואם רוצים מן השמים לסייע לאדם שיחזור בתשובה, מסייעים לך גם על ידי שגל. (...)

(העולם, שנה ט"ו, גליון ט"ו, ט"ו, י"ג ניסן תרפ"ז, עמודים 282—284).

ולסיום, עוד שתי רשימות. האחת, פארודיה על מחברות עמנואל, ש־ הזכרנו למעלה:

אוצרות תם

מאסף לספרות ישראל ולדברי ימי חיין נערך ויוצא לאור בעזהשי"ת בכל שנה בשנתו, ע"י הרב יעקב פרוסטובאסי בקהי"ק דדוקא בלהקא יצ"ו, שנה ראשונה, מחברת א' טבת—שבט, תרפ"ח. יוצא בסיוע החברה „מ־ פיצי בלעגים".

מלואים ל„מחברות עמנואל"

מה יאמר מו"ל על סופרים חיים?
ואכלכלם בלחם ובמים.
ועל המתים? —
אשתך כגפן פוריה בירכתי ביתך ובניך כשתילי זיתים.
ואם לבר טוב ואינה בחומה?
ולא נכרית מהבהמה.
ואם משלם הוא ולא פסק?
תאמר: מעז יצא מתוק.
מה תאמר על מאמרי הקרח?
וילכו המים סביב למזבח.
ועל „הכוכבי" אשר אסף נגהו ואיננו בשמים? —
ותפול אש מאדני ותאכל את העצים ואת האבנים ואת ה־ עפר ואת המים.
ועל הסופר לשם? —
אסור ורד ולא יעצרנה הגשם.
מה תאמר על כרך „התקופה" אשר הוא בעיניים? —
וישאהו במוט בשנים.
מה תאמר על ה„דביר" —
ולא היה דבר רע בסיר.
ואם לא"י אותו מביאים? —
שפות הסיר הגדולה ובשל נזיד לבני הנביאים.
ועל פלוני המרביץ תורה? —
האיש היה גבור־חיל מצורע.
ואם משירי וינשל ברוסית אתה מתפעל? —
כזאת וכזאת דברה הנערה מ־ ארץ־ישראל.
מה תאמר על „מגלת אליעזר ונפתלי"? —
ויאכלו מעבור הארץ ממחרת הפסח מצות וקלוי.
מה תאמר לאיתמר בן אליעזר בן־יהודה ההומה? —
ואל תדבר עמנו יהודית ב־ אזני העם אשר על החומה.
מה תאמר על ישראל לכל העדה? —
באו בנים עד משבר וכח אין ללדה.
ועל חברי הועד לא־ציונים האומרים באו? —
ותהי גנבת בית פרעה בתוך בני פרעה.
ועל ראשי מפלגות ישראל ב־ א"י אשר מן הגולה? —
שנים־עשר בקר, שלושה פו־ נים צפונה ושלושה פונים ימה ושלושה פונים נגבה ושלושה פונים מזרחה, ו־ הים עליהם מלמעלה.
מה תאמר להסתדרות הסופ־ רים ועורכה מפיברשת? —
עמודיהם עשרים ואדניהם עשרים... נחושת.
ועל „אגודת הסופרים" בארץ הצבי ההוגד? —
והנה חרב איש ברעהו מהו־ מה גדולה מאד.
ועל עם ד' בארץ הגשור יגור? —
קבציאל ועדר ויגור.
ועל פלוני המשורר המחדש בעדתו? —
אמה וחצי קומתו.

(העולם, שנה י"ג, גליון מ', ב' באדר תרפ"ט, עמודים 162—164).

ולסיום, רשימה של טשרניחובסקי, שכתבה במכתב למערכת „סכותי" מ־ את יעקב תם, וכה מתבטא הפחרים הלשוני שלו ויחוסו לחידושי הלשון. רשימה זו מוקדשת „לחובבי ה־ תפוח".

מערכת נכבדה מאד, לה ההוד וההוד וכו' וכו', ותסלח לי ב־ חסדה, כי אינני מפרט בה כל מדה, כל מעלותיה ויתרונותיה ו־ כל השבחים שאמרו עליה. היות שהנייר עכשיו ביוקר ומעשי ה־ טרסורים איום ונורא, עד היום כזה לא קרה, ולא ארצה להביא את המערכת לידי הוצאה נוספת. נוספת ומערכת היא כיום חויה מעולה ולא ידעה אותה הגולה, ואני מקצר בלשוני ככל כחי ר־ אוני.

עיקר מכתבי היום, שועד הל־ שון נשאר בלי יושב ראש, וגוף בלי ראש קשה לקיים, ובעוד יום או יומיים יתאספו אנשי הועד ל־ ירושלים לסכם עצה ותושיה כפ־ לים במי לבחור והיה אור, ולש־ מע אוזן שמעתי וכן ידעתי כי קשותה הבחירה ממש כקריעת ים סוף, והחברים עייפים עדי אמו־ רת: אוף, ולגודל המבוכה וה־ אפלה הגנוכה תומך סגן א' בסגן ב' וסגן ב' בסגן א', מצאתי עצה חוזר העצה, ליושב ראש יבחרו בי, ואעבוד אותם בכל לבי.

ולמען הראות עד אנה מגיע כוח ידי, אני נותן פה דברים מ־ שלי לבדי. כי הנה קמו גואלים לשפתנו והכניסו בה כמה מלים יפות ומחודשות, אבל האחת מהן מלאה כל חן, מזהירה כשלולית אחרי הגשם וכטבעת משובצת לשם — ואין סוף לחנה ולערכה, והיא המלה תפוז למה שהיי־ נו קודם אומרים תפוח זהב. המ־ רוב הנה אני מציע להכניס תי־ קונים בכל התורה הקדושה ול־ הכניס אותה בה כדוגמתה וכצל־ מה.

ואני מאמין כי הצעתי תמצא חן, ותמתק לחיך כל חובבי הת־ פוזים. וגם שמעתי אומרים, כי אותו הסמבטיון שלנו, המבהל את ה־POLEMOS הסוער גם ב־ שבתות ומגלגל שמות כבדים כ־ אבנים הציע לפני הסופר היקר אבן־זהב להכניסו לאותו פולמוס בתור נגיד ומצוה בתנאי שיקבל עליו את השם המעובר — אבנת, והוא על משקל תפוז ולפי כל כללי הדקדוק שלו.

ובתנ"ך יש לתקן המקומות ה־ אלה:

טבעת זהב (שמ' כ"ה, י"ב) טבוז; ככר זהב (בכל מקום) — כבוז; קרסי זהב (שמ' כ"ו ו') — קרקוזים; שרשרת זהב (כ"ח, י"ד) שרשוז; כפות זהב (במ' ז, פ"ד) — כפוזים; עגל הזהב (זה, י"ב, ח') עגוזים; מטות זהב (אסתר, א' ו') — מטוזים; נזם זהב (איוב, מ"ב, י"א) — נזוז; תורי זהב (שה"ש, א', י"א) נעשה לה — תווזים נעשה לה; ידיו גלילי זהב (שה"ש, י"ד) — ידיו גליזים; כוס זהב בבל (ירמ', נ"א ז') — כוז בבל; מה יפה יהיה הפסוק: תפו־ חי זהב במשכיות כסף (משלי, כ"ה, י"א) תפוזים במש־ כוכים! וכל זה יהיה יפה מפ־ ני שיש לה למלה תפוז ולמש־ קלה הצורה והטעם והריח של ה־ מלה העברית עכוז.

ועל פי אותו משקל יצרתי מ־ לים רבות, כגון:

תפוח מתוק — תפום; תפוח גדול — תפוג; תפוח חמוץ — תפוץ; תפוח פולניה — ת־ פופ; תפוח קרים — תפוק; תפוח אסיה — תפואס; תפוח אמריקה — תפואם; תפוח יקר — תפויק; שוטר הולנדי — שוטה; ספיטון שנראו — ספש; בעל רחמים — בער; סרכן לבנים — סכל.

ב"ב ואולי טוב ליסד אגודה חדשה: יושב ראש... גזבר... נשיא הכבוד... ותקרא אגודת תפויקים (תפוחים יקרים).

וקצת רכילות: הערבים המו־ כרים בחוצות תל־אביב מכריזים: „תפוחי זהב" ואולם הקריינית ה־ נכונה על התפוזים ברדיו היא מודה רק ב„תפוזים". על בקיון השפה שומרים הערבים:

הנציל.

(„סכות", שנה ג', גליון 9 (100), 12.2.42).

חוקר יצירתו של טשרניחובסקי יגלה ברשימות אלו רבים ממכמני ה־ הגוון המאפיינים את הפואמה ה־ מאוחרת של טשרניחובסקי: הדי־ בור הארכני של יעקב תם מכיר בנימות הדיבור שלו, בפטפוטו, ב־ דגרסיות ובלשון־המשלים העממית את דמות המספר ההולכת ונבנית בפואמות הללו. החל ב„אליל", וכלה ב„זמירות". גם דרך ההיתממות (ש־ יש בה כשלעצמה גם תמימות אמי־ תית רבה) קרובה ברוחה למה ש־ מצוי בפואמות אלו. יתר על כן, רשימות אלו מצביעות גם בדרכן שלהן על השינויים והמהלולים ב־ שירת טשרניחובסקי אחרי מלחמת העולם הראשונה.

בתקופת מלחמת האזרחים ברוסיה הולך ומתגבש בשירת טשרניחובסקי מפנה תימאטי ברור, שיש לו שני גילויים עיקריים. האחד: היסוד ה־ אידאי מתחזק בשירתו. גובר אצלו הצורך לערוך חשבון נפש, להגדיר את מקומו בעולם, לגבש את ראיית האדם וראיית הטבע שלו. התגבשות זו מולידה את כלילי הסונטות „לש־ משי" ו„על הדם", והיא מתגלה מאו־ חר יותר בנטיות לנסח במושגים אידיאיים את יחסו לחיים, לטבע, ל־ מבנו של האדם בעולם, דברים ש־ היו טובלעים עד כה בשירתו. הת־ גבשות אידיאית מעין זו אנו מוצ־ אים בשירים המציגים את המריון ואת קיום החיים כערך לעצמו („שיר למחוללות" או השער הראשון של „עמא דדהבא") או בשירים שבהם מתגבשת המיתוס ה„כנעניות" בארץ („מלאכי הרבה מי בטחי „ביער אפ־ רים בקצה העיר", „חזון נביא ה־ אשרה" ועוד).

הגילוי השני של המפנה התימ־ טי: משוררו של הפיליטון „שוש־ נים", מי שהכריז ב„לנכך" ובמכתב הנודע לקלוזנר כי רק את שירת הזוים שהוא חש בלבו מסוגל הוא לשיר, ועוד ב־1919 הוא כותב ב־ „אל תבו למשוררי כי במוט עמים אין מלה בפיו — משורר זה מתחיל לפרסם שירה „מעורבת" ואקטוא־ לית. כיוון זה מתחזק במיוחד בארץ ישראל, כשהפואמות הבלדות שלו הן לא־פעם שירי תגובה אקטואליים הקשורים בדברים שמדובר עליהם בעתונים.

הרשימות של יעקב תם מציינות לא רק את עצם המפנה התימאטי האמור, של מי שהחל להיות יותר „מעורב" ביצירתו, אלא גם את ה־ אופן שבו נעשית תגובה זו, אופן שיש בו תנודה בין היתממות להר־ בה תום. אפשר לומר כי העורמה של יעקב תם היא ערמתם של תמי־ מים, או שלאמיתו־של־דבר, אין דמות נוחה לטשרניחובסקי מאשר זו של האיש המשים עצמו תם... מ־ כל־מקום, המבקש להתחקות אחר דרך התות האחר דמות התם, שהם כרוכים בשירת טשרניחובסקי, אי־ אפשר לו להתעלם מרשימת־ יעקב תם.

1. רשימות יעקב תם באוסף ב־ מסגרת „בעמל טשרניחובסקי", ש־ במכון לחקר הספרות העברית, ע"ש בן ציון כ"ץ, באוניברסיטת תל־ אביב. על־ידי מיה שיין תעמי הדס. הדחו גהנה לתן. י, ה.

صورة عن الأصل

הימים הללו

חג העצמאות תשל"ד

מכתבים למערכת הארץ

אשרי איש מפחד תמיד

דומני כי המיועד לראשות הממ־שלה, מר יצחק רבין, לא יכול היה למצוא לעצמו מליץ טוב יותר מן האלוף (מיל.) עזר וייצמן. הזכירו של מר וייצמן מביאנו למסקנה כי הניצחון במלחמת ששת הימים, הה־כוננות שלפניה, השונה, בין היתר, בזכות העובדה שראש הממשלה ושר הביטחון, והרמטכ"ל דאז — נתקפו בחרדה עמוקה. כלומר, העריכו נכון את המציאות.

רק כפסע מכאן להרהור שמא ה„מחדל" של מלחמת יום הכיפורים, והעיזרון שלפניה, נבעו, בין השאר, מכך שראש הממשלה, שר הביטחון והרמטכ"ל לקו בשאננות יתר וב־ביטחון עצמי מופרז.

אשרי אדם מפחד תמיד. טובתה של מדינת ישראל מחייבת שאדם כ־מר יצחק רבין, שחושיו רגישים דיים כדי לקלוט את מלוא מרירות המצי־אות ולחוש חרדה אמיתית בשעה של סכנה לישראל — יעמוד בראשה.

אהוד בן־עזר
תל־אביב

*

למאמר המערכת „סיכון בלתי ס־ביר", „הארץ" 22.4, ולמאמרו של י. מרקוס „רבין חייב הצבעה" באותו גליון, ברצוני להעיר:

חרדה תגובתית (עכשווית) אינה חרדה חריפה כדברי המאמר, כפי שכל פסיכיאטר או פסיכולוג היה מס־ביר למר מרקוס, לוא רק טרח לש־אול.

דיכאון או חרדה תגובתית אינם פוסלים אוטומטית אדם מלמלא תפ־קיד אחראי ביותר, כי אין הדבר צריך לפגוע לא בקשר לשיפוט ושר־פות בחוש אחריות. הוכחה חות־כת: מר יצחק רבין פנה לרופא מיוזמתו וגם ביקש שיחליפו אותו זמנית, כשהעריך כי איננו בכושר מ־לא לתפקידו. הסכנות יכולה, אבל בשום אופן לא חייבת, להיות תכונה שלילית של מוליטים, ודאי שהיא פחות מסוכנת מאשר עודף ביטחון עצמי.

אנו נוגעים פה בשאלה פסיכופטו־לוגית וסוציולוגית חשובה. לעומת הפסילה האי־הסובלנות ביחס לסימ־פטום חוץ, „בלתי אקטיביסטי" גילו הציבור העתונות לא רק סובלנות אלא ממש הערצה כלפי סימפטומים בולטים של פסיכופטיה תוקפנית ו/או מגמות פרנוידיאות (בשתי הצורות שלה כמחשבות רדיפה ומחשבות גד־לות) בחיים הפוליטיים שלנו.

אפשר היה לצטט עשרות הצהרות ודרכי התנהגות של מנהיגים שלהם היה אופי של פסיכופטיה תוקפנית ובלתי שקולה (עודף ביטחון עצמי קיצוני ו/או גישה פרנואידית. כא־מור, בשני הגילויים שלה כמחשבות רדיפה (כל הגויים נגדנו, מלכודת יאורינג) או כמחשבות גדלות ושלי־חה משלחות („הערבים אף פעם לא יגיעו לרמה שלנו", „ימי הגאולה ה־קרבים" וכו') — לא בא שום עתו־נאי להתריע. תופעות אלה התאימו הן לדימוי עצמי של „הצבר האליל הדינאמי" והן לדוגמות לאומיות־דתיות של המיתוסים שלנו. שלמנו מחיר יקר עבור זה באוקטובר 1973.

זה העצה. יש כל הסיכויים שהאיש המדוכא יפנה בסבלו לעזרת מומחים, ויתגבר על מצבו או לפחות יוכל ל־התייעץ עם איש באוטראלי, אם הוא עוד כשיר למלא את תפקידו. שונה הדבר אצל הפסיכופט והפרנואידי, שלהם לעתים אין „עבר פסיכיאטרי", כי אין להם הבנה לכל עניות מצבם ולא פונים לפסיכיאטר או פסיכולוג.

לפי הגדרה ידועה, במקרה של ה־פסיכופט, כל סביבתו סובלת מהת־נהגותו. אופייני לפרנואידי שלא ני־תן כלל להתווכח עמו באורח רציו־נאלי, עקב שכנועו האבסולוטי ב־אמיתות רעיונותיו.

ד"ר ג. ר. ממרין
תל־אביב

שירות מסור

הורגלנו לקרוא על מקרים של זל־זול בקונה, על סחורה פגומה וכיו־צא באלה — מקרים שבהם ניצב הצרכן חסר־אונים.

אני מוצא לנכון לספר על מקרה שקרה לי ונסך בי הרגשה טובה, שבכל זאת ישנם אנשים הגונים ב־ארצנו.

ביגשתי לחנות ביוזר „איגניס", ברח' המסגר בת"א, לקנות 4 מצ־תים למכוניתי. תוך כדי קניה הער־תי שאחד המצתים הקודמים לא הח־זיק מעמד זמן סביר. מיד נתבקשתי להביא את ארבעת המצתים הישנים וכך עשיתי.

כעבור כשבוע הופתעתי לקבל חז־רה 4 מצתים בלוית מכתב ובו פי־רוט הבדיקות שנעשו במצתים ומימ־צאי הבדיקות. הוברר כי מצת אחד נמצא פגום. במקומו הגיע מצת חדש וכל השאר נוקו, כוונו ונמצאו תקי־נים להמשך עבודה.

מאחר והדבר נעשה ביוזמת בעל החנות — ללא דרישתי — ומאחר והמקרה טופל במהירות ובצורה חיד־בית, מצאתי לנכון לפרסם את הדבר ברבים.

תודתי לחברה — ולעובד שטיפל בי — על השרות המסור ומי יתן וירבו מקרים כאלה.

יורם יעקבי
תל־אביב

קבר מיוחס

הזדמן לי להשתתף בהלוויה של אחד ממורי האוניברסיטה בירושלים. השתוממתי כשנוכחתי כי לבוגרי האוניברסיטה חלקות מוקצות בבית־הקברות, בהן נקברים אך ורק אנשי־האוניברסיטה.

תמהה אני, מה הביא את חכמינו ומורינו להתנשאות הזאת שלאחר ה־מוות. מדוע לא יקברו יחד או לצד פשוטי עם?

שרה קונפינו
תל־אביב

הסנדק מת פעמיים

„הדון מת", חן, ת"א

קולנוע
מאת יוסף שריק

עוד סרט על המפיה עם אנתוני קווין בתפקיד הדון שעושה את השגיאה הגורלית בשכבו עם נערתו של חבר אחר במפיה. התוצאה — מלחמה בין שתי כנופיות גאנגסטרים עם כל ה־אלימות, המתח הפעולה שני־תן להראות.

היה מפתיע אם הצלחת „הסנדק" שהכניס לא פחות מ־85 מיליון דולר, לא היתה מדירה שינה מעיני המפי־קים בהוליווד. „הדון מת" הולך ב־דרך שסלל „הסנדק", כמו ש„חכם גמליאל" הולך בדרך שסלל „סלח שבתי".

המלודרמה של ריצ'ארד פישר היא חיקוי למלודרמה של קופולה „הסנ־דק", כמו ש„לאן נעלם דניאל וקס" של אברהם הפנר הוא חיקוי ל„קאר־נה זה בלי" (פנקס בן רושמת נערה את המזמינים אותה לרקוד) של ז'ור־ליין דבידייה.

כוב תראו את המשפחות של ה־גאנגסטרים האיטלקים שחילקו בי־ניהם את השוק האמריקאי לסמים, זנות והימורים. במקום מרלון בראנ־דו כדון ויטו, תראו את אנתוני קווין כדון אנג'לו. יש פה פראנק הגאנג־סטר הצעיר חם המזג וחסר המעצו־רים, יש פה טוני הגאנגסטר החכם שיעמוד בראש החבורה כאשר כו־לם, או כמעט כולם, ייהרגו.

אקדחים, סכיני גילוח ופצצות

הכל בדיוק כמו ב„סנדק". יש פה תבונה הערבוביה והאכזר מריו שבמק־רה או בכוונה דומה לדיקטטור ה־מצרי המת עבדול־נאצר.

בעוד ב„סנדק" כתחילה הכל־חמה בין המשפחות כאשר הסנדק מסרב להיכנס לעסקי סמים, בפתחת המלחמה ב„הדון מת" כאשר דון אנ־ג'לו לוקח למכה את רובי נערתו של פראנק בלי לדעת שהיא אהו־בתו (את הפגישה בין דון אנג'לו ורובי סידר הבוגד מריו כדי שדון אנג'לו ופראנק יחסלו זה את זה ו־מריו יעמוד בראש המשפחה). את המלחמה מנהלים בעזרת אקדחים, חומר נפץ, פצצות, סכיני גילוח ו־אלות בייסבול.

אנג'י טומפקינס (רובי) היא כחו־לת עינים הנראית כמו הגוס של בו־טיצ'לי שרק יצאה מגלי הים. היא נכנסת לחדר במלון של דון אנג'לו בעוד הוא מנגן את תקליטיה (רובי היא זמרת והיא מבקשת „פרוטקציה" אל ידידיו בעסקי תקליטים).

דון אנג'לו מבטיח לעשות כל מה שביכלתו. רובי נכנסת לחדר הסמוך וחוזרת עירומה... מוכנה לעשות כל מה שביכלתה.

ריאליזם במיטה

„אם אני רוצה איתה כל מה שעלי לעשות הוא להרים את שפופרת ה־טלפון" — אומר דון אנג'לו. אך רו־בי מתנבקת אותו בזרועותיה הלבנות. קווין וטומפקינס משחקים תמונה זו בריאליזם כה משכנע עד שמותר לנו להניח כי זו הדרך בה מתחילות זמרות צעירות ושחקניות צעירות את הקריירה שלהן בהוליווד ובברד־זווי.

אנתוני קווין שהופיע ב־107 סר־טים מרגיש את עצמו בתפקיד כדג במים. רוברט פוסטר מעניק חן ל־כתי בתפקיד הגאנגסטר הצעיר ה־חכם המפיקה שרוצה לעזוב את ה־מפיה ולחיות חיים רגילים.

הבמאי ריצ'ארד פליישר, אשר גר־את כי האהוב בצבע הכחול, לא האיט את קצב הפעולה אף לרגע.

הארץ ממליץ

● טלוויזיה

הצעיף הכחול (הערב, שעה 21.10) סרט קולנוע המתאר את קו־רותיה של אשה צעירה, שבשל אכזבה מחליטה להקדיש את חייה לטיפול בילדים. עם ג'יין וימן, צ'רלס לוטון, ג'ואן בלונדל. ה־סרט הופק ב־1951. אנגלית תרגום עברי.

מאהל

לילי לילה (ה־ערב, שעה 23.00) הקונצ'רטו הבראנדנבורגי מספר 4 מאת יוהן סבסטיאן באך. מבצעת התזמורת הפילהרמונית של וינה ב־השתתפות לורין מאזל, שגם מנצח.

פס „הזוהר" שלהן, שלפעמים היתה קצרה מאוד. עורכות: תמר מרוז ו־תירצה יובל.

קונצרט ליל השבת (רשת א', שעה 21.50) יצירות מאת מורה, בט־הובן, ויואלדי, ברטוק. עורכת: אלכ־סנדרה מלמד.

גילוי (גלי צה"ל, מחר, שעה 18.50) סיפורים בלתי ידועים על משבצות הבארון דה רוטשילד בחוך־רן. יעקב כהן, מי שהיה המנהל ה־אחרון של הכפרים עד שסולק על־ידי שלטונות וישי בתחילת שנות הארבעים, ומרדכי נייטש, ממייסדי עין גב, מספרים על מפעל התייש־בותי יוצא דופן זה, שפעם תלו בו תקוות רבות. עורך זאב ענר, מפיק אוד גונדר.

מספרים על אורי (רשת א', שעה 22.50) דמותו של ד"ר אורי פרנד ז"ל רופא שקיבל צל"ש במל־חמת ששת הימים, לחם עם הצנחנים בעיר העתיקה הקים מרפאה ב־אל עריש ונפל במלחמת יום הכיפו־רים תוך כדי חילוץ פצוע. (שידור שני).

● רדיו

עולמן של מלכות יופי (גלי צה"ל, הערב, שעה 20.05) סיפורהן של מלכות היופי של השנים האח־רונות. מלכות היופי של שנות ה־עשרים השלושים מספרות על תקור

פרטים על קונצרטים, סרטים ומופעי בידור — במוסף ה־שבועי.

ספורט

בעריכת יחיאל ארזי

כפ"ס מצפה לכשלון הפיסגה

תארח את מכבי חיפה ✱ נתניה בבלומפילד נגד הפועל ת"א ✱ ומכבי ת"א — הפועל ירושלים

מאת סופר „ספורט הארץ"

משחקיהם של מכבי תל־אביב ומכבי נתניה, שיופיעו השבת בזה אחר זה בהצגה כפולה בבלומפילד, עשו־יים להבהיר במידה מסויימת את הצפוי בהמשך המירוץ לאליפות — עם תחילת השלב האחרון של ה־מאבק, שיהיה בין־משפחתי.

מכבי תל־אביב, שלא כבר שער בשלושת משחקיו האחרונים, יארח ב־1.30 את הפועל ירושלים, המב־סה ללא הרף להתרחק מאיזור ה־מיבחנים. אם לא יבקיעו ולא יבצעו גם הפעם, עלולים התל־אביבים ל־אבד את המקום השני. מכבי נתנ־יה, שהגדיל את יתרונו בפיסגה ל־3 נקודות, יתמודד ב־3.30 בבלומ־פילד עם הפועל תל־אביב, שיופיע בלעדי רוני קלדרון (הושעה לארב־עה משחקים) ויזכרח לעשות מאמץ גדול, כדי שלא להשאר תקוע ב־תחתית.

הפועל כפר־סבא מועמד לנצחון ביתי על מכבי חיפה, ופירושו של דבר — איום ממשי יותר על הבכו־רה של נתניה, עם אפשרות סבירה לצמצום הפיגור (אחרי שאושר ה־נצחון המכבי 0:2 על הפועל תל־אביב במשחק שהופסק במחזור ה־קודם).

האיזור הרגיש

מבחינת ההשלכות לגבי מיבחני סוף העונה, תהיה מהר השפעה מכ־רעת למשחקים בין מכבי יפו ל־הפועל חדרה (ב־3.30 באיצטדיון פתח־תקוה) ובין בני־יהודה להכח רמת־גן (ב־11 לפני הצהריים בגב־עתיים), כאשר האלוף יתמיד ב־מאמציו להחלץ מהמקום ה־15 ה־מעיק. גם להתמודדות בבאר־שבע, בין הפועל המקומי למכבי פתח־תקוה, תהיה השפעה על האיזור הרגיש בחלקה התחתון של הטבלה.

לשני המשחקים הנותרים תהיה חשיבות יתרה במאבק לשיפור עמ־דות במרכז הדירוג. הפועל חיפה יארח בקרית־חיים את בית"ר תל־אביב ובית"ר ירושלים ישחק ב־ימק"א נגד הפועל פתח־תקוה, כ־אשר בשני המגרשים תהיה הת־מודדות שקולה, עם חלוקת נקודות אפשרית בהחלט.

טבלת הליגה הלאומית

.1	מכבי נתניה	22	10־24	30
.2	מכבי ת"א	22	12־26	27
.3	הפועל כ"ס	22	14־23	27
.4	הפועל פ"ת	22	17־24	25
.5	מכבי יפו	22	15־21	25
.6	בית"ר י־ם	22	17־18	25
.7	בית"ר ת"א	22	22־23	24
.8	הפועל חיפה	22	30־23	24
.9	מכבי פ"ת	22	21־17	22
.10	בני יהודה	22	15־13	21
.11	הפועל ב"ש	22	19־17	19
.12	הפועל י־ם	22	18־13	18
.13	הפועל חדרה	22	21־13	18
.14	הפועל ת"א	22	18־14	17
.15	הכח ר"ג	22	28־19	17
.16	מכבי חיפה	22	28־18	13

בית"ר נתניה מצפה לעכו

מאת סופר „ספורט הארץ"

המאבק בליגות א' בכדורגל יתר־כז מהר, במחזור ה־23, בהתמודדות על המקום השני. סיכוייו של המוביל הצפוני, הפועל עכו, לצ־בור 2 נקודות נוספות פתוחים לחי־לוטין, כאשר יתארח אצל בית"ר נתניה המדורג המישי. לעכו יתרון של 3 נקודות. שמשון (2) יארח את הפועל קרית־אתא (8), ואילו הפו־על רמת־גן (3) יארח את מכבי הר־צליה (14). יתר משחקי מחוז הצ־פון: הפועל הרצליה — הפועל טב־ריה, הפועל נחליאל — הפועל קרי־ת־הכרמל, הפועל בני־נצרת — ה־פועל צפת, הפועל נתניה — הפועל מגדל־העמק, הפועל נהריה — הפו־על קרית־שמונה.

מכבי שעריים, המוביל נקודות ב־מחוז הדרום, יוצא למאבק־חוץ נגד סוגר הטבלה מכבי חולון. שני ה־מתמודדים על המקום השני יהנו, לעומת זאת, ממשחקי־בית: הפועל מרמורק (מדורג 2, 30 נק') יארח את בית"ר רמלה (7) והפועל יהוד (מדורג 3, 29 נקודות) יארח את ה־פועל ראשון־לציון (11). יתר משחקי מחוז הדרום: נס־ציונה — הפועל חולון, הפועל רמלה — הפועל באר־יעקב, הפועל בת־ים — הפועל אש־דוד, הפועל לוד — מכבי רמת־עמידר, הפועל דימונה — הפועל בית־שמש.

בית"ר ירושלים מול מכבי ר"ג

מאת סופר „ספורט הארץ"

רק חמישה משחקים יהיו הערב ב־מחזור התשיעי בליגה הלאומית ב־כדורסל. המשחק השישי הוקדם ונע־רך ביום שני, ובו ניצח מכבי בדרבי התל־אביבי את הפועל 95:104.

קבוצת הפועל רמת־גן, הדולקת בעקבות מכבי תל־אביב בצמרת, עם הפסד בודד, תארח הערב במגרשה את הפועל קרית־חיים וסיכוייה לנ־צח ברורים. מכאן שצפוי ביום ג' הבא בויד־אליהו עימות מסקרן בין מכבי תל־אביב (ראשון) להפועל רמת־גן (שני).

קבוצת הפועל רמת־גן, הדולקת בעקבות מכבי תל־אביב בצמרת, עם הפסד בודד, תארח הערב בבגרשה את הפועל קרית־חיים וסיכוייה לנ־צח ברורים. מכאן שצפוי ביום ג' ה־בא ביד־אליהו עימות מסקרן בין מכבי תל־אביב (ראשון) להפועל רמת־גן (שני).

דו־קרב מעניין צפוי הערב באו־לם הפועל ירושלים בין בית"ר ירו־שלים למכבי רמת־גן. בית"ר, שזכה לאהודה בארבעה בצאותות רצו־פים, ינסה להפתיע את יריבו החזק.

הפועל גבת/יגור יארח את הפו־על חיפה; הפועל גיר־דוד / בית־אלפא יארח את הפועל ירושלים, ו־בגען יתמודד הפועל גבעת־ברנר / בגען עם הפועל מגידו.

מכבי ת"א לחצי גמר הגביע

ניצח את מכבי פ"ת גם בגומלין (1:3)

מאת סופר „ספורט הארץ"

לאחר יתרון של 0:3 במיפגש ה־ראשון, ניצח בערב יום העצמאות מכבי תל־אביב את מכבי פתח־תקוה 1:3 גם במשחק הגומלין ברבע גמר גביע המדינה בכדורגל, לעיני כמה מאות צופים לאור זרקורי בלומפילד. בחצי הגמר יתמודד מכבי תל־אביב עם הפועל חיפה.

פתח תקוה הופיעה ללא חמישה משחקניה הקבועים, בעוד שאצל ה־תל אביבים חסרו רוזן ובלו. דרור ברנר, הבולט המפעיל. שבין המבק־יעים, הכשיר את הקרקע לשער ה־ראשון בדקה ה־21: הוא מסר ל־טלבי, זה המשיך לירון עזו, שבעט ב־חוזקה וקבע 0:1. ויקי פרץ נגח כ־עבור שני דקות את השער השני, ״מבסירותו של טלבי, לאחר ששוער פ"ת לבקוביץ נכשל בקליטת הכדור.

בדקה ה־43 הדף לבקוביץ כדור־פנשין לרגלי אורי סלימן, שחלף בשלוות על פני השוער והעלה את היתרון ל־0:3.

בשתי הקבוצות נעשו חילופים רבים לאחר ההפסקה, והאורחים הר־בו לתקוף את שערו של קדוש, אול גאלצו להסתפק בשער יחיד ש־הבקיע אורי פלד בדקה ה־50. שפט נח רבינוביץ.

אתלטיקו — באיירן בגמר האירופי

לונדון, 24 (עי"ר). כדורגלני באיי־רן מינכן ואתלטיקו מאדריד יתמו־דדו ב־15 במאי בבריסל בגמר גביע אירופה לאלופות, לאחר שניצחו ב־משחקי הגומלין. תהיה זו הופעתם הראשונה בגמר גביע זה.

אתלטיקו, עם ששה שחקני מילו־אים, ניצחה במאדריד לעיני 70 אלף צופים את סלטיק 0:2. את השע־רים הבקיעו גאסאסה בדקה ה־77 ורודריגאז בדקה ה־55. המשחק ה־ראשון בגלאזגו הסתיים ב־0:0.

באיצטדיון האולימפי במינכן, ל־עיני 73 אלף צופים, הביסה באיירן את אויפשט־דרזיה בודפשט 0:3. המשחק הראשון הסתיים בתיקו 1:1. השער השני במשחק היה עצמי ו־הובקע על־ידי הורבאט (70). קודם לכן (דקה 36) היקנה השוודי טורס־טנסון יתרון לבאיירן. את השער השלישי הבקיע גארד מילר (80).

בגמר למחזיקות גביע, ב־8 במאי ברוטרדאם, תופיע לראשונה קבוצה מזרח גרמנית, פ. ס. מאגדבורג, ש־ניצחה את ספורטינג ליסבון 1:2 (בראשון 1:1). מילאנו עלתה ל־גמר אף שנכנעה לבורוסיה מינכנ־גלדבאך 0:1 (בראשון ניצחה 0:2).

בגמר גביע אופ"א יתמודדו טוטנ־האם מלונדון (1:2 ור"ג 0:2 נגד לוקומוטיב לייפציג) ופיינורד רוטר־דאם (2:2 נגד שטוטגארט).

בליגה בטניס־שולחן

במוקד משחקי המחזור ה־5 ב־ליגה הלאומית בטניס־שולחן יעמוד הערב ב־8 משחקה הביתי של האלו־פה, הפועל פ"ת, נגד הפועל ת"א. יתר המשחקים הערב: הפועל ראשל"צ — מכבי חיפה (7); מכבי ת"א — הפועל חולון (8); הפועל נצרת־עילית — מכבי הצפון (8).

לידס אלופת אנגליה

ארסנל — ליברפול 0:1

ליברפול, 24 (עי"ר). לידס יונייטד זכתה בפעם השניה בתולדותיה ב־אליפות הליגה האנגלית, עוד בטרם הסתיימו המשחקים, בעקבות הבכוה המפתיע של ליברפול בביתה לאר־סנל 1:0. את שער הנצחון הבקיע ריי קנדי בדקה ה־56.

לליברפול נותרו שני משחקים ל־סיום העונה, וללידס משחק אחד ב־שבת, נגד קווינס פארק ריינג'רס, אך לתוצאותיו אין עוד השיבות. לידס מקדימה כבר עתה בחמש נקו־דות את ליברפול, אשר תתארח ב־שבת בלונדון אצל וסטהאם, שתיי־אבק על זכותה להשאר בליגה הרא־שונה.

זכייתה הקודמת הראשונה של לידס בתואר היתה ב־1969, כשצב־רה 67 נקודות וקבעה שיא־נקודות בעונה אחת. עתה, כחוזר אחד לפני הסיום, יש ללידס 60 נקודות.

שבת גורלי בתחתית

מאבק התחתית בליגה האנגלית יוסיף לרתק גם בשבת. בירמינג־האם, שהביסה באמצע השבוע את ריינג'רס (0:4), החליפה מקומות עם סאוהמפטון ומקדימה אותה בנקו־דה. בשבת תארח בירמינגהאם את היורדת, נוריץ, ואילו סאוהמפטון תשחק בליברפול נגד אברטון, שני־צחה באמצע השבוע את מנצ'סטר יונייטד 0:1. יונייטד (מקום לפני אחרון עם 32 נקודות), תארח בדר־בי היריבות את מנצ'סטר סיטי.

יתר המשחקים: ברנלי — ניוקא־סל, קובנטרי — ארסנל, דרבי — וולבס, איפסוויץ' — שפילד יונייטד, טוטנהאם — לסטר.

משרד החינוך והתרבות

רשות הספורט והחינוך הגופני מפעלי הדרכה קייץ 1974

בתופשת הקייץ (יוני אוגוסט 74)

תקיים רשות הספורט והחינוך הגופני מפעלי הדרכה ברחבי הארץ בתנאי פנימיה מלאים.

יתקיימו קורסים לראשי קבוצות, עוזרי מדריכים, ומדריכים בענפי הספורט הבאים:

● כדור רגל ● התעמלות
● כדור סל ● טניס
● כדור עף ● ג'ודו
● כדור יד ● סיוף
● שחיה ● טניס שולחן
● אתלטיקה קלה ● התעמלות אומנותית

כמו כן יערכו קורסים למציל החוף.

פרטים והרשמה בביה"ס למאמנים ולמדריכי ספורט מכון וינגייט טל. 053-28015 / 053-92951

עיצוב ל. עמנואל — לשכת הפרסום הממשלתית

צפיפות דיור 3+

תכנית הלוואות לשיפור תנאי הדיור של משפחות הגרות בצפיפות של יותר מ־3 נפשות לחדר.

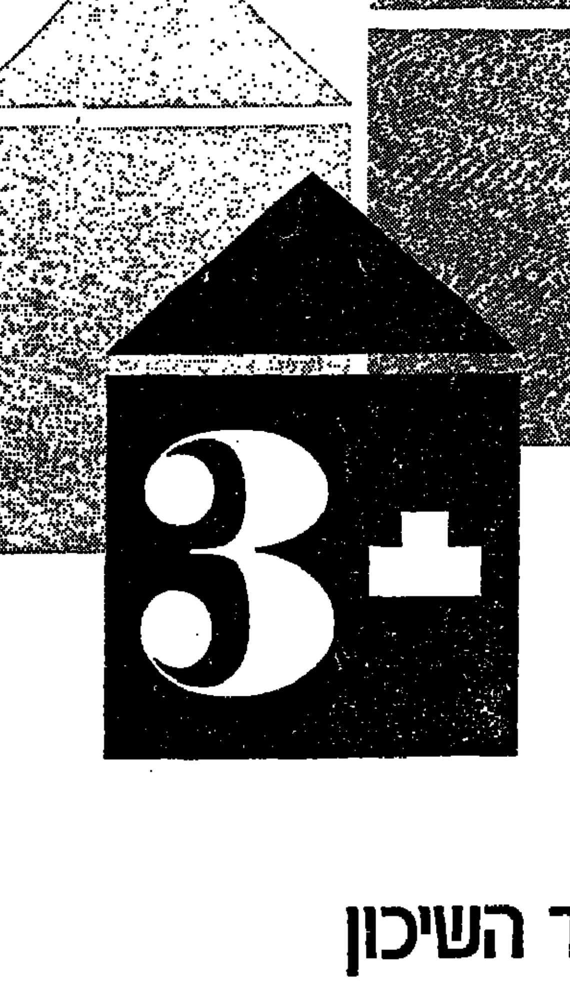

משרד השיכון
טפחות

תכנית הלוואות להקלת צפיפות הדיור

תכנית זו למתן הלוואות, מיועדת למשפחה הגרה בצפיפות של 3 נפשות ויותר בחדר, ובתנאי שה־משפחה גרה באותה דירה ובאר־תה צפיפות מיום 31.3.73.

התכנית מאפשרת פתרון ממשי למשפחות הזקוקות להטבת תנאי הדיור שלהן, הואיל והתכנית הותאמה לתנאים ולמחירים השוררים בשוק הדירות.

התכנית מיועדת ל־:

א. רכישת דירה חדשה.
ב. רכישת דירת יד שניה.
ג. שכירת דירה בדמי מפתח.
ד. בנית תוספת חדרים לדירה הקיימת.

ההלוואות ינתנו לפי התנאים הכלליים המפורטים בחוברת זו, בסכומים שבין 15,000 ל"י ועד 80,000 ל"י לתקופה של 25—17 שנה. תנאי החזר ההלוואה יהיו נוחים ביותר; ב־3 השנים הרא־שונות, יהיה ההחזר החודשי עבור הלוואה מכסימלית 215 ל"י לחודש. סכום ההחזר החודשי גדל בהדרגה בשנים שלאחר מכן. למשרד השיכון תהא זכות רא־שונה לרכוש דירה בבעלות או דירה בדמי מפתח, ממבקשי הל־וואות שברשותם דירה.

גודל ההלוואה:

גודל כל הלוואה יקבע בהתחשב בתנאים הבאים:

א. מספר הנפשות המתגוררות בפועל בדירה, אשר יבדק על סמך הרישום בתעודות ה־זהות של כל בני המשפחה ליום 31.3.73. נפש במשפחה תחשב כל מי שגר ולן בדירה, ואינו משלם שכר דירה כדייר משנה, ל־רבות בני המשפחה שהינם חיילים.

ב. צרכי הדיור של המשפחה להקטנת הצפיפות מתחת ל־3 נפשות בחדר, והטבת תנאי המגורים שלה.

ג. מחיר הדירה הנוכחית — הן בבעלות והן בדמי מפתח — ומחיר הדירה הנרכשת:

ד. סכום ההשתתפות העצמית של המשפחה יהיה 70%* מיתרת הסכום הנותר בידה ממכירת הדירה הנוכחית לאחר ניכוי משכנתאות.

דוגמא לחישוב גודל ההלוואה: משפחה בת 7—6 נפשות, הגרה באזור ראשון־לציון, בדירה שער־כה 30,000 ל"י, ועל הדירה רשו־מה משכנתא בגובה של 10,000 ל"י.

משפחה כזו תקבל הלוואה לרכי־שת דירה בת 76 מ"ר ברוטו, שמחירה לצרכי חישוב גובה ה־הלוואה הוא 77,000 ל"י, לפי החישוב שלהלן:

	ל"י
הערך הכולל של הדירה הנוכחית	30,000
משכנתא על הדירה הנוכחית	10,000
יתרת הסכום ממכירת הדירה הנוכחית	20,000
ההשתתפות העצמית — 70%* מהיתרה של מכירת הדירה הנוכחית	14,000
מחיר הדירה שנקבעה כמתאימה	77,000
פחות סכום ההשתתפות העצמית	14,000
סכום ההלוואה המאושר	63,000

במקרים בהם אין למשפחה די־רה, גובה ההלוואה יהיה מחיר הדירה שנקבעה כמתאימה, ובתנאי שההלוואה לא תעלה על 95% ממחיר הדירה הנרכשת.

תנאים להכלל בתכנית

א. סיוע במסגרת תכנית זו, ינתן למשפחה העוברת לגור ב־ישוב פיתוח, או הגרה בישוב פיתוח אחד ועוברת לישוב פיתוח אחר. משפחה הרוצה לעבור מ־ישוב פיתוח לישוב שאיננו ישוב פיתוח לא תוכל לקבל סיוע במסגרת תכנית זו.

ב. משפחה תקבל סיוע במסגרת תכנית זו, בתנאי שצפיפות הדיור שלה בדירה הנרכשת או המורחבת לא יעלה על 2 נפשות בחדר למשפחות בנות עד 6 נפשות, ולא יעלה על 2,5 נפשות בחדר למש־פחות בנות 6 נפשות ויותר.

ג. משפחה הגרה במושב או ב־קיבוץ, לא תכלל במסגרת תכנית סיוע זו.

זכויות מיוחדות

א. משפחה העוברת לעיר פיתוח תיהנה מהלוואה עומדת נו־ספת בסכום של 5,000 ל"י.

ב. נכה או חולה הזקוק לתנאי דיור או בידוד מיוחדים (עוורים או משותקים) זכאי להלוואה עומדת של 5,000 ל"י.

ג. סדור הורים זקנים בבתי אבות או במוסדות דומים, מזכה בהלוואה עומדת נוס־פת של 6,000 ל"י לבודד ו־10,000 ל"י לזוג.

ד. משפחה המחזירה דיור ארעי כגון אסבסטון, צריף או מב־נה המיועד להריסה או אטימה, זכאית להלוואה ער־מדת של 10,000 ל"י. (בירושלים ובגוש דן 15,000 ל"י).

ה. חיילים משוחררים על פי חוק החיילים המשוחררים, הזכאים להכלל בתכנית סיוע זו יקבלו:

1. הגדלת הלוואה ב־20%, כתוספת להלוואה לה הם זכאים על פי כללי התכנית, ובתנאי שסך כל ההלוואה כולל ההגדלה, לא יעלה על 95% ממחיר הדירה הנרכשת.

2. הנחה של 50% על ה־תשלום החדשי, למשך 12 חודשים רצופים מ־תוך 18 החודשים הרא־שונים מיום החתימה על הסכם ההלוואה ב־בנק, ובתנאי שסכום ה־הנחה לא יעלה על 200 ל"י בחודש.

הלוואות להרחבת דיור

במסגרת תכנית זו, תינתנה הלו־אות לבניית חדרים נוספים על פי טבלת מחירים שנקבעה, וכפוף לכללי התוכנית שפורטו בדף זה. הלוואה כזאת תהיה מותנית ב־תכנית בניה מאושרת של הרשות המקומית.

הגשת הבקשה

משרדי בנק טפחות יטפלו בכל הבקשות, יבדקו ויאמתו את ה־נתונים שנמסרו, ויבצעו את מתן ההלוואות.

כל המעוניין להכלל בתכנית זו, יפנה לסניף בנק טפחות הקרוב למקום מגוריו (ראה רשימת הסניפים בהמשך).

לצורך הטיפול בבקשתו, על הפו־נה להביא עמו את המסמכים הבאים:

1. תעודות הזהות של כל בני המשפחה.
2. חוזה רכישה או שכירות ו/או תכנית בניה להרחבת הדירה ושיפוצים.
3. כל תעודה נוספת, שיש בה כדי לתמוך בבקשה.
4. תעודות רפואיות המעידות על הריון ו/או מחלה אם ישנם.

על הפונים יהיה למלא טופס בקשה. לאחר אימות הפרטים שנמסרו ודיון בבקשה, ישלח ה־בנק לפונה, תוך חודש ימים מ־יום הגשת הבקשה, הודעה בכתב, ובה ייאמר מהו גודל הדירה ה־מינימלי שעל הפונה לרכוש, ומהו גובה ההלוואה המירבי שהפונה עשוי לקבל.

לנוחיות הפונים יהיו פתוחים סניפי בנק „טפחות" בשעות ה־עבודה המקובלות.

ירושלים, רח' הלל המלכה 9, ת.ד. 93	טל: 227331
תל אביב, רח' השמונאים 123, ת.ד. 7070	טל: 263141
חיפה, שדרות המגינים 209, ת.ד. 3053	טל: 6—668177
אשדוד, מרכז מסחרי א' רחבה שרת, ת.ד. 47	טל: 31615
באר שבע, בנין „מרכז הנגב" דרך מצדה, ת.ד. 155	טל: 6183

אפריל 1974

* תנאים אלה בתוקף מ־1.4.74.